

Našim tovarnam dva velika in dva mala »zmaja«

Kipec »zmaja« dobili Beti
in Jutranjka, diplomo pa
Labod in Lisca

LJUBLJANA — Danes se zapirajo vrata Ljubljanskega sejma Moda '87, ki je na Gospodarskem razstavišču med 12. in 15. januarjem privabljal številno občinstvo. Letos je razstavljalo 460 tovarnih tekstilnih in usnjarskih predelovalnih strokov in vse države. Kot običajno, spremlja sejemsko prireditve več strokovnih srečanj, občinstvu pa sta na voljo vsak dan dve modni reviji: popoldanska s konfekcijskimi modeli in večerna, zlasti z unikati proizvajalcev metražnega blaga.

Na letošnjem sejmju, ki ima nad tisoč kvadratnih metrov več površin kot lanski, je spet zmanjkalo prostora za vse zainteresirane razstavljalce, kar kaže na izredno priljubljenost prireditve.

Poleg tradicionalnih priznanj, ki jih podeljuje ljubljanska mestna skupščina v obliki statue »ljubljski zmaja«, so podeljevali še posebna priznanja Društva oblikovalcev Slovenije za najboljše oblikovano kolekcijo. Revija Jana pa s svojimi priznanji spodbuja najuspešnejše oblikovalce sejemskih kolekcij. Uspešnost celostnega nastopa posameznih firm ocenjuje in nagraduje še revija Media Marketing.

Navzlic hudi konkurenci je med dobitniki teh priznanj več proizvajalcev širše Dolenjske. Letos so kipec »zmaja« dobili v sevniški Jutranjki in v metliški Beti, diplomo pa v novomeškem Labodu in sevniški Lisca. To so tovarne, ki so tudi že prejšnja leta na ljubljanskem sejmju pobirale lovorike.

Med šestimi dobitniki priznanj revije Jana pa sta kreatorki Jelka Novak iz Laboda in Mojca Besenčar iz Jutranjke.

R. BAČER

JE KRŠKO LANI PRESEGLA PROIZVODNI NAČRT

KRŠKO — Kot je že znano, se je JE Krško 8. januarja ob pol osmi uri zjutraj avtomatično ustavila, ker je prišlo do napake v varnostnem sistemu pri turbini, ki pa nima zveze z jedrskim delom. Napako so zelo hitro odpravili, tako da je elektrarna začela že naslednji dan delovati s polno močjo. Seveda je bilo hitro popravilo elektrarne še kako pomembno za nemoteno oskrbo električne energije, saj JE Krško pošlje v omrežje kar četrtino električne energije, ki jo potrebujemo v Sloveniji. Lani so v JE Krško kljub rednemu remontu presegli letni proizvodni načrt. Načrt za letos predvideva proizvodnjo domala štiri milijonov megavatičnih ur električne energije, polovico tega pa bomo porabili v naši republici.

KAJ BI POČITNICE BREZ SNEGA — Še prejšnji teden so bili obrazi naših šolarjev čemerni, saj ni nič kazalo, da bo kaj »belega veselja«. V nedeljo se je vreme zasukalo. Tudi Dolenjsko je zajel pravi snežni metež. Otroci v pričakovanju niso več vzdržali za zarosenimi kuhinjskimi okni. Iz drvarnic in kleti so zvekli zarjavele sani in oživali so hribečki in dolince (prizor na fotografiji je iz Jerebove ulice v Novem mestu). Jutri se prično počitnice in šolarjem lepše nagrade, kot je sneg, za dobro spričevalo ni potrebno dati. Pa še poceni bodo letošnje počitnice, saj se ne bo potrebno voziti na draga kranjskogorska smučišča. Prav bodo prišle dolenske Gače, Gorjanci in domače Tomosove vlečnice. (Foto: J. Pavlin)

Vsi delati in še vsi misliti

Gospodarske težave bomo lahko odpravili le z množičnim inovativnim gibanjem, so menili o inovacijah na posvetu medobčinskega sveta ZK za Dolenjsko

NOVO MESTO — »Kdo nima tehnoloških, organizacijskih in drugih problemov?« je vprašal eden izmed predavateljev na posvetu o inovacijah, ki ga je pretekli teden v Novem mestu priredil medobčinski svet ZK za Dolenjsko. Seveda nihče izmed prisotnih ni mogel reči, da teh problemov nima, prav tako pa nihče ni mogel prikimati na vprašanje, ali je zaradi tega, ker ni predlagal nič novega, zašel v težave.

Očitno pa s takim načinom gospodarjenja, zlasti pa s takim odnosom do inventivne dejavnosti, ne bo moč

● Kako je s tem na Dolenjskem? Krka je prav gotovo med vodilnimi delovnimi organizacijami, kjer na vso moč podpirajo raziskovalno in inovativno dejavnost. Kot primer lahko navedemo tudi novomeško Iskro in Tesnila iz Trebnjega. Ker se prav sedaj veliko govori o prenovi ZK, lahko pozvamo mnenje Cirila Baškoviča iz CK ZKS, ki je dejal, da je v okviru prenove osrednja naloga članov ZK prav podpora inovacijskemu gibanju. Inovacijsko gibanje pa naj ne bi zajemalo samo tehnologije in proizvodnje, ampak tudi drugi, ekonomski del delovnih organizacij, seveda pa in v smeri, kjer smo že tako in tako veliko mojstri — v izigravanju predpisov.

več naprej. Da je lahko samo močno inovativno gibanje, s katerim bo moč izkoristiti naše rezerve, ki so nekajkrat večje, kakor jih uradno priznavamo, tista veja, s katero se bomo potegnili iz vode, nihče več ne dvomi.

Vendar pa si v praksi razen redkih, a tembolj svetlih izjem, kakor so ravnska Železarna, mariborski TAM, Ibi in drugi, inovativno gibanje le stežka utira pot. Ker je tako, tudi niso na pravi način porabljene vse tiste milijarde dinarjev, ki se zbi-

rajo na računih republiške raziskovalne skupnosti.

V naši republici je bilo na področju inovacij že marsikaj doseženo, vendar pa je to še vse premalo, če naj inovacijsko gibanje, ki bi lahko zajelo tretjino vseh zaposlenih delavcev, dobi večji zamah. Tako pa je tudi zaradi razmer, v katerih živimo, ko morajo inovatorji dokazovati svoj prav, ko še vedno velja načelo tajlorizma, po katerem eni delajo, drugi pa mislijo. Mi pa smo šele na poti do sodobne inovacijsko-informacijske družbe, v kateri vsi delajo in vsi tudi mislijo. Zgledov, da jeta tako pot edino pravilna, je v svetu več kot preveč, v zadnjem času pa jih ne manjka tudi doma.

J. SIMČIČ

V IMENU NAGRAJENCEV SE JE ZAHVALIL SILVO GORENC — Na slavnostni seji skupščine Medobčinske gospodarske zbornice, kjer so podelili letošnja priznanja za gospodarske dosežke v Posavju, se je v imenu nagrajencev zahvalil predsednik KPO TCP Djuro Salaj Silvo Gorenc. Od leve proti desni: Karel Vehovar, Stanko Rebernik, predstavnik samoupravnih organov TCP Djuro Salaj in Silvo Gorenc. (Foto: J. Simčič)

Pretirani alarm zaradi stolov

Izjava Vilija Pavliča, podpredsednika KPO v Novolesu, o ukinitvi nekaterih ugodnosti pri izvozu stolov v ZDA — Doslej netočne informacije

NOVO MESTO — Se bo ob ukinitvi nekaterih carinskih ugodnosti za jugoslovanske izvoznike stolov na ameriško tržišče res zamajala celotna ekonomika proizvajalcev in v kakšnem položaju se je v novih razmerah znašel Novoles, to sta bili vprašanji, na katera je odgovoril Vili Pavlič, podpredsednik kolektivnega poslovnega organa v Novolesu.

»Najprej naj povem, da vseinformacije, kar sem jih doslej prebral ali slišal v naših sredstvih obveščanja glede najnovjših ukrepov ameriške vlade zoper proizvajalce stolov, niso bile točne. Sploh pa pri vsej zadevi ne gre za alarmantno stanje in posledice.

Jugoslovanski izvozniki na tržišča ZDA so deležni treh vrst ugodnosti pri izvozu. Imajo status posebnih ugodnosti — kot edini od držav, ki jih štejejo za vzhodni blok. To pomeni 5- ali 6-krat nižje carine kot ostali proizvajalci, na primer: stoli iz Poljske so podvrženi 37-odstotni carinski stopnji, naši le 6-odstotni carini. Druga ugodnost izhaja iz tako imenovane Kennedyjeve runde,

v kateri gre za dogovor, po katerem se od leta 1985 carine zmanjšujejo za 10 odstotkov na leto. Tretja vrsta ugodnosti za jugoslovanske izvoznike pa je bila določena po posebni shemi carinskih olajšav za države v razvoju. Ameriška trgovinska komisija je po petletnem obdobju preverila ta določila in ugotavljala, kateri izdelki so že dosegli tako stopnjo konkurenčnosti, da ne potrebujejo več tovrstnih olajšav. Ugotovili so, da jugoslovanski proizvajalci lesenih stolov dosežajo zadovoljivo konkurenčnost, zato so jim samo za to carinsko skupino zmanjšali dovoljeni limit olajšav. Zdjaj je bil določen 75-milijonski dolarski limit, po novem znaša limit samo 25 milijonov dolarjev na leto. To pomeni, da bomo v Jugoslaviji pri izvozu po 1. juliju 1987 šele od takrat nova odredba velja — izgubili samo tovrstno carinsko ugodnost in bodo morali kupci stolov plačevati 5,26 odst. carine. Vseh ostalih olajšav je Jugoslavija na ameriškem trgu še vedno deležna.

Menim, da nam ne preti posebna nevarnost, kajti nam najbolj konkurenčne države, kot so Tailand, Južna Koreja in Singapur, so prav tako prizadetekot Jugoslavija pri zmanjšanju teh carinskih olajšav. Za zdaj nimamo prav nobenih podatkov niti ne namigov, da bi zaradi tega trg v Ameriki izgubil. Skratka, ta ukrep za proizvajalce stolov ni tako kritičen, kot so nekateri v prvem hipu zavpili. Ker pa smo lesarji sicer v izredno težkem položaju, je to le nov udarec naši ekonomiki. Imamo skoraj pol eta časa, da se v novih razmerah organiziramo, in tako že tejeje prve akcije preko združenja in sozda. R. B.

»POUK« ZA REŽISERJE

NOVO MESTO — Na pobudo novomeške Zveze kulturnih organizacij poteka v tukajšnjem Domu kulture medobčinski seminar za režiserje gledaliških skupin. Udeleženci so se že nekajkrat sestali. Prvič jim je o dramaturgiji predavala Darinka Čeh, za konec minulega tedna pa so povabili Sergeja Verča, da se je govoril o tem, kaj je režija in kako se je je treba lotiti. To je tako rekoč začetni gledališki seminar, pobudo zanj pa so dali lansko jesen na tako imenovanem repertoarnem posvetu, ki je bil tudi v Novem mestu. Takrat so na posvet prišli predstavniki gledaliških skupin iz Semiča, Radovice, Trebnjega, Straže, Otočca, Prečnega in seveda iz Novega mesta.

UJELA GA JE RUSKA ZIMA

KOČEVJE — V Kočevju se je te dni razširila vest, da so enemu izmed šoferjev Avta Kočevje na službeni poti po Sovjetski zvezi zmrzile roke. Komercialni direktor Avta Franc Ahac je v ponedeljek, 12. januarja, v zvezi s tem na naše vprašanje odgovoril tako: »Pretekli teden, ko je v Sovjetski zvezi padla temperatura do -39 stopinj Celzija, so našemu šoferju Francu Žižku res pomrznili prsti. V SZ so mu nudili zdravniško pomoč, vendar po sedanjih obvestilih poškodbe niso hujše in se Žižek s svojim vozilom že vrača v domovino.«

VREME

V drugi polovici tedna bo oblačno vreme, danes in jutri bo še padal sneg, deloma pa dež.

Priznanja za gospodarske dosežke

Prejeli so jih: TCP Djuro Salaj, Stanko Rebernik in Karel Vehovar

KRŠKO — Potem ko so na slavnostni seji skupščine Medobčinske gospodarske zbornice delegati sprejeli spremembo statuta, ki med drugim pomeni, da sedež zbornice ostane še naprej v Brežicah, so prvič podelili tudi priznanja za gospodarske dosežke. Veliko priznanje je prejela Tovarna celuloze in papirja Djuro Salaj, dve mali priznanja pa Stanko Rebernik, direktor Agrarie iz Brežic, in Karel Vehovar, direktor Industrije otroške konfekcije Jutranjka iz Sevnice.

Priznanja, ki jih v Posavju podeljuje prvič, ne padajo naključno v čas podelitve Kraigherjevih nagrad. Pomenijo pa eno izmed spodbud, ki naj bi prispevala k boljšemu gospodarjenju, ki je seveda v tem času še kako potrebno.

O Tovarni celuloze in papirja, ki je kot prva prejela veliko posavsko gospodarsko priznanje, je znano, da ni samo največja delovna organizacija v Posavju, ampak šteje tudi med večje proizvajalce celuloze in papirja v Evropi. Njeni gospodarski rezultati štejejo med najboljše v Posavju.

Direktor brežiške Agrarie Stanko Rebernik je dobil malo priznanje za dosežke na področju organizacijskega in poslovnega delovanja ter za večletno delovanje v telesih Medobčinske gospodarske zbornice. Karel Vehovar, direktor Jutranjke iz Sevnice, pa je priznanje dobil za osebno prizadevanje pri razvoju delovne organizacije.

V imenu nagrajencev se je za priznanje zahvalil Silvo Gorenc, predsednik KPO TCP Djuro Salaj, ki je med drugim dejal, da morajo dobiti pravo veljavo rezultati v materialni proizvodnji.

Dolenjska še boljša od drugih

V slovenskem izvozu ima vse večji delež

NOVO MESTO — Kot kažejo podatki medobčinske gospodarske zbornice je ob koncu novembra 1986 Dolenjska dosegla za 17 odstotkov povečan izvoz, pokritje v zunanjetrgovinski manjavi pa je nad 113-odstotno. Rezultati so sicer manj ugodni, kot so bili oktobra, še vedno pa daleč boljši kot znaša slovensko povprečje.

Več kot 56 milijard dinarjev so izvozniki štirih dolenskih občin iztržili v izvozu do konca novembra 1986, uvozili pa so za blizu 50 milijard dinarjev. V primerjavi s celotno Slovenijo so izvozniki rezultati dolenskega gospodarstva znatno boljši od povprečja, edinele pokritost bilance na konvertibilnem področju malce zaostaja za povprečjem Slovenije.

Svojo udeležbo pri republiškem izvozu na zahodna tržišča je dolensko gospodarstvo izboljšalo za 20,6 odst., v izvozu na klinirne trge za 16,2 odst., medtem ko znaša delež Dolenjske v skupnem jugoslovanskem izvozu po podatkih do konca oktobra 1986 že 2,43 odst.

K takemu uspehu so predvsem pripomogli kolektivni tovarne IMV, tovarne Krka, Novolesa, Iskre Semič, Novoteksa, Beti, Iskre Hipot v Sentjerneju, sicer pa so izvoz povečali v vseh štirih dolenskih občinah, še posebno ugoden pa je prodor na začetna konvertibilna tržišča. R. B.

USPEH NOVOMEŠKEGA OBLIKOVALCA

DUNAJ — Proti koncu minulega leta se je iztekel natečaj za znak novoustanovljenega društva Virtuti et Musis na Dunaju, na katerega so povabili nekaj priznanih slovenskih oblikovalcev. Strokovna žirija je za novi znak društva sprejela predlog oblikovalca Petra Simiča iz Novega mesta in mu zaupala izdelavo celostne grafične podobe Društva Virtuti et Musis saj je za nalogo zastavilo predstavljati in plemenititi slovenske kulture in umetnosti. Svoj sedež ima v najožjem središču Dunaja, v prostorih, ki jih prenavljajo po načrtih arhitekta Borisa Podrecca, profesorja Dunajske akademije za arhitekturo.

BODO BREŽIČANI SPLOH ŠE TEKMOVALI?

BREŽICE — Tudi skupščina nogometnega kluba ima težave s sklepčnostjo. Za v četrtek, 22. januarja, jo sklicujejo že drugič v tem mesecu. Začela se bo ob 18. uri v Turist hotelu. Izvršni odbor vabi nanjo člani in ljubitelji nogometa, saj se bo tokrat odločilo, če bodo brežiški nogometaši še naprej tekmovali ali ne. Po skupščini bo bogata zakuska.

O DELU IN NAČRTIH OK SZDL METLIKA

METLIKA — Osrednja točka ponedeljkove programske seje OK SZDL Metlika je bilo poročilo o delu tega organa v lanskem letu ter programu dela za letos. Po izčrpnem poročilu in uvodu se je razvila pestra in kritična razprava, ki je posegla na vsa bistvena področja delovanja SZDL, njene uspešnosti pa tudi nemoči in premajhne zavzetosti ter vzrokov za to. Smoter vsega tega je, kako čimprej in čimbolj učinkovito okrepiti delo in uspešnost te frontne organizacije. Več o seji v prihodnji številki.

Presenetili sneg

Prvo večje sneženje je tu in če velja pregovor, da se je po jutru dan pozna, potem letošnja zima kakšnih večjih težav v prometu ne bi smela povzročati. Cestarji so namreč tokrat dokazali, da optimistične napovedi pred zimo o dobri pripravljenosti na boj s snegom in poledico niso bile iz trte zvite. Prav nikjer, celo na Kočevskem ne, tokrat ni bilo večjih zastojev v prometu. Plugi in posipovalni stroji so bili na cestah pravi čas. Samo novomeški cestarji, ki poleg Dolenjske, Posavja in Bele krajine »pokrivajo« tudi ribniško in kočevsko občino, imajo za zimo pripravljenih 4700 ton soli, ta zaloga je sedaj kajpada že krepko načeta s plugi imajo opremljenih 66 svojih vozil, ob njih pa še 97 traktorjev. In vsa ta armada strojev je tokrat svoje delo zadovoljivo opravila, upajmo le, da prva hvala cestarjev ne bo uspravala. Pa še na nekaj ne bi smeli pozabiti. Da je namreč še kako učinkovito orožje proti snežnim nevšečnostim tudi čisto navadna lopata, seveda v delavljnih rokah.

B. B.

Prispeli prvi prispevki za absorber

Kaže, da dolenska dorežljivost ne bo zatajila — Cilj: 10 milijonov dinarjev

NOVO MESTO — Medobčinski sklad za nabavo dragih medicinskih instrumentov pri novomeškem Rdečem križu in Dolenski list stase, kot ste lahko brali v prejšnji številki našega lista, odločila, da bi letos sprejeli akcijo zbiranja denarja za nakup atomskega absorberja, s katerim je mogoče zelo natančno določiti navzočnost najrazličnejših težkih kovin v vodi, v živilih in seveda v človeškem organizmu.

Naprava stane 20 milijonov dinarjev. Polovico bodo zbrali delavci Zavoda za socialno medicino in higieno Novo mesto, ki bodo z njo delali, za drugo polovico upajo na ponovno dorežljivost ljudi in delovnih organizacij.

Prvi prispevki za atomski absorber so že prispeli. Darovali so jih: Občinski odbor RK Novo mesto 10.000 dinarjev (namesto novoletnih čestitk); Vinko Kocjančič 5.000 dinarjev; dr. Željko Šribar 5.000 dinarjev; Helena Kralj in Marija Špearar iz Novega mesta, Trdinova 12b, 20.000 dinarjev (namesto venca na grob Franca Križmana); delavci zavoda za socialno medicino in higieno Novo mesto 17.000 dinarjev (namesto cvetja na grob Irene Pečaver); skupščina občine Črnomelj 10.000 dinarjev (namesto venca na grob Katke Šenica); DITT Novoteks Novo mesto 5.000 dinarjev (namesto venca na grob tov. Zupančiča); učenci 7. razreda OŠ Katja Rupena Novo mesto 7.000 dinarjev (namesto cvetja na grob Vinka Dolenca); delavci LB TDB Novo mesto 4.516 dinarjev; pionirji 3.a OŠ Grm Novo mesto 2.000 dinarjev (namesto cvetja na grob sošolkinine mame Irene Pečaver); delavci Uprave inšpekcijskih služb Novo mesto 20.000 dinarjev (namesto cvetja na grob mame sodelavca Zvoneta Bečaja). Vsem hvala. Prispevke lahko nakažete na žiro račun: 52100-678-80144 za »absorber«.

FEBRUARJA VIŠJE STANARINE

BREŽICE — Skupščina samoupravne stanovanjske skupnosti bo na seji 23. januarja sklepala o novih stanarinah za stanovanja v družbeni lastni. Predlagajo, da bi jih s 1. februarjem povečali za 57 odstotkov. Za enak odstotek naj bise podražile tudi najemnine poslovnih prostorov in garaž.

SEMINAR ZA SINDIKALNE FUNKCIONARJE

KRŠKO — Občinski svet Zveze sindikatov Krško je pred dnevi zadel s posveti s predsedniki osnovnih organizacij sindikata. Na dnevnem redu posvetov bodo aktualne naloge sindikata, poleg tega se bodo predsedniki seznanili na kratkem seminarju tudi z metodami dela, s pripravami na obravnavo zaključnih računov in pod. Sindikat organizira seminar skupaj z delavsko univerzo.

V izviru Dobličice dovolj vode

V vodovodno omrežje bi lahko črpali vsaj še dvakrat toliko vode kot sedaj — Seveda bi morali najti boljše tehnične rešitve in zgraditi novo črpališče

ČRNO MELJ — Strokovnjaki Inštituta za raziskovanje krasa pri Znanstvenoraziskovalnem centru SAZU so oktobra pod vodstvom dr. Petra Habiča v okviru raziskovalne naloge »Idejna rešitev vodne preskrbe Bele krajine do leta 2.000« opravljali raziskave v izviru Dobličice, kjer je tudi vodovodno zajetje. S črpalnim poskusom in s tem znižanjem gladine vode v izviru Dobličice za 2 metra so želeli ugotoviti, ali je v takem primeru še moč izkoriščati kraško vodo, ki se zadržuje v podzemlju pod prelivno višino izvira. V pred kratkim dokončani raziskovalni nalogi so zapisali, da je tako moč črpati vsaj 180 litrov vode v sekundi, sedaj pa jo izkoriščajo 70 l/s.

Raziskava je pokazala, da Dobličica lahko tudi v sušnem obdobju krije še dvakrat večjo porabo od sedanje. Le-ta sedaj ni dobro urejena, ker seskozi preključane cevi preveč vode izgubi v tleh. Ob črpalnem poskusu so se pokazale še druge tehnične pomanjkljivosti sedanjega zajetja. Nedokončani vodnjak iz leta 1955, v katerem se je smrtno ponesrečilo 5 delavcev, nima dovolj vode in danes sameva 100 metrov od izvira. Bljže ob izviru je bilo leta 1958 zgrajeno drugo zajetje. Umetni vodnjak ob Dobličici, iz katerega črpajo vodo v 80 metrov višje ležeči rezervoar, pa je preplitvo skopan v slabo zakrasele apnenice. Iz njega črpalk »ob nizkih vodah hitro posrkajo vodo, ki priteka skozi manjšo razpoko, ko pa zajejajo zrak, se njihova učinkovitost bistveno zmanjša. Tako v sušnem obdobju vode v vodovodnem omrežju primanjkuje, čeprav je je še dovolj v izviru in v njegovem kraškem zaledju.

S poskusnim črpanjem so namreč dokazali, da je ob primernih tehničnih rešitvah moč načrpati ob suši iz izvira

vsaj 300.000 m³ vode, kar zadošča za oskrbo 10.000 prebivalcev s 500 litri na dan na osebo za 60 dni. V urejenih večjih mestih je, za primerjavo, dovolj že 200 do 300 litrov vode na dan na osebo. Ob srednjih vodnih razmerah je izdatnost izvira vsaj za desetkrat večja, ob najvišjih pa za stokrat. Prav vrednost tega in sosednjih izvirov ob vznožju Poljanske gore na zahodni strani Bele krajine pa bodo pokazale še nadaljnje raziskave in poskusi. Ob črpanju so namreč opazovali po 3 izvire na vsaki strani Dobljč, toda v nobenem od njih niso opazili znižanja pretoka ali gladine zaradi črpanja Do-

bličice. Izkazalo pa se je, da ima Dobličica svoje lastno kraško zaledje vsaj v bližnjem delu, v večji oddaljenosti pa so izviri med seboj lahko povezani. To bo potrebno preveriti s sledilnimi po-

● Podrobna kemijska analiza je potrdila, da je voda primerna za pitje in za pripravo hrane in pijače za prodajo. Bakteriološko je sicer občasno okužena zaradi bližine naselja, zato je treba vodo za oskrbo stalno razkuževati. Ugotovili so, da je iz Dobljč moč napajati poleg Črnomlja z okolico in Semiča z okolico, kamor sedaj gradijo vodovod, tudi druga naselja v Beli krajini. Zato bo potrebno čimprej zavaro vati kraško zaledje Dobličice in sosednjih izvirov ob vznožju Poljanske gore.

skusi, ki naj bi hkrati pokazali, kako obsežno območje izvira bo treba zavarovati pred škodljivimi snovmi. M. BEZEK-JAKŠE

Komisija za delovna razmerja »TESNILA TREBNJE«, Velika Loka, na podlagi 5. člena pravilnika o delovnih razmerjih objavlja prosta dela in naloge:

1. PREDELAVEC PLUTE

Pogoji: — III. stopnja lesarske ali kovinskopredelovalne smeri ali z delom pridobljena delovna zmožnost — 2 leti delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih — poskusno delo 1 mesec

2. PREDELAVEC RAZREZA

Pogoji: — III. stopnja kovinskopredelovalne smeri ali z delom pridobljena delovna zmožnost — 1 leto delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih — poskusno delo 1 mesec

Kandidati naj vložijo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: Tesnila Trebnje, 68212 Velika Loka, kadrovsko-spolni sektor. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po preteku prijavnega roka.

27/2-87

MERCATOR — KZ KRKA

n. sub. o. Novo mesto TOZD Oskrba, n. sub. o. Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 10
Razpisna komisija delavskega sveta TOZD Oskrba razpisuje prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA — DIREKTORJA TOZD

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- da so državljani SFRJ in izpolnjujejo splošne pogoje, določene z zakoni, družbenimi dogovori in samoupravnimi sporazumi,
- da imajo visoko, višjo, najmanj pa srednjo šolsko izobrazbo ekonomske, komercialne ali druge ustrezne smeri s 3, 4-ozioroma 5-letnimi delovnimi izkušnjami,
- da imajo sposobnost vodenja, organiziranja in usklajevanja delovnega procesa,
- da izpolnjujejo pogoje po 511. členu zakona o združenem delu,
- da izpolnjujejo pogoje po družbenem dogovoru o kadrovski politiki v občini Novo mesto.

Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta.

Pisne prijave v zaprti kuverti z oznako »Za razpisno komisijo TOZD Oskrba« ter dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev in opisom doseženih delovnih izkušenj naj kandidati pošljejo na gornji naslov v 15 dneh po objavi.

Kandidate bomo o imenovanju obvestili najkasneje v 30 dneh po končanem zbiranju ponudb.

24/2-87

MERCATOR — KZ KRKA NOVO MESTO TOZD BRAZDA — AGROSERVIS IN KMETIJSTVO NOVO MESTO Pot na Gorjance 8

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge:

1. kovinostrugarja,
2. rezkalca,
3. referenta za obračun OD, fakturiranje in likvidiranje.

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

pod 1 in 2: da imajo šolsko izobrazbo IV. zahtevnostne stopnje kovinarske oz. strojne smeri in 2 leti delovnih izkušenj, pod 3: da imajo šolsko izobrazbo V. zahtevnostne stopnje ekonomskega tehnik in 1 leto delovnih izkušenj

Delovno razmerje pod 1 in 2 bo sklenjeno za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in 2-mesečnim poskusnim delom. Delovno razmerje pod 3 pa bo sklenjeno za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu), z 1-mesečnim poskusnim delom.

Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo na gornji naslov v 8 dneh po objavi. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju ponudb.

25/2-87

Naša anketa

Negotovost večala plače

Dejstvo je, da je obstoječi sistem delitve osebnih dohodkov tako zapleten, da se v njem težko znajdejo celo strokovnjaki. Določila letošnje zvezne resolucije niso nič manj nejasna in so zato seveda podlaga za povsem različna tolmačenja. Zaradi slabih starih izkušenj, ko so bili vedno kaznovani tisti, ki so poznali mero in se držali meril, so zato v zadnjih dneh starega leta večinoma vsi panično dvigali osebnih dohodke, če so poslovni rezultati to dovoljevali ali ne, saj je bil govor o zamrznitvi osebnih dohodkov na ravni tistih iz konca leta. Dodatna pojasnila, ki sploh ne bi smela biti potrebna, saj bi morala biti dovolj jasna že resolucija, dokazujejo, da ne gre za zamrznitev — ta bi bila ob nezamrznjenih cenah itak prava norost — osebnih dohodkov, saj bodo tisti, ki bodo povečali dohodek in storilnost, lahko večali plače. Vse takšno dogajanje pa nam gotovo ne koristi.

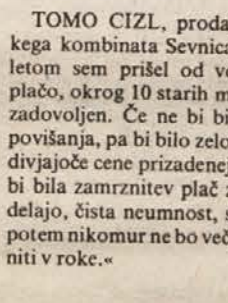

PETER LUZAR, upravnik Mercatorjeve Blagovnice v Novem mestu: »Mislim, da lahko verjamemo, da osebni dohodki niso zamrznjeni. Pravzaprav zamrznitev sploh ne pride v poštev, potem bi bilo treba zamrzniti tudi nas. Je pa res, da so osebni dohodki po dolenskih delovnih organizacijah zelo različni. Tisti, ki veliko izvažajo, so v težavah, drugi, ki uspešno prodajajo na domačem trgu, ne vedo, kam z denarjem, in jih le resolucija zadržuje, da sine delijo še več. Nekateri so si zaradi govoric o zamrznitvi zadnje trimesečje popravili plače. Sedaj nihče ne bo dal nič nazaj.«

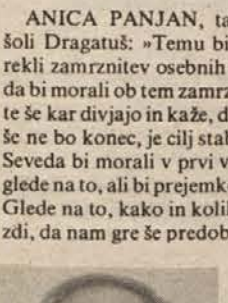
BRANKA HAUPTMAN, vodja metliškega vrta: »Nam so na občini zagotovili, da je osnova za letošnje osebne dohodke OD v decembru. Za december smo v vrstu uskladjali osebne dohodke z branžnim sporazumom, sicer bi ostali na julijskih, vsekoli pa smo bili na repu v družbenih dejavnostih v naši občini. Po mojem vsaka zamrznitev slabo vpliva, saj vsi pred tem povečujejo cene in OD bolj, kot bi jih sicer. Tudi pri nas smo naredili tako, tudi če januarja ne bo dovolj denarja in bomo dobili 80-odstotne plače.«

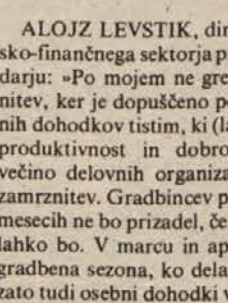
ZLATA GABRIJEL, referentka za obračun OD občinske skupščine Trebnje: »Ne zdi se mi, da je 16 starih milijonov, kolikor sem dobila po zadnjem povišanju, previsoka plača. V občinski upravi še zdaleč niso take plače, kot ljudje marsikdaj govorijo, kar me zelo moti. Seveda sem proti zamrznitvi osebnih dohodkov, prikriti ali neprikriti. Zdi se mi, da bi zelo slabo vplivala na delovljivost. Posledica takih ukrepov je nekakšna uravnalovka, ki je lažna solidarnost.«

TOMO CIZL, prodajalec M-Kmetijskega kombinata Sevnica: »Pred kakšnim letom sem prišel od vojakov, z zadnjo plačo, okrog 10 starih milijonov, sem kar zadovoljen. Če ne bi bilo decembrskega povišanja, pa bi bilo zelo težko shajati, saj divjajoče cene prizadenejo vse. Mislim, da bi bila zamrznitev plač za tiste, ki dobro delajo, čista neumnost, saj je jasno, da se potem nikomur ne bo več prav ljubilo pljuvati v roke.«

ANICA PANJAN, tajnica v osnovni šoli Dragatuš: »Temu bi zagotovo lahko rekli zamrznitev osebnih dohodkov, seveda bi morali ob tem zamrzniti tudi cene. Če te še kar divjajo in kaže, da dvigovanju cen še ne bo konec, je cilj stabilizacije izničen. Seveda bi morali v prvi vrsti več delati ne glede na to, ali bi prejemale zamrznili ali ne. Glede na to, kako in koliko delamo, se mi zdi, da nam gre še predboro.«

ALOJZ LEVSTIK, direktor gospodarsko-finančnega sektorja pri kočevskem Zidarju: »Po mojem ne gre za čisto zamrznitev, ker je dopuščeno poviševanje osebnih dohodkov tistim, ki (lahko) povišujejo produktivnost in dobro poslujejo. Za večino delovnih organizacij pa to le bo zamrznitev. Gradincev predpis v zimskih mesecih ne bo prizadel, če bo veljal, nas pa lahko bo. V marcu in aprilu se že začne gradbena sezona, ko delamo več ur in so zato tudi osebni dohodki večji.«

IVANKA ŠENK-ILERSIČ, vodja izvoza v ribniškem Inlesu: »V časopisih sem brala, da to ni zamrznitev. Meni se zdi tudi povsem nemogoče, da bi pri taki inflaciji zamrznili osebne dohodke. Menim pa, da je edino prav, da so osebni dohodki odvisni od uspeha poslovanja. Ker pri Inlesu je tako, pričakujem, da bodo tudi osebni dohodki temu primerni.«

USPEL REFERENDUM

NOVO MESTO — 7. januarja so v novomeški bolnišnici po dolgotrajnih in temeljnih pripravah ter številnih sestankih in pojasnjevanjih vsem delavcem uspešno izpeljali referendum, na katerem so delavci sprejeli skupne temelje plana za to srednjoročno obdobje ter samoupravni sporazum o skupnih osnovah za pridobivanje dohodka, razporejanje le-tega in delitev sredstev za osebne dohodke ter pravilnik o osnovah in merilih za pridobivanje dohodka in razporejanje sredstev za osebne dohodke. K sprejetju slednjih dveh — torej okrog pridobivanja in delitve dohodka ter sredstev za osebne dohodke — jih je zavezoval tudi branžni sporazum, h kateremu so pristopili lani, ko je bil po dolgem čakanju le nared. Računajo, da so s tema aktoma prvič ustvarili pogoje za uresničitev načela za približno enako delo približno enako plačilo, v novem sistemu, ki razrešuje tudi razmerja med profili in izravnava osebnih dohodkov z gospodarstvom, pa je nekakšna osnova, do katere se bodo vsi izenačevali, vedno nekako zapostavljena srednja medicinska sestra.

Ceprav se je predlagatelj pred pričakovanimi reakcijami prizadel (pri čemer ne mislimo ljubiteljev kapljice, temveč gostince) zavaroval s predvidenimi izjemami — prepoved naj bi ne veljala za hotelske goste, na mejnih prehodih, ob nedeljah in praznikih in na organiziranih veselicah, ki se zavlečejo čez četrto zjutraj — je prav pri mestni turistični zvezi in gostinstvu zadel ob zid. Slednje namreč dokazuje, da zaradi visokih cen prodaja alkohola v vseh lokalih že nekaj let upada. Krivi torej nismo mi, pravijo, temveč si ljudje pijačo kupujejo v trgovinah (kjer se je v resnici prodaja precej povečala).

Pritrjujem jim, da bi polovična prohibicija imela učinek le, če bi vsaj do devete dopoldne tudi trgovcem prepovedali prodajati alkohol (zdaj je celo že slišati predloge, naj bi alkoholno zaporo povlekli tja do enajste). Vse skupaj pa močno spominja na v Mariboru že običajno prakso, da se s takšnimi in podobnimi administrativnimi prepovedmi odgovorni može v mestu skušajo boriti proti zlu, ki ga noben odlok ne more omiliti, kaj šele preprečiti. Dovolj je spomniti, da alkoholizma v ZDA niti najhujša zakonska prepoved ni zatrla, nasprotno, prepovedani sad je postal še slajši. Najbolj drastična podobna tovrstna mariborska izkušnja bo navsezadnje kmalu stara dvajset let: ko je Maribor leta 1968 kot prvo in doslej edino mesto v Jugoslaviji uvedel slovit »horo legalis«, ukrep, ki je predvideval ostre kazni za starše, če bodo njihovih otroci, mlajši od 16 let, pozimi po osmi, poleti pa po deveti zvečer še sami na ulici ali v gostilni. Resda je (predvsem) zaradi zgražanja celotne slovenske in jugoslovanske javnosti ta sijajna birokratska pogruntavščina naglo pogorela, toda logika, ki jo do nje pripeljala, je očitno neuničljiva.

MILAN PREDAN

Mariborsko pismo

Prepoved alkohola po štajersko

Obujen spomin na slo-vito »horo legalis«

MARIBOR — Prohibicija v prestolnici vinorodne Štajerske? No, ne ravno prohibicija po ameriškem vzoru iz dvajsetih let, delna pa že — Maribor jo bo dočakal, če bo obveljal predlog mestnega komiteja za gospodarstvo, da bi po novem prepovedali v mestu točenje alkohola od 4. do 9. ure dopoldne, prodajo alkoholnih pijač v trgovinah pa od 4. do 7. ure. Pravi pobudnik te akcije je bil že pred časom mestni koordinacijski odbor za boj proti alkoholizmu, ki je med drugim opravil obsežno anketo med mariborskimi direktorji. Kar 87 odst. jih je odgovorilo, da so za kasnejšo prodajo in točenje alkohola, češ da se jim veliko delavcev naceja že od zgodnjega jutra; če ne dobijo v gostilni, si steklenico prinesejo kar s seboj v službo. Po približnih ocenah je v Mariboru danes okoli 10 tisoč alkoholikov.

Še: dolenska živinoreja zaostaja

Ugovor iz Dolenskega veterinarskega zavoda

V Dolenskem listu z dne 25. decembra lani so bralci lahko prebrali razmišljanja Franca Prešerna o vzrokih zaostajanja dolenske živinoreje v Sloveniji. Med pomembnimi vzroki za obstoječe stanje v naši regiji navaja tudi neučinkovito zdravstveno varstvo živali. Nosilec te dejavnosti pa je Dolenski veterinarski zavod. Ker tov. Prešeren zasada delovno mesto kmetijskega inšpektorja v občini Novo mesto, menimo, da kot agronom ni strokovno usposobljen ocenjevati zdravstveno varstvo živali. Zato ga pozivamo, naj z argumenti podkupi svojo trditve, ali se pa opraviči delavcem veterinarske službe, ki nikoli ne zaprejo svoje pisarne (beri ambulante). Mi skušamo, v kar najhitrejšem času opraviti naročeno zdravstveno storitev, oziroma se aktivno vključujemo tudi v preventivo, ki pa je še pomembnejša. Če bomo veterinarji z njegovim odgovorom bogatejši za kako novo spoznanje, se mu za to že v naprej zahvaljujemo.

Mag. OTMAR COLARIČ
za Dolenski veterinarski zavod

ČEBELARSKO PREDAVANJE V NOVEM MESTU

NOVO MESTO — V nedeljo, 18. januarja, bo v dvorani sindikatov na Društvenem trgu 2 ob 15. uri predaval o čebelarstvu znani poznavalec te stroke inž. Franc Šivic. Vabljeni!

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotnem sejmu je bilo naprodaj 210 pujskov, starih do 3 mesece, in 18 pujskov, starih nad 3 mesece. Lastnika je menjalo 78 mlajših in 5 starejših živali. Kilogram žive teže mlajših je stal od 1.000 do 1.100 dinarjev, starejših pa od 800 do 850 dinarjev.

Kmetijski nasveti

Erozija ni tako nedolžna

Obdelovanje zemlje je umetnost, pravi moto knjige prof. Vinka Sadarja Obdelovanje zemlje. Ameriški kolonizatorji tega niso vedeli ali hoteli vedeti. V svoji pogoltnosti so prezirali zakone narave, z monokulturo koruze so resda obogatili, zato pa so uničili stotisoče hektarjev plodne zemlje, ki so jo vzeli erozija, voda in veter.

Naša zgodovina ne pozna takih pustošenj, kar pa ne pomeni, da naša obdelovalna zemlja ni ogrožena. Ekonomika sili k ožjemu izboru poljščin, kar povečuje nevarnost. K temu je treba prišteti še melioracijske posege, ki večajo obdelovalne komplekse in odstranjujejo naravne ovire ne le za strojno obdelovanje, temveč tudi za vodo in veter. Na to nas je opomnila melioracija Vipavske doline, kjer je najfiniješ delce zemlje veter spihal v odvodne kanale in ogrožil letino.

K sreči ima naš človek še ohranjen čut za zemljo. Prav razveseljivo je ugotovljati, da je vse več že jeseni preorane zemlje. Globoka praha namreč ne izboljša le strukture zemlje, marveč je tudi eden najboljših ukrepov zoper erozijo. Zdaj, ko imajo kmetje toliko traktorjev, bi res lahko dosledno uveljavili pravilo prof. Sadarja, po katerem je treba jeseni preorati vse neposejane polje in po katerem je spomladansko oranje samo izhod v sili.

● Erozijo in siromašenje ornice pa je mogoče preprečevati še na druge načine. Poglobljeno oranje razbije plazino in olajša pronicanje vode, ki bi se sicer odtekla po površini v globino. Po plastnah bi morali v naših hribovitih legah še dosledneje orati, saj mora biti brazda vedno potegnjena pravokotno na možno pot vode. Njive z več kot 30-odstotnim nagibom pa je tako in tako bolje zatraviti.

Tudi kmetijske rastline same so lahko dobrodošle pomočnice. Globoke korenine, kakršne imajo lucerna, oves ali ogrščice, držijo zemljo vkup in jo hkrati prerahljajo. Celo listi lahko vplivajo na erozijo. Držobni lističi na nizkih rastlinah, na primer na detelji, učinkujejo ugodneje kot veliki listi na visokih rastlinah. Curki vode, ki se ulivajo z dolgih listov koruze, so zemlji nevarnejši kot drobne kapljice, ki se usipljejo z detelje. Na videz malenkost, ki pa lahko pripomore k varovanju zemlje in njeni večji rodovitnosti.

Inž. M. LEGAN

Kot ena sama rodovitna njiva

Agraria Brežice napoveduje donosnejše poljedelstvo, živinoreje in sadjarstvo — Na čateškem polju vpeljujejo novost: vzgojo vrtnin

BREŽICE — Velik del trenutno še neurejenih kmetijskih površin v brežiški občini bodo v naslednjih štirih letih spremenili v rodovitna zemljišča. Samo Agraria načrtuje hidro in agromelioracije, namakanje ter združbo zemlje na nekaj manj kot pet tisoč hektarjih. To so območja Sromljice in Gabernice, dobovsko in čateško polje, Obsotelje ter brežiško polje, od Sel do Bukoška, Borština in Cerkelj, kjer povezujejo te posege z regulacijo nekaterih potokov.

V Jovsih ob Sotli napovedujejo ureditev dveh ribnikov s skupno površino 300 ha. Mladice bodo vzgajali z odporno termalno vodo v Čatežu. Ta dejavnost bo poživila tudi razvoj turizma na kapelskem območju.

Agraria bo v kooperaciji povečevala vzrejo telet, prašičev ter krav molznice. Na Kozjanskem in na Gorjancih bo vpeljala vzrejo ovac. Kmete bo usmerjala tudi v konjerejo. Rejemec že zdaj obeta reden odkup žrebet ter stalno strokovno dopolnjevanje. Pri kooperantih bo postopoma širila s pšenico in koruzo zasejane površine. Koruza je namreč zelo pomembna za samooskrbo pri vzreji živine bodisi kot zrnje bodisi kot si-

laža. Prek TOK bo Agraria pospeševala razvoj sadjarstva na vseh legah, ki so primerne za nasade.

V lastni proizvodnji bo tozdr Kmetijstvo dajal prednost pitanju goveda, kar je zasnovano na lastni pridelavi krme. Zadržali bodo tudi rejo kokoši nesnic. V poljedelstvu povečujejo površine za setev pšenice, koruze in oljne ogrščice.

Letos bodo na čateškem polju ustanovili nov tozdr za rastline. Usmerili se bodo na pridelovanje krompirja, poznega zelja, rdeče pese, rdečega

korenja, jagod in kumaric za vlaganje. Hkrati razmišljajo o tem, da bi v občini organizirali tudi predelavo vrtnin.

Tozdr Flora bo saniral vse rastlinjake in povečal površino toplih gred. Najprej bo na vrsti izgradnja tunelskega rastlinjaka na 1200 kvadratnih metrih, za katerega bodo uporabili že delno izkoriščeno termalno vodo. Pozneje bodo pokrite površine še povečali, saj računajo na napeljavo tople vode z levega brega Save, kjer so odkrili nove zaloge termalne vode. Letos bo Agraria začela graditi tudi hladilnico za sadje, v naslednjih letih pa bo sodelovala pri gradnji sušilnice za pšenico pri obstoječih silosih v Brezini.

J. T.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

NOVO MESTO — Tako prazna, kot je bila novomeška tržnica v ponedeljek, 12. januarja, že dolgo ni bila. Samo dve kmetici sta prodajali jajca (po 70 din), jušno zelenjavo in smetano, slabo založene pa so bile tudi stalne stojnice. Imeli so solato po 500 din kilogram, limone po 773 din, pomaranče po 711 din, grenivke po 529 din, čebulo po 250 din, krompir po 100 din, jabolka po 200 din itd. Zelo malo prodajalcev je bilo tudi med obrtniki, tako da promet na tržnici sploh ni dajal videza tržnega dne.

Zdaj pa še nadzemni krompir

Uporaben je za seme

Kje so sploh meje možnosti agronomije? V Vageninu na Nizozemskem so razvili postopek za pridelovanje nadzemnega krompirja. Kot vemo, gomolji na svetlobi pozelenijo in niso uporabni za prehrano, so pa primerni za seme. Morda pa bo kdaj napočil tudi čas, ko bo moč jedlino krompir pridelovati kot paradižnik, s katerim je krompir v sorodu.

Nizozemci pridelajo nadzemni krompir tako, da s hormoni in drugimi snovmi prisilijo rastline, da poženejo gomolje nad zemljo, takole od 10 do 15 na vsakem grmu. Postopek je zaenkrat sicer dražji, je pa mnogo hitrejši od običajnega pridelovanja semena, zato v Vageninu menijo, da se bo razširil tudi v druge selekcijske centre. Hitrejša pridelovanje namreč omogoči večjo varnost pred rastlinskimi boleznimi, za katere je krompir še posebej občutljiv. Iz nekaj povsem zdravih oz. imunih rastlin je mogoče v kratkem času pridobiti precej saditvenega materiala. (Iz Gospodarskega vestnika, Tehnične in tehnološke informacije)

Miran Kohek,
Bodeče vreteno, Ribnica 1986

● Ne samo da so si delili po zaslugah, tudi zasluge so razdelili.
Albin Buttolo

● Naš politični sistem je že zgrajen do zadnje fraze.
Jože Petelin

● Ribe smrdijo pri glavi. Nekateri »sulci« pa od glave do pete.
Sonja Budna

DOBRA LANSKA LETINA

LJUBLJANA — Lanska letina je bila v Sloveniji v glavnem dobra, tako je ocenil koordinacijski odbor za setev, oskrbo in spravilo poljščin, ki deluje pri splošnem združenju kmetijsko, živilske industrije in prehrane. Lepa jesen je k temu dosti pripomogla, saj je omogočila strokovno kar najboljšo spravilo koruze, sladkorne pese in drugih kmetijskih kultur, pa tudi daljšo pašo in pravočasno setev ozimim. Le pridelek pšenice je bil precej slabši kot leto dni poprej, za to pa je bila kriva predvsem majska vročina, pa tudi pšenici ne najbolj naklonjeno junijsko vreme. Seveda so se ponovile tudi tehnološke pomanjkljivosti, premalo pa je bilo porabljenih tudi mineralnih gnojil, zakaj, pa je že druga zgodba. (Kmečki glas)

Prvi korak je obveščenaost

V novomeški občini se začenjajo strokovno-informativni sestanki za kmete

NOVO MESTO — Pospeševalna služba novomeške kmetijske zadruge KRKA je že začela akcijo za uredništev letošnjega zelo zahtevnega proizvodnega plana. Te dni začenjajo na terenu z informativnimi sestanki za kooperante, kjer bodo nudili vsa potrebna in ugodnostih za pogodbene pridelovalce.

»Zavedamo se zahtevne naloge, ki smo jo prevzeli nase z načrtovano 3-odstotno rastjo tržne kmetijske pridelave v letu 1987, menimo pa, da je prvi pogoj za uspeh dobra obveščenaost. Zimsko sezono bomo dobro izkoristili za temeljito seznanjanje kooperantov s pogoji za pridelavo. Znatno večjih ugodnosti bodo deležni kmetje, ki se vključuje-

jo v organizirano proizvodnjo, največji pa rejci plemenskih živali, ki so pod strokovno tako imenovano A kontrolo. Zdaj imamo 1700 krav pod tem režimom, radi pa bi jih vključili 2000.« Tako pravi inž. Miha Krhin, vodja pospeševalne službe.

Velik poudarek dajejo tudi na izobraževanje. Poleg rednih oblik izobraževanja preko kmetijske šole Grm nudijo vrsto strokovnih predavanj iz živinoreje in poljedelstva. Vsak pospeševalec naj bi imel v naslednjih tednih kar 24 takih predavanj oziroma pogovorov s kmeti.

Razen tega ustanavljajo strokovno pospeševalne odbore, ki bodo pomagali pospeševalcem pri organiza-

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Pogled nazaj

Ko po družbenih obratih opravljajo popis premoženja ali inventuro in ko v knjigovodstvih teh obratov sestavljajo zaključne račune, sodim, da lahko kot urednik rubrike En hribček bom kupil za preteklo leto napišem skromen obračun. Ob tem pozivam bralce, naj mi pri tem pomagajo in mi pišejo, koliko so jim bili strokovni nasveti iz te rubrike v pomoč pri delu. Ker so najbrž bolj redki vinogradniki, ki si strokovne članke iz naše rubrike shranijo, bom v povzetku navedel glavne teme, objavljene v tem kotičku:

V začetku leta (9. 1.) je bil dan nasvet, naj bi vinogradniki bolj sodelovali. Ta nasvet naj bi veljal zlasti članom društev vinogradnikov. Obenem naj bi podružnice društev vinogradnikov v podrobnosti opisale svoje vinorodno območje, s katerim bi potem seznanili širši krog bralcev. Ker je bilo teh nasvetov bolj malo uresničenih, ta poziv ponovno velja za smernice dela v letu 1987.

Da imajo vodilni ljudje zelo gluha ušesa za potrebe vinogradnikov, je bilo povedano 16. 1., 6. 3. in 13. 3. Dokaz je pobuda Društva vinogradnikov ljutomersko-ormoških goric ustavnemu sodišču Socialistične republike Slovenije za oceno zakonitosti usmeritve uporabe republiških solidarnostnih sredstev za odpravo posledic pozebe vinogradov v letu 1985. Ta sredstva (isto velja za podobna občinska sredstva) so bila, brez obvestila javnosti, usmerjena le družbenim obratom, čeprav po namembnosti pripadajo vsem vinogradnikom brez ozira na lastništvo. Ta praksa se nadaljuje tudi v to leto. Za tako stanje so delno krivi vinogradniki sami, ker so premalo odločni, da bi od svojih delegatov zahtevali odlo-

nejši nastop v korist vinogradnikov. Še vedno drži stari pregovor, da če si sam ne pomagaš, ti tudi drugi ne bodo!

● Po dogovoru s Kmetijskim inštitutom Slovenije v Ljubljani vzorce vina za analizo za območje Novega mesta sprejema TIT DOBERŠEK, Novo mesto, Majde Šile 5.

Strokovni nasveti so zavzeli 97 odstotkov objavljenega gradiva rubrike. Obravnavali so rez trte, pomanjkanje magnezija, gnojenja z dušikom, šrkopljenje trte, obširno je bila v njih opisana peronospora, redčenje in vrščkanje mladik, kakor tudi druga dela v vinogradu. Opisali smo dva vzorna vinogradnika, Stančka Čurina iz Slovenskih goric in Martina Pluta iz Bele krajine, ki sta dokazala, da tudi zasebniki lahko ne le uspešno prideluje grozdje, ampak tudi uspešno kletari. Za pomoč pri kletarjenju so bili napisani poljudni članki o kletah, opremi kleti in postopek pri popravilu mošta. Za zimsko branje so bili objavljeni poučni nauki iz knjige Matije Vertovca Vinoreja za Slovence, ki so dokaz, da so napredni vinogradniki že pred 150 leti vedeli za mnoga strokovna opravila, ki jih danes še vedno obnavljamo, pa jih mnogi zelo težko dojemajo, čeprav je ta »novotarija« stara 150 let.

Bežen pregled člankov, napisanih v tej rubriki v letu 1986, kaže, da je Dolenski list izpolnil svojo dolžnost pri izobraževanju bralcev v najbolj priljubljeni veji kmečkega gospodarstva, vinogradništvu. To delo bomo nadaljevali tudi v letu 1987, vinogradnike pa pozivamo, da sodelujejo s svojimi izkušnjami in nam sporočijo svoje želje ter zamisli.

Urednik rubrike:
T. DOBERŠEK

PREDAVANJA ZA POSAVSKE ČEBELARJE

SEVNICA — Posavski čebelarji in ljubitelji čebel bodo lahko v nedeljo, 18. januarja, ob 8.30 prišli na zanimivemu strokovnemu predavanju, ki bo tokrat v mali dvorani Delavskega doma Edvarda Kardelja v Krškem. Inž. Franc Šivic bo predaval o tehnološki čebelarjenja in medovitih rastlinah podkrepil s prikazovanjem diapozitivov, veterinar Vinko Pipan, ki bo govoril o čebeljih boleznih in njihovem zatiranju, pa bo predvajal film o napadu varoze čebel.

Delikatose so strup za organizem

Kakšna je dobra živalska varovalna prehrana

V primerjavi s prehrano poleti mora biti prehrana pozimi krepkejša, ker porabimo več energije. Več energije lahko dobimo zlasti v ogljikohidratnih živilih, zato priporočamo, naj maščobna živila ostanejo v mejah 30 odstotkov glede na telesne potrebe in letni čas. Vsak obrok naj vsebuje nekaj sadja in zelenjave ter nekaj beljakovinskih živil.

Če bi govoril o racionalni prehrani v zimskem času, ko je izbira živil manjša, moram posebej priporočiti zelje, repo, jabolka, različne kaše, žgance, polento, fižol in sojo. Vse to sodi v zdravo in najbolj varovalno prehrano. Delikatose in čista živila so pravzaprav strup za organizem in ne sodijo v varovalno prehrano, ki jo sestavljajo zgoraj našeta živila. Poudariti moram tudi, da so jabolka boljše od pomaranč in drugih južnih sadežev, samo banane so jim še nekoliko enakovredne.

In še nekaj. Mnogi ljudje resno mislijo, da morajo na račun avtomobila, obleke in drugih dobrin, ki so vidne, varčevati pri prehrani, in takotudi delajo. Vendar je mogoče izredno preprosto živeti z naštetimi osnovnimi živilii. Toda problem je povsem drugje, v miselnosti ljudi, da bi bili manj, če bi jedli preprosto, a mnogo bolj zdravo hrano. (Prof. dr. Dražjost Pokorn v intervjuju za Moj mali svet)

R. B.

Malo zidov, več pa strojev

Vrsta gospodarskih naložb v letu 1987 usmerjenih predvsem v posodobitve

NOVO MESTO — V letošnjem letu nad 20 gospodarskih delovnih organizacij načrtuje investicije, vendar z izjemo Krke, tovarne zdravil, nobena ni večjega obsega. V glavnem gre za tehnološke posodobitve in graditve ob širitvi proizvodnih programov.

Najzahtevnejša investicija v tovarni zdravil Krka zaobjema več dejavnosti kot: gradnje prve faze vodarne, modernizacijo proizvodnih linij za proizvodnjo zdravil, čistilno napravo, objekt za predklinične raziskave, mikrobiološki laboratorij, skladišče vnetljivih snovi, sežigalno napravo in pralnico. V tozdu Biokemija načrtuje prvo fazo rekonstrukcije v obratu fermentacijske. Krkina tozdu Zdravilišča imajo v načrtu dograditev športnih igrišč pri hotelu Grad Otočec, zgraditve toplotne črpalke in sanacijo bifeja v Dol. Toplicah ter obnove kavarnice na Glavnem trgu.

Tovarna IMV ima v planu izgradnjo lakirnice v tovarni poslovnega pohištva Podgorje v Senterjerneju. V Iskrinih tovarnah selotevajo v letu 1987 naslednjih naložb: Keko v Žužemberku bo uresničeval naložbeni program keko III; Hipot v Senterjerneju bo začel z naložbo v proizvodnjo prikazalnikov na tekoče kristale; Delta bo adaptirala objekt in nabavila opremo.

V tovarni Novoles imajo v planu več investicij, in sicer: modernizacijo tehnološke opreme, dokončanje lakirnice v tovarni drobnega pohištva, izvajali bodo projekt naložbe »Novilon«, pripravili pa bodo tudi dokumentacijo in začeli z deli za usposobitev novega obrata kar velja tudi za tozdu metliške Beti v Mirni peči; tehnološko modernizacijo bodo izvedli še v Tiskarni in Grafiki.

Letošnje naložbe KZ Krka so usmerjene v gradnjo predelovalnice za meso in prenovo oskrbnega centra na Grabnu, v načrtu je oskrbni center in postavitev dogosnega mesta na Dvoru ter dopolnitev in posodobitev opreme za lastno kmetijsko proizvodnjo, trgovine in mešnice. Posebej so opredeljene še naložbe v kooperacijo in melioracije.

Gozdno gospodarstvo namerava znatna sredstva vložiti v gradnjo gozdnih cest, razen tega bodo začeli z izgradnjo mehaniziranega skladišča lesa v Zalogu. Nadomeščanje stare opreme s sodobnejšo planirajo v Vodnogospodarskem podjetju in pri Pionirju. Slednji ima v načrtu še gradnjo kotlarne v Novem mestu in skladišče plinov na Cikavi. Pomemben napredek pa bo po večletnih zapletih dosežen z začetnimi deli za preselitev depozitne gradbene mehanizacije v Češico vas, z izgradnjo razvojnega centra v Bršljini in investicijskimi pripravami za postavitev kamnoloma.

V Češči vasi bo investiral v odkup zemljišče in komunalnih naprav tudi Blagovnotransportni center, ki namerava tam zgraditi nov objekt. Gorjanci Straža so v svojih planih predvideli nakup 5 sodobnih tovornjakov in 12 avtobusov, razširitve mehanske delavnice v Bučni vasi, izgradnjo trafo postaje in pripravo dokumentacije za izgradnjo nove večje mehanske delavnice v Vavti vasi.

Med investicijami, zaobjetimi kot tehnološke modernizacije, so tudi trije računalniški sistemi: Labod na

bavlja poslovni računalnik, Beti v Mirni peči procesni računalnik, Grafika pa dopolnjuje računalniški sistem za stavljenje.

Gre torej za niz drobnih investicij, ki bodo zahtevale ogromno denarja, predvsem lastnih sredstev, in so za

● Širši krog občanov je zainteresiran zlasti za načrte trgovinskih organizacij, ki se jih lotevajo letos pri Emoni-Dolenjki in Novotehni. Medtem ko bo Emona staro stavbo SDK na Glavnem trgu uredila v blagovnico, bo pripravila še dokumentacijo za gradnjo samopostrežne trgovine na Malem Slatniku. Novotehna namerava urediti dve prodajalni na Partizanski cesti in eno na Kidričevem trgu, preuredila in razširila pa bo tudi skladišče in servis v Bršljini. Prenove restavracije na Bregu pa se bo lotila Sredinja šola za gostinstvo in turizem.

bodoči razvoj delovnih organizacij velikega pomena. Kot zatrjujejo sami, zagotavljajo tudi trajnejše možnosti za uspeh na tujih tržiščih.

R. BAČER

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 17. januarja, bodo do 19. ure odprte naslednje prodajalne z živili:

- v Novem mestu: Market Drska,
- v Senterjerneju: Mercatorjeva Samopostrežba,
- v Dolenjskih Toplicah: Mercatorjeva prodajalna Rog,
- v Žužemberku: Market Dolenjke,
- v Straži: KZ Krka.

Vse ostale prodajalne z živili bodo odprte do 13. ure.

Črepinje so postale dragocene

Dinos začenja s posebnim zbiranjem

NOVO MESTO — Pri gospodinjstvih, manjših bifejih in obratih družbene prehrane okrušene steklenice mečejo v smetnjake. Škoda za varstvo okolja in gospodarstvo, ki ima premalo surovin, zato bodo s širšo akcijo v Dinosa skušali zbrati dodatne količine odpadnega stekla.

»Steklovinu odkupujemo vsa leta na naših odkupnih postajah, vendar ugotavljamo, da je v komunalnih odpadkih še ogromno steklovine, ki je ni več mogoče izbrskati, če pa bijo pobrali prej, bi bilo zelo koristno.« Tako je vzrok za novo akcijo Dinosa opisal samostojni tehnolog Rafael Kravcar.

Do spomladi nameravajo postaviti posebne kontejnerje za steklovinu v bližini bifejev, v stanovanjskih soseskah. Kje bi bilo najprimernejše in najbolj potrebno, zdaj ugotavlja posebna komisija. V novomeški občini bo potrdil nekaj deset takih zbiralnikov, ker pa so dragi, jih bodo nameščali v dveh etapah. Razen delovne organizacije Dinos naj bi del sredstev zagotavljali tudi v občini preko komunalne skupnosti. O vsem tem se dogovarjajo, vendar je sklenjeno, da akcija za steklovinu bo, ker so zanjo zainteresirani tudi v občinah, kjer jim je kaj mar za okolje.

Razen v Novem mestu poteka dogovarjanje še v Črnomlju, medtem ko v ostalih dolenjskih in posavskih občinah za zdaj še ne kažejo interesa za sodelovanje.

R. B.

DAVEK

NOVO MESTO — Na novomeški davčni upravi so za leto 1986 odmerili 2.468 zavezancem davek od premoženja in posest stavb. Kar 1036 občanov plačuje davek od stanovanjskih stavb, 204 od poslovnih prostorov in 1228 od vikendov. Skupno je bilo odmerjenega 14,9 milijona dinarjev tovrstnega danka.

V več krajih iste težave

Tudi v SZDL na terenu se predvsem bavijo s komunalno, skrb za starejše pa je večja kot skrb za mlade

NOVO MESTO — Programske konference SZDL, ki so se decembra in v prvi polovici januarja vrstile v večini organizacij, kažejo na velik del skupne problematike. Izstopa telefonija in ugotovitev, da mladina v lastni organizaciji ne dela.

Programske konference so bile zadovoljivo obiskane, na njih pa so razpravljali največ o zadevah, ki so za posamezna okolja najbolj pereče. Programskih sej do srede januarja še niso izpeljali na Otočcu, v Šmihelu, na Drski, v Šmarjeti, Straži in Regerči vasi, kjer imajo tudi sicer najbolj težaven položaj.

Domala vse zunanje krajevne skupnosti tarnajo nad neuresničeni akcijami za telefonijo in odnosi s PTT Novo mesto. Ponekod imajo še vedno probleme z oskrbo in prevozi, pojavlja pa se za SZDL povsem nova, ekološka problematika. Tudi to so z vso resnostjo načelniki v krajih, kjer imajo težave s pitno vodo.

V veliki večini krajev so ob preverjanju dela in sodelovanja z ostalimi organizacijami in društvi ugotavljali, da mladina v ZSMS ne dela, pač pa so mladi aktivni v društvih in drugih organizacijah, v krajevni skupnosti. Prav tako so domala povsod hvalili delo Rdečega križa in skrb za ostarele občane.

Mestne krajevne skupnosti imajo svojestveno problematiko, toda odkar ni več gradnje S kanala, ni več skupne akcije, ki bi jih povezovala. Precej pripomb so izrekli tudi na delo skupnosti krajevnih skupnosti in njenih organov. V občinski konferenci SZDL pripravljajo analitično poročilo o programskih sejah, v katerem bodo tudi nakazane možnosti, kako o razmere spremeniti, da se ne bodo pritožbe krajanov na programskih sejah iz leta v leto ponavljale.

R. B.

OBČINSKI KOMITE O STAVKAH

METLIKA — Jutri, 16. januarja, bodo na seji občinskega komiteja ZKS Metlika razpravljali o osnutku stališč CK ZKJ o delovanju članov in organizacij ZK v Socialistični zvezi. Pod drugo točko pa je na dnevnem redu »vroča« tema o idejnopolitičnih prvašnih stank v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja. Vročica tudi zato, ker kot piše v tezah za razpravo, v zvezi s temi prvašnimi obstajajo med komunisti precejšnje idejne neenotnosti in nejasnosti, tako glede načelnega odnosa do stank, kot tudi glede konkretnega ravnanja komunistov ob pojavljajočih se stankah.

Socialna pomoč za socialo?

Skupnost socialnega skrbstva je leto zaključila z veliko izgubo, ki je nima od kod poravnati — Premalo denarja za velike stroške

METLIKA — Lansko leto je občinska skupnost socialnega skrbstva zaključila z izgubo, ki znaša okoli milijon dinarjev. Izguba je bila največja v zadnjem četrtletju, saj je le-ta po devetih mesecih znašala polovico manj, v prvem polletju pa blizu 1,6 milijona dinarjev.

Do konca leta je na račun te skupnosti prišlo samo 88 odst. predvidenih sredstev. Na socialnem skrbstvu ne vejo, kaj narediti, vsakor pa bo treba to izgubo prenesti v letošnje leto, ko jo bodo najbrž morali pokriti iz rednega dotoka, saj presežkov pač ni. Lani so se močno povečali življenjski in materialni stroški, zato so morali med letom večkrat valorizirati, se pravi zvišati pomoči socialnega skrbstva in cene zavodskega varstva. Najbolj se je podražilo prav zavodsko varstvo. Ob polletju so sicer za 11 odst. valorizirali sredstva socialnega skrbstva, vendar to kljub temu ni zadoščalo za kritje vseh programov, zato se je iz-

guba ob devetmesečju še povečala. Poleg tega je prišlo še do napake pri objavi prispevne stopnje, tako da je bil dotok sredstev manjši, kot bi moral biti.

Že v devetmesečju so za zagotovljeni program, se pravi za denarne pomoči kot edini in dopolnilni vir preživljanja ter za kritje oskrbnih stroškov v splošnih socialnih zavodih porabili od 72 do 97 odst. za celo leto predvidenih sredstev. Denarno pomoč kot edini vir preživljanja pa so marca povečali za petino, maja za dobro četrtino in septembra za več kot tretjino, medtem ko so se cene zavodskega varstva povečevale skladno z rastjo pokojnin. Za premos-

Škocjan ostaja brez zobotehnikarja

NOVO MESTO — Na zadnji skupščini novomeške zdravstvene skupnosti se je delegatska razprava spet najbolj vrtila okrog zobozdravstva. V Škocjanu se nikakor ne morejo sprizniti, da tu že dlje časa poleg zobozdravnika ne dela tudi zobotehnik pa morajo za vsako tako zadevo seveda v Novo mesto. Razlog za to pa je, da pač hudo manjka zobotehnikov. Celotno razpisanih študijskih niče noče in kaže, da bo samo še slabše.

Zobozdravstveni delavci so se s krajevnost skupnosti dogovorili, da bodo v Škocjanu poskušali za to šolo, študijsko in delo zainteresirati domačega učenca. Ker pa bo zadeva vtem primeru trajala še hudo dolgo, so se na skupščini dogovorili, da bodo spet poskusili z razpisom za to delovno mesto. Dokler pa jim novega zobotehnikarja v Škocjanu ne bo uspelo dobiti, bodo Škocjanci pač morali po storitve te vrste še kar hoditi v Novo mesto.

Delegati so ob tem soglasno podprli predlog, naj pripravijo resen predlog za legalizacijo privatne zobozdravniške prakse, ki bi ga posredovali republiški zdravstveni skupnosti. Če ne bomo nič ukrepali in spremenili, če bo ostalo vse, kot je sedaj, bomo kmalu vsi brez zob, so se vsi strinjali.

Z. L.-D.

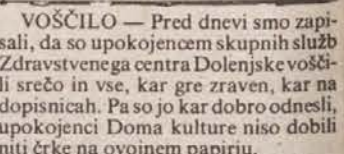
DROBTINICE KRAJEVNIM SKUPNOSTIM

NOVO MESTO — V osnutku občinskega proračuna za leto 1987, ki je v javni razpravi do 20. januarja, je med drugim zapisano, da bo za krajevne skupnosti v občini na voljo 350.000 din. Ker je v občini 32 krajevnih skupnosti, pomeni ta vsota le dobrih 100.000 din za vsako krajevno skupnost iz proračuna. S tem denarjem naj bi plačevali stroške delegacij za razna zasedanja, skrbeli za SLO, poravnalne svete, vso pisarijo in administracijo. Ker je v krajevnih skupnostih administriranja vedno več, denarja pa vse manj, se marsikje že sprašujejo, kako poslovanje poenostaviti, da bo manj stalo.

NOVE IGRALNICE ZA VRTEC

NOVO MESTO — Na nedavni skupščini skupnosti otroškega varstva je delegat iz Dolenjskih Toplic ponovno vprašal, kako kaže z reševanjem problematike organiziranja varstva otrok v vrtcu v tem kraju, kjer so potrebe že pred časom preslede sedanje zmogljivosti, v zelo slabih pogojih zato poteka tudi mala šola. Gradnja je dobila mesto tudi v srednjeročnem planu skupnosti. Ker je v Dolenjskih Toplicah velika pripravljeno domačih delovnih organizacij, da z denarjem pomagajo rešiti ta problem, nekaj pa bi primaknili še drugi sivi, so na skupščini menili, da je prav, da dobijo dodatne igralnice za vrtec v Dolenjskih Toplicah mesto v planu 1987 skupnosti otroškega varstva, v ta namen pa naj bi — predlagajo Topličani — združili tudi amortizacijo vseh novomeških vrtcev.

MATJAŽ RUS, pisec predvolilnih govorov kandidatu za župana Janezu Vrančiču-Luigiju, fant, ki v Beti skrbi za šport in rekreacijo, je te dni ves v pripravah na smučarske tečaje, ki naj bise jih udeležiti predvsem delavci imenovane delovne organizacije. »Smučati bi moral znati slehernik,« trdi Matjaž, »če že ne zaradi drugega, pa zato, da bi znal vjugati med vrati in vrati. To pride prav.«

VOŠČILO — Pred dnevi smo zapisali, da so upokojencem skupnih služb Zdravstvene centra Dolenjske voščili srečo in vse, kar gre zraven, kar na dopisnicah. Pa so jo kar dobro odnesli, upokojenci Doma kulture niso dobili niti črke na ovojnem papirju.

VRATAR — Prvega januarja letos je bila Tovarna zdravil Krka v Ločni skoraj uro brez glavnega vratarja. Kdor si je zaželel okoli četrte popoldne obiskati, ogledati ali okrašt prižvode obrate slovenskega farmacevtskega velikana, je lahko to storil brez ovir.

VESELICA — O pestrem novoletnem vždušju poročajo tudi iz Novomeške, kjer so enemu od direktorjev ukrali službeni telefon, pogrešajo pa tudi utež za stokilogramsko tehtnico. To z utežjo je pravzaprav posebna uganika, saj pride prav samo omenjeni tehtnici. Vrhunec razpoloženja v tekstilni industriji pa je bil, ko je neki šaljevec pritaknil ogenj k plastični vreči, napolnjeni s plinom, da bi prestrašil sodelavce. To se mu je v celoti posrečilo, mimogrede pa je eksplozija razbila tudi za pol milijona din okenskega stekla.

Ena gospa je rekla, da so bile v poneklek zemlje v novomeških trgovinah zapečene (zažgane) do črne. Kaj hočemo, so peki pač malo bolj podkurili, ponoči je bilo 16 pod ničlo.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 24. 12. 1986 do 7. 1. 1987 so v novomeški porodnišnici rodile: Dušana Faleskini iz Gorenje Straže — Miha, Marica Stravs iz Velikih Rebr — Dejana, Silva Staniša iz Zelceznega — Ladislava, Marjeta Čebelič z Griča pri Klevežu — Gregorja, Stanislava Bohte iz Vinje vasi — Aleša, Anica Tomažič iz Nove Lipe — Franca, Marija Simonič iz Metlike — Uroša, Darinka Mlakar iz Dolenje vasi — Domna, Jozica Fabjan iz Dolenjega Gradišča — Nušo, Silva Ozimek iz Podgozda — Matejo, Dragica Valentič iz Metlike — Ignacijo, Darinka Janc iz Leskovca — Tamaro, Darinka Stariha iz Drašičev — Majo, Ana Banovec iz Črnomlja — Petro, Marija Cvitko iz Kostanjevice — Petro, Marija Turk iz Verduna — Vesno, Fatima Selihović iz Ragovega — Lejlo, Jolanda Gerbec-Kure iz Črnomlja — Jeni, Anika Mihelič iz Velike Pake — Jadranko, Irena Perko iz Trebnjega — Sama, Jožica Crnić iz Pravatine — Josipa, Nada Tratar iz Mokronoga — Tanjo, Andreja Barbo z Malega Kala — Roka, Marija Osolinik-Senica iz Dolenjskih Toplic — Ksenijo, Branka Sivavec iz Škrljevega — Damjana, Majda Cimermančič iz Šentjošta — Franjo, Vladka Blas iz Trebnjega — Blaža, Liljana Hrastar iz Trebnjega — Ines, Nataša Plantan iz Velikega Podljudna — Tanjo, Antonija Derganc iz Prežne — Mojco, Sonja Jeršin iz Dolnjih Prapret — Matejo, Stanislava Cemič iz Dolge Rake — Marka, Dragica Malešič iz Metlike — Ano, Martina Božič iz Velikega Orehka — Mihaelo, Branka Cemič — Špes iz Krškega — Marušo, Sonja Asani iz Črnomlja — Aleksandra, Rozalija Per iz Zalovič — Andreja, Mira Svažič iz Veselicev — Zlatka, Jozica Šuster iz Rodin — Boštjana, Marija Mlakar iz Krškega — Matejo, Irena Lakner iz Šipka — Gregorja, Katica Malerič iz Črnomlja — Petro, Marija Fink z Dolnje Težke vode — Katarino, Ana Avbar iz Dolenjskih Ponikev — dečka, Milena Jagrič Gorjan — dečka in Ida Rozman z Rake — deklco.

Sprehod po Metliki

ČRNOGLEDI POSAMEZNIKI SO PREPRIČANI, da ne bo nič iz objubljenih Zimskih uric, prireditve, ki naj bi bile v hotelu Bela krajina, v gostilnah Rajmer in Mežnaršič ter po krajevnih skupnostih. Pa ni temu tako: OK ZSMS Metlika ter občinska Zveza kulturnih organizacij grožita s predstavitvijo Dular-Kambičeve Bele krajine, folkloristi s ponovitvami večera »Udari na gudalo, Jandre«, Bevk in Alenka Mežnaršič pa z izdajo pesniške zbirke. RAJKO SVIGELJ, predsednik hišnega sveta v dozdiku novega bloka v Kidričevem naselju, je prišel na misel, da bi ustanovili hišni svet, ki bi ga sestavljali otroci. Ideja bo kmalu uresničena in pričakovati je uspehe.

IZ DOBRO OBVEŠČENIH KROGOV je slišati, da bo dahlmi usodni da končno tudi Rudi Vlačič, sicer zakrneli samec, pesnik in eden najaktivnejših delavcev metliške alternativne scene. Dogodek se bo odigral maja, tako trdijo njegovi prijatelji, vsakokoli pa pred izidom že pred leti napovedane pesniške zbirke.

PO METLIKI SE ŽE GOVORI o Vinski vigradi, četudi je maj, ko naj bi po tradiciji bila ta turističnovinarska prireditve, še daleč. Najbolj nestrpnosti so prepričani, da je treba začeti s pripravami, najbolj razgreti vadjo za šanki, zmerneži pa trdijo, da bo prihajajoča »fešta« dobra, saj je bila lanska vinska letina več kot odlična.

»REZERVISTOM« BO GOVORIL GENERAL

NOVO MESTO — Letošnje idejno-politično izobraževanje ter splošno vojaško in samozaščitno usposabljanje rezervnih vojaških starešin iz novomeške občine se začne danes, 15. januarja, ob 17. uri v novomeškem Domu JLA s predavanjem. Generalpolkovnik Ivan Dolničar, predsednik komisije za SLO in družbeno samozaščito pri predsedstvu CK ZKS, bo udeležencem govoril o dokumentih zadnjega zveznega in zadnjega republiškega partijskega kongresa ter o nalogah, ki jih morajo izvajati rezervni vojaški starešine. O gospodarskih razmerah v novomeški občini pa bo govoril Sergej Thorževski ml., podpredsednik izvršnega sveta.

KDOR BI RAD VEČ ZNAL...

NOVO MESTO — Novomeški Zavod za izobraževanje in produktivnost dela organizira v zimskem semestru več tečajev za tuje jezike, namenjenih otrokom še v predšolski dobi, pa tudi odraslim. Medtem ko sta za otroke predvidena tečaja za nemščino in angleščino, bodo v tečajih za odrasle (do pete stopnje) poleg teh dveh tujih jezikov še francoščina in italijanščina. Za ljubitelje Praktičnega znanja pa organizira zavod šiviljski in krojilni tečaj in za privržence računalništva osnovni tečaj za uporabnike.

Vse informacije dajejo in čimprej šnje prijave sprejemajo na zavodu.

Dajo veliko, dobijo malo

V družbenih dejavnostih slabše ne more biti

METLIKA — Že dalj časa je materialni položaj družbenih dejavnosti v metliški občini na skrajnem robu, če ni že kar pod njim. In tudi letos se ne bo dejavnost ne bo godilo nič bolje kot lani, saj bodo zaradi preslabe materialne zmožnosti metliškega gospodarstva ostale na sedanjih, že do kraja oklešenih programih in še za teje vprašanje, če bo dovolj denarja. Na zadnji seji občinske skupščine je predsednik izvršnega sveta najboljše označil položaj teh dejavnosti, ko je dejal, da se njihov položaj letos ne bo poslabšal, saj slabše sploh ne more več biti.

razlika med najnižjo in najvišjo prispevno stopnjo za zdravstvo kar 7 odstotnih točk.

Ker je tudi skupna obremenitev v metliški občini med najvišjimi v Sloveniji in je metliško gospodarstvo že tako preobremenjeno, vsako povznanje neposredno zajeđa še tako nizke osebne dohodka. Skratka, gospodarsko močnejše občine si lahko privoščijo nižje prispevne stopnje, poleg tega pa si tudi z manjšo obremenitvijo privoščijo precej višjo raven družbenih dejavnosti, in to ob manjših obremenitvah gospodarstva in seveda posameznikov. Tako so v eni od gorenjskih občin zbrali za otroško varstvo toliko denarja, da so starši za vrtec plačevali bagatelno ceno. V Metliki s prispevno stopnjo, ki je med najvišjimi, lahko le za silo plačujejo najnujnejše delovanje zdravstva, šolsstva, socialnega skrbstva, otroškega varstva, nekateri pa si lahko privoščijo, da več denarja namenijo za kulturo, šport, raziskovalno skupnost itd. Skratka, človek se ne more ubraniti občutka, da je tudi v Sloveniji na tem področju stvar taka, da bogatejši bogatijo, revnejši pa postajajo še bolj revni in zaostali.

Poleg tega metliški občani še več kot 25 let neprekinjeno plačujejo še samoprispevek, s čimer se bogatejše občine gotovo tudi ne morejo pohvaliti.

A. BARTELI

ZUPANČIČEVA PRIZNANJA — Vse kaže, da je črnomaljska kulturna skupnost s tem, ko je razpisala podeljevanje Zupančičevih plaket in diplom zaslužnim kulturnim delavcem, vrgla med kulturnike kost, ki so jo nekateri kar preveč strastno pograbili. Še preden je komisija sploh odločila, kdo bo ob kulturnem dnevu prejel priznanja, so se razvlele kulturniške strasti pa užaljenost in še kaj. Prav nič kulturno obnašanje za kulturne delavce.

BREZ »VOZNEGA REDA« — Črnomaljši se pritožujejo, da komunalna služba neredno odvaja smeti. Ponekod da ni komunalec v smetarskim avtomobilu blizu niti po 10 dni. Toliko bolj se meščani boje zim, ko je »vozni red« smetarskega avtomobila povsem postavljen na glavo. Vprašanje pa je, če bo prošnja, naj bi bilo odvažanje smeti končno bolj redno, na Komunalni uslišana, kajti tudi tam so že večkrat ponovili prošnje, naj krajani v kante za komunalne odpadke ne odlagajo različnih olj, vročega pepela in še česa, kar povzroča okvare na smetarskem avtu. Prošnja je torej veliko: Kdo jih bo začel prvi izpolnjevati?

Drobne iz Kočevja

BREZ IZBIRE — Tudi v Kočevju niso redke trgovine, v katerih po praznikih ni bilo izbire blaga. Krivo naj bi bilo nenarocanje novih pošilk, da je bilo manj dela z novoletnimi inventurami. Že prodajalke same v takih trgovinah pa povedo, da je za to kriva kratkovidnost vodstva, vendar pa mu same ne povedo, da se mu ne bi zamerile.

LED NA RINŽI — Rinža je to zimo že dvakrat tako močno zaledenela, da se je bilo možno na njej tudi drsati. Razlika je le ta, da to zimo ni bilo glavno drsališče na Rinži pri mostu na Ljubljanski cesti, ampak pri mostu na Roški cesti.

PRIZMA OPTIMIZMA — V terek zvečer je bila v dvorani v Fari javna radijska oddaja Prizma optimizma. Organizirala sta jo RTV Ljubljana in kulturno-športno društvo Kostel. Po prireditvi je bilo še tovariško srečanje.

Ribniški zobotrebci

GORELO V »PACOV FERAJNU« — Prazni hiši za delavsko univerzo v Ribnici pravijo Ribničanje »pacov ferajnu«. Tu notri nabirajo mladi Ribničanje — večinoma niti ne polnoletni — prve življenjske, tudi seksualne izkušnje. In ker je notri pogosto vroče, ni čudno, da se je oni dan sredi mrzle zime bajta vnela. Gasilci so imeli precej opravka, da so ogenj ukrotili. Zdej nekateri Ribničanje pravijo, naj bi bajto podrli in tako odstranili ne le leglo greda, ampak tudi požarne nevarnosti.

POTISNI — POTEJNI — Napisa »Potisni« in »Potejni« sta nalepljena na vhodnih vratih ribniške blagovnice, ki je največja trgovina daleč naokoli. Kaže, da sta bila napisa prvotno nalepljena pravilno, potem pa ju je neki ribniški humorist zamenjal. Zdej se kupci kot kozli brezuspešno zaletujejo v vrata.

REDKE HIŠNE ŠTEVILKE — V Dolenji vasi na marsikateri hiši ni hišne številke in potem tujci težko najdejo domačina, ki ga iščejo na določeni številki. Na srečo pa so krajani zelo prijazni in in tujcu ustrežljivo pokažejo pravo hišo.

VRTEC ŠIRIJO

RIBNICA — Pri otroškem vrtcu v Ribnici so se pred kratkim začela gradbena dela za dograditev tretje faze vrtca. Dela izvaja SGP Zidar Kočevje, po pogodbi pa bodo dokončana do 31. julija letos. Veljala bodo okoli 200 milijonov. Skupno bo prizidanih 6 oddelkov za 120 otrok. Zdej čaka v Ribnici na spremembo v varstvo preko 100 otrok.

Trebanjske iveri

OGLEDALO — V Mokronogu je na križišču pri gostilni Deu sicer nameščeno ogledalo, ki pa ima to pomankljivost, da nima stekla. Po eni inačici je tako celo promet bolj varen, kajti poprej so menda cestno ogledala nekatere brhke Mokronožanke souprabljale za prikazovanje nekaterih svojih čarov, kar naj bi bilo nekakšno izbirno tekmovalstvo za miss mokronožke fare.

(NE)USPEH — Po uradnih podatkih nedavnih referendumov za združitve Labodovega tozda Temenica in Krjojškega podjetja v Trebnjem ni uspel. Toda če skušamo malo dlje prodreti v bistvo stvari, lahko govorimo tudi o zreli samoupravljavski zavesti, kajti v obeh podjetjih so bili delavci zvečne proti. Zdej vsaj ne bo očitkov, kdo je pametnejši.

ŠE EN REFERENDUM — V Štefanu pri Trebnjem so se lotili referenduma za uvedbo krajevnega samoprispevka tako temeljitjo, da je uspel. Predsednika sveta krajevnih skupnosti nam žal ni uspelo dočakati, ker se je v veliki vni za kegljanje odpovedal celo seji predsedstva občinske konference Zveze vojaških starešin. Tako torej s predsednikovo izjavo ni nič, povejmo pa, da je prijazna predsednikova žena izjavila, da je zelo srečna, ker so se pred dobrim mesecem vselili v novo hišo in ker je referendum v Štefanu uspel.

IZ NAŠIH OBČIN

Ljudje ne smejo biti zavedeni

Krajani morajo vedeti, da bo res moč kupiti stvari, za katere zbirajo denar s samoprispevkom — Letos za program javnih del 245 milijonov dinarjev

ČRNO MELJ — Za uresničevanje programa javnih del, za katerega v črnomaljski občini plačujejo 1,5 odst. od osebnega dohodka, pokojnin in dohodka obrtnikov ter 0,35 odst. od katastrskega dohodka, se je v preteklem letu zbralo okrog 135 milijonov dinarjev. Večino denarja so porabili za zgraditev telefonskega omrežja z medkrajevnim kablom od Črmošnjic do mostu čez Kolpo na Vinici.

Od tega denarja bodo morali najprej odšteti 85 milijonov dinarjev za poravnava obveznosti iz preteklih let. Prav tako bodo morale krajevnne skupnosti vrniti premostitvene kredite, ki so jih najele od 1983. do 1986. leta.

Zaradi tega bodo KS v letošnjem letu dobile toliko manj denarja, kolikor imajo posojil. Denar, ki ga bodo dobili, pa nameravajo v adleščki krajevni skupnosti porabiti za razširitev vodovodnega omrežja,

v butorajski za dokončanje vodovoda, v črnomaljskih za razširitev telefonskega omrežja in asfaltiranje ulic, v dragatuški pa za gradnjo telefonskega omrežja, ureditev pokopališča in avtobusne postaje. V KS Dobljče—Kanižarica bodo gradili vodovod na Grič, v Gribljah in Petrovi vasi asfaltirali krajevne poti, v semiški krajevni skupnosti bodo posodobili cesto v Rožni dol, v starotški pa zgradili cesto v Radence. V KS Talčji vrh bodo gradili vodovod na Sela in Otavec, v Vinici telefonsko omrežje, v Tribučah pa tako vodovod kot telefon.

Po sklepu odbora za uresničevanje programa javnih del naj bi v letošnjem letu del denarja, ki bi ga zbrali občani s samoprispevkom za program javnih del, namenili kot soudeležbo za razširitev avtomatskih telefonskih central in medkrajevnih povezav v občini ter proti Novemu mestu in Ljubljani. Vendar so ob tem prebivalci Dragatua opozorili, da Iskra ni sposobna zagotoviti toliko central, kot jih potrebujemo! Uvažali jih najbrž ne bomo, ker so predrage, zato nesmejo zavajati ljudi, da bodo zbirali denar za avtomatske telefonske centrale, kupiti pa jih potem ne bo moč.

Najboljša šola

OŠ Dragatuš dobila priznanje pokrajinskega štaba TO Dolenjske

DRAGATUŠ — Osnovna šola komandanta Staneta v Dragatušu je ob dnevu obojnih sil prejela kot najboljša šola na področju SLO in DS v občini priznanje pokrajinskega štaba za teritorialno obrambo Dolenjske.

»Morda občinski štab za teritorialno obrambo v Črnomlju bolje pozna naše delo, ker smo zelo dobro povezani z njim, zlasti z načelnikom Janezom Dragošem in uslužbencem Brankom Kobetičem, ki ima že vrsto let na šoli tečaj o orientaciji in puški. Tudi ob-

Jože Jakofčič

rambne načrte so ocenili kot ene najbolj urejenih,« pove Jože Jakofčič, vodja priprav za obrambne dneve in obrambnega krožka, ki ga letos zaradi preobilice pedagoškega dela sicer nimajo, občasno pa bo še vedno deloval za 8. razrede.

Pri obrambnih pripravah se Dragatuaši ne povezujejo z ostalimi šolami, zato ne vedo, kako imajo to urejeno drugje. Pri njih potekajo priprave vse leto. Sedmi razred jih ima kar na urniku, osmi razred pa ima pred obrambnim dnevom tečaj. Učenci od 1. do 4. razreda se seznanijo s tem, kar morajo vedeti o SLO in DS, pri spoznavanju narave in družbe, učenci 5. in 6. razredov pa pri biologiji, zemljepis in spoznavanju družbe.

»V okviru obrambnih priprav povabimo ob dnevu OF, sprejemu krurčkove torbice in 29. novembra v šolo borce. Obiskujemo črnomaljsko garnizijo, vojaki pa nam predvajajo filme o obrambni tematiki. Zaključek obrambnih priprav je obrambni dan, ki ga najprej pripravimo na šoli, potem pa še v občini, kjer smo vedno med najboljšimi,« je zadovoljen Jakofčič.

M. B.—J.

LE ŠE 12 MATIČNIH KNJIG

ČRNO MELJ — Do novega leta so v črnomaljski občini za vsako naselje vodili rojstno matično knjigo in matično knjigo umrlih. Tako so imeli na petih krajevni uradih in na sedežu upravnega organa za notranje zadeve skupaj kar 172 rojstnih in prav toliko mrljskih matičnih knjig. Vse matične knjige ob koncu leta zaključijo, ker pa se je v zadnjih letih število rojstev, a tudi smrti na domu že močno zmanjšalo, so bile matične knjige v glavnem polne le samih zaključkov. Z zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o matičnih knjigah, ki je v veljavi od 1. januarja letos, pa matične knjige vodijo le po matičnih območjih. Tako bodo odslej v črnomaljski občini vodili le 6 rojstnih in prav toliko mrljskih matičnih knjig, kar bo tudi poenostavilo delo matičarjev.

M. B.—J.

Kdor naroči, naj plača

V ribniški občini razpravljajo o potrebnem delu v posamezni krajevni skupnosti in potrebnih zaposlenih

RIBNICA — Razprave o finansiranju krajevni skupnosti potekajo v ribniški občini že okoli pol leta. Občinski izvršni svet je že ocenil, koliko dela je v posamezni krajevni skupnosti potrebno opraviti, da bo postorjeno vse tisto nujno delo, ki ga je v posamezni KS potrebno opraviti na osnovi veljavnih predpisov.

Tako se je izkazalo, da potrebujejo v KS Ribnica tajnika s polnim delovnim časom, v KS Sodražica s tričetrtinskim delovnim časom, v KS Dolenja vas in KS Loški potok s polovničnim delovnim časom ter v KS Sv. Gregor in KS Velike Poljane s četrtinskim delovnim časom. Za tak obseg dela bo posamezni KS prispel denar proračuna občinske skupščine.

Razen tega dela opravljajo običajno krajevnne skupnosti tudi razna dela za

posamezne interesne skupnosti, družbenopolitične organizacije, sodišča, ljudsko obrambo in samozaščito itd. Po krajevni skupnosti bodo zdaj pripravili pregled vseh teh del in tudi finansiranja. Osnovno načelo je: kdor delo naroča, ga je dolžan tudi ustrezno plačati. Predlog izvršnega sveta je zdej v razpravi po krajevni skupnosti.

J. P.

POPRAVILI BODO JEZOVE

KOČEVJE — Ob reki Kolpi na območju današnje občine Kočevje je bilo včasih 13 jezov, ki so jih vzdrževali lastniki mlinov, žagin kovačij. Po vojni so začeli te majhne objekte lastniki opuščati, jezovi pa so postali združena oz. nikogaršnja last. Nihiče jih ni vzdrževal. Postopno so propadali, da je Kolpa postala že pravi hudournik. V okviru pomoči manj razvitim krajevnim skupnostim na območju občine Kočevje, med katere sodijo tudi KS Oslinica, KS Kostel in KS Poljanska dolina, ki so vse v dolini Kolpe, sodi zato tudi program popravila jezov na reki Kolpi. Doslej je Območna vodna skupnost Ljubljana-Sava popravila le en jez, načrtovana pa je tudi obnova vseh ostalih. Kaže, da bosta najprej na vrsti jezova v Grglju in v Zlebeh. Posebna ekipa sozda Kmetijsvo-Gozdarstvo Kočevje je že začela dovažati material za ureditev poti do teh jezov.

VEČ VPRAŠANJ O OBRTNIKI

ČRNO MELJ — V osnutku odloka o ureditvi nekaterih vprašanj s področja zasebne obrti v črnomaljski občini, ki so ga zbori občinske skupščine sprejemali konec decembra, so opozorili predvsem na eno novost: občani, ki opravljajo obrtno dejavnost kot postranski poklic, so dolžni obnoviti soglasja vsako leto, in sicer najkasneje do 30. novembra za naslednje leto, letos pa izjemoma do konca februarja, ker bo odlok sprejet pozneje. Ob tem so delegati tudi vprašali, kako jest tistimi obrtniki, ki v črnomaljski občini opravljajo obrtno dejavnost, prijavljeni pa so drugje, ali obratno.

Terjajo le vodo Na Vrhu siti obljub

VRH — Vaščani Vrha se jezijo na vodstvo svoje krajevnne skupnosti Sentruperi, češ da so pred lanskim uspešnim referendumom v KS postavljali na prvo mesto zahtevo, naj se končno odpravijo zagate s preskrbo s pitno vodo vasi Vrh. Kljub zagotovilom predsednika sveta KS in predsednika krajevnne konference SZDL, da bo imelo reševanje problema vaščanov Vrha prednost, doslej Vrhovci še niso občutili, dabi obljuje, dane pred uvedbo samoprispevka, meso postale.

Velike težave s preskrbo s pitno vodo se vlečejo že več let. Vrhovci nimajo vode tudi po več dni skupaj, naj bo poleti ali pozimi, v sušnih ali deževnih obdobjih. Za pomanjkanje vode ni kriva narava, ampak napaka na vodovodnem omrežju. Vaščani Vrha in Kaminja so opravili že veliko udarniških ur, da bi razmere izboljšali, toda brez temeljitega strokovnega posega očitno ne gre. Ker se v razgretih glavah poraja občutek, da so Vrhovci izigrani, saj očitajo, da je šel denar, zbran s samoprispevkom, drugam (denimo za polaganje asfalta v Zadrage), bi bilo treba naglo ukrepati.

Zaupanje ljudi, je moč hitro zapraviti, povrtni pa zelo težko. In kakorkoli so že Vrhovci nasršeni in četudi morda nimajo v vsem prav, ne zahtevajo veliko — normalno preskrbo s pitno vodo.

P. PERC

»Zupančiču smo vsi hvaležni«

Ravnatelj šole brez šolskega zvonca v Loškem potoku Boris Zupančič odšel na novo službeno dolžnost v Ljubljano — Zapustil šolo, ki jo občuduje svet

RIBNICA, LOŠKI POTOK — Z novim letom je odšel na novo službeno dolžnost Boris Zupančič, ki je dobrih pet let vodil osnovno šolo dr. Antona Debeljaka v Loškem potoku. V tem obdobju je izdelal hribovske vaške šole ustvaril sodobno šolo, znano tudi kot šola brez šolskega zvonca, ki ni bila vrže le šolam v občini in republiki, ampak tudi izven republiških in državnih meja.

Boris Zupančič je znal zelo uspešno povezati šolo z delovnimi in drugimi organizacijami ter krajem, kar je bilo v korist šoli in kraju. Potoška celodnevna šola je pod Zupančičevim vodstvom uvedla za šolarje mnoge dejavnosti, ki jim bodo koristile pri nadaljnjem šolanju ali pri delu, tako: računalništvo, šolsko banko, trgovino, šolsko kmetijsko združno itd.

Zupančič je odšel v Ljubljano na osnovno šolo Danile Kumer v občini Bežigrad. Tudi na novem delovnem mestu mu želimo podobne delovne uspehe, kot jih je imel v Loškem potoku.

In še nekatere izjave ob Zupančičevem odhodu.

PETER LEVSTIK, predsednik izvršnega sveta občine Ribnica: »Vsi smo mu hvaležni za delo, ki ga je opravil. Imel je nove zamisli, ki smo jih celo v občinskem vodstvu težko razumeli, in smo mu bili včasih bolj opozicija kot pomoč. On pa je vztrajal, dokazoval, prisilil nas je, da smo šli za njim. Danes smo mu hvaležni, da nam ni popuščal.«

JANEZ MIHELIC, predsednik komiteja za družbene dejavnosti občine Ribnica: »Kdor je bil v tej šoli pred petimi leti in bi jo spet obiskal danes, je ne osvojili, smo jih dosledno izpolnjevali, neglede na delovni čas. Pod Zupančičevim vodstvom je tako postala šola vrže za mnoge na vsem svetu, saj so jo prihajali ogledovati iz OZN in mnogih držav. Zavedamo se, da moramo tudi brez Zupančiča naprej.«

J. PRIMC

PREMIKA SE

RIBNICA, LIPOVEC — Že poleti smo pisali o tem, kako je bilo v Lipovcu prodano zemljišče, na katerem stojitvijo gasilski dom, zasebniku. Zdej smo na občinski skupščini v Ribnici zvedeli, da zadevo rešujejo. Najprej bo občinski upravni organ določil funkcionalni prostor okoli gasilskega doma, ki je potreben za njegovo normalno uporabo, nato pa se bo začel uradni postopek, da bo gasilsko društvo Lipovec to zemljo tudi dobilo v upravljanje.

Računajo le na pozitivno ničlo

V Trimu so zaradi izgube v tozdu JKP ob lanskem tričetrtletju izdelali predsanacijski program — Namesto pozitivnih negativne tečajne razlike

TREBNJE — Čeprav v največji delovni organizaciji v občini — v 670-članskem kolektivu Trima računajo, da se bo poslovno leto po zaključnem računu 1986 le izšlo s pozitivno ničlo, ne morejo biti zadovoljni z doseženim. Take napovedi pač pomenijo, da se prej obeta capljanje na mestu kot pa nadaljnji razvoj.

Trebanjska industrija montažnih objektov se je znašla v precejšnjih škripcih. Že ob lanskem tričetrtletju je imela za 270 milijonov dinarjev neplačane realizacije, ta pa predstavlja skoraj celotno višino izgube, ki jo je prikazal tozd Jeklene konstrukcije in ploščice (JKP). Na izvozne posle odpade desetina neplačane realizacije.

Pritežni del stimulacij v višini 119 milijonov dinarjev pa še pričakujejo.

Pri izvoznih poslih so v Trimu, podobno kot še marsikje v drugih kolektivih, pričakovali, da bodo kaj iztržili tudi s pozitivnimi tečajnimi razlikami. Ker pa je dolar po lanskem juliju precej padel, so se morali spriznati z negativnimi. Oce-

ratnih sredstev in časovno ne povsem usklajene nabave in pr-

● V tretjem četrtletju lani se je v Trimu v celoti tudi zmanjšala zasedenost proizvodnih zmogljivosti glede na prvo lansko polletje. Proizvodnja jeklenih konstrukcij je bila zasedena le 81-odstotno v tozdu JKP in 4 odstotke nad planom v tozdu JKP Dobova. Izpad pri rekonstrukciji linije je pomenil, da so imeli le 48-odstotno zasedenost. Računajo, da so v zadnjem četrtletju starega leta bistveno povečali zasedenost, zlasti pri ploščah, in da so vsaj delno nadomestili prekoračitev rokov pri obnovi linije.

oizvodnje so plačali izjemno velike obresti, devetkrat večje kot leto dni poprej.

Zavoljo pomanjkanja lastnih ob-

P. PERC

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

Davčni vijak naj tudi popušča

Letos obetajo v brežiški občini razcvet drobnega gospodarstva — Močno se bo povečal izvoz izdelkov in storitev na tuja tržišča

BREŽICE — Živahnje gospodarjenje v minulem letu s prvimi zametki tehnoloških posodobitev in izboljšav, oživitve investicijske dejavnosti ter večja dohodkovna učinkovitost so znaki, od katerih načrtovalci pričakujejo daljši razvojni korak gospodarstva v tekočem letu. Osnutek resolucije za 1987 je občinska skupščina preimenovala v plan, to pa pomeni, da ni več samo priporočilo, ampak obveza.

Tokrat je zelo pogumno zastavljeno povečanje izvoza blaga in storitev, in sicer za 5 do 6 odst. Komite za družbenoekonomske razvoj poziva delovne kolektive, naj se izvoznikom pridružijo tudi taki, ki se do zdaj niso vključevali v mednarodno menjavo.

Poslej mora vsaka naložba v zidove ali stroje upoštevati tudi potrebno vsoto za izobraževanje delavcev, saj brez usposabljanja ljudi novosti nikomur ne koristijo in ne vračajo vloženega denarja.

Kmetijstvu nalaga plan smotrnejše izkoriščanje površin in drugih naravnih danosti, predvsem pa bolj organizirano tržno pridelavo, kar

bodo v občini podprli tudi z nekaterimi drugimi ukrepi.

Tokrat ima prednost drobno gospodarstvo, kjer napovedujejo hitrejši povezovanje delovnih organizacij z obrtnimi zadrugami, večje možnosti za uvoz opreme ter odpravo prometnega davka na delovne stroje za modernizacijo. Z olajšavami bodo pospeševali popoldansko obrt za storitve, ki jih zdaj primanjkuje, obenem pa bodo ostreje ukrepali proti šušmarjem. Tudi pot do novih delavnic ne bo več tako zavita, ne do družbenih in ne do zasebnih. Obeti za povečanje kooperacijskega

sodelovanja, spodbudnejša davčna politika in večje možnosti za nove obratovalnice napovedujejo že letos večjo udeležbo drobnega gospodarstva v družbenem proizvodu brežiške občine. Zanimanja je precej in delovne organizacije počasi spoznavajo, da je rentabilnejše, če ne naredijo vsega same. Odpirajo se nove možnosti za oddajo dela, tudi delo na domu, ki ga je prva vpeljala konfekcijska industrija. Sledijo ji druge panoge, na primer Iskra.

Davčna uprava napoveduje izpopolnitve informacijskega sistema in drugih tehničnih pripomočkov ter dodatno strokovno izobraževanje svojih delavcev, da bodo kos novi, gibčnejši davčni politiki, s kakršno naj ne bi napolnili samo družbene blagajne, ampak spodbujali oživilja nje gospodarstva in zaposlovanja. J. T.

Na cene drugih brez vpliva

Največji so računi za Klinični center

BREŽICE — Stroški za bolnišnično in zdraviliško zdravljenje so v brežiški občini lani izredno močno narasli. Ta čas so na voljo podatki za obdobje januar — september, vendar tudi za zadnje tromesečje ni pričakovati bistvenih sprememb. Nadpovprečni zdatki ne grejo na računa prekomernega zvišanja zdravljenja v brežiški bolnišnici, ampak na račun odliva v druge zdravstvene ustanove. V tem času se je močno podaljšala letalna doba bolnikov v univerzitetnem kliničnem centru v Ljubljani, izredno pa so se zvišale tudi cene zdravljenja v naravnih zdraviliščih. Za Brežice ugotavljajo, da se število bolnikov v domači bolnišnici celo zmanjšuje, veča pa se obseg dela v osnovni in specialistični ambulantni dejavnosti.

V Brežicah se je prvih devet mesecev minulega leta zdravilo 36 bolnikov iz občine manj kot pred dvema letoma, povprečna letalna doba pa se je povečala za 0,2 odst. dneva. Tudi v Celju se je lani zmanjšalo število brežiških bolnikov, povprečna letalna doba pa se je podaljšala za 0,7 odst. dneva. V Novem mestu se je prav tako zdravilo manj pacientov, letalna doba pa se je povečala za 0,4 odst. dneva. Tudi v kliničnem centru je bilo manj bolnikov iz Brežic, toda letalna doba se je povečala kar za 8,5 odst. dneva. Tako je bilo vseh oskrbnih dni 1522 več kot leta 1984. Na njihove cene občinska zdravstvena skupnost nima vpliva. Varčuje lahko le pri sebi, kar se ne pozna skoraj nič. J. T.

Samo štirje za mesto in sto vasi

Dandanes je dimnikarsko delo bolj plačano

BREŽICE — Dimnikar Milan Popov ima rad svoj poklic, zato težko razume, da je med mladimi tako malo zanimanja za to delo.

»Tehnologija čiščenja napreduje,« pravi, »delo je bolj čisto, zato tudi manj zamažemo. Uveljavlja se kemično čiščenje dimnikov celo za zasebne hiše, uporabljamo pa tudi sesalnike. Včasih smo se dimnikarji vozili z mopedi, zdaj imamo avtomobile. Tudi zaslužek je dober, in kdor več dela, več dobi. Podmladka pa kljub temu nimamo. V

Brežicah nam ves čas primanjkuje delavcev. Trenutno potrebujemo dva.

Popov je doma iz Vojvodine. Za dimnikarja se je izučil 1971. V Brežice se je priselil pred osmimi leti. Za Slovenijo se je odločil zaradi tega, ker je tukaj dobila zaposlitev tudi žena. Dva sinova imata, oba v osnovni šoli, in če si bo kateri od njiju izbral dimnikarski poklic, mu oče ne bo brnil. Delo v tej stroki je vedno bolj zanimivo. Eno od opravil, ki jih včasih niso poznali, je dandanes raztapljanje vodnega kamna v kotlih in radiatorjih. To sicer ni poceni, vendar še vedno cenejše kot kupovanje novih radiatorjev. Z enim večjim plačilom na deset let se hišni lastnik izogne še večjim izdatkom.

Brežiška enota Dimnikarstva iz Ljubljane skrbi za velik okolišč, za mesto in 104 vasi. Dela ima več, kot ga zmore obsejani zasedbi. Pozna se, da so ljudje omejili kurjenje z oljem in prešli na trda goriva. J. TEPPEY

VSAKA HIŠA PO EN STOL

DOBOVA — Del občinskega samoprispevka, ki ostaja na voljo krajevni skupnosti, so Dobovčani namenili prenovi Prosvetnega doma. Do zdaj so prekrili streho, prezidali dimnike, popravili strop v dvorani, zamenjali žlebe in namestili snegobrane. Delo je opravil KOP Brežice. Delovne organizacije iz Dobove so poskrbele za prepletkanje dvorane in obnovo sanitarni ter prostorov krajevne skupnosti. Letos bodo nadaljevali z obnovitvenimi deli, uresničili pa bodo tudi pobudo kranjanov, naj bi vsaka hiša prispevala po en stol za kulturno dvorano.

POZORNOST VARSTVU OKOLJA

SEVNICA — Danes, 15. januarja, bo zvečer na letni programski seji občinske konference SZDL obravnavala poročilo o delu v letu 1986 in sprejela programske usmeritve za letos. Precejšnjo pozornost v poročilu so posvetili varstvu človekovega okolja. Dve delovni skupini sveta za varstvo okolja pri OK SZDL pripravljata za občinsko problemsko konferenco poročilo o zaščiti vodnih virov, onesnaženosti zraka in vode iz industrijskih obratov ter o ogroženosti gozdov.

Petino izdelkov v izvoz

Senovska Metalna TOZD TGO bo v povečanje in posodobitev proizvodnje vložila več kot milijardo

SENOVO — Metalna tozd Tovarna gradbene opreme s Senovega je v prvih devetih mesecih lanskega leta poslovala pozitivno, kot kažejo napovedi, pa bo tudi zaključni račun pokazal, da so v Metalni dobro delali in poslovali. Vendar pa je v tem času bolj kot trenutni proizvodni in poslovni rezultat pomembno to, kako bo ta temeljna organizacija delala v tem srednjeročnem obdobju.

To vprašanje je toliko bolj pomembno, ker se je v dosedanjem poslovanju pokazalo, da bi lahko še bolj poslovali, če bi bolje izrabili že material, kaj šele, če bi bili tudi na drugih področjih bolj varčni. Kot je namreč pokazal devetmesečni obračun, se je celoten prihodek povečal bolj, kot pa je bil zapišan v planu. Podobno je bilo tudi z dohodkom, čistim dohodkom pa tudi akumulacijo. Vendar pa bi za sklade lahko ostalo še več, če bi v strukturi stroškov ne bilo take rasti materialnih stroškov. Jasno je tudi, da bi lahko dali še več za osebne dohodke.

Racionalno gospodarjenje je seveda povezano s sodobno tehnologijo in organizacijo, katere sestavni del je tudi informatika. Zato si bodo v Metalni v tem srednjeročnem obdobju prizadevali zlasti za to, da bi proizvodnjo kar se le da posodobili. To je vsekakor nujno, saj jim dela ne manjka, kakor pa kažejo gibanja, se bo povečala tudi konjunktura v gradbeni industriji, za katero na Senovem izdelujejo žerjave, podobna gibanja pričakujejo tudi v steklarski, tekstilni in še kakšni industriji, ki ji dobivajo opremo. Znanja ne bodo vlagali samo v organizacijo, ampak tudi v svoje izdelke, s katerimi nameravajo prodreti še bolj kot doslej na tuje trge. Zaradi tega bodo razvijali dolgoročno kooperacijo in poslovno tehnično sodelovanje s firmo Liebherr.

Kakor načrtujejo, naj bi se fizični obseg proizvodnje z enoodstotnim povečevanjem zaposlenosti na leto vsako leto povečal za 7,2 odst. Povečeval se bo tudi dohodek; za okoli 5 odst. ga bodo povečali vsako leto samo na

račun večje produktivnosti. Seveda tako visoko zastavljenih ciljev ne bodo dosegli, če ne bodo še več vlagali v kadre, ki jih TGO primanjkuje, prav tako pa se bodo morali povežovati tudi znotraj občinskih meja in seveda v okviru sozda. Naložbe, brez katerih tudi ne bodo mogli povečati proizvodnje in tudi ne izvoza, ki naj bi zavzemal kar petino vse proizvodnje, od tega 70 odst. na konvertibilni trg, pa bodo veljale več kot milijardo dinarjev. J. S.

Pred novimi nalogami

V KS Zdole načrtujejo nove pridobitve

ZDOLE — »Preden smo se pred leti lotili obnove nekdanje zdske šole, je bilo med nami precej dvomljivcev. Spraševali so se, ali bomo zmogli tako velik denarni zalogaj, saj smo bili in smo še edina manj razvita krajevna skupnost v občini. No, ko smo šolo obnovili in jo imamo sedaj za kulturni dom, v njem pa tudi otroški vrt, smo se zbal, da bo poslej kulturno in družabno življenje v domu zamrlo. Na srečo ni bilo tako, Dom Bena Župančiča je postal središče življenja v naši krajevni skupnosti,« pripoveduje Vida Ban, predsednik krajevne konference SZDL v KS Zdole.

»Poudariti pa moram, da so imeli člani ZK glavne zasluge za to, da

smo se obnove doma sploh lotili. Prav zaradi tega so si pridobili v naši krajevni skupnosti veliko ugleda in sedaj nam je vse naloge veliko lažje izpeljati. Vendar ne moremo biti zadovoljni samo s tem, kar smo dosegli v preteklem srednjeročnem obdobju, naš pogled je usmerjen naprej. Čaka nas veliko dela pri vzdrževanju cest in krajevnih poti, načrtujemo pa tudi sanacijo vodovoda. Zgornja Šapola je še vedno brez pitne vode. Razširiti moramo tudi cesto Kostanjev — Ravne, v programu imamo gradnjo mlinske vežice in več podobnih del. Programa del še nismo ovrednotili. Načrte nam je za sedaj prekrizal prestavljeni referendum, po katerem bi odstotek samoprispevka dajali za naše krajevne potrebe. Sicer pa mislim, da bi referendum na našem področju prav gotovo uspel. Res so imeli tudi pri nas krajani pripombe glede zdravstvene službe, a ne čez strokovno delo,« meni Banova.

V krajevni skupnosti se lahko pohvalijo tudi s tem, da imajo bogato kulturno dejavnost. V KUD deluje mešani pevski zbor »Rudi Rožanc«, prizadevna so tudi druga društva, Partizan, gasilsko društvo, radi pa bi dejavnost omogočili tudi mladincem, ki sedaj nimajo svojega prostora. J. S.

Vida Ban

Ceste odpirajo zaselkom svet

Lani v nerazviti krajevni skupnosti Blanca posodobili veliko cest

BLANCA — Za manj razvito krajevno skupnost Blanca je bilo leto 1986 eno uspešnejših pri premagovanju zaostalosti. Blancejci po sodobnih cestah res še niso povsem enaki z nekaterimi drugimi v sevniški občini, toda po telefoniji posekajo že tudi nekatere, ki se imajo za razvite.

Občinska skupnost za ceste je pomagala, da je končno asfaltirana cesta Blanca — Brezovo, s samoprispevkom in številnimi udarničnimi urami pa so asfaltno preprogo položili še na vaško cesto Blanca — Krajna Brda. Makadam do Čanja so razširili, da zdaj lahko po cesti vozijo tudi tovornjaki in avtobusi, uredili so povezavo pod staro šolo Blanca — Čanje. Asfalt so dobili na Pokleku in delno proti Selcam.

»Z 29. novembrom lani so dobili skoraj vsi zaselki telefonsko povezavo s svetom. Blanca, Krajna Brda, Poklek, Čanje, Selce in Handija so bogatejši za 100 priključkov.

Letos bomo morali nekaj denarja vložiti za popravilo vodovoda na Blanci. Vode sicer ne zmanjka, poskrbeti pa bo treba za stalno

naše težave, boljše stike bi želeli še z M-Kmetijskim kombinatom in Stilesom. Za prizadevno delo moram pohvaliti krajane, ki so tudi udar-

● Ureditev vaških poti je ena glavnih nalog blaške krajevne skupnosti v tem letu. Povezave med vasi izven Blanca so zdaj že take, da je mogoče priti povsod z avtom. Predvsem bo treba izboljšati makadamsko povezavo iz Kladjda do Krajnih Brd. Ponekod se že vračajo mladi na obrobje krajevne skupnosti, pretežno pa tam le še ostajajo ostareli.

niško prispevali za napredek naših krajev, predvsem pa predsednika sveta krajevne skupnosti Vlada Žnidaršič in predsednika gradbenega odbora iz Selc Jožeta Roštoharja,« je povedal Drago Mirt, predsednik skupščine krajevne skupnosti Blanca. P. PERC

Drago Mirt: »Problem ostajajo ostareli kmetje v Čanju, Selcam in na Pokleku, ki samevajo na domačijah.«

VSI SEZNAMI NA ENEM MESTU

BREŽICE — Center za socialno delo bo v novem srednjeročnem obdobju prevzel vodenje enotne evidence prejemnikov socialno-varstvenih pomoči za šest interesnih skupnosti. Za skupnost otroškega varstva bo imel na voljo seznam denarnih pomoči, ki jih zdaj dobiva okoli 3 tisoč otrok. Skupnost socialnega skrbstva bo v centru dobila podatke o vseh oblikah družbene pomoči. Trenutno je med prejemniki približno 800 občanov. Center bo imel tekočo evidenco tudi nad prejemniki pomoči, ki jo dobivajo brezposelni občani. To pravico uveljavlja okoli 550 ljudi. Stanovanjski skupnosti bodo prav tako pomagali ugotavljati dejanski socialni položaj družin, ki dobivajo ali prosijo za solidarnostno nadomestitev dela stanovanjske najemnine. Tovrstne pomoči je deležnih okoli 200 prostolcev. V skupni evidenci bo tudi pregled izplačanih stipendij in oprostitve plačila zavarovalcev za zdravstvene storitve, tako imenovane participacije.

Z mislimi doma

Kako živi zdsomska družina Žnidaršičevih

SEVNICA — Verjetno za Tončka Žnidaršič z Ledine nad Sevnico, ki že 16 let dela v zahodnonemškem mestu Brilon, kakšnih 80 km oddaljenem od Kassel, ni lepšega priznanja, kot je bilo tisto, izrečeno v sevniški osnovni šoli »Savo Kladrnik«. Ob vsakem obisku domovine se Tončka in njen mož Albin, ki je šel delat v tujino že pred njo, napolnita na šolo, da povprašata, kako napreduje njuna 12-letna hči Simona. In ko jima je zadnji učiteljica povedala, da se hči dobro uči, in ju pohvalila, češ da se bolj zanima za svojega otroka in večkrat pride v šolo kot pa starši, ki delajo doma, jima je srce veselo zaigralo.

Seveda ne zanemarjata niti starejši, 16-letne hčere Suzane, ki obiskuje poklicno kmetijsko šolo v Sentjurju. Otrokom, ki živita pri Tončkinih starših, skušata čim manj boleče zabrisati precejšnjo zemljepisno oddaljenost od roditeljev, zato sta Tončka in Albin navkljub

Tončka Žnidaršič

1100 kilometrom, ki jih morata prevoziti le v eno smer, sorazmerno pogosto z otrokoma. V letu 1986 sta prišla domov kar desetkrat. Stik z otrokoma je zadnje čase še pogostejši, ker so na domačijo na Ledino napeljali telefon, a živga stika pač nobena stvar ne more nadomestiti.

Sicer pa sta Tončka in Albin v tujini prepuščena bolj sama sebi. »Ni Slovencev v tem kraju, zato niti ni nobenega slovenskega društva. Najbližje je v 200 km oddaljenem Essnu,« je povedala Tončka Žnidaršič. Kdaj se nameravata z možem vrniti za stalno domov, ni mogla odgovoriti, čeravno ju vrnitev kljub nestanovitnim časom doma močno mika. P. P.

POČITNIŠKI FILMSKI PROGRAM

KRŠKO — Delavski kulturni dom Edvarda Kardelja bo v sodelovanju s šolami tudi v letošnjih zimskih počitniških organiziral filmske predstave od Koprivnice do Kostanjevice. V ponedeljek, 19. januarja, in v torek, 20. januarja, bodo v krškem delavskem domu ob 11. in 15. uri vrteli risanko Tom in Jerry. V sredo, 21. januarja, bodo program risank vrteli: ob 9. uri v Osnovni šoli Brestanica, ob 10.30 v Osnovni šoli Senovo, ob 12. uri v Osnovni šoli Koprivnica, ob 14.30 v kulturnem domu na Zolah in ob 16. uri v Osnovni šoli Leskovec, ob 18. uri pa bodo v krškem delavskem domu vrteli avanturistični film Mož z zvezde. V četrtek, 22. januarja, bodo avanturistični film Peklenski pregon vrteli: ob 9. uri v OŠ Veliki Podlog, ob 11. uri v OŠ Kostanjevica in ob 14. uri v OŠ Raka. V krškem delavskem domu pa bodo ta dan ob 17. uri vrteli film Mož z zvezde. Organizatorji se opravičujejo, ker program risank in Peklenski pregon nimajo slovenskih podnapisov, saj so jih dobili iz zagrebške Filmmoteke. Izbrali pa so take, da bodo kljub temu razumljivi in zanimivi. Program filmskih predstav za drugi teden počitnic bo objavljen prihodnjič.

POGOSTILI UPOKOJENCE

KRŠKO — V Tovarniceluzo in papirja ob novem letu niso pozabili na svojih 400 upokojencev. Zanje so v hotelu Sremič pripravili pogostitev, v skromne upokojence proračune pa so vsakemu prispevali tudi po 20 tisoč dinarjev.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 5. do 10. januarja so v brežiški porodnišnici rodile: Jožica Bohorč iz Dobrave — Darjo, Majda Zorko iz Brestanice — Anjo, Andreja Slivšek iz Zdol — Davida, Dušana Vučajnik iz Mihalovca — Mateja, Franciška Zajc iz Stare vasi — Natašo, Anica Horvat iz Otoka — Suzano, Mirjana Krolj iz Kraj Donji — Mihaelo, Bojana Polovič iz Dobove — Saro, Marija Križnik iz Kostanjka — Lucijo. Čestitamo!

Krške novice

ZGLED IZ GLASBENE SOLE — Ob podelitvi nagrad medobčinske gospodarske zbornice za Posavje, ki so jih prejeli poslovski gospodarstveniki, so učenci glasbene šole iz Krškega pripravili kulturni program. Gospodarstvenikov se je najbolj dojmilo to, da je četrterica članov igrala na en sam instrument. Gospodarstveniki so menili, da bi se morali po učencih ravnati tudi v združenem delu, kjer večkrat tarnajo, da imajo premalo »instrumentov«. To pa bi bilo tudi sicer v skladu z ugotovitvijo, da je pri nas treba zamenjati glasbenike, in ne instrumente.

SPET ZATAJILI — Očitno je sneg že drugič v tej zimski presnetil tudi krške komunalne službe. Nič boljše se niso odrezali stanovalci blokov in zasebnih stanovanjskih hiš, ki tudi niso preveč hiteli čistiti sneg. Vendar zaradi tega ni bilo hujših posledic, občani pa bi radi videli, da bi javna kritika zalegla, kakor je očitno zalegla v drugih krajih.

POJASNILO — V prejšnji številki DL smo v rubriki Krške novice napisali, da je bil program priridev za dedka Mraza v krškem skromen. Kritika pa ni letela na prosvetne delavce iz OŠ Krško ter na članice Društva prijateljev mladine, ki so v pripravo programov v resnici vložili veliko truda. Vendar ostaja še naprej veljavna ugotovitev, da je program iz leta v leto enak, da dedek Mraz ni najbolj prepričljiv in da bi Krško kot regijsko središče lahko več naredilo za otroke. Sicer pa bomo o delovanju Društva prijateljev mladine pripravili zapis, v katerem bodo tovarišice lahko pojasnile svoje težave.

DIZEL LOKOMOTIVA ZA TCP DJURO SALAJ

KRŠKO — Pretekli terek so v TCP Djuro Salaj dobili iz Madžarske novo dizelsko lokomotivo, s katero bodo nadomestili dosedanje parno vleko. V teku tega leta bodo dobili še eno tako lokomotivo, stare pa bodo obnovili in jih bodo imeli za rezervno ter za potrebe SLO. Z novo lokomotivo bodo izboljšali tudi protipožarno varnost.

Sevniški paberki

CESTA — Še dobro, da je zabelo močno snežiti, se veselijo vsi, ki pogosto potujejo po novi regionalni za Mirensko dolino. Zdjaj bo namreč sneg zanesljivo zakril kamenje, ki se je pogosto krunilo na ceste. Cestarjem je bilo mnogo enostavnije in ceneje postaviti prometne znake, kot pa poskrbeti z žičnimi mrežami za zavarovanje cestišča in potnikov. Kaj šele, da bi utegnili sproti odstranjevanju kamenja.

OSTANKI — Po prvem sevniškem novoletnem sejmu je na parkirnem prostoru dva tedna po prirideviti, ki jo nekateri ohranili v prijetnem spominu predvsem zaradi obilice kuhane vina, še ostalo nekaj delov od stojnic. Obrtniki, ki stalno parkirajo pred Merxom, so želeli, da bi s posnetkom ovekovčeli ostanke sejma, a naj bo tole blagohotno opozorilo dovolj. Tudi dobra volja nekaj velja.

LOJ — Prejšnji petek je v nedavno obnovljeni stavbi sevniške klavnice zagorelo loj. Naglo so posredovali sevniški gasilci, ki so morali prebiti debelo ledeno skorjo na Drožanjanskem potoku, da so prišli do vode. Čeprav je popokalo nekaj okenskih sip in je klavni fasada delno pocrnela od dima, v glavnici zatrujejo, da škoda ne bo velika.

Bogatih deset let

V Delavskem kulturnem domu Edvarda Kardelja v Krškem se vsako leto zvrsti več kot 400 prireditev

KRŠKO — Delavski kulturni dom Edvarda Kardelja ni samo osrednja kulturna ustanova krške občine, ampak celega Posavja. Ko bodo oktobra letos praznovali 10. obletnico delovanja te kulturne ustanove, bodo v bilanco lahko zapisali veliko opravljenih nalog, vendar pa so v domu pripravili, da vse možnosti kljub odlični opremljenosti še niso izkoristili, zato snujejo nove programe in si zastavljajo nove naloge.

»V našem domu so v resnici zagotovljeni vsi pogoji za to, da smo pravzaprav osrednja kulturna ustanova v Posavju,« pravi ravnatelj Dolfe Moškon. »S takšno tehnično opremljenostjo, kakršno imamo, lahko pri nas pripravimo operne, dramske in seveda tudi filmske predstave. V veliki dvorani, kjer je prostora za 550 gledalcev, lahko izvajamo glasbeno scenska dela ali pa gledališke predstave. Zato seveda pri nas lahko gostuje Opera iz Ljubljane in Maribora, pa Komedija iz Zagreba. Poleg velike dvorane pa imamo še dve manjši s 150 in 100 sedeži, kista primerni za komorne predstave. Menim, da je naš dom v celoti izkoriščen prek vsega leta, saj se vsako leto zvrsti po 420 predstav. To so dramske, glasbene, lutkovne in filmske predstave. Zadovoljni pa smo tudi z obiskom. Moja ata socialistični kulak je privabil v veliko dvorano kar 750 gledalcev, podobno je bilo z Gruntovčani, Malomeščansko svatbo, Bolho v udesu. V eni sezoni se zvrsti po 7 gledaliških predstav, 10 koncertov, 6 razstav in več drugih manjših prireditev. Moram pa reči, da smo ponosni tudi na sodelovanje pri organizaciji kongresa ZSMS, ki je bil lani,« pripoveduje Moškon.

Velikoga števila gledalcev pa ne privablja samo svež in aktualen program, ki ga pripravljajo

programski svet, ampak tudi zgledno sodelovanje z organizacijami združenega dela, ki podpirajo dom tudi tako, da odkupijo večje število vstopnic. Pri tem so našli skupen jezik zlasti s TCP Djuro Salaj, SOP—om, Kovinarsko, Labodom in drugimi. V domu imajo svoje prostore tudi godbeniki pihalnega godbe TCP Djuro Salaj pa glasbena šola, dramska sekcija, pevski zbori. Imajo tudi plesno šolo za družabni ples, literarni klub.

Kljub temu pa ravnatelj Moškon meni, da bi bilo treba tehnične in prostorske možnosti še

Dolfe Moškon

bolj izkoristiti. Radi bi organizirali gledališko skupino, vendar nimajo režiserja, ki bi to dejavnost vodil.

Spregovoriti je treba tudi o sistemu financiranja te kulturne ustanove. Na leto potrebujejo okoli 35 milijonov dinarjev, od tega prispeva kulturna skupnost dve tretjini, ostalo pa zberejo sami, tudi s pomočjo združenega dela in publike, ki tako rada obiskuje dobre predstave. V zadnjem času so svojo dejavnost še razširili s seminarji in pomembnejšimi sestanki, pri čemer se odpirajo nove možnosti delovanja in seveda tudi denarnega dotoka.

J. SIMČIČ

Ohranjajo ljudske pesmi

Nonet »Rog« obstaja od leta 1968, pred tremi leti pa se je začel pomlajevati — Lani nastopil kar 24-krat

KOČEVJE — Nonet Rog iz Željn pri Kočevju je priljubljen posebno med starejšimi, saj prepevajo njegove članice predvsem ljudske pesmi. Zaradi teh pesmi in narodnih noš, v katere so pevke oblečene, ga radi poslušajo, gledajo in fotografirajo tudi naši izseljenci.

Samo v letu 1986 je nonet nastopil kar 24-krat ali povprečno dvakrat na mesec, med drugim za izselence iz Argentine, Clevelanda in na izseljenškem pikniku v Škofji Loki (kjer so naše pevke stalne gostje), za zamejske Slovence iz Doline pri Trstu, na Kmečki občeti, na pikniku upokojencev v Dolgi vasi, na Ribniškem semnju, na več praznovanj (Prešernov dan, 90 let Elektra, dan žena), srečanjih pobratenih, srečanjih pevskih zborov, nastopih v domovih starejših občanov in zdraviliščih (Kočevje, Novo mesto, Dolenjske Toplice, Šmarješke Toplice) itd.

Nonet Rog je leta 1983 praznoval

15-letnico obstoja in takrat so prenehale peti starejše in bolj članice. Tako sta izmed prvih pevke ostale v nonetu le še Francka Vodičar in Kristina Trkovnik, ki nonet tudi vodi. Poleg tega izdeluje narodne noše za članice, bila je pobudnica za ustanovitev noneta in tudi pevske vaje so v njeni hiši.

Leta 1984 je nonet nastopal nepopoln. Pridobil je sicer tri nove članice, hkrati pa jih je nonet zapustilo kar sedem. V letu 1985 so pridobile še nove članice, tako da so imele celo eno rezervno.

»Najhuje je bilo, ker nismo imeli za vse narodnih noš,« pravi Kristina Trkovnik, ki ji je končno le uspelo dobiti potreben material in sešiti še osem novih narodnih noš. »Vaje imamo vsak torko po tri ure. Vse prihajajo točno in disciplinirano, zato se tudi veliko naučimo. Od 24 nastopov v letu 1986 jih je bilo 5 samostojnih, pri teh je nekaj pesmi sodeloval tudi znani harmonikar Cveto Križ.« Trkovnikova poudarja, da bi pevke ljubezen do ljudskih pesmi rade prenesle na mlajši rod.

J. PRIMC

SKUPINA PRIREDITEV ZA KULTURNI PRAZNIK

NOVO MESTO — osrednja prireditev, s katero bodo tu počastili letošnji kulturni praznik, bo v petek, 6. februarja, pripravljata pa jo Dolenjski muzej in Zveza kulturnih organizacij oziroma Dom kulture. Tega dne bodo najprej v Dolenjski galeriji slovesno odprli retrospektivno razstavo del akademskega slikarja Vladimira Lamuta, nakar se bo program nadaljeval v Domu kulture. Tedaj bo namreč nastopil priznani pianist Vladimir Krpan iz Zagreba, ki ga obiskovalci te prireditvene hiše poznajo že z njegovega prejšnjega obiska. Med Krpanovim koncertom bodo predstavili tudi monografijo Vladimira Lamuta, delo, za katerega je izbor iz Lamutovega opusa opravil in študijo napisal dr. Miček Komej, izšlo pa bo iz založbe pri Dolenjskem muzeju. Naj še dodamo, da bodo tiskarsko zahtevno knjigo natisnili v Tiskarni Novo mesto.

ŽE TRETJIČ ALPE — JADRAN

NOVA GORICA — 3. srečanje gledališče Alpe — Jadran bo potekalo od 13. do 21. marca v Novi Gorici in Gorici, torej na naši in italijanski strani meje. Prireditelj, ki je že tretjičkrat prerasla regionalni oziroma obmejni pomen ter postala prava mednarodna gledališka manifestacija, tudi letos pripravljajo nadvse skrbno, o čemer so ta teden obvestili javnost predstavniki organizatorjev iz obeh Goric.

»MAGDALENA« PRED IZIDOM

MIRNA — Letos bo še ena mlada slovenska avtorica dočakala izid svojega literarnega prvenca. To je mlada pesnica in pisateljica Lidija Gačnik, ki službuje na mirenki osnovni šoli. Zbirko proze, ki jo je pisateljica naslovlila »Magdalena«, bo izšla v knjižni zbirki ALEPH, ki jo izdaja Književna mladina Slovenije.

Posavski »ne« na dolenjsko namero

Na dolenjsko-posavskem posvetu v Novem mestu so Posavci zavrnilli namero Dolenjcev, da bi z novim šolskim letom trgovce šolali v Novem mestu — Dokončno besedo o tem so prepustili pristojni posebni izobraževalni skupnosti

NOVO MESTO — Na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju bo osnovno šolo v tem šolskem letu končalo prek 2.000 učencev. Skoraj vsi so se že odločili, kaj bodo storili potem. Doma jih bo ostalo malo, večina jih hoče naprej v šole, si pridobiti vsaj srednješolsko izobrazbo, se izšolati za ta ali oni poklic oziroma kasneje še študirati tako kot pred njihovi generacije, ki so prve okusile sladkosti in grenkosti usmerjenega izobraževanja.

Na letošnje osmošolce s tega območja računajo predvsem srednje šole v dolenjski in posavski regiji. To je povsem razumljivo, saj so zaradi tega, da bi se mladi šolali čim bližje domačem kraju, tudi nastale. Razvile pa so se tudi zaradi tako imenovanih kadrovskih potreb združenega dela v dolenjskih in posavskih občinah. Na vsem tem je zasnovana mreža srednjih šol usmerjenega izobraževanja.

Srednje šole v dolenjski regiji so za šolsko leto 1987/88 razpisale 44 oddelkov za prve letnike oziroma učna mesta za 1320 prvošolcev. V posavski regiji pa bo 18 prvih oddelkov za 540 učencev. Trenutno se hotenja razpisnikov še ne ujemajo z namerami učencev, saj se je za nekatere usmeritve oziroma programe usmerjenega izobraževanja prijavilo odločno preveč, za druge pa spet premalo kandidatov. Seveda bo treba učence do samega vpisa preusmeriti, tako da se bo zdaj izkazani presežek prelin v oddelke, za katere je manjše zanimanje.

Deloma naj bi to opravili že ta mesec oziroma do 20. januarja, ko po vsej Sloveniji poteka javna razprava o predlogu razmestitve izvajanja vzgojno-izobraževalnih programov in obsega vpisa v usmerjeno izobraževanje za prihodnje šolsko leto. V tej razpravi naj bi uskladili tudi različne poglede posameznih območij oziroma regij na mrežo šol, še posebej pa tam, kjer so med regijami nesoglasja glede razvoja enega na račun drugega območja.

Razreševanju takšnih vprašanj namenjeni posvet je bil minul četrtke v Novem mestu, sklicala pa sta ga predsednika medobčinskih svetov SZDL za Dolenjsko in Posavje Jure Perko in Lado Močivnik. Takoj paje treba povedati, da posvet ni stekel tako, kot sta si ga bila zamislila sklicatelj, marveč se je osredotočil na razpravo o enem samem vročem vprašanju: ali naj z novim šolskim letom v Novem mestu odpro oddelke za izobraževanje trgovskih kadrov ali ne, še posebej glede na to, da je takšna šola v Brežicah in bi bile zavoljo tega tudi zmogljivosti tamkajšnjega dijaškega internata še slabše zasedene.

Na posvetu se je vse skupaj začelo zapletati že ob uvodni informaciji o tako imenovanem predpisu učencev v bodoče prve letnike srednjih šol v dolenjski regiji. V tej informaciji je

poročevalec Ivan Šantelj, referent za usmerjeno izobraževanje pri novomeški izobraževalni skupnosti, med drugim omenil, da nameravajo v okviru družboslovne ekonomske srednje šole v Novem mestu jeseni odpreti tudi oddelke za šolanje trgovcev. Omenil je, da so potrebe takšne, da bi morali pravzaprav odpreti dva taka oddelka in da so zainteresirane trgovske organizacije na območju dolenjske regije za takšno izobraževanje ponudile tudi stipendije.

V razpravo je posegel sekretar medobčinske gospodarske zbornice za Dolenjsko Milan Jakopin in povedal, da se je izobraževanje za trgovski poklic v dolenjski regiji povečalo, odkar se je razvedelo, da bi takšen oddelke odprli v Novem mestu. Medtem ko se zdaj na trgovski šoli v Brežicah šola le 10 učencev iz dolenjske regije, je za oddelke v Novem mestu kar 34 kandidatov. Odprtje oddelka za izobraževanje trgovskega kadra pa seveda najbolj spodbujajo same trgovske hiše iz Novega mesta, še posebej Dolenjka in Novotehna, kar so potrdili tudi na posvetu navzoči predstavniki teh podjetij.

● Kljub številnim argumentom se udeležencem posveta iz dolenjske regije ni posrečilo prepričati udeležencev iz Posavja, tako da so na koncu ostali vsak na svojem bregu. Pa tudi »omize, za katerim so oboji sedeli, je do konca razprave še bolj pokazalo svoje ostre robove. Tako so razsodbo o tem jabolku spora prepustili drugim. Kot so dejali Brežičani, naj pade končna beseda o tem na pristojni posebni izobraževalni skupnosti. Dolenjci in še posebej Novomeščani upajo, da se bo jeziček na tehtnici prevesil njim v prid.

Ta namera pa se seveda nesklada s posavskimi načrti na tem področju, še posebej ne z načrti šole za izobraževanje trgovcev v Brežicah, ki bi tako, kot zatrjujejo, izgubila cel oddelke in postala še siromašnejša, prikrajšana pa bi bil tudi brežiški dom za učence, kjer število učencev že zdaj naglo upada. Tako predstavniki tega doma Jože Šumrlaj kot drugi razpravljalci iz Brežic in Posavja so iz-

ražali bojazen, da bi otvoritev trgovskega oddelka v Novem mestu bistveno načela mrežo šol v Posavju, in na glas povedali občutek, da se posavska regija siromaši na račun dolenjske. Dolenjci so po svoje dokazovali, da to ni res, in poudarjali, da je treba biti pri mreži šol prožen, prilagodljiv času in potrebam, saj lahko le tako dosežemo, da bo usmerjeno izobraževanje po meri združenega dela.

I. ZORAN

ŠOLNIKE ČAKA ŠE VELIKO DELA

ČRNOMELJ — Med družbenimi dejavnostmi je po finančni moči šolstvo v črnopoljski občini na drugem mestu. Če bo, tako kot doslej, še naprej prejemalo republiško solidarnostno pomoč, pa bodo morali v letošnjem letu dobro proučiti možnosti za nadaljnji razvoj šolstva. O reorganizaciji skupnosti osnovnih šol je beseda tekla že v preteklem letu, vendar so se od treh ponujenih oblik odločili za obstoječo. V letošnjem letu pa jih čaka v Črnopolju delitev osnovne šole na dve šoli: uravnanje dvoimenskega pouka, reorganizacija osnovne šole, ukrepi pri šolanju romskih otrok, usmerjanje v družboslovno in naravoslovno usmeritev ter v pedagoški poklic, za katerega, kot vse kaže, se letos ne bo nihče odločil. Medtem ko se je gromotni položaj učiteljev v preteklem letu izboljšal, pa je opremljenost šol še vedno slaba, saj primanjkuje učil. Tudi tu bo potrebno še marsikaj storiti.

IGRA O IGRALKI

LJUBLJANA — Ljubiteljem gledališke umetnosti je še vedno v živem spominu lik slovenske igralk Duše Počkaj. Zaslavela je z vrsto karakternih vlog, nemalo likov pa je oblikovala tudi v televizijskih igrah in filmih. Igralke že nekaj let ni več med živimi, oživel pa bo spet iz gledališke pripovedi Duša, ki jo je napisal Zarko Petan, pripravljajo pa jo v Cankarjevem domu v Ljubljani. Intimno izpoved o eni največjih slovenskih igralk, ki prerašča v razmislek o igraltvu, o tanki, a čvrsti niti, ki se plete med dvema ustvarjalcema na odru, bodo »igrala« Jurij Souček in Bine Matoh. Premiera bo v petek, 13. februarja.

kultura in izobraževanje

Prvič na očeh javnosti

V novomeškem gostišču Pri slonu razstavlja svoja likovna dela Marjan Jamnik

NOVO MESTO — Prvi letošnji razstavlja v razstavišču gostišča Pri slonu je Marjan Jamnik, poklicni gostinski delavec iz IMV, ki se je likovni skupini »Vladimir Lamut« pridružil šele zadnja leta.

Na razstavi, odprti minuli petek — na ogled bo še danes — so njegove študije ženskega akta, ki jih je izdelal na večerini likovni šoli v Novem mestu, pa nekaj motivov s podeželja in samega Novega mesta. Jamnik pa išče svoj likovni izraz tudi v plastiki in je dvoje ali troje tovrstnih stvaritev razstavil tudi pri Slonu. Gradivo zanje mu, kot pravi, ponudi sama narava, on že oblikovani skulpturi — razvejeni korenini trte, na primer — »doda« le svoj poseg, oziroma dokonča, kar je narava sama nakazala.

Seveda se razstavljač zaveda, da je s tem, kar je razstavil, še precej na začetku, čeprav riše in oblikuje že več let. Zaveda se tudi, da ga ta prva javna predstavitev obvezuje ne le, da bo moral poslej več in bolje delati, ampak tudi česče živeti z izrazom, ki si ga je izbral, in s svetom, kamor se zateka v urah samote in iskanja.

Sicer pa se cikl razstav pri Slonu, kjer se s svojimi deli predstavljajo člani novomeške likovne skupine, nadaljuje. Jutri ob 17. uri vabijo na otvoritev že nove razstave. Do četrtega prihodnjega tedna bodo na ogled likovna dela mladega Saša Pavloviča.

DNEVI FILMA

LJUBLJANA — Madžarski film že več let zbujajo pozornost. V Cankarjevem domu v Ljubljani so se odločili, da bodo nekaj najzanimajših stvaritev ustvarjalcev, ki so dali sodobnemu madžarskemu filmu najmočnejši pečat, prikazali februarja. V okviru dnevov madžarskega filma od 1. do 10. februarja bodo tako predstavili ustvarjalnost Andrasa Kovacsja, Livia Gyarmathy, Gyorgyja Szomjasa in Petra Gotharja.

»Iti bomo morali med ljudi«

»Doma kulture, ki je komaj stopil na samostojno pot in je še brez potrebnih strokovnih ljudi, ne smemo pustiti na cedilu. Čeprav mu bo treba pomagati, pa bo vseeno neprimerno več časa za delo v Zvezi kulturnih organizacij,« pravi Staša Vovk

NOVO MESTO — Dom kulture, ki je spriču razmer toliko let vedril pod okriljem občinske Zveze kulturnih organizacij, se je z vstopom v novo leto osamosvojil in postal prireditvena delovna organizacija. Zveza kulturnih organizacij se s tem ni otrešla samo skrbi za stavbo in dejavnost v njej, ampak tudi za ljudi, ki so v Domu kulture zaposleni.

Usoda nove poklicne kulturne ustanove bo do registracije v rokah tajnika občinske kulturne skupnosti Bojana Božiča, medtem ko se bo Staša Vovk, ki je kot tajnica Zveze kulturnih organizacij do zdaj po službeni dolžnosti skrbela tudi za Dom kulture, lahko bolj posvečala ljubiteljski kulturi oziroma nalogam v sami zvezi. Čeprav je nistem vprašal, ali ta bolj pomeni tudi predvsem, je dala vedeti, da bo morala svoje delovne moči in znanje nekaj časa še vedno vprejeti v Dom kulture, in to še posebej zavoljo izkušenj, ki si jih je pridobila v letih vodenja te prireditvene hiše. Na vprašanje, ali se v Zvezi kulturnih organizacij že kaj čuti razbremenitev in ali jo čuti tudi sama, pa je odvrnila:

»Težko je pričakovati, da se bo kaj zgodilo in spremenilo kar čez noč. Hitrih sprememb tudi nihče nima v mislih, saj je treba vedeti, da gre za kulturo in da so premiki na tem področju sila počasni, večinih komaj zaznavni. Dom kulture smo s skupnimi močmi po nekajletnih pripravah res rodili, ne bi pa bilo prav, da bi novorojenca zdaj prepuščali na milost in nemilost usodi, se otrešli sleherni odgovornosti zanj. Že zato ne, ker začenja lastno pot brez ljudi, ki bi mogli in znali delo že takoj strokovno zastaviti. To kajpak pomeni, da bo moral Dom kulture še dober čas delovati tako, kot da je še vedno v ustan-

● Očitno je, da bo Zveza kulturnih organizacij kljub vsemu laže dihala in da bo moč uresničiti prenekatere naloge, ki je morala do zdaj čakati. Kaj se bo torej dogajalo letos, katera vprašanja bodo dobila prednost pri reševanju?

»Predvsem se bomo trudili, da bi utrdili sodelovanje med Zvezo kulturnih organizacij in društvi, ga dvignili na višjo raven. Seveda to ne pomeni, da bo poslej več obojestranskega dopisovanja, več papirja, marveč gre za povsem nekaj drugega. Za žive stike, obiske na terenu, pogovore z ljudmi, ki jih kultura v vseh oblikah pojavnosti neposredno prizadeva, razčiščevanje problematike na kraju samem. Zveza kulturnih organizacij se bo vsekakor poskušala bolj približati terenu. Zanimati nas bo moralo, zakaj društva ponekod ne delajo, kje so razlogi, da je dejavnost marsikje povsem, drugod pa le delno zamrla. Ugotovljamo, da je v občini več učitih krajev, kjer se ta čas tako rekoč nič ne dogaja. Tako je npr. v Žužemberku, kjer

deluje le nedavno nanovo vzpostavljena knjižnica, sicer pa nimajo niti kiffa. Podobno je v Beli cerkvi, kjer so na voljo leprostorji, kulturnega življenja pa ni. Tudi Šmarjeto in morebiti še kak kraj bi mogli šteti med tiste, kjer je prevladalo kulturno mrtvilo.

Pomembna naloga bo utrditev Zveze kulturnih organizacij v organizacijskem smislu. Doseči bomo morali, da bo zveza normalno delovala, da bodo dobro in strokovno delali vsi odbori. Do zdaj so nekateri odbori naredili premalo, zato tudi dejavnost, za katero je tak odbor odgovoren, ni potekala najbolje ali pa je celo zastala. V zadnjem času je veliko aktivnost pokazal odbor za glasbeno dejavnost, ki dela res zavzeto in ima tudi rezultate. Odbor za filmsko dejavnost pa je marljiv že vseskozi. Zelo pomembno je, kdo tak odbor vodi, saj je od tega precej odvisno, ali dela povsem samostojno ali pa ga je treba od časa do časa spodbosti. Z odborom za gledališko dejavnost ni pravesreče in dela slabo. Kaj večje aktivnosti pa tudi ni pričakovati, vsaj toliko časa še ne, dokler nam ne bo uspelo pridobiti pravih strokovnih sodelavcev, režiserjev, ki bodo imeli poslušal in voljo za delo z ljubitelji. Brez takega človeka tudi gledališka skupina KUD Dušan Jereb ne more nič, zato so tolikšni premori od ene do druge premiere. Igrati, nastopiti kar tako, ne da bi upoštevali vse tisto, kar se danes zahteva tudi od ljubiteljskega gledališča, bi bil korak nazaj. Česa takega pa si novomeška skupina že zavzeto us-

pehov pred leti in desetletji ne sme privoščiti.«

Staša Vovk: »Zdaj, ko je Zveza kulturnih organizacij odložila skrb in odgovornost za Dom kulture, ki bo poslej samostojno živel, bo več časa tudi za moje pravo delo.«

● Mesto, kjer ima sedež vaša Zveza kulturnih organizacij, je gospodarsko in kulturno središče regije, zato je ta zveza dolžna vsaj malo tudi regijsko delovati. Kako uresničuje to vlogo?

»Lani smo imeli posvet o medobčinskem sodelovanju in ugotovili, da nekaj skupnega v dolenjski regiji že imamo. Ustanovili smo pevsko zvezo Dolenjske in Bele krajine in se dogovorili, da bomo skrbeli za kvaliteto dela in nastopov. Začetno iniciativo za mnoge reči je prevzelo nase Novo mesto. Kakšne oblike medobčinskega sodelovanja je sploh še moč razviti, pa bo bolj znano po seji medobčinskega sveta SZDL za Dolenjsko, ki bo posvečena tem vprašanjem. Sama pripravljam gradivo za to sejo in iz njega bo, upam, razvidno, kaj vse premoremo v vseh štirih občinah, za kaj smo bolj skrbeli, kaj zanemarili, kaj je skupnega in kaj posebnega, a dovolj zanimivega za vse v dolenjski regiji. Kdaj bo seja, ne vem, se pa nanjo pripravljamo že kar nekaj časa.«

I. Z.

ŠE: STABILIZACIJSKI DEDEK MRAZ

V Krškem je bil v DKD Edvarda Kardelja novoletni program z dedkom Mrazom...

U. M.

ZBRALI SO SE INVALIDI OBČINE TREBNJE

Tudi letos smo sklenili na seji izvršnega odbora Društva invalidov Trebnje...

MIRA MIKLIČ

Slovenija, te res poznam?

Pozabljen heroj, baročna cerkva in pomembno najdišče iz bronaste dobe pa tudi zemljepisec Kosler

KOČEVJE, RIBNICA — Komplet »Slovenija, te poznam?« (knjiga, dodatek in zemljevid) je izšel pred nekaj meseci...

Na 10. strani knjige piše, da je kočevska občina pobratena z občino Dolina pri Trstu...

Na strani 63 je »Model zgodovinske ure«, iz katerega razberemo, da je doba mostiščarjev trajala od leta 2.000 pr. n. št. do leta 1.500 pr. n. št.

UČITELJSKO SREČANJE V SEVNICI

Sindikalna organizacija prosvetnih delavcev sevniske osnovne šole je 29. decembra pripravila v jedilnici osnovne šole prijetno srečanje...

STANKO SKOČIR

KJE SO MOJE BRANE?

ČRNOMELJ — Pred dnevi se je na našem uredništvu oglasil Janez Juršič iz Črnomlja in poizkušal, da še štiri mesece čaka na glavni dobiček — krožne brane...

V OBČINI BREZ ZAMUD IN KRITIKE

BREŽICE — V ponedeljek zjutraj so avtobusi iz vseh smeri pravčasno pripeljali ljudi na delo in učence v šolo...

MIRA MIKLIČ

MLADI DOPIŠNIK

NARAVOSLOVNI DAN

Učenci šestega razreda smo imeli naravoslovni dan o prehrani. Da bilahko predvideli količino pridelka na šolskem vrtu...

NATAŠA GOŠTE, 5.a OŠ Martina Kotarja Šentjernej

PRIJETNO SREČANJE

Zadnje dneve decembra so nas obiskali nekdanji borci 10. SNOUB in nekateri soborci narodne herojine Majde Šilc...

MILKA KUHELJ DUMŠ Novo mesto

OBNDARITEV STAREJŠIH

Mladi člani RK smo pred novim letom razveselili veliko starejših krajanov, ko smo jim prinesli pakete, ki so jih pripravili aktivisti RK...

MOJČA BRULC OŠ Šentjernej

TABORNIŠKA ČAJANKA

Pred tednom smo taborniki na Osnovni šoli Milke Šobar-Nataše pripravili novoletno čajanko...

JASNA BABIČ, 3.a OŠ Milka Šobar-Nataše Novo mesto

AKVARIJ

Tovarišici Zdenka in Rozi sta na šolskem hodniku uredili akvarij. Zasadili sta vodne rastline, dali vanj kamenje, polže in školjke...

ALENKA SNOJ, 6.a COŠ Semič

PREDAVANJE

V petek je dr. Lučev predaval osmošolecem o drogah in alkoholu. Povedal je, da je vse več mladih zasvojenih z mamili...

ANDREJA RAJER, 8.b OŠ Martina Kotarja Šentjernej

SILVESTROVANJE INVALIDOV

BLANCA — Ob koncu minulega leta je sevnško društvo invalidov pripravilo družabno srečanje članov v gostilni Medvešek na Blanci...

FRANC KLOPČIČ RAČICA 55 a

V Loki dobra trgovina!

18. decembra je bila v rubriki »To in ono iz inšpektorjeve beležnice« zapisana neupravičena graja

LOKA PRI ZIDANEM MOSTU — Pred nedavnim je bila v Dolenjskem listu objavljena graja, omenjena so bile celo nepravilnosti v naši trgovini v kraju...

Ne strinjam se s piscem, da v loški trgovini ni čistoče. To je edina trgovina od Radeč do Brega...

FRANC KLOPČIČ RAČICA 55 a LOKA PRI ZIDANEM MOSTU

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 16. I.

TV MOZAIK: 9.30 TEDNIK 10.30 PO BELIH IN ČRNH TI PKAH, 9. oddaja 11.00 OKNO V SVET: Razvoj evropske TV 11.55 SVETOVNI POKAL V SMUČANJU — SMUK (Ž) 14.50 — 00.00 TELETEKST 17.25 POROČILA 17.30 A. Šenoa: ZLATARJEVO ZLATO, 1. del nadaljevanke 17.50 Z VRHA — Veliki pretep, 5. del angl. nadaljevanke 18.15 IZKUŠNJE IN PREIZKUŠNJE: Pred durmi je pomlad, 2. del dok. serije 18.45 RISANKA 19.00 DANES:

OBZORNIK JEZIKOVNI UTRINKI

19.26 VREME 19.30 DNEVNIK 20.00 VDOVE, 4. del angl. nadaljevanke 20.55 O SLOVENSKEM ZGODOVINSKEM MUZEJU 21.30 REZERVIRAN ČAS 22.15 DNEVNIK 22.30 VISOKA NAPETOST, ameriški film

DRUGI PROGRAM

16.55 Test — 17.10 Dnevnik — 17.30 Mak in Zak — 18.00 Mentalno zdravje — 18.30 Risanke — 18.40 Številke in črke (kviz) — 19.00 TV koledar — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Dokumentarni večer — 21.30

Včeraj, danes, jutri — 21.45 En avtor, en film: Človek med ljudmi — 22.10 Propad hiše Usher (ameriški film)

TV ZAGREB

8.20 Poročila — 8.25 Mak in Zak — 8.55 Zimski počitniški spored — 10.30 Poročila — 10.35 Zimski počitniški spored — 12.30 Poročila — 12.35 Zimski počitniški spored — 16.00 Dober dan — 17.10 Kronika Reke — 17.30 Kaj nas uči šola — 18.00 Mentalno zdravje — 18.40 Številke in črke (kviz) — 19.00 TV koledar — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Pod krinko (7. del nanizanke) — 20.50 Oskar popularnosti (zabavni glasbeni oddaja) — 21.50 Mali koncert — 22.05 Dnevnik — 22.25 V petek ob 22h (kulturni magazin) — 23.55 Poročila

SOBOTA, 17. I.

7.45 — 13.00 in 13.35 — 00.30 TELETEKST 8.00 POROČILA 8.05 ČIV ČAV, ŠE DOLGO BOM ŽIV: Medved, orel, ribak 8.40 D. Zajc: ABCEDARIJA 9.10 NE DAJ SE, FLOKI: Operacija »svinjska nogica« 9.40 PERISKOP 10.30 OTROK IN IGRA: Nakupovanje igrač 10.55 Pfronten: SVETOVNI POKAL V SMUČANJU — SUPERVELESLALOM (Ž) 11.50 Wengen: SVETOVNI POKAL V SMUČANJU — SMUK (M) 12.50 POROČILA 13.50 V 80 DNEH OKOLI SVETA, ameriški film 16.25 SPOZNAVAMO NAŠE MORJE, 1. del 16.55 POROČILA 17.00 DP V KOŠARKI — ŠIBENKA: PARTIZAN 18.25 DA NE BI BOLELO 18.45 RISANKA

19.00 DANES: KNJIGA

19.26 VREME 19.30 DNEVNIK 19.50 ZRCALO TEDNA 20.15 PORTRET DONALDA SUTHERLANDA 20.45 TATOVNI TELES, ameriški film Iz vesolja odpotujejo za Zemljo nezavita bitja, ki na svojem cilju sprva prevzamejo obliko cvetic...

DRUGI PROGRAM

13.15 Test — 13.30 Jugoslavija, dober

TV ZAGREB

9.00 Zimski počitniški spored — 10.30 Poročila — 10.35 Zimski počitniški spored — 12.30 Poročila — 12.35 Zimski počitniški spored — 14.15 Izbor iz programa plus — 15.45 Sedem TV dni — 16.15 Poročila — 16.20 TV koledar — 16.30 Narodna glasba — 17.00 DPV košarki Šibenka: Partizan — 18.25 Zasuk (dok. oddaja) — 19.30 Dnevnik — 20.15 Boljše življenje (dok. serija) — 21.05 Konjeniki (ameriški film) — 23.00 Športna sobota — 23.30 Dnevnik — 23.50 Noč z vami

NEDELJA, 18. I.

8.00 — 22.05 TELETEKST 8.15 POROČILA 8.20 ŽIV ŽAV 9.15 LUTKOVNI ŽIV ŽAV 9.20 Z VRHA, ponovitev 5. dela 9.55 Wengen: SVETOVNI POKAL V SMUČANJU — SLALOM (M), 1. tek 11.00 NARODNA GLASBA 11.35 LJUDJE IN ZEMELJA 12.10 SVETOVNI POKAL V SMUČANJU — VELESLALOM (Ž), posnetek 1. teka 12.55 Wengen: SVETOVNI POKAL V SMUČANJU — SLALOM (M), 2. tek 13.50 SVETOVNI POKAL V SMUČANJU — VELESLALOM (Ž), 2. tek

14.20 PEARL, 2. del ameriške nadaljevanke

15.55 SVETIŠČE, ameriški film 17.20 POROČILA 17.30 TV KAVARNA 18.30 POD DROBNOGLEDOM: Wengen — slalom 18.45 RISANKA 19.00 DANES: TURISTIČNI NAGELJ — NEŽA KINO 19.26 VREME 19.30 DNEVNIK 20.00 PODARIM DOBIM 20.10 A. Marodič: PISMA — Begunca, 6. del nanizanke 20.55 JAZZ NA EKРАНU: TONY COE TRIO, 2. oddaja

21.15 ŠPORTNI PREGLED 21.45 SP V BOBU, reportaža 22.00 POROČILA

DRUGI PROGRAM

8.55 Poročila — 9.00 Oddaja za JLA in Zasludovanje (jugosl. film) — 16.15 Boks Budućnost-Slavija — 17.15 DPV rokometu (ž) Voždovac: Belinka Olimpija — 18.45 Dediščina za prihodnost (oddaja iz kulturne) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Moja domovina (3. del dok. serije) — 20.45 Včeraj, danes, jutri — 21.00 Narodna glasba — 21.50 Goya (3. del nadaljevanke) — 22.40 Poezija

PONEDELJEK, 19. I.

9.00 PERISKOP: GRADOVI 9.35 ŠPORTNIK BILLY, ameriška risana nanizanka 10.00 KAM, KJE, KAKO MED POČITNICAMI 10.10 EX LIBRIS 11.10 RISANKA 11.20 KOLARGOL IN ČUDEŽNI KOVČEK, film 16.35 — 23.00 TELETEKST 16.50 ŠOLA SMUČANJA: Priprave na zimo 17.05 ZRCALO TEDNA, ponovitev

17.25 POROČILA

17.30 PASTIRČEK 17.45 NE DAJ SE, FLOKI: Svinjski duhovi, 2. del nanizanke 18.15 VIDEOGODBA 18.45 RISANKA 19.00 DANES: OBZORNIK 19.26 VREME 19.30 DNEVNIK 20.00 D. Jančar: VELIKI BRILJANTNI VALČEK, 1. del predstave drame SNG Jančarjeva drama uprizarja dogajanje v zavodu z zgovornim imenom »voboda osvobajša«. Ta ustanova skrbi za prevzajanje tistih, ki kakorkoli motijo utečen in veljavni red. To dramo so gledališča po vsej Jugoslaviji sprejela

22.10 PLESALEC, 2. del angl. niza o baletu

DRUGI PROGRAM

16.00 Svet športa — 17.10 Dnevnik — 17.30 Nekaj pomembnega ti imam povedati — 17.45 Vukov kotiček — 18.00 Beograjski TV spored — 19.00 Indirekt (oddaja o sportu) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Znanost in mi — 20.45 Včeraj, danes, jutri — 21.00 Mali koncert — 21.15 Argumenti (zunanje-politična oddaja) — 21.50 Velika parada (ameriški film)

TOREK, 20. I.

9.00 PERISKOP: Vojska 9.40 ŠPORTNIK BILLY, ameriška risana nanizanka 10.00 KAM, KJE, KAKO MED POČITNICAMI 10.10 EX LIBRIS 11.10 RISANKA 11.20 GROF MONTE CRISTO, film 16.55 — 22.35 TELETEKST 17.10 ŠOLA SMUČANJA: Smučanje za otroke 17.25 POROČILA 17.30 MITI IN LEGENDE — Nova zaveza: Sodba in Kristusova smrt 17.45 NAROB SVET

18.05 JELKA, portret slikarja J. Reichman

18.15 AVTOŠTOPARKA 18.45 RISANKA 19.00 DANES: OBZORNIK 19.26 VREME 19.30 DNEVNIK 20.00 D. Jančar: VELIKI BRILJANTNI VALČEK, 1. del predstave drame SNG Jančarjeva drama uprizarja dogajanje v zavodu z zgovornim imenom »voboda osvobajša«. Ta ustanova skrbi za prevzajanje tistih, ki kakorkoli motijo utečen in veljavni red. To dramo so gledališča po vsej Jugoslaviji sprejela

kot izrazito aktualno. 21.20 ČLOVEK IN GLASBA: Monteverdi v Mantovi, 1. del angl. dok. niza 22.20 DNEVNIK

DRUGI PROGRAM

17.10 Dnevnik — 17.30 Mali svet — 18.00 Po sledih znanstvenih odkritij — 18.30 Risanke — 18.40 Številke in črke — 19.00 TV koledar — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 En dan pianiste Olivere Djurdjevič — 20.45 Včeraj, danes, jutri — 21.00 Žrebanje lota — 21.05 Umetniški večer

SREDA, 21. I.

9.00 PERISKOP: Lutke 9.40 ŠPORTNIK BILLY 10.00 KAM, KJE, KAKO MED POČITNICAMI 10.10 EX LIBRIS 11.10 RISANKA 11.20 BUSTROV CVET, ameriški film 16.00 — 22.40 TELETEKST 16.15 ŠOLA SMUČANJA: Začetnik na smučeh 16.25 T. Partljič: ŠČUKE PA NI,

ŠČUKE PA NE, zadnji del

17.25 POROČILA 17.30 VIJAVAJA: NARODNE, ponovitev 1. dela nanizanke 18.15 DOBA TELEVIJAJE: SREČNI SUŽNJI, 3. oddaja 18.45 RISANKA 19.00 DANES: OBZORNIK 19.26 VREME 19.30 DNEVNIK 20.00 FILM TEDNA: ČAS MIRNEGA SONCA, poljsko-nemški film

21.45 DNEVNIK

22.00 MEDNARODNA OBZORJA

DRUGI PROGRAM

16.55 Dnevnik — 17.15 Otroška oddaja — 17.45 Za boljše življenje — 18.15 Številke in črke — 19.00 TV koledar — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Noči polne lune (zabavni glasbeni oddaja) — 20.45 Včeraj, danes, jutri — 21.00 Revolucija, ki traja — 21.30 Glasbeni večer

ČETRTEK, 22. I.

9.00 PERISKOP: Maska 9.50 ŠPORTNIK BILLY 10.15 KAM, KJE, KAKO MED POČITNICAMI 10.25 EX LIBRIS 11.25 RISANKA 11.30 PALČICA, japonska risanka 17.00 — 23.00 TELETEKST 17.15 ŠOLA SMUČANJA: ZAČETNIK NA SMUČEH 17.25 POROČILA 17.30 TILLOVE DOGODIVŠČINE 17.50 ŽELELI STE, POGLEJTE 18.15 PADDINGTON GRE V KINO, risanka

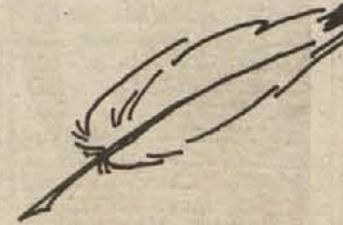
18.45 RISANKA

19.00 DANES: OBZORNIK 19.26 VREME 19.30 DNEVNIK 20.00 TEDNIK 21.05 MASFIELD PARK, 3. del angl. nadaljevanke 22.00 NAVIJAČ, jugoslovanski kratki film 22.15 DNEVNIK 22.30 MIR IN RAZOROŽITEV — ČRNI DEŽ, 9. del dok. serije OZN

DRUGI PROGRAM

17.10 Dnevnik — 17.30 Zadnje poletje

18.00 Kulturna dediščina Korčule — 18.30 Risanke — 18.40 Številke in črke — 19.00 TV koledar — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Košarka Zadar: Tracer — 21.30 Poročila — 21.40 Obarvana svetloba

Na Triglavu ne bo večtisočglave množice

Republiška konferenca slovenske mladinske organizacije se je 23. decembra z enim samim glasom ljubljanskih študentov proti (sedaj je slišati, da bi moralo biti takih več, če bi vsi delegati pri opredeljevanju spoštovali mnenje svoje baze) odločila za nadaljnji obstoj štafete mladosti. Zavrnila je — prav tako z enim samim glasom proti — tudi predlog, naj da pobudo za

referendum o štafeti mladosti, na katerem bi se vsi slovenski mladinci odločali o tem, ali so za štafeto ali niso. Sprejela je tudi že predlog prireditve ob štartu štafete, ki bo 21. marca na Triglavu. S tem — Triglavom namreč — naj bi bila vsaj v Sloveniji nekako zagotovljena od mladih toliko zahtevana in še sedaj poudarjana nujna drugačnost štafete. Če drugega ne, na Triglav

vsaj ne bo mogoče zbobnati skupaj znamenite »večtisočglave navdušene množice« in se iti običajni ceremonial po 40 let znanem in izrabljenem scenariju, pa naj se še tako sklicujemo na tradicijo in vrednote. Štafeta bo v Sloveniji šest dni, obiskala bo le nekatera središča, ob tem bodo v posameznih regijah pogovori mladih o aktualnih temah in proble-

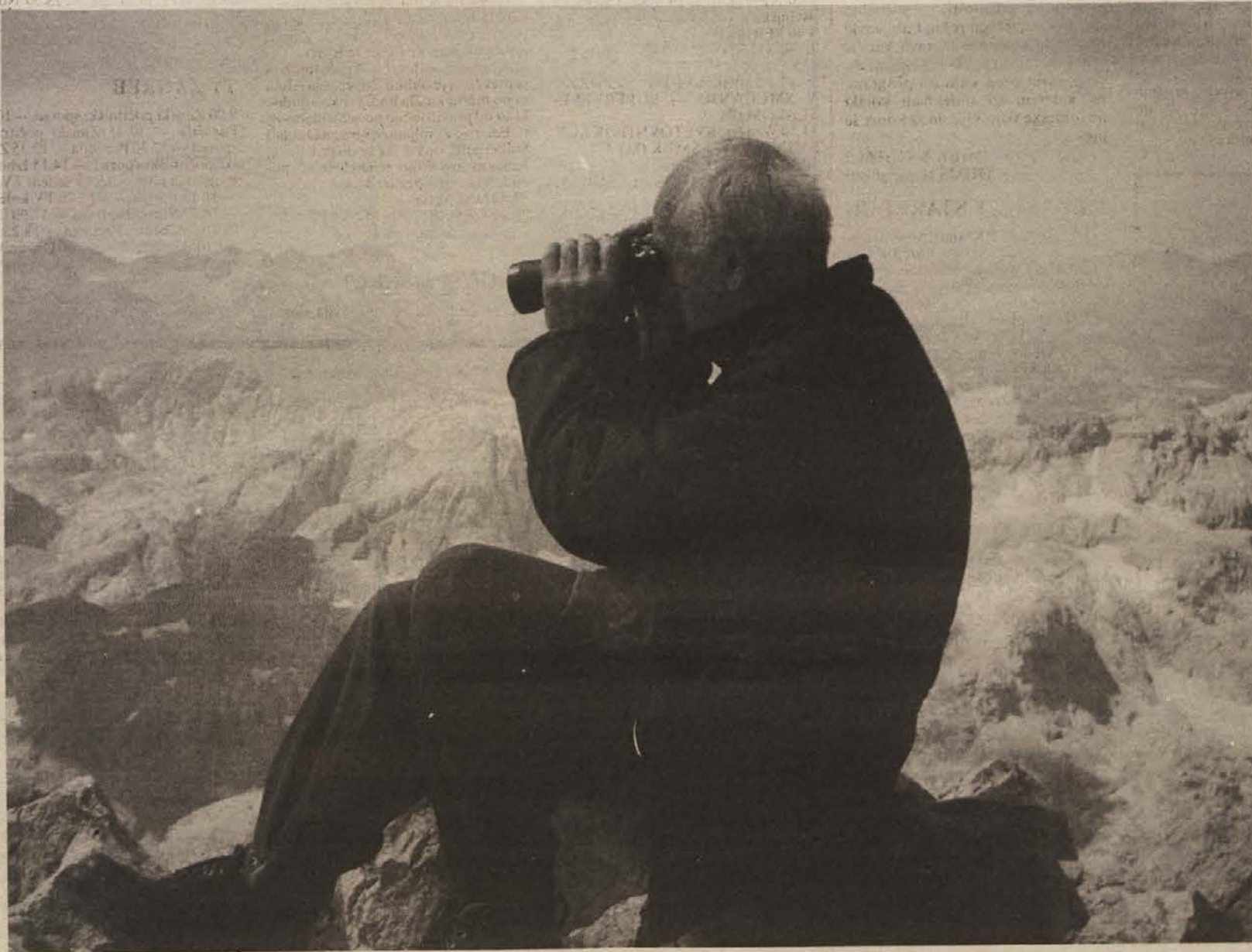
mih. V sprejetem predlogu projekta obeleževanja dneva mladosti je med drugim zapisano, da slovenski mladinci štafeto mladosti razumejo kot način simbolnega obeleževanja povezanosti mlade generacije Jugoslavije in njene skupne odgovornosti za razvoj družbe v celoti.

Slovensko (predvsem) mladinsko nezadovoljstvo s sedanjim, že 40 let praktično povsem enakim obeleževanjem dneva mladosti, ni čisto sveže. Prva javna nestrinjanja z načinom praznovanja in pomisleki o (ne)potrebnosti štafete ter ideje o alternativnih oblikah praznovanja (na primer jugoslovanska srečanja mladine, ki bodo sedaj menda spremljala klasično praznovanje), ki bi bolj odgovarjala sedanjemu trenutku jugoslovanske družbe in predvsem položaju mladine v njej, so se pojavile pred tremi leti. Zaključno prireditev dneva mladosti v Beogradu tistega leta z neokusnim velikanskim stiropornim likom Tita, ki je bolj žalil kot izražal dolžno spoštovanje, so kritizirali — res predvsem iz estetskih razlogov — celo časopisi v drugih republikah, kjer sicer ni, vsaj ne javno znanega, nikakršnega nasprotovanja tem manifestacijam. Naslednje leto in še eno potem je bilo v Sloveniji močno vzdrušje za drugačno obeleževanje dneva mladosti, za drugačno štafeto in zaključno beograjsko prireditev. Štafeto, ki vsako leto znova »obišče« na stotine jugoslovanskih krajev — v nekaj manj krajih tudi »prenočuje« — ki jo pozdravlja na tisoče mladih, sredstva javnega obveščanja pa objavljajo imena mest in številno zastav, ki so jo preteklega dne pozdravili, pa tudi beograjsko zaključno prireditev, ki resnično ni dosti več od množične telovadbe, je z vsem skilcevanjem na tradicije, revolucionarno preteklost, socialistične ideale, bratstvo in enotnost, pridobitve in še kaj dejansko vse težje zagovarjati. Ne gre le za preživelost tako prozornega manifestativnega kovanja bratstva in enotnosti, ampak navsezadnje tudi za denar, ki ga te manifestacije vsako leto zahtevajo. Tega ni malo. To je ob sedanjih stiskah mladih v družbi, ob veliki nezaposlenosti in vseh drugih življenjskih problemih res težko opravičevati in nasprotnike celo označevati za na pol državne sovražnike.

Kljub slovenskemu negodovanju so bile tovrstne prireditve praktično do pike enake, tudi slovenska mladina je enako kot dotlej sodelovala v njih, nezadovoljstvo z nespremenjenim, v vseh ozirih, razen denarnega, cenim obeleževanjem dneva mladosti pa je ostalo. Izraženo je bilo tudi na lanskem slovenskem mladinskem kongresu v Krakem pa na zveznem, kjer je bila slovenska mladina zaradi tega v kaj čudni luči. Vse reakcije na peticijo ljubljanskih študentov za ukinitve štafete, v končnem pa na vse slovenske mladinske poglede in pobude v zvezi s tem so bile ubrane na struno, da so mladi pozabili Tita, da omalovažujejo njegovo ime in delo, da jim ni sveta ne tradicija, ne bratstvo in enotnost, ne revolucionarne pridobitve in še kaj ne. Decembrsko študentsko ljubljansko klesanje štafete absurda iz štirimetrskega hloda in ob tem zbiranju podpisov za ukinitve štafete, kar bi lahko ocenili kot nekakšen odgovor na reakcijo v drugih republikah in na očitno nepripravljenost predvsem tamkajšnjih forumov na pogovore o spreminjanju, kaj šele o ukinitvi teh manifestacij, je bil ob vsem tem razumljivo sprejet z zgražanjem in obsojanjem celo v Sloveniji. V drugih republikah so o tem poročali pod naslovi o zlorabi demokracije, v komentarjih pa so se vrstile ocene o nič kaj nedolžnih desnih odstcpanjih od velkanske večine socialistično opredeljene mladine. Ta, ki ni za dosedanji način praznovanja dneva mladosti, to torej ni. Zlorabe demokracije so dejansko očitno še kje.

V takem položaju pravzaprav res ni bilo pričakovati drugega kot to, kar se je zgodilo na seji republiške konference ZSMS 23. decembra lani, ko se je ta z enim samim glasom proti (čeprav bi jih moralo biti po zadnjih vesteh »iz baze« še več) odločila za štafeto — sicer preoblikovano — in proti referendumu o njej. S tem je pristala na kompromisno rešitev z ostalo jugoslovansko mladino, s čimer bodo verjetno ponehali žolčni napadi iz drugih republik, na žalost pa je verjetno to začetek obdobja ponovnega odtujevanja slovenske mladinske organizacije oziroma njenega vodstva od njene baze. Štafeta, ki je praktično edina prava zaposilitev prenekaterega mladinskega foruma v državi, pa morda tudi zato tako nasprotovanje vsaki spremembi, bo verjetno v glavnem taka kot doslej. Tudi na spremembe zaključne prireditve 25. maja očitno še ni upati. Razpis za scenarij, ki je bil objavljen prav v dneh najhujših obtožb dejanja ljubljanskih študentov, je najbolj očitno potrdilo tega. Vseh pet točk kaže, da se bo odvijala po več ali manj znanem scenariju, poleg 50-letnice prihoda Tita na čelo KPJ, 40-letnice graditve proge Šamac-Sarajevo pa razpis zahteva celo, da mora scenarij na primeren način obeležiti 200-letnico rojstva Vuka Karadžića.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

MOČNA JE, KADAR USTVARJA

Ameriški pilot Dick Rutan in njegova prav žensko krhka kolegica Jeane Yeager sta v doma narejenem letalu z lepim imenom Popotnik (Voyager) v devetih dneh obkrožila Zemljo in s tem dokazala, daje na našem planetu še prostora za nepokorjene posameznike, njihov pogum, voljo, vztrajnost in znanje. Podvig, ki se ga ne bi sramovali najuglednejši proizvajalci letal na svetu, je uspel skupinici individualistov, ki jo je vodil projektant Burt Rutan, pilotov brat. S komaj dvema milijonom dolarjev so v dveh letih izdelali čudno, vendar uspešno letalce, ki je prvo v zgodovini v enem kosu obletelo svet, imena posadke pa bomo poslej brali skupaj s priimki, kot so Bleriot, Lindberg, Gagarin in Armstrong.

Dick in Jeane pa nista obkrožila samo našega planeta, ampak tudi in predvsem ocean

popvečnosti, ki je tako značilna za naše življenje. Dokazala sta, da multinacionalne družbe vendarle niso alfa in omega vseh dosežkov, presenečeni smo ugotovili, da je pod oblaki in zvezdami še vedno prostor tudi za izziv, da je ta kljub vsemu še del človeške naravi. Seveda ni treba posebej poudariti, da je zmagovalno posadko in konstruktorja Popotnika takoj sprejel tudi predsednik ZDA in s tem njihov uspeh spremenil v ameriškega, ne da bi jim s tem odvzel gramazasluga, časti in slave. Taka je pač Amerika, svojo moč in ime gradi tudi na sposobnostih posameznika.

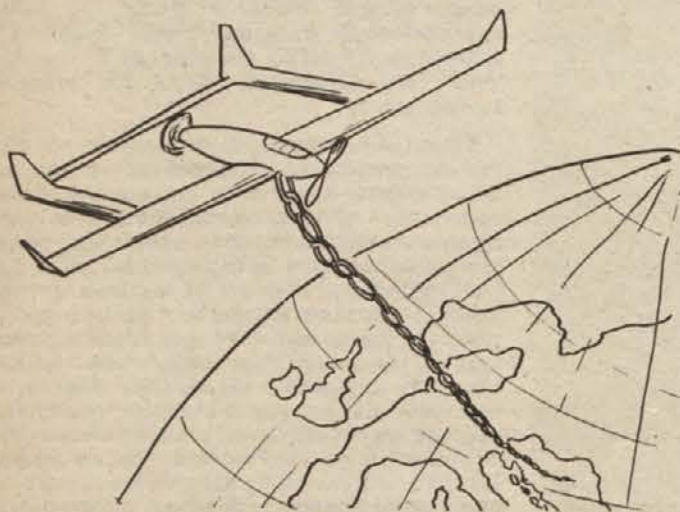
Kako bi bilo, če bi se kaj takega zgodilo pri nas, konec koncev so trma, zagnanost in pamet enakomerno posejani po vsem svetu? Lahko rečemo, da precej drugače. Pred dnevi so na bruseljskem salo-

nu izumov (organizirala ga je tista Eureka, ki je Jugoslavijo dala na čevlji), podelili najvišje priznanje naši inženirki Vidi Popović. Ženska je po trinajstih letih napornega in trdega znanstvenega dela izumila menda po odličnih lastnostih edinstven izolacijski material, ki se po njej imenuje vidasil. Za uspeh ji je med prvimi čestital predsednik jugoslovanske vlade Branko Mikulić, potem pa se podobnost naše zgodbe z ameriško neha.

V naših sredstvih obveščanja ni zaradi Vidinega bruseljskega grand prixa nobenega pravega navdušenja. Kot da bi vrle in vedno budne poročevalce motilo, da je priznanje dobila malce čudna inženirka, ki porabi vsak dan nekaj ur za vožnjo v službo, in ne eden naših inštitutov, ki gojtajo milijarde tudi za izdelovanje strojkov, ki ločijo črn tižol od belega, pisani pa jih zmede. Poleg tega ta samozavestna Popovička trdi, da je priznanje pričakovala, če ga ne bi, se ne bi prijavila na razpis. Zdaj ko so jo zasuli s častmi in ponudbami, pri čemer se predvsem trudijo, da bi jo žejno prepeljali čez vodo, trmasti Vidi nikakor ne gredo iz ust besede, da bruseljski obliž na domačo pamet pripada vsem našim delovnim ljudem in občanom, ki grade samoupravni socializem od Gevgelije do Triglava. Z nobeno besedo ne omenja ne partije ne njene vodilne vloge, sindikat je popolnoma zatajila, Vida Popović samo nenehno in dokaj enolično ponavlja, da samo rada dela, kar zna in jo veseli. Močna je, kadar ustvarja.

Mi pa smo na pol nevoščljivi, na pol užaljeni. Taki, kot smo bili, ko se je veliki met naredil (posrečil ne moremo reči) Tesli, Stefanu, Pupinu, Milanoviću, Vidmarju, Plečniku, Kišu, Kusturici in bolj na tujo kot na našo srečo še mnogim našim ljudem, ki bi znali dokazati, da je država bogata, pametna in ugledna tudi zaradi bogatih, pametnih in uglednih posameznikov.

MARJAN BAUER

mala enciklopedija neverjetnosti

Spermatozoidi miši so večji kot spermatozoidi človeka, bika, slona ali kita. Spermatozoidi človeka so najslabši plavalci med spermatozoidi.

Vrtni polž se pari samo enkrat v življenju, a takrat dolgo (12 ur) in strastno. Polž po tem podvigu ne pogine, kot bi kdo pričakoval, ampak mirno živi naprej, ne da bi še kdajkoli pomislil na tiste smešne gibe.

Okoli 20 odstotkov vdihane kisika porabimo za »vzdrževanje možgan v pogonu«. Za kisik poskrbe pljuča. Če bi jih lahko razprostrli, bi pokrila teniško igrišče.

Med obiskom v Avstraliji, tja je prišel kot eden prvih belcev, je angleški raziskovalec James Cook opazil, da v pristojni oddaljenosti poskakuje nekakšna nenavadna žival. Navzočega poglavarja domorodcev je v angleščini vprašal, kako se žival imenuje. Ta je

odgovoril: »Kenguru!« Tako je žival dobila ime. Šele kasneje so ugotovili, da je poglavar raziskovalcu pravzaprav rekel: »Ne razumem, kaj ste vprašali.«

Samec sviloprejkje ima, ko se prelevi v metulja, kar 11 možgan. Morda prav zaradi tega zazna samico (po vonju) na razdaljo 11 km, vendar le, če veter piha k njemu.

Vojskovođa Džingiskan (1162—1227) je bil navdušen pristaš športa. Najraje se je ukvarjal z neke vrste pola. V tej igri so konjeniki kot žoge uporabljali lobanje poraženih sovražnikov.

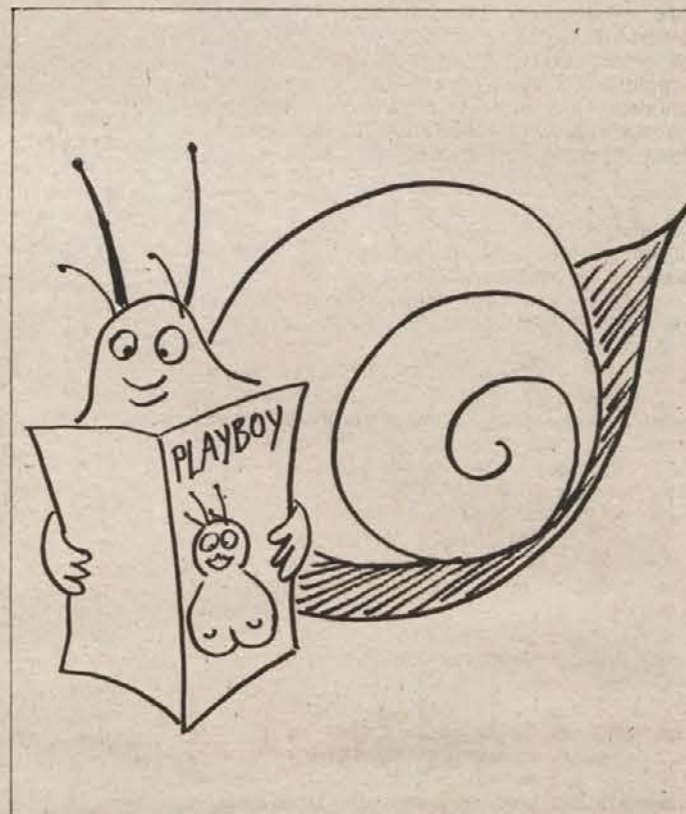
Leta 1882 je neki nemški matematik, ki je imel očitno veliko časa, izračunal, da bi dva igralca domine, ki bi hotela odigrati vse mogoče kombinacije, za to potrebovala 118 milijonov let. Pri hitrosti igranja štiri domine v minuti.

V mestu Lexington v ameriški zvezni državi Kentucky velja predpis, po katerem je prepovedano hoditi po ulici s sladoledom v žepu.

V Franciji je v preteklem stoletju izhajal tednik La Naïade (Nimfa), ki so ga tiskali na gumiranem papirju, tako daje bilo mogoče brati tudi v kadi, polni vode. Časnik je finančno potonil v letu dni, naklada mu je padla na 150 prodanih primerkov.

So nenapisana pravila za izdelavo kipov uglednežev na konju. Pravilo je povezano z uglednikovo smrtjo. Če ima kip oziroma konj vse štiri noge na tleh, je jezdec umrl naravne smrti. Če so na tleh tri noge, ena pa v zraku, je heroj podlegel rani, dobljeni v boju. Če sta v zraku dve konjevi nogi (seveda sprednji), je jezdec doletela smrt med opravljanjem naloge. Če bi bili v zraku zadnji dve nogi, bi to pomenilo, da je jezdec umrl kot cirkuški artist. Takega kipa seveda še ni, artistom jih ne postavljajo.

Sir Thomas Malory, veliki angleški srednjeveški pesnik, je napisal ep Morte d'Arthur (Smrt kralja Arturja) v ječi. Tja je prišel, ker je mimogrede posilil neko žensko.

Kino

BOMBAŽNI KLUB

boste odkrili, da so vsi štirje po vrsti prav odlično režirani, toda po drugi strani se je nemogoče izogniti vtisu, pravzaprav že kar vprašanju: ali je mogoče, da isti človek dela tako različne filme? Mafijaško podzemlje, vietnamska vojna, odraščanje pubertetnikov v ameriški provinci in plešoče depresijska tridesetletja — to je že samo na ravni vsebine zares raznovrstna tematska pahljača. Toda tu se stvari ne končajo. Raznolikost se širi še na raven žanrske opredeljenosti, tehničnega pristopa in, ne nazadnje, na raven same filmske forme. Med spektaklom helikopterskega bombardiranja v Apokalipsi in subtilnimi, četudi izjemno krutimi dialogi med bratoma (Mickey Rourke in Matt Dillon) v Rumble Fish, so svetlobna leta filma.

In kako je z Bombažnim klubom? Če bi bili močno nagnjeni k prisiljenemu sinteziranju, bi morda celo rekli, da prav Bombažni klub pomeni v Coppolinem opusu točko nemogoče združive tako raznovrstnih vsebinsko-žanrs-

ko-formalnih elementov, kakršni so zgodovina in ples, črni film in glasbena komedija, video-hitrosti in tradicionalni prelivi. Če ga gledamo tako, se nam Bombažni klub kaže kot nekakšna brkljarija, kot nekaj z vseh strani skupaj zneseni film-labirint. Pa vendar obstaja še neka druga pot, neki drug možen vstop v ta film. Morda ne pravilnejši, vsekakor pa pravičnejši — do samega Coppole. Poskusite namesto labirintu podob slediti s pomočjo slišane, enkrat se, pa četudi v kinu, odločite za poslušanje. Pa ne zato, da bi zaprli oči in sanjali, da ste skupaj z Glorio Swanson, Jamesom Cagneyem in Charliejem Chaplinom sredi Noči zvezd v Cotton Clubu, temveč zato, ker vam bo šele prav ta koncentracija na poslušanje omogočila slediti podobam, postalo bo jasneje, od kod ta fenomenalni občutek, da se vse tako zelo hitro giblje, premika. Takrat vam ne bo treba več sanjati, da ste v Cotton Clubu, saj boste v njem. Coppola je res odličen režiser.

STOJAN PELKO

FRANCIS FORD COPPOLA

Ko je tam nekje bliže začetku kot sredini letošnjega iztekajočega se leta tudi v Ljubljano prišel izbor filmov z Beograjskega FEST-a, je bil med njimi tudi Cotton Club Francis Ford Copole. Toda nekako neopazno se je odvrtel tisti večer in bolj kot kakršnekoli podrobnejše vtise smo lahko slišali le splošno vprašanje, ki ga je ta teden svetovnih uspešnic porajal: kaj bomo zdaj vendar počeli celo leto, če smo naenkrat videli vse? In prav Bombažni klub, ki je nedavno spet dobil svoje mesto v ljubljanskih kinematografih — tokrat na rednem sporedu — je dokaz, da takrat, četudi smo gledali vse, nismo videli vsega. Če bi, potem ga takrat enostavno ne bi mogli spregledati.

Vzemite štiri filme Francis Ford Copole: Botra, Apokalipso zdaj, Rumble Fish in Bombažni klub, in jih poskusite primerjati. Brez dvoma

Glasba

BLOW MONKEYS

Za skupino Blow Monkeys je bilo leto 1986 najuspešnejše leto v njihovi karieri. To ime danes v diskografiji pomeni slavo in velike naklade plošč, fantje imajo zadnjih nekaj mesecev položaj velikih pop zvezd. Zasluženi uspeh in slava pa nista prišla čez noč. Vzpon na vrhove top lestvic jim je uspel po petih letih anonimnosti, dela in prizadevanj. Pozornost širše publike so zbudili šele s ploščo Digging Your Scene, z daljšo verzijo te pesmi pa so postali popularni po diskotekah v vsem svetu.

Dr. Robert je mladost preživel v Avstraliji. Tam je kasneje tudi igral v skupini s prijateljem in z nekaj domačini,

Skupino Blow Monkeys je leta 1981 ustanovil dr. Robert, poleg njega pa jo danes sestavljajo še Neville Henry, Mick Anker in Tony Kiley. Njihovo začetno delovanje in diskografski debij jih je predstavil kot skupino, naravnost »okuženo« z jazzom in ploščami Marca Bolana in njegovih T. Rexov. Izvrstni album in prav tako dvojna plošča Forbidden sicer Fruit nista dosegla velike naklade, sta pa opozorila na obstoj nove in zanimive glasbene skupine.

Komercialni uspeh jim je, kot rečeno, prinesel lani šele zadnji album Animal Magic. Blow Monkeys so se po izidu odločili za veliko koncertno promocijo. Igrali so po vsej Evropi, posebno uspešen in nepozaben je bil njihov nastop na londonskem stadionu Wembley skupaj s Feargalom Sharkeyem in Rodom Stewartom.

šel z njimi tako daleč, kot bo potrebno, ne glede na ceno, ki jo bom za to plačal.

KAPLJA ČEZ ROB

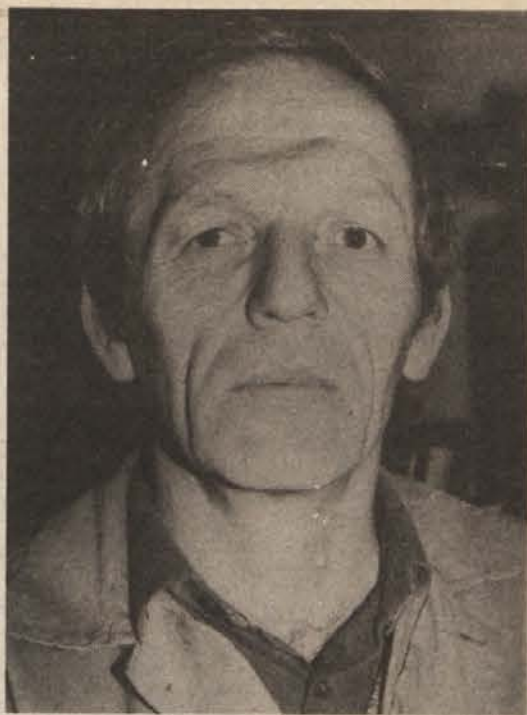
Na vse te obtožbe do prejšnjega tedna, ko je njegov primer obravnavala disciplinska komisija, Ivanetič ni dobil nobenega odgovora. Med vzroki, ki jih je 30. septembra 1986 Ivanetič pismeno navedel za svojo stavko, pa navaja tudi zahtevo, da se ugotovi odgovornost osebe, ki je zadržala zapisnik z dne 23. 2. 1984, ter takojšnjo raziskavo in odgovor na ta zapisnik. Seveda je na disciplinski obravnavi tekla beseda tudi o tem zapisniku. Rečeno je bilo, da so ocenili, da v nobeni od 11 točk ne gre za prekršek, marveč za splošne stvari, in da zato tudi niso sprožili disciplinskega postopka.

25. avgusta lani je Ivanetič prišel z dopusta in dobil svoje delovno mesto neočisto. »V mehanični delavnici si sami čistimo za sabo. Jaz sem to vedno opravil, tudi preden sem šel na dopust. Vendar moram povedati, da neočisto delovno mesto ni bilo vzrok za začetek stavke, ampak samo kaplja čez rob.« je začel svojo pripoved Ivanetič v pogovoru konec lanskega leta. »Več je stvari, ki me zelo bolijo. V Beti delam 25 let in vidim veliko nepravilnosti, zlasti poznam stvari, ki se dogajajo v mehanični delavnici in tehnoservisu. Na vse to sem opozoril v izjavi iz leta 1984. Hotel sem odgovore na svoje obtožbe, vendar do danes nisem dobil niti besede. Delati sem nehal iz protesta, povedal sem, da štrajkam in tudi zakaj. Dalj časa se ni nič zgodilo, potem me je šef vprašal, jaz pa sem vzroke, zaradi katerih stavkam, napisal.«

To je Ivanetič napisal 30. septembra lani, navedel le 13 vzrokov, med njimi je nekaj točk, ki se nanašajo na zapisnik z dne 23. 2. 1984. Med drugimi pa še: vožnja generalnega direktorja s tovarniškim avtom v službo; izplačevanje nadomestila za ločeno življenje skupaj s povračilom potnih stroškov enemu od vodstvenih delavcev; preselitev mehanične delavnice v neprimerne prostore; neobjavljen zapis za delovno mesto mojster mehanik v barvarni; neprimerne delovne razmere v mehanični delavnici; prenizki osebni dohodki glede na vloženo delo; neobveščeni, saj v mehanični delavnici ni prihajalo ne glasilo Beti »Vezilo« ne dnevne novice »Včeraj, danes, jutri«. V oklepaju pod točko je Ivanetič zapisal: »Najbrž po načelu: neobveščen delavec pohleven delavec.« In v zadnji, trinajsti točki, zahteva »ugotovitev odgovornosti odgovorne osebe v tehnoservisu, ki ni ukrepala ob moji prekinitvi dela.« Na koncu je zapisal: »Marsikdo se ne bo strinjal z mojim načinom protesta, vendar glede na dejstvo, kako je končal moj zapisnik z dne 23. 2. 1984, zaklenjen nekje v predalu, še prej pa protest ob nabavi neprimerne mazuta za potrebe kotlovnice, se mi zdi prekinitev dela edino primerno sredstvo protesta, kajti nekateri besedo samoupravljanje jemljejo le preveč dobesedno.«

OSEM UR TRPLJENJA

»Meni je veliko težje ne delati kakor delati, svoje delo imam rad in vedno sem delal tako, da so se mi drugi smejali, češ da sem bedast. Fri svojem delu nimam norme, sem si pa za vsak dan zastavil, koliko moram narediti, in če je bilo treba, sem delal tudi med malico ali po drugi uri, čeprav me ni nihče nikoli vprašal, koliko sem naredil. Tudi glavni direktor, ki je na razgovor poklical mojo ženo, me je menda hvalil kot dobrega delavca. Sedaj ob šestih zjutraj pridem, ob dveh popoldne grem, nič ne delam, osem ur trpim, mučim se in vztra-

jam. Vse, kar hočem, so odgovori na moje obtožbe. Ne vztrajam, da imam v vsem prav, vendar naj mi nekdo to argumentirano dokaže, kjer pa imam prav, naj ukrepajo. Dokler ne dobim odgovorov, bom štrajkal. Če me bodo zaradi tega vrgli iz službe, bom lahko vsakemu pogledal v oči. Konec koncev jaz štrajkam zato, ker hočem, da bi se pri nas dobro in pošteno delalo. Hočem uveljaviti svoje samoupravne pravice, ne pa zgolj delati in biti tiho!«

Ivanetič je pred časom izstopil iz sindikata, in to takrat, ko so mehanično delavnico preselili v druge prostore, ki so po Ivanetičevem mnenju neprimerni. »Prostori so neustrezni tudi z vidika varstva pri delu, ni ventilacije, tla so mrzla, betonska, vendar je pri preselitvi sindikat potegnil z vodstvom, ne z delavcem, čeprav je bil predsednik sindikata naš delavec.« Izvršni odbor sindikata skupnih služb je bil v začetku novembra lani obveščen, da Ivanetič ne dela, da je nadrejenemu izročil svoj dopis in da nanj ni dobil odgovora. Izvršni odbor je zahteval, naj se mu odgovori, in sicer ali njegov nadrejeni ali kadrovske splošni sektor, in naj o tem do naslednje seje obvestijo tudi izvršni odbor. 9. decembra 1986 je direktorica kadrovske splošnega sektorja IO OOZS DSSS poslala dopis, v katerem med drugim piše, da Ivanetičev pismeni protest (mišljen je tisti z dne 30. 9. 1986, op. p.) ni naslovljen na nikogar in tudi ne podpisan. Za vožnjo direktorja s službenim avtom in dodatek za ločeno življenje vodstvenega delavca navaja sklepe ustreznih samoupravnih organov. Glede zapisnika z dne 23. 2. 1984 trdi, da ni bil nikjer zadržan, »takratna delavska kontrola je po pregledu stanja ugotovila, da ni dovolj argumentiranih dokazov, sama pa ni prišla do ničesar konkretnjšega, IO sindikata pa je prejel prošnjo o izstopu Milana Ivanetiča iz sindikalne organizacije.

Vzrok, da se zadevani nadalje raziskovala, je verjetno tudi v tem, da so bile dva meseca po dogodku volitve.« Za vzroke pod točko 9, 10, 11 pravi, da so splošne na-

vedbe, ki jih tako ali drugače lahko navede vsak izmed nas. Resnica pa je, da jih do sedaj ni. Milan Ivanetič ni reševal po nobeni redni poti. »Na koncu piše še, da »pot reševanja s protestom, prekinitvijo dela ni nikjer predpisana kot upravičena. Večina delavcev rešuje, »sporne« zadeve po rednih poteh, na zboru delavcev, DS, IOS itd., v primeru jasnih in ugotovljenih nepravilnosti, s čimer bi bilo okodovano družbeno premoženje, pa zadevo preda PM oz. UJV. Poti reševanja takšnih zadev torej niso sporne. Nedejo oz. nesprejemanje delovnih nalog, onemogočanje sodelavcev pri dostopu do orodja, oviranje oz. onemogočanje inventurne komisije pri delu — vse to pa so po našem pravilniku o delovnih razmerjih hujše kršitve delovnih obveznosti. Upravičeni predlagatelji za uvedbo disciplinskega postopka pa so: glavni direktor, IO OOS, SDK in delavski svet, zato navedenim tudi dostavljamo ta zapis.«

PRVI POSREDNI ODGOVOR

Ta zapis, ki je hkrati tudi prvi odgovor na obe Ivanetičevi pisanji in na njegove obtožbe, ni bil namenjen njemu. Res pa je, da mu ga je IO sindikata poslal s svojim sklepom vred. V zapisniku s te seje piše, da je IO OOZS DSSS mnenja, da tak način reševanja problemov ni pravilen, saj so poti reševanja tovrstnih zadev jasno opredeljene tako v zakonodajni SRS kot v samoupravnih aktih DO. Nismo pa razpravljali o upravičenosti vzrokov in raziskovali, ali se je to. Ivanetiču zgodila krivica ali ne. Za nekatere primere v njegovem dopisu je pristojna samoupravna delavska kontrola (SDK), za druge delavski svet itd. Zato zahtevamo od SDK, da razišče stvari, ki se zdijo tovrstne. Ivanetiču sporne, DS DSSS pa, da pregleda, če so še pogoji za to. Nika Hrtnjak, da prejema dodatek za ločeno življenje, saj je bilo razen s strani tov. Ivanetiča slišati več pripomb. »Soglasno so sprejeli reagujo, če nekdo ukrade kos blaga, pri Ivanetiču pa ne gre za tak problem in se mu moraš bolj posvetiti in ga detajlno analizirati in šele nato sprejeti ukrep.

V pogovoru je direktorica kadrovske splošnega sektorja rekla, da bi Ivanetiču radi pomagali, da so poskušali vzpostaviti stik z njim, vendar to ni možno. Na vprašanje, zakaj se vsa zadeva toliko časa vleče — samo Ivanetičeva stavka več kot štiri mesece — je odgovorila, da lahko hitro reagiraš, če nekdo ukrade kos blaga, pri Ivanetiču pa ne gre za tak problem in se mu moraš bolj posvetiti in ga detajlno analizirati in šele nato sprejeti ukrep.

Na korektno vodeni disciplinski obravnavi se je razjasnilo še nekaj stvari. Med drugim je Ivanetič pojasnil, zakaj ni dovolil opraviti inventure svojega orodja in zakaj je en dan v lanskem decembru izostal z dela. Oboje je po njegovem povezano z delom oz. z njegovo stavko. »Če stavkam, ne morem dovoliti inventure orodja, prav tako ne morem zaprositi za dopust, čeprav ga imam še 10 dni in mi bo propadel.« Prej je povedal, da je to prvi plavi v njegovem življenju. Izkazalo se je, da Ivanetič nima prav, ko je trdil, da je brez veljavnega preizkusa znanja iz varstva pri delu in zdravniškega pregleda, saj preizkus znanja opravljajo na dve leti, zdravniški pregled pa je obvezen vsaka tri leta. Vodja varstva pri delu trdi, da tudi sedanji prostori mehanične delavnice niso idealni, da pa so bolj kot prej, a Ivanetič vztraja pri svojem. Predsednica sindikata je povedala, da so zahtevali odgovor splošnega sektorja zato, da bi vse zadeve naredili konec, saj tako stanje slabo vpliva na ostale delavce. O dosedanjem Ivanetičevem delu ima sindikat lepo mnenje, saj ga poznanjo kot dobrega in vestnega delavca. Prav tako so mu dali pra. »Zahteva odgovor na svoje pisanje, ne strinjajo pa se s tem, da nekdo ne dela, pa dobiva plačo. Na to je Ivanetič odgovoril, da je 25 let v Beti trdo delal in da če 15 let do pokoja ne bi nič delal, ne bi ujel nekaterih, ki že ves čas slabo delajo. To njegovo izjavo so ocenili kot žaljivo in nesramno.

MILAN IVANETIČ NEHAL STAVKATI

Po Ivanetičevem mnenju se vsa zadeva ne bi smela vleči štiri mesece in pol, saj bi se lahko končala v enem tednu. Povedal je, da bi začel delati takoj, ko bi dobil odgovore na svoje pisanje, in da na to še vedno čaka. Ob izreku kazni je bilo rečeno, da pri nas ne poznamo stavke kot oblike boja za delavske pravice. Disciplinska komisija je izrekla Ivanetiču pogojno prekinitev delovnega razmerja za dobo enega leta. Na to odločbo ima pravico pritožbe na delavski svet. »Če sem vse nepravilno delal, bi me morali izključiti.« je dejal. Pojasnil so mu, da so upoštevali vse okoliščine in mu v olajševalne šteli, da je bil dolga leta dober delavec. »Na prejšnje zasluge ne bi smeli gledati. Sicer pa ste vsi stvar samo odložili. Dokler ne dobim odgovorov na svoje pisanje, bom delal tako kot doslej — stavkal!«

A. BARTELUJ

● Pred zaključkom redakcije smo izvedeli, da je Milan Ivanetič v petek, 9. januarja, začel delati. Beti je torej uspelo obdržati dobrega delavca.

MENI JE VELIKO TEŽJE NE DELATI KOT DELATI

Osmega januarja letos je bila v Beti disciplinska obravnavna proti Milanu Ivanetiču, mojstru mehaniku, zaposlenemu v tej delovni organizaciji petindvajset let. Obravnavna se je začela na pobudo izvršnega odbora sindikata skupnih služb, prijava pa Ivanetiču očita, da od 25. avgusta lani ne dela, da ni dovolil opraviti inventure na svojem delovnem mestu in da je en dan neupravičeno izostal z dela. Ivanetič je vztrajal pri tem, da se vse njegovo ravnanje od 25. avgusta lani obravnava kot stavka. Tega dne je namreč napovedal stavko zaradi, po njegovih besedah, nepravilnosti v delovni organizaciji, na katere je opozarjal in zahteval na svoje pisanje odgovor, a ga ni dobil. Od 25. avgusta lani do 8. januarja, ko je stekla disciplinska obravnavna, je hodil ob šestih zjutraj v mehanično delavnico, kjer je zaposlen kot mojster mehanik, in do dveh popoldne tam prebil, ne da bi se prijel kakršnega koli dela. Tako vsak delavnik štiri mesece in pol z nikomer ni govoril in nihče z njim. Tudi na malico ni hodil. »Vsak dan sem osem ur trpel.« pravi.

23. februarja 1984 je Ivanetič, sedaj v 50. letu starosti, na lastno zahtevo pred predsednikom OO sindikata, predsednikom odbora samoupravne delavske kontrole, direktorjem kadrovske splošnega sektorja in pred vodjo pravne in samoupravne službe Beti dal izjavo, ki vsebuje 11 točk, zapisal pa jo je vodja pravne in samoupravne službe. V prvi točki Ivanetič trdi, da se v Beti dogaja tudi, da nekdo za dveh urah ostane doma kar osem ur. »Nič nimam proti tistemu, ki tako izkoristi ure, pač pa proti tistemu, ki tako izkoriščanje omogoča,« piše v izjavi. V drugi točki je zapisano: »Posamezni delavci mehaniki posedajo delovni organizaciji svoje orodje in zato lahko izkoristijo nadure oziroma proste dneve tako, da ostanejo doma, kolikor pač šef odloči.« V tretji točki navaja, da je 11. novembra 1983 več delavcev s šefom na čelu po malici izginilo. Šlo naj bi k nekemu delavcu domov gledat neke filme, najverjetneje pornografske. Ko je to omenil svojem šefu, je ta rekel, da so delavci sami, on pa da je šel le v kontrolo in da bodo tistim odrgane po štiri delovne ure. »Malo čudno se mi zdi, da bi šel kontrolirat po zasebnih hišah in daje vedel, kam so šli. Do danes (23. 2. 1984, op. p.) ure še niso bile trgane nikomur.« V četrth točki Ivanetič trdi, da je šef dvema delavcema objubil za delo na streljahu vsakih osem ur dela po osem prostih ur. »Zanima me, od kod mu ta pravica. Ne vem pa, če sta ta dva to možnost izkoristila.« V peti točki očita, da je bilo 23. decembra 1983 nekemu delavcu pisano, kot da je delal cel delovni čas, čeprav je bil doma, dopusta pa takrat ni imel več. V šesti točki očita, da je pri delu v skladišču skupina delavcev dobila odstotek na povečan obseg dela, on pa je — misli, da na zahtevo šefa — pri tem izpadel. Kasneje so mu rekli, da je bilo to slučajno, razliko je prejel naknadno. V sedmi točki Ivanetič ni zadovoljen z nagrajevanjem po delu, po njegovem bi morali nagrajevati tudi po količini dela, pritožuje se, da izhodi med delovnim časom niso redki. V osmi točki se pritožuje, da je moral skoraj izsiliti pripadajočo mu delovno obleko, medtem ko so si šefi nabavili usnjene jakne in škornje, kar da jim ne pripada in ni v skladu z nobenim pravilnikom. V deveti točki trdi, da so »lani (1983, op. p.) nabavili brez soglasja samoupravnih organov varilni aparat, stabilno in kotno rezilko, in sicer tako, da so računali prišli, kot da je bil nabavljen material (cevi, železo itd.). Kotna rezilka je izginila, ko je šla prvič v popravilo, ker pač ni bila nikjer evidentirana. Ko sem vprašal, kje je, so mi rekli, da se je naservis izgubila. Ne vem, kako je to mogoče.« V deseti točki Ivanetič trdi, da prihaja do nepravilnosti pri nabavi materiala za mehanično delavnico oziroma tehnoservis, pod katerega ta delavnica spada. V zadnji točki trdi, da je šef tehnoservisa na račun Beti nabavljal vizitke za svojo hčerko. Na koncu tega zapisa stojijo Ivanetičeve besede: »Za temi navodbami stojim in bom

Zelišča

Z NARAVO DO DENARJA

Diplomirana farmacevtka Nevenka Djurić, po rodu Črnomaljka, je kot direktorica Krkinoga tozda Zelišča med zelo redkimi ženskami na čelu gospodarskega in hkrati poslovno zelo uspešnega kolektiva. Očitno ima prirojeno lastnost hitrega reagiranja, kajti ob požaru, ki je pred dvema letoma doma uničil tovarno v Bršljinu, bi še marsikateri možak obupal. Djurićeva pa je, seveda s pomočjo sodelavcev, hitro znova organizirala proizvodnjo, začasno v zasilnih prostorih drugod. Takoj so začeli z obnovo in poskrbela je tudi, da se niti prvo leto izpad proizvodnje ni prehudo poznal pri finančnih rezultatih.

Je izrazito poslovna ženska, ki zna tudi pravočasno oceniti, v katero smer je potrebno obrniti proizvodna jadra. Krkina Zelišča so bila med prvimi farmacevtskimi hišami v Jugoslaviji, kjer so začeli delati pripravke iz naravnih zelišč, kar je bila v razvitih državah nekakšna moda. Za zdravje, »dobro počutje in lepoto so danes ljudje pripravljeni vse več žrtvovati, v Krki pa so pravočasno izkoristili to gibanje. Z novimi preparati so začeli v skromnem obsegu, ampak posej je tako zacvetel, da je samo lani terjal za 40 odstotkov večji obseg proizvodnje.

»Svetovno gibanje »Z naravo do zdravja« je že pred leti prešlo tudi jugoslovansko mejo. Če so to znali izkoristiti razni zasebni travarji, zakaj ne bi še farmacevtske hiše, ki lahko tako proizvodnjo organizirajo na ustreznih strokovnih ravni. Ta misel nas je vodila k novi proizvodnji, začeti pred več kot desetimi leti. Ko smo videli, da trg zeliščne preparate kar požira, smo proizvodnjo povečevali, hkrati pa veliko vlagali v razvoj novih izdelkov. Lani smo na primer dali na trg pastile Lecitol; izreden uspeh je imel Dermabion, namenjen biološkemu prehranjevanju ostarele ali aknaste kože. Alitolačesnovih želatinskih perla pa skoro ne moremo narediti toliko, kolikor jih ljudje v skrbi za zdravo ožilje želijo. Zelo uspešno prodajamo tudi novi preparat Evitol proti prezgodnjemu staranju, kakor tudi Venorectal. To so mazilo in svečke za lajšanje tegob pri hemeroidih, ki je tudi vse pogostejša nadloga prebivalstva. Presenečati trg z vedno novimi proizvodi je star, a zelo zanesljiv recept za dobro poslovnost industrije katerekoli stroke, mi pa se ga držimo. Tudi v letu 1987 bomo dali v prodajo nove izdelke, omenim naj le dva, za katera je že vnaprej veliko zanimanje. Gre za preparat, ki pomaga pri shujševalnih kurah, prav tako udomačenih že pri vseh slojih prebivalstva, ter preparat za rast in nego las.«

Tovratna proizvodnja je le del vašega programa, vendar pol celotnega prihodka ustvarjate na tujem trgu. Kam in kaj prodajate na tuje?

»V Ameriki izredno cenijo naš žajbelj. Nabiramo ga v Dalmaciji, ga predelamo in izvozimo. Po raznih evropskih državah je veliko povpraševanja po navadnih bučnih peškah, menti, melisi, baldrijanu. Da ne govorimo izvozu gob in polžev, ki so prav lani dali krasno letino, s

katero smo nadomestili izpad izvoza zaradi nesreče v Černobilu.«

Kako je mogla černobilska nesreča vplivati na vaš izvoz?

»Pri uvozu zelišč so v tujini zelo natančni. Vsazelišča, ki so bila po Černobilu kontaminirana nad dovoljeno mejo, so bila izvozno onemogočena. Taka sta bila pri nas predvsem lipa in glog. Krempko bi bili lani pri izvozu

prikrajšani, če ne bi izpada nadomestili z uspešno prodajo gob in polžev.«

So se pri poslovnih uspehih preteklega leta še kazale posledice požara in kakšni so v glavnem vaši razvojni načrti?

»Z lanskimi rezultati sem zadovoljna predvsem zato, ker smo jih dosegli, kljub temu da je bila proizvodnja v Bršljinu motena vse do marca zaradi obnove objekta in čakanja na stroje za proizvodnjo filtriranih čajev. Ob takih razmerah in še slabih pogojih gospodarjenja smo proizvodne plane celo presegle. Na sedanji lokaciji v Bršljinu naša tovarna nima bodočnosti. To smo vedeli že pred požarom. Predvsem ni dovolj skladišč, zato moramo skladišni prostor najemati pri javnih skladiščih, kar pa veliko stane. V letu 1987 smo že začeli obnavljati pogorela skladišča na stari lokaciji, hkrati pa načrtujemo začetek gradnje novih skladišč v Zalogu. Tja bomo po dolgoročnem razvojnem planu preselili celotno proizvodnjo. Lahko bi bili že sredi uresničevanja teh načrtov in ne šele na začetku poti, če ne bi bilo tolikih zapletov z lokacijo za novo tovarno. Poldrugo leto je trajalo, da je za lokacijo padla kocka, kar pa ni naša krivda.«

Direktorica Djurićeva je posebej pohvalila vseh 180 delavcev kolektiva v novomeškem delu proizvodnje in v srbskem Svriljuju. Predvsem pa so za dobre uspehe zaslužni Novomeščani, ki so v zelo slabih delovnih pogojih dosegli postavljeni cilj: nadomestiti izpad proizvodnje zaradi požara družbi in sebi v korist.

Obvladovati take razmere zmore ne samo dober strokovni delavec in poslovnež, marveč tudi človek s poslušom za kolektiv. Direktorica Nevenka Djurić je dokazala, da take lastnosti ima.

RIA BAČER

AMBASADORJI IZ ŠMIHELJA

Nič čudnega sedaj ne bo, česi bodo v vinorodnih krajih tam okoli nemškega Dortmunda letos in še nekaj let naprej prepevali ali požvižgavali tisto »Süßsen Wein wir trinken« ali »Mädchen sag, will's du mein eigen sein«. Besedilo je nemško, melodija pa nekako znano domača, saj gre za naši pesmi »En hribček bom kupil« in »Moje dekle je še mlado, jaja«. In kako stati dve melodiji prišli tja daleč na Nemško? Pesem ne pozna meja, to je pač staro reklo, vendar pa pesem sama ne potuje. Treba jo je prenesti, lepo predstaviti. In ker je pesem ena tistih redkih slovenskih kulturnih dobrin, ki se lahko postavi ob bok vsaki stvaritvi drugih kulturnih narodov kjerkoli po svetu, nosilce naše pesmi v svet z vso pravico lahko imenujemo naše ambasadorje. In tak ambasador je postal tudi moški pevski zbor GD iz Šmihela pri Novem mestu. On ima zasluge, da si nemški vinogradniki v okolici Dortmunda popevajo naš »En hribček...« in fantje zaljubljeno golčijo »Mädchen sag...«, po svoje sicer, vendar tudi po naše.

Saj ne, da bi Šmihelčani, ko so gostovali v Nemčiji, peli prelepe slovenske pesmi po nemško. Ne, kjerkoli so zapeli, in imeli so dva samostojna koncerta, vmes pa so še kako ubrali zaradi boljšega vzdušja, so peli slovensko, ti dve narodni pa so se naučili v nemščini zato, da je nemško občinstvo dobilo pravi vtis o lahkotnosti besedila nekaterih naših vinskih in fantovskih pesmi, pa tudi zato, da so te pesmi skupaj zapeli z nemškim zborom, kar je občinstvo še bolj navdušilo.

Kako se je pravzaprav pričela prva ambasadorska pot šmihelskega pevskega zbora. Najprej je treba povedati, da iz nič ni nič in da gre na pot v tujino verjetno letisti, ki lahko da kaj dobrega. Torej se je pot začela že pred desetletjem, ko je bil zbor ustanovljen, in je vodila prek

nešteti vaj, nastopov, koncertov, tudi ob vsakem vremenju in vsakem letnem času, ko je zbor pel skoraj na vsakem pogrebu. Tudi krize so bile vmes, take, ki so zbor pretresle skoraj do dna, pa je znova zaživel in zažarel v pesmi, s povečanim repertoarjem in z novimi

glasovi. In tako je nastopal v Šmarjeških Toplicah za domače in tuje turiste, ki so se zdravili ali počitnikovali v tem zdravilišču, in tako je opozoril nase ljubitelje zborovskega petja iz inozemstva. Prišlo je povabilo iz Rahrbacha, na gostovanje jih je vabil tamkajšnji pevski zbor. In ob vinskem sejemu v tem kraju, podobnemu pokojni novomeški »cvičkariji«, le še večjem in kulturno precej na višji ravni, so predstavili nemški publiko skoraj vse svoje znanje in publika jih je z navdušenjem in hvaležnostjo sprejela. Sprejemi in različna vabila so se kar vrstila, z gostovanja pa je zbor prinesel tudi nekaj lepih daril, ki ga bodo še dolgo spominjala na to pot. Najlepše darilo za zbor, s tem pa tudi za kraj, iz katerega izhaja, pa je bil uspeh, občutek, da so del slovenske domovine zasadili tudi v daljni Nemčiji, da so jih z odprtimi rokami, poleg množice ljubiteljev dobrega petja, sprejeli tudi gospodarske in politične strukture okoliša in da se tudi v bodočnosti obetajo še širše in bogatejše možnosti za sodelovanje. Za začetek bo verjetno še letos pri Šmihelčanih gostoval moški pevski zbor iz Rahrbacha, to pa je že raven sodelovanja, ki obeta, da se bomo s svojimi močnimi in razvitimi sosedi na severu Evrope tudi v kulturnih zadevah srečevali enakopravno in v prijateljskem vzdušju, precej drugačnem, kot smo ga bili vajeni iz naše bližnje ali daljne preteklosti.

Se eno življenjsko in ustvarjalno izredno pomembno izkušnjo so Šmihelčani potegnili iz svojega prvega gostovanja v tujini: da je za dobro peto narodno in umetno pesem v svetu, tudi tistem, ki je tehnološko in po življenjskem standardu daleč pred nami, še veliko zanimanja. Tudi za zborovsko petje, ki, kot vse kaže, v novomeški kotlini hitro usiha. Pri nas mnogi kažejo in se izgovarjajo na razvoj osebnega standarda, na prodor televizije in elektronike kot glavnih krivcev izumiranja pevskih zborov. Izkušnje iz razvitih dežel pa te teorije spodbijajo. Vsekakor je pomemben tudi odnos do te vrste kulturnega življenja, podpora, ki jo družba daje, pa tudi čisto človeški odnos do vsega, kar je narod ustvaril v stoletjih svojega življenja in je postalo bistvo njegove biti. To pa pesem v slovenskem narodu vsekakor je. Z našega ozvega kulturnega prizorišča so v zadnjih letih izginili pevski zbori iz Dolenjskih Toplic, Ruperč vrha, Straže in še več drugih. Pri njih je ugasnila življenjska iskra, po sili razmer pa tudi zaradi premajhne moralne in materialne podpore. Novodimenzija šmihelskega zbora bi jim vsekakor morala viliti optimizma za ponovni polet.

TONE JAKŠE

Jugoslawischer Männerchor gibt mit MGV Rahrbach Konzert

Slovenische Sängerefreunde besuchen drei Tage lang das „Dorf im Walde“

Jugoslawisch-deutsche Sängerefreundschaft

Ausgefilltes Unterhaltungsprogramm zum 6. Kreuztaler Weinfest

Jugoslawischer Chor: Wein- und Volkslieder

Samstag, 6. September 1986

10.00 Uhr: Musikalische Unterhaltung durch: M.G.V. Dancery Company, Musik Duo Langenbach und Heinz Seifferts an der Elektrorgel

11.00 bis 15.00 Uhr: Volkstheater und Lieder vom Rhein dargestellt von Chorgesellschaft Kreuztal Ferberhof e.V. Männergesangverein 1909 Rahrbach e.V. Offiziere Weinleschen aus Rheinhausen Jugoslawischer Männerchor "Süßel Rosen meist"

Ende gegen 22.00 Uhr

Deutscher Wein einzig unter den Weinen

DO »GOK« ČRNOMELJ
Delavski svet TOZD BEGRAD
Delavski svet TOZD KOMUNALA

OSNOVNA ŠOLA VAVTA VAS

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge:

učitelja fizike in tehnične vzgoje za nedoločen čas.

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje za učitelje. Prijave pošljite najkasneje v 8 dneh po objavi razpisa na gornji naslov. 19/2-87

Komisija za delovna razmerja pri KROJAŠKEM PODJETJU TREBNJE

razpisuje prosta dela in naloge:

1. obratovodja
2. večjega števila krojačev — šivilj

Pogoji:
Pod 1: VK krojaški delavec z dveletno delovno izkušnjo in smislom za organiziranje dela v proizvodnji.
Pod 2: znanje za opravljanje dela krojaške stroke.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest. Prijave pošljite na naslov Krojaško podjetje Trebnje. 16/2-87

DO »GOK« ČRNOMELJ
Delavski svet TOZD BEGRAD
Delavski svet TOZD KOMUNALA

RAZPISUJETA dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi za 4-letni mandat:

I. vodja temeljne organizacije BEGRAD
II. vodja temeljne organizacije KOMUNALA

Kandidata morata poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:
pod I.: da ima visoko, višjo ali srednjo izobrazbo, gradbene ali sorodne smeri in 5 let delovnih izkušenj na vodstvenih delih,
pod II.: da ima visoko ali srednjo izobrazbo, strojne, ekonomske, gradbene ali sorodne smeri in 5-let delovnih izkušenj na vodstvenih delih.
Drugi pogoji pod I. in II.:
da ima pozitiven odnos do samoupravljanja, družbenopolitičnih organizacij in socialistične družbene ureditve, da je moralno neoporečen in da izpolnjuje pogoje dela na člen 511. zakona o združenem delu.
Da ob imenovanju poda program razvoja TOZD.
Pisne prijave kandidatov z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemata razpisni komisiji TOZD Beograd in TOZD Komunala v 8 dneh po objavi razpisa.
O izidu izbire bodo kandidati pisno obveščeni v 7 dneh od dneva sprejetega sklepa o izbiri. Sklep o izbiri bosprejetv 30 dneh od dneva poteka razpisnega roka. 39/87-2

RAZPISNA KOMISIJA DO TRELES Trebnje

objavlja prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA — DIREKTORJA

Kandidat za razpisana dela in naloge mora poleg splošnih pogojev, ki jih določa zakon, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima višjo ali srednješolsko izobrazbo lesne, organizacijske ali ekonomske smeri;
- da ima pet let delovnih izkušenj;
- da na strani kandidata ni zakonitih ovir za sprejem na ta dela in naloge;
- da ima družbeno- in moralnopolitične kvalitete;
- da se zavzema za razvijanje samoupravnih odnosov in delitve po delu;
- da odgovorno gospodari z družbenimi sredstvi;
- da predloži program razvoja.

Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: TRELES, Trebnje, Temeniška pot 4, s pripisom: »za razpisno komisijo«.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po preteku prijavnega roka. 17/2-87

Pred 150 leti

PARIŠKO PISMO MLADEGA KOSTANJEVIČANA

Pred stopetdesetimi leti, naspomlad 1837, se je mlad, do sedaj še neugotovljeni Kostanjevičan ravnal na pot proti Parizu. Bil je takrat najverjetneje na Dunaju in na koncu svojih študij, pa ga je gnalo v svet. Njegovi starši so živeli v Kostanjevici in so na vse pretege skušali sina odvrniti od nameravane, po njihovem mnenju zelo nevarne poti. Saj za bogaboječega in cesarsko-kraljevemu veličanstvu vdanega podložnika tistega časa Pariz ni bil skoraj nič drugega kot jama razbojnikov, kjer preganjajo in obglavljajo kralje in v katerem se zbira vsa grdobija sveta. Vendar zaman. Fant je odšel, kamor ga je vlekel srce, od tam pa je zaskrbljenim staršem poslal pismo in jim Pariz naslikal v povsem drugi luči. Saj je mladina tistega časa videla v Parizu svetilnik svobode in napredka. L. 1831 se je tja zatekel nemški pesnik Heinrich Heine, v Parizu sta takrat živela poljski pesnik in revolucionar Adam Mickiewicz in komunist Fryderyk Chopin in sploh je takrat Pariz blestel v umetnosti z imeni, kot so literata Balzac in Lamartine, komponisti Berlioz, Liszt, Meyerbeer itd., slikar Delacroix in mnogi drugi. Takrat je že na povsem trhem prestolu francoskih kraljev sedel »kralj-meščan« Louis Philippe Orleanski, ki ga je na prestol posadil vihar julijske revolucije 1830 in odpihnila burja februarke revolucije 1848. »Meščanski kralj«, kot se je sam rad nazival, pa je bil s svojimi sodelavci in režimom vse bolj neprijubljen in pogosta tarča ostrih dovtipov in karikatur. V teh je bil zlasti mojster slikar, kipar in karikaturist Honoré Daumier. Napadal je posebej pravosov-

dje in politiko, pa so ga imenovali kar glasnika treh revolucij: 1830, 1848 in 1871. Tak Pariz je vabil mladega Kostanjevičana, od koder je staršem poslal v Kostanjevico pismo, ki se v prostem prevodu glasi:

Ljubi starši! Pariz, 12. aprila 1837

Danes je ugoden trenutek, da Vam kaj sporočim o svojem bivanju v Parizu. Spočetka ste mislili, da se šalim, kot je razvidno iz Vašega zadnjega pisma, s katerim ste me hoteli zaman in prepozno odvrniti od te poti: pretirane pojme imajo danes ljudje o tem mestu in o tem narodu. Kar je včasih bilo, tega danes ni več, razen tega preganjanja kralja. Ampak toliko Vam povem: če kdo v Novem mestu kakega gospoda počli, kaj me ta strel v Kostanjevici briga? itd. Moj potni list je podpisan od vlade na Dunaju in vseh tujih poslaništev in je torej takšen, da mu pri današnjem popoldanskem javljanju na avstrijskem poslaništvu ne bo mogel nihče oporekati.

Sicer pa Vam, ljubi starši, in vsakemu, ki se zanima zame, povem, da sem videl pošast vseh pošasti, namreč Pariz, ki pa je danes v marsikaterem oziru preimeniten in znameniti, kotsoli bili nekoč Rimljani, so danes Francozi, predvsem kar zadeva industrijo, prosvetljenost in neizmerno bogastvo.

Devet dni sem dan in noč potoval po lepih deželah, vedno s četveropregro, po Gorenji Bavarski pa tudi s šestimi poštnimi konji in sva s tovarišem izračunala, da smo na vseh teh postajah spravili v gibanje več kot 900 konj. Vzrok te naglice pa Vam povem lahko le ustno. V Salzburgu smo se ustavili le za 10 minut, toliko, da sem lahko nekaj trenutkov govoril s Hofflerjem, ki še je pravkar poročil in Vas pozdravlja. Od tod smo se vozili po lepi deželi Bavarski, kateri je glavno mesto München, skozi Wüthenberško, kjer smo občudovali Stuttgart, skozi Badensko z nebeško lepim mestom Karlsruhe, skozi Alzacijo, kjer Strassburg vse prej naštetu pre-

kaša, skozi Lotaringijo, kjer glavnemu mestu Nanzigu (Nancyju) ni enakega, in končno skozi Šampagno v Pariz. To mesto vidim kot orjaka med mesti in vse, kar sem pred tem imel za lepo in imenitno, je ta orjak potlačil do tal. Vsa mesta, Dunaj, Benetke, Gradec, Pešta, z njim lahko primerjamo tako, kot če bi trgovec z blagom potegnil iz svoje knjige blagovnih vzorcev krpice in jih primerjal z balami blaga.

Saj je nesmiselno, da Vam hočem Pariz opisati, kot če bi Vam hotel razlagati nebesa. Kdor ni bil tu, nima pojma o njem in ga še manj more dojeti. V Pariz vsak dan prihaja in odhaja 300 poštnih voz, 3000 omnibusov v dvehminutnih presledkih prevaža po 10 do 15 ljudi, v mestu je 4000 kabrioletov (lahkih dvokolesnih in enovprežnih voz), 5000 izvoščkov. In kje so še pomožni vozovi, ki prevažajo tuje, meščane in blago itd. Če poštne postaje daleč iz Pariza zvečer pritisneš uho na zemljo, slišiš kot neke vrste bobnenje od zastrašujoče velikega števila vozil. Zvečer gremo v Palais royal (eno od znanih pariških družabnih shajališč), kjer si kakor v morju kakih 10.000 ljudi, ki te zanašajo sem ter tja. Na desno vidiš v trgovinah neizmerno bogastvo v zlatu, srebru in dragotinah itd., na levi so sijajne kavarne in vse se bohoti v bronu, medenini, zlatu in srebru. Sredi teh sijajnih stavb je umetno jezerce, ki ga mojstrski pričara 14 umetelno postavljenih vodometov. O drugih znamenitostih niti ne govorim, ker kar drhtim pred njimi, poleg tega pa je tu tak mraz, da mi roka trepeče, posebej, ko sem danes napisal že 9 pisem. Danes je namreč kazalo, da bo lep in gorak dan in da bom lahko opravil ta posel, pa tu hudičevo hladno, zakuriti pa tudi nisem mogel dati. Tu namreč ne poznajo peči, ampak samo kamine, ki ogrejejo kvečjemu noge. Zato oprostite moji pisavi, kako jo pa boste brali, pa tudi ne vem. Toliko je točno, da pišem, kot da bi imel močno mrzlico, kar pa zame, hvala bogu, ne velja, ker sem zelo zdrav in dobre volje.

Nekaj časa bom še tu, vendar je le malo manjkalo, da nisem napravil še skok v London. No, kar ni, še se lahko zgodi. Ampak ne zdaj, ko imam le željo, da se za Vaš god zdravi in zadovoljni srečamo v Kostanjevici. In zdaj pozdravljam in poljubljam vse domače, posebej pa pozdravljam še prijatelja gospoda Matauška in družino in naj vendar že enkrat neha dvomiti, da sem v Parizu. Zdjaj končujem pismo, poljubljam Vam roke in ostajam v veliki muji in v mrazu, ko nobene peči ni,

Vaš iskreno vdani sin

Pismo s pripisom, ki ga je oskrbel dr. Jože Milnarčič, se sedaj nahaja v zbirki študijske knjižnice Mirana Jarca v Novem mestu.

DO »GOK« ČRNOMELJ
Delavski svet TOZD BEGRAD
Delavski svet TOZD KOMUNALA

RAZPISUJETA dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi za 4-letni mandat:

I. vodja temeljne organizacije BEGRAD
II. vodja temeljne organizacije KOMUNALA

Kandidata morata poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:
pod I.: da ima visoko, višjo ali srednjo izobrazbo, gradbene ali sorodne smeri in 5 let delovnih izkušenj na vodstvenih delih,
pod II.: da ima visoko ali srednjo izobrazbo, strojne, ekonomske, gradbene ali sorodne smeri in 5-let delovnih izkušenj na vodstvenih delih.
Drugi pogoji pod I. in II.:
da ima pozitiven odnos do samoupravljanja, družbenopolitičnih organizacij in socialistične družbene ureditve, da je moralno neoporečen in da izpolnjuje pogoje dela na člen 511. zakona o združenem delu.
Da ob imenovanju poda program razvoja TOZD.
Pisne prijave kandidatov z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemata razpisni komisiji TOZD Beograd in TOZD Komunala v 8 dneh po objavi razpisa.
O izidu izbire bodo kandidati pisno obveščeni v 7 dneh od dneva sprejetega sklepa o izbiri. Sklep o izbiri bosprejetv 30 dneh od dneva poteka razpisnega roka. 39/87-2

OSNOVNA ŠOLA VAVTA VAS

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge:

učitelja fizike in tehnične vzgoje za nedoločen čas.

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje za učitelje. Prijave pošljite najkasneje v 8 dneh po objavi razpisa na gornji naslov. 19/2-87

Komisija za delovna razmerja pri KROJAŠKEM PODJETJU TREBNJE

razpisuje prosta dela in naloge:

1. obratovodja
2. večjega števila krojačev — šivilj

Pogoji:
Pod 1: VK krojaški delavec z dveletno delovno izkušnjo in smislom za organiziranje dela v proizvodnji.
Pod 2: znanje za opravljanje dela krojaške stroke.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest. Prijave pošljite na naslov Krojaško podjetje Trebnje. 16/2-87

TRELES Razpisna komisija DO TRELES Trebnje

objavlja prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA — DIREKTORJA

Kandidat za razpisana dela in naloge mora poleg splošnih pogojev, ki jih določa zakon, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima višjo ali srednješolsko izobrazbo lesne, organizacijske ali ekonomske smeri;
- da ima pet let delovnih izkušenj;
- da na strani kandidata ni zakonitih ovir za sprejem na ta dela in naloge;
- da ima družbeno- in moralnopolitične kvalitete;
- da se zavzema za razvijanje samoupravnih odnosov in delitve po delu;
- da odgovorno gospodari z družbenimi sredstvi;
- da predloži program razvoja.

Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: TRELES, Trebnje, Temeniška pot 4, s pripisom: »za razpisno komisijo«.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po preteku prijavnega roka. 17/2-87

ČLOVEK, KI JE AMERIKO SPRAVIL NA NOGE

Potem, ko je sredi poletja 1984 v 52. letu starosti med tekom umrl James Fixx, je telefon Dr. Kennetha Coopera v njegovem daljšem središču za ljudsko zdravje, Aerobics Centru, skoraj neprekinjeno zvonil tedne in tedne.

»Kako ste lahko prepričani,« je dejal neki burkež, »da ne boste umrli med joggingom, ko boste stari 52 let?« »Zato, ker jih imam 53,« je odvrnil Cooper.

Fixx in Cooper sta Ameriko spravila na noge, prvi s »Popolno knjigo o teku« in »Drugo knjigo o teku«, drugi s klasično »Aerobiko« in naslednjimi knjigami, ki so od prvega tiska leta 1968 do sedaj v 34 jezikih presegle naklado 15 milijonov izvodov. Toda medtem ko je Fixxov tekaški evangelij povzdigoval maraton in zahtevnost maratonskega treninga, Cooper uči zmernost. Pri 55 letih je še vitez možak, maratona pa ni tekel že od leta 1969. Njegov napotek za dolgo in dejavno življenje ni velika količina teka; tudi sam ne preteče več kot 25 km tedensko.

Med obema »gurujema« so še druge razlike. Novinar Fixx se je s tekom ponovno rodil, saj se je spreobrnil iz pivca, kadilca in ljubitelja poslovnih kosil, Cooper pa je športnik že vse življenje. Vzgojili so ga v južnjaškem baptističnem duhu in pijača ter tobak sta mu tuji razvadi. Še več pa pove podatek, da v Cooperjevi družini ni srčnih bolezni, medtem ko je Fixxov oče umrl zaradi srčne bolezni, ko je bil star šele 43 let. Fixx se je vedno izogibal preizkusom maksimalnih funkcionalnih sposobnosti v fizioloških laboratorijih, ki bi lahko odkrili njegovo prajavno bolezen, Cooper pa tako testiranje priporoča vsem nad 35 let stariim ljudem.

Mladi Kenneth Cooper si je z naslovom srednješolskega prvaka Oklahome v teku na 1 miljo pridobil atletsko štipendijo na oklahomski univerzi. V treh univerzitetnih letih je osebni rekord v teku na 1 miljo spravil na 4 minute in 18 sekund, v teku na 800 m pa je dosegel rezultat 1:56. Danes je prepričan, da bi tekel še precej hitreje, če tedaj trenerji ne bi preveč poudarjali treninga kratkih intervalnih tekov.

SMRT PRI 29 LETIH?

Potem je medicinska fakulteta posrkala ves njegov prosti čas in moči. »Spal sem štiri do pet ur na dan in divje študiral, vmes pa jedel, da ne bi zaspal. Začel sem se rediti, in ko sem končal interno medicino, sem bil težak že 90 kg, kar je bilo kakih 14 kg preveč. Leta 1960 se mi je zgodilo nekaj, kar mi je pogoltno strah v kosti. Ko sem nekega dne smučal na vodi — prvič po petih letih, čeprav je bil ta šport moja najljubša zabava — mi je po dveh minutah postalo slabo in nenadoma se mi je zazdelo, da mi bo srce prebilo prsni koš. Moral sem se ustavit in prav zares sem mislil, da mi je sojeno umreti pri 29 letih. Pokazalo se je, da sem dobil napad prekatne tahikardije — srce mi je utripalo 200-krat v minuti. Tako povečan utrip sem imel tudi potem, ko sem se ustavil. Končno se mi je zmanjšal na 100 u. v minuti, toda dogodek me je silovito prestrašil.

Se prejšnji trenutek sem bil odlični univerzitetni atlet, zdaj pa že zanemarjen mlad možki — pri borih tridesetih letih! Nekako tedaj sem ženi zaupal, da trpim zaradi duševne stagnacije in da je vzrok zanjo najbrž telesno nazadovanje,« pravi Cooper Z.

»Zaposlen sem bil v vojski in sem ravno končaval obvezni prvi dve leti. Prosil sem, naj me premestijo k letalstvu, ker sem želel doživeti kaj vznemirljivega.«

Premestili so ga v letalsko oporišče v San Antoniu, kjer je srečal Bruna Balkeja, ki je preučeval telesno pripravljenost in načine kondicijskega pripravljanja letalcev. Zelo ga je zanimala Cooperjeva atletska preteklost. V naslednjih šestih mesecih je Cooper shujšal za 14 kg in spet pridobil nekaj svoje nekdanje tekaške vzdržljivosti. Poslali so ga na Harvardsko šolo za ljudsko zdravje, kjer je dve leti študiral fiziologijo telesnih naporov. V Massachusettsu se je začel zanimati za maratonski tek in pripravljval se je na bostonski maraton leta 1962.

»Takrat je bilo prijavljenih le kakih 300 tekačev,« se spominja dr. Cooper. »Bil sem zadnji, ki je uradno pretekel ciljno črto. Moj čas je bil 3 ure in 54 minut. Če moji ženi ne bi uspelo prepričati sodnikov, da so ostali na cilju dlje, kot so nameravali, bi naslednje jutro niti ne mogel prebrati svojega imena v Boston Globu.«

Tedaj sem razmišljal tudi o višinskem treningu. V kleti upravne stavbe smo imeli višinsko komoro, ki je že leta niso uporabljali. Spravil sem jo v tek. Devet tednov pred bostonskim maratonom 1963 sem v komori vsak dan 45 minut poganjal kolo v okoliščinah, ki so ustrezale 3000—4500 m nadmorske višine. Ugotovili smo, da se v višinski celici s človekom dogajajo spremembe, ki jih od treninga na običajni nadmorski višini nismo mogli pričakovati.«

Leta 1963 sta v Bostonu nastopila Etiopca Abebe Bikila, olimpijski prvak v Rimu in Tokiu, in Mamo Wolde, ki je zmagal na Ol v Mehiki.

»Ko sem slišal, da Bikila in Wolde doma trenirata na nadmorski višini okrog 3000 m, sem predlagal, da bi ju povabili v Harvard, kjer bi lahko trenirala v višinski celici,« se spominja Cooper. »Toda rekli so mi, 'Oh, tega pa onadva ne potrebujeta, to bi bilo zanju zgubljanje časa'. Bikila je takrat prišel na cilj razočaran, dvajseti, Wolde pa je bil še osem mest za njim. V enem od bostonskih časopisov sem prebral, da sta po šesttedenskem bivanju in treniranju v Bostonu (na nadmorski višini okrog 0 m) izjavila: »Tukaj se je v zadnjih tednih nekaj zgodilo z zrakom. Bolj prazen se nama zdi kot traktat, ko sva prispela sem.«

To je bila ena od redkih priložnosti, ko je Bikila zgubil maraton.

Po dveh letih na Harvardu se je dr. Cooper vrnil v San Antonio in postal svetovalec vojaškega letalstva ZDA za kondicijsko pripravljanje letalcev. Zaposlil se je v medicinskem laboratoriju za vesoljske raziskave.

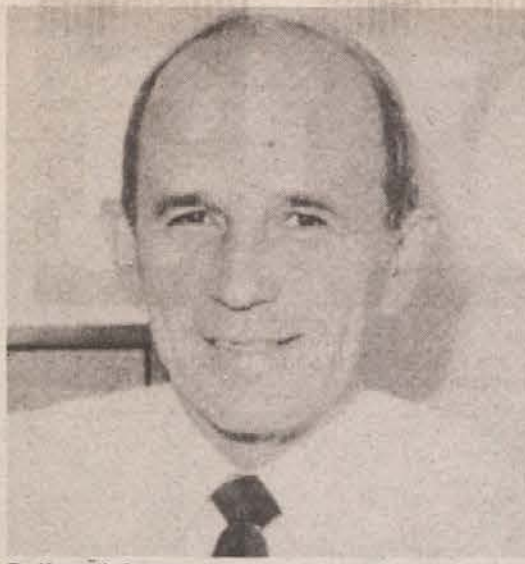
»Velika stvar, ki nas je pognala v tek, je bilo sodelovanje z astronautskim programom, v začetku z astronauti vojaškega letalstva, pozneje z NASO. Moj glavni cilj je bil, da razvijem program kondicijskega treniranja astronautov pred poletji v vesolje, pa tudi vadbene naprave, na katerih bi vesoljski potniki med poletom ohranjali telesno pripravljenost, kar je zaradi breztežnostnega stanja dokaj težko.«

Po dveh letih se je vojno letalstvo odcepilo od vesoljskega programa in NASA je začela razvijati lastne programe. »Sicer pa me načrta NASE niso več privlačili. Vojaško letalstvo pa ni hotelo zavreči mojih odkritij, zato so me prosili, naj sestavim načrt kondicijskega treninga za njihovo osebje.«

SLOVO OD POLKOVNIŠKEGA ČINA

Ta program je tako dobro uspeval, da ga niso le sprejeli, ampak so dr. Cooperju omogočili, da je podatek zbral in jih leta 1968 objavil v knjigi Aerobics. Njen uspeh ga je presenetil: »Mislil sem, da bom lahko vesel, če bodo knjigo kupili moji in ženini starši, toda že v treh mesecih je postala uspešnica. To je bilo res presenetljivo, kajti leta 1968 je bila aerobika neznan beseda in neznan količina — ljudje niti niso vedeli, kako se izgovarja.«

Za Kennetha in za Millie Cooper je bilo leto 1970 prelomno. Dr. Cooperju se je v vojski obetala lepa kariera — bil je že podpolkovnik in prav blizu polkovnika. »Toda želeli so, da bi šel v administracijo,« pravi. »Da bi postal polkovnik ali general, sem potreboval izkušnje

Dr. Kenneth Cooper

poveljnika bolnišnice. Želeli so me preseliti od tam, kjer sem sedem let delal z največjim veseljem — iz laboratorija. Zato sem vojaški službi obrnil hrbet in se nenadoma znašel na cesti z nosečo ženo, brez pokojnine, doma, prijateljev in dela.«

Sanjaril je o ustanovi, ki bi bila s kliniko in možnostmi za vadbo odprta vsem in kjer bi lahko vse svoje raziskovalne izkušnje praktično uporabil. Našel je kos zemlje, toda zbrati 1,2 milijona dolarjev zanj je bila druga pesem. A našel je tudi dobro vilo v osebi Joeja McKinneya, predsednika družbe Tyler iz Dallasa, ki ga je prvič srečal šele leto dni pred tem na nekem poslovnem sestanku.

»McKinney je bil tako navdušen, da mi je dejal, 'Če boste kdaj zapustili vojsko, pridite v Dallas, in če boste mislili, da vam lahko pomagam, mi sporočite'. Bil je moji edino upanje. In res mi je dal neizpolnjen ček. Leto dni pozneje sem še sam dobil posojilo. Zdjaj so naša sredstva vredna 35 milijonov dolarjev, imamo 220 uslužbencev, 8 hektarov površin in letni proračun 12 milijonov dolarjev.«

Je dr. Cooper bogataš? »Imam veliko dolgov, toda nedvomno drži, da sem na več načinov bogatejši kot prej. Večina ljudi na primer prebije življenje, ne da bi jih delo zadovoljilo. Slišal sem, da šestdeset odstotkov ljudi, ki vsako jutro odhajajo na delo, to delo sovražijo. Jaz pa komaj čakam, da bom prišel tja. Svoje delo ljubim. Če bi še enkrat lahko vse začel znova, ne bi niti ene stvarce storil drugače.«

NAPOVEDUJE ŠEST NOVIH KNJIG

Cooper trdi, da je njegovo delo v podjetju Aerobic Centre v resnici delo petih ljudi s polnim delovnim časom. Ne pozabi pa pohvaliti sposobnih sodelavcev. Dela, ki jih opravlja so: finančno nadzorstvo (odgovoren je za poslovno uspešnost središča in je zato tudi nadzornik) zdravniška praksa (sprejme več bolnikov kot drugi zdravniki, in tako se je odločil sam, čeprav ne potrebuje zasluzka), poklicno predavateljstvo (je med zgornjimi desetimi odstotki najbolje plačanih predavateljev v ZDA), pisanje (napoveduje šest novih knjig, ki

bodo izhajale od leta 1987 naprej, vsako leto po ena, končno je tudi vodja raziskovalnega instituta.

A vendar priznava delu na svojem prednostnem spisku šele tretje mesto, za vero in družino. Z ženo Millie imata hčer Berkley (21) in sina Tylerja.

»Spominjam se, da je bila Berkley v zadnjem razredu srednje šole, ko sem se ravno odpravil na eno od potovanj, pa mi je rekla: 'Očka, kaj ti ljudje ne vedo, da imaš družino?' To me je zabolelo. Od takrat družinske dejavnosti načrtujem leto dni vnaprej. To pomeni strogo pravilo, da julija, avgusta in decembra ne predavam in te mesece izkoristim za počitnice z družino.«

Ko je dr. Cooper ustanavljal svoje Središče za aerobiko, je Jackie Sorensen razvijala misel o aerobni telesni pripravi s plesom.

Te zamisli niso bile nič novega,« pravi Cooper, »kajti že leta 1961 je Debbie Drake na TV predstavila vadbo s plesom (Dancercise) in jo podkrepila s knjigo. To je bila v bistvu ista stvar, a tedaj ni prodrla. Šele ko je prišla na dan knjiga Aerobika, se je za aerobni trening kot temelj kakovostnejšega življenja začelo zanimati vedno več Amerikancev. Ko je Jackie prišla s mislijo, da bi bilo treba poiskati nekaj, kar bi ženske bolj pritegnilo kot tek, sem dejal: »Zdjaj je čas, da poženemo!«

JANE ME NI TOŽILA

Toda ljudje so začeli novo odkritje sprevačati in v naslednjih desetih letih je bilo v zvezi s plesno aerobiko nič koliko sleparij. Ko je Jane Fonda prvič začela ponujati svoje videnje plesne aerobike, me je prestrašila, zato sem tedaj na televiziji izjavil, da je njeno početje nevarno. Jane mi je napisala pismo, in ko sem prebral prvi odstavek, me je spreletelo. Jój, tole bo pa tožbal! Toda potem je predlagala, naj bi zato, ker je zdravje Amerikancev, posebno žensk, najin skupni cilj, delala skupaj. Tedaj smo začeli popravljati njene programe, tako da ženske lahko trenirajo brez strahu pred poškodbami in učinkovito.«

Cooperjeva šesta knjiga Tek brez strahu je odgovor tistim, ki so smrt Jamesa Fixxa razlagali kot smrtni davek tekaškega razcveta, in pomiritev za tiste, ki so sledili Fixxovim nasvetom o joggingu. »Jogging ni ubil Fixxa,« predavatelj Cooper odločno trdi svojim poslušalcem. »Ubila ga je srčna bolezen.«

»Znanstveno utemeljeno poskušamo pokazati, da so take težave zelo redke. V zadnjih 15 letih je več kot 5000 tekačev v Središču za aerobiko preteklo več kot 9 milijonov kilometrov in za to porabilo 1,25 milijona vadbinih ur. V tem času smo bili priče eni smrti in dvema srčnima napadoma brez smrtnega izida. Tek je približno tako varen kot karkoli, kar ste kdajkoli počeli.«

NA VRSTI JE TRIATLON

»Ko gledam nazaj, se mi zdi, da bo Jimova smrt na zdravje Amerikancev vplivala pozitivneje, kot so njegove knjige in njegov zgled. Veliki cilj knjige The Complete Book on Running je bil preteči maraton — in veliko ljudi ga je. Toda zdi se mi, da bi Jim, če bi še živel, počasi zgubil svojo moč navdihovalca za maratonske podvige, ali pa bi se spremenil in postal bolj zmeren, nekako tako, kot sem jaz. Pozdravljam premik poudarka z maratona na krajše razdalje. Tudi sam že od leta 1969 nisem pretekel maratona, toda nastopil sem v številnih 10 km dolgih cestnih tekih, kar je idealna razdalja: dovolj dolga, da človeka izzove in dovolj kratka, da ga ne spravlja v težave. Naslednja novejša pridobitev je triatlon, ki je zato, ker poskuša uskladiti tri različne dejavnosti, fiziološko bolj utemeljen. Ne mislim na tekovanje, ki jih poznamo pod imenom Ironman (Železni človek) — to je absurd, trije maratoni v enem nastopu — toda o kratkih mini-triatlonih, ki vsepovsod rastejo kot gobe po dežju. Žal mi je le, da nimam časa, da bi to presneto stvar tudi sam treniral.«

Od šestih knjig, ki jih pripravlja, je prva na vrsti posodobljena Aerobika za ženske, ki je izšla že leta 1972.

»Tisto je bila knjiga anekdot, zdaj pa potrebujemo dobro, zanesljivo znanstveno knjigo, ki bo spregovorila o poškodbah, amenoreji, osteoporozii, nosečnosti in mnogih drugih stvareh, ki zanimajo trenirajoče ženske.« Ostalih pet knjig, ki bodo izhajale v zaporednih letih od 1987 naprej, bo oblikovalo domačo preventivno zdravstveno knjižnico z delovnimi naslovi: Holesterol, Osteoporozia, Hipertenzija, Zloraba substanc in Splošne zdravstvene težave.

In s kakšnim napisom bi bil dr. Kenneth Cooper zadovoljen na svojem nagrobniku? »Ni mi do tega, da bi si življenje podaljševal v neskončnost le zato, da bi imel. Spomnim se, da je Winston Churchill v zadnjih letih svojega življenja samega sebe opisal kot veliko klado, ki je le dihala in izločala — mar ni to strašno? To ni življenje. Raj bi videl, da bi svoje življenje lahko opisal nekako takole: Užil sem ga do kraja, prav do zadnjega trenutka...«

Pripravil: J. PENCA

CESTNO PODJETJE NOVO MESTO NOVO MESTO, Ljubljanska 8

objavlja

javno licitacijsko prodajo

naslednjih osnovnih sredstev:

1. osebni avto RENAULT R-4 TLS, letnik 1979, ni registriran, izklicna cena 140.000 din;
2. poltovorni avto ZASTAVA 850 AP, letnik 1981, ni registriran, izklicna cena 50.000 din;
3. stroj za rezanje fug za asfalt STIHL, izklicna cena 15.000 din.

Licitacija bo v petek, dne 30. 1. 1987, ob 10. uri v prostorih TOZD Krško, Cesta krških žrtev 71, kjer je možen ogled.

Licitacijski polog je 10% izklicne cene. Prometni davek plača kupec.

Informacije dobite po telefonu 068-71-145.

32/2-87

Osnovna šola Škocjan — Komisija za delovna razmerja

razpisuje naslednja prosta dela in naloge:

1. pomožne kuharice — snažilke

od 1. 2. 1987 dalje za nedoločen čas, z 2-mesečnim poskusnim delom,

2. razredne učiteljice

od 1. 2. 1987 do 30. 6. 1987 za delo v romskem oddelku z možnostjo stalne zaposlitve,

3. razredne učiteljice

od 1. 2. 1987 do 30. 6. 1987 za delo v 2. razredu — nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu.

POGOJI:

pod 1: NKV delavka (ec) z znanjem samostojne priprave hrane
pod 2 in 3: razredni učitelj, po možnosti s prakso.

Prijave pošljite v 8 dneh na naslov: OŠ Škocjan — za komisijo za delovna razmerja.

33/2-87

Delegacija delavcev Osnovne šole Baza 20, Dolenjske Toplice,

razpisuje prosta dela in naloge:

1. varuhinje v oddelku VVE

za določen čas od 25. 4. 1987 za dobo enega leta,

2. učiteljice razrednega pouka

za določen čas, od 2. 2. 1987 za dobo enega leta,

3. predmetnega učitelja slovenskega — nemškega jezika

za določen čas od 28. 2. 1987, za dobo enega leta,

4. kuharice za določen čas

od 28. 1. 1987, za dobo enega leta.

Pogoji za zasedbo del in nalog:

Pod 1: poklicna šola, starost 18 let
Pod 2: razredna učiteljica, pedagoška akademija
Pod 3: predmetni učitelj, pedagoška akademija
Pod 4: kvalificirana kuharica, srednja gostinska šola

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o strokovni usposobljenosti v 15 dneh po objavi razpisa na Osnovno šolo Baza 20, Dolenjske Toplice.

O izidu bodo obveščeni v 15 dneh po izbiri.

28/2-87

Ouzorja

POPOTNIKOVA PRIČEVANJA

Ta čas, ko se svetovni popotnik, novinar, fotoreporter in pisec Zvone Seruga greje na vročem poletnem avstralskem soncu, pa je tu v domovini v mrzle zimske dni privekal njegov knjižni prvorojenec. V zbirki potopisov, ki jo ureja Borut Ingolič, je pri Mladinski knjigi izšla Serugova knjiga Potovanje k ljudem, obsežen in slikovno dovolj bogato opremljen natis njegovih potopisov, ki so nastajali pred nekaj leti, ko se je z motorjem klatil po širjavih in višavah Severne, Srednje in Južne Amerike.

malimi birokrati, našimi predstavniki, policaji, skratka z vso pisano paleto življenja na obeh ameriških celinah, kar vse daje Serugovi knjigi zanimivo razsežnost. Bralcu bodo živo ostali v spominu gvatemalski begunci pa slovenski posebež Strah, izgubljen v silni revščini v malem zaselku, pretresljiva pričevanja o strahotni revščini, nasilju in izkoriščanju, česar vsega so prepolni kraji, skozi katere je pot vodila našega popotnika. K privlačnosti knjige nedvomno pripomorejo tudi izvirne Serugove fotografije, ki jih je posnel med popotovanjem.

M. MARKELJ

SPET ENA ŠALAMUNOVIH

Ne mine leto, da ne bi ta ali ona založba natisnila nove pesniške zbirke Tomaža Šalamuna. Pesnik jih je do zdaj izdal že blizu dvajset in bo vsaj s te strani prav gotovo še dolgo neprekosljiv slovenski ustvarjalec v vezani besedi. Vedeti je namreč potrebno, da je tolikšen opus Šalamun ustvaril v dobrih dveh desetletjih oziroma do svojega petinštiridesetega leta, kar pomeni, da je dober del produkcijskega obdobja še pred njim. Veliko bolj pomembno kot to pa je dejstvo, da je vsaka knjiga tega pesnika razburila duhove, tako bralstvo kot kritiko. Pomenila je izziv, kakršnega na Slovenskem nismo bili vajeni, v odgovor nanj pa je običajno sledila polarizacija javnosti. Nekateri so bili za, ker so pač v Šalamunovem pesništvu zaslužili novost, čeprav morda te poezije niti niso dojeli, drugi so ostali nemi in prezirljivi.

Kajti Šalamunova poezija je resnično nekaj posebnega. Kar nič ni podobna pesmim, ki jih lahko preberemo v drugih knjigah. Je v bistvu antipoezija, saj je na glavo postavila vse, kar je veljalo za pravo, resnično pesniško. Iz tega razloga se je tudi zamerila tolikim ljubiteljem pa tudi teoretikom. Ni prizanašala ne verzom ne oblikam. Domislila se je najbolj nemogočih besednih zvez, najbolj nepesniških metafor in najbolj nenavadnega izpovednega sveta. Zanj ni svetih templjev in ne tabujev. V vsem je in je bilaprevratniška. Že od prve pesnikove zbirke Poker, po mnenju mnogih njegove najboljše knjige, do zdaj.

V zadnjih knjigah je Šalamunova drznost nekoliko bolj

premišljena, nekako umirjena. Tako tudi Ljubljanska pomlad, ki jo je pesnik sestavil sicer že leta 1981, a je izšla šele ob koncu minulega leta pri Državni založbi Slovenije. Z njose pesnik »vrnil« v okolje, kjer domuje. Vsaj duhovno. To pa ne pomeni, da ubeseduje domačjske teme. Iz domačega okolja je pobral le spodbude, da je odgovoril na vprašanja, ki ga mučijo. Odgovoril pa je z absurdom. Po Šalamunom. Kakor npr. v pesmi, po kateri je zbirka

dobila naslov: »Ob stroju, / Avtomobili vozijo mimo. / In spet se mi trejo možgani kot ledeniki, / ker sem Slovenec.«

Za takšno pesnjenje je potreben drugačen obrazec. Šalamun je izumil svojega. Zdi se, da ga z lahkoto napolnjuje, čeprav je to lahko samo videz, prevara. Nekaj pa vsekakor drži, namreč to, da je ta obrazec neposnemljiv. Morda je Šalamun prav zaradi neposnemljivosti tako zanimiv.

I. ZORAN

RIGLERJEVE RAZPRAVE

Z nedavno izišlim izborom razprav Jakoba Riglerja je Slovenska matica počastila spomin na predlani umrlega jezikoslovca, obenem pa tudi spomin na začetnika slovenske književnosti Primoža Trubarja ob 400-letnici njegove smrti. Nazavihku te lepo opremljene in skrbno urejene knjige beremo besede, ki dobro označujejo njenega avtorja: »Jakob Rigler (1929 — 1985) je v treh desetletjih objavil temeljne monografije, razprave in študije o slovenskem jeziku in je bil eden glavnih avtorjev Slovarja slovenskega knjižnega jezika. Zgodaj se je uvrstil med najvidnejše slovenske jezikoslovce mednarodnega slovesa; odločilno je razširil in poglobil vednost o današnji podobi slovenskih narečij, o njihovem oblikovanju in razmejitvah v preteklosti, o njihovem položaju v okviru slovanske jezikovne skupine... obravnaval je glasoslovna, naglasna

POŠTEN IN ODKRITA BESEDA

Ko Ciril Zlobec v svoji knjigi Slovenska samobitnost in pisatelj (izšla je pri Založništvu tržaškega tiska v Trstu) ugotavlja grenkobo spoznanja, da moramo Slovenci »svojo nacionalno bit, svojo upravičenost do polnega življenja na tem prostoru nenehno dokazovati ne le drugim, ampak pogosto tudi sami sebi,« razkriva osnove, iz katerih je zrasla ta njegova zelo brana knjiga, ki jo lahko mirne vesti uvrstimo med najbolj odkrite in poštene knjige o slovenskem nacionalnem vprašanju.

Avtorjev prvi osnovni premislek je vsekakor, da slovensko nacionalno vprašanje ni bilo dokončno in za vselej rešeno, kot se je rado govorilo in mislilo dolga leta po zmagoviti narodnoosvobodilni vojni in revoluciji. Dogodki, ki so se še posebno v zadnjem času kar prehiteli, od dogajanj na Kosovem do slovi »jedrske« vojne, so nelzposno pokazali, da ostajajo tudi v naši družbi nacionalna vprašanja odprta. Jasno je, da so odprta in aktualna na drugačen način, da jih oblikuje razmere in čas, nikakor pa niso dokončno razrešena. Zlobčeva knjiga je torej odkrit in pošten spopad s tem vprašanjem in tako potrjevanje njegovega obstoja.

Drugi osnovni premislek pa je v tem, da, ko razmišlja o slovenstvu in ga utemeljuje v odnosih do drugih, ko torej razlaga slovenstvo drugim, dejansko odgovarja Slovincem samim. Odprto in brez zavor, a odgovorno govori o vsem tistem, o čemer si mnogi Slovenci niti razmišljati ne upajo, če pa že, se boje javno povedati, ker jih veže nerazumljiv strah, da jih bodo napačno razumeli. Drugi v naši večnarodni skupnosti tega strahu očitno nimajo, sicer bi navsezadnje več kot pol te knjige Zlobec sploh napisati ne mogel. Celotno pisatelj sam ni bil imun pred tem

zakorenjenim strahom. V uvodu piše, da se je, ko je knjigo že bil pripravil za tisk, prestrašil problematike, ki mu jo je vsililo življenje, nekaj ga je opozarjalo, naj se ne »vtika v tako občutljive stvari, kot so današnji mednarodni odnosi v Jugoslaviji« — vendar Zlobec ni klonil. Knjigo je objavil. Pošten in odkrit pogovor je namreč nujen!

Vsebinsko knjige sestavlja vrsta člankov, esejev, predavanj in intervjujev, ki jih je imel in objavil po številnih časopisih, revijah in strokovnih glasilih, ko se je živo in prizadeto odzival na vprašanja in dileme glede slovenske samobitnosti. Po svojih močeh in širini, toda dosledno pogumno in neomajno išče odgovor na temeljna vprašanja, kako je z nami zdaj in tu.

Knjigo se vsekakor spleča vzeti v roke, če ne zaradi drugega, pa zaradi moralnega naboja, ki ga nosi seboj: pošteno in odkrito izražanje lastne identitete ni nekaj slabega, je nujnost, če hočemo govoriti o svobodi posameznika ali cele narodne skupnosti. Prav te sproščenosti in samoumevnosti in izražanju samobitnosti nam gotovo najbolj manjka.

M. MARKELJ

in oblikoslovna vprašanja sodobnega jezika, do novih spoznanj pa je prišel tudi z večletnim nadrobim preučevanjem Trubarjevega jezika... Ugotovil je, da Trubar ni povzdignil v slovenski knjižni jezik dolenskega narečja z Raščice, ampak po domačem narečju nekoliko modificiran govor Ljubljane.

Vsebina knjige pa je naslednja: V uvodni besedi urednik dr. Franc Jakopin na kratko označuje življenjsko in znanstveno pot Jakoba Riglerja, dolenskega rojaka, rojenega v Novih Ložinah na Kočevskem, daljnega sorodnika znamenitega jezikoslovca Stanislava Škrabca. Obenem urednik pojasnjuje načela, ki so ga vodila pri ureditvi te

Trubarjevo počastitev, da ni namenjena zgolj jezikoslovcem, ampak širši javnosti, in končno, da so tudi gmotne možnosti založnice omejene.

Skladno s pravkar navedenimi načeli je urednik razporedil izbrane sestave tako, da so na prvem mestu tisti, ki so posvečeni Trubarju, Krelju, Dalmatinu in sploh začetkom našega knjižnega jezika. (O jeziku slovenskih reformatorjev, Osnove Trubarjevega jezika, Register v Dalmatinovi Bibliji). Sledijo poleg drugih sestavki o slovenskih dialektih, o slovensko-kajkavskih jezikovnih razmerjih, slovenskem vokalizmu, o pravorečju ter naglaševanju. Tako je urednik lepo zajel različna jezikovna področja, ki so bila predmet Riglerjevega znanstvenega zanimanja.

Riglerjeve razprave kažejo avtorjevo temeljito obvladanje snovi in znanstvenih metod, izredno prodoren način mišljenja in jasnost izražanja, pa tudi nenavadno samozavest. Pogumno postavlja svoje trditve in suvereno zavrača tuje, če se z njimi ne strinja, pa naj stoji za njimi še taka strokovna avtoriteta.

Naj za konec omenim, da je knjigi dodano kazalo osebnih imen, seznam v razpravah uporabljenih kratic in kazalo vsebine, v katerem je ob vsakem članku namesto navedbe o prvi objavi natisnjena številka, ki kaže na ustrezno mesto v bibliografiji. Tako je na sila preprost način omogočen s pomočjo bibliografije ugotoviti za vsak prispevek, kje in kdaj je bil prvič objavljen.

Sodim, da so urednik France Jakopin, vsi sodelavci in založnica Slovenska matica vredni vsega

priznanja za pietetno izdano prikupno, z nepotrebnim znanstvenim balastom neobremenjeno knjigo pregodaj umrlega jezikoslovca Jakoba Riglerja.

KAREL BAČER

Jakob Rigler: Razprave o slovenskem jeziku. Izbral in uredil Franc Jakopin. Opremil Julijan Miklavčič. Razprave in eseji 30. Slovenska matica 1986. Natisnila in vezala Tiskarna Ljudske pravice.

KORISTEN PRIROČNIK

Astma, ki se kaže v hudih napadih dušenja zaradi zoženja dihalnih poti, je težava bolezen, ki postaja v današnjem času vse bolj pogosta tudi pri nas. V hujših oblikah te bolezni pravzaprav ni mogoče povsem ozdraviti, vendar to ne pomeni, da se ni mogoče boriti z njo in jo obrzdati toliko, da lahko bolnik z njo zadovoljivo živi, da mu bistveno ne krni življenja in zdravih življenjskih navad. Celotno športno in rekreacijsko se je kljub astmi mogoče ukvarjati, seveda ob upoštevanju nekaterih pravil. Osnovnega pomena pri brzdanju bolezni pa je njeno poznavanje. Pri tem ne mislimo na zdravnike, ti svoje že vedo, marveč na bolnike same. Uspešnost spopadanja z boleznijo je namreč v veliki meri odvisna prav od bolnikov, da si znajo sami pomagati, kadar je to mogoče, in da vedo, kdaj jim lahko pomaga samo zdravnik.

Znanje si nabiramo iz knjig in v pogovorih z zdravnikom. Ker so slednji zaradi stanja, v katerem je naše zdravstvo, pogosto ne dovolj izbrni, je razumljiva in vse hvale vredna poteza dr. Jane Furlan, da je svoje obsežno strokovno znanje na poljuden način razgrnila v knjigi Živeti z astmo, ki je pred kratkim izšla pri Cankarjevi založbi.

Avtorica je strokovnjakinja na tem področju, saj dela kot specialista za pnevmologijo na Univerzitetnem inštitutu za pljučne bolezni; kako naj poljudne nasvete ponudi javnosti, pa jo je naučila tudi dolgoletna praksa pri zdravljenju astmatikov.

Knjiga daje splošno znanje o naravi bolezni, o vzrokih njenega nastanka, klinično sliko te bolezni in nato obširno govori o zdravljenju in načinu življenja z astmo. Posebna vrednost knjige je, da avtorica daje poudarek razmeram pri nas, zaradi česar se noben preveden zdravstveni priročnik ne more primerjati z njeno knjigo.

MIM

JUBILEJ

V PLODNEM STIKU Z ŽIVLJENJEM

Prve dneve letošnjega leta je slovenski pisatelj in dramatik Anton Ingolič praznovno častil življenjski jubilej: 80 let življenja so mu napredle parke, in to izjemno ustvarjalnega in plodovitega. Pisateljsko pero mu je teklo in mu še teče z enako močjo, pozna leta kot dasega niso dotaknila ali pa so opazna zgolj v zrelosti in domišljenosti pisanja. Ingolič je v tem pogledu pravzaprav nekaj izjemnega, na jesen svojega življenja odlično piše, krog njegovih bralcev pa je tako širok, kot ga skoraj nima noben od še živečih slovenskih pisateljev. Zato je življenjski jubilej tega plodovitega in zelo branega pisatelja hkrati kar majhen narodni praznik.

Mladinska knjiga je v počastitev osemdesetletnice njegovega rojstva kot svojo prvo letošnjo knjigo izdala najnovejšo Ingoličevo izvirno delo Leta dozorevanja. Z izidom te knjige je povezanih še nekaj jubilejnih števil; z njo so počastili 40 let pisateljvega sodelovanja z založbo, to je tudi 40. knjiga, ki je izšla pri Mladinski knjigi, in hkrati 70. izvirna Ingoličeva pripoved.

Ce pogledamo še nekaj zanimivih števil, povezanih s pisateljevo ustvarjalnostjo, nam bo še bolj jasna trditev, da je Ingolič zares zelo plodovit in bran avtor. Skupna naklada vseh njegovih

knjig, izdanih v slovenščini, je dosegla že skoraj milijon izvodov, medtem ko je kar 86 knjig (vračunani so tudi ponatisi) v 14 tujih jezikih doseglo skupno naklado 1.324.000 izvodov, torej še več kot slovenske knjige. Količina je nesporno pomembna, vendar tudi kvalitativno Ingolič ne pada pod bremenom

kvantitete. Ne čenijo ga samo bralci, ta najmanj podkupljivi barometer, marveč je pisatelj cenjen tudi v poznavalskih krogih. Nedvomno bi bila zakladnica slovenske književnosti brez Ingoličevega deleža občutno revnejša.

Ingoliča kot pisatelja odlikuje predvsem tesna povezanost z ljudmi in z okoljem, iz katerega je izšel ali je v njem živel, je »zlahen sad z ljudskega drevesa«, kot pravi prof. Jože Koruza. V njem je imanentno čut za pravico, naraven odpor zoper krivice, ima dar jasnega in razumljivega pisanja. Predvsem pa je Ingolič motivno zelo pester in širok pisatelj, da mu skoraj ni para med slovenskimi besednimi ustvarjalci.

Sam je nekoč zapisal: »Nemogoče je pisati o nečem, česar ne poznaš zelo dobro, pa naj bodo to zapleteni problemi človekove notranjosti ali zunanje manifestacije njegovega življenja. Študije o prvem opravljata pisatelj predvsem sam in v samotni, o drugem pa v stiku z ljudmi.« In res je Ingolič pisanje svojih črtic, novel, povesti, romanov in dram jemal zelo študijsko. Šel je med ljudi z odprtim očesom in tankim ušesom, a še z beležnico v rokah, pa naj je bilo to v njegovih Lukarjih, ki je dala snov za znani družbeni roman Lukarji, ali slovenski izseljenci, ko je ustvarjal romane o izseljenstvu Kje ste, Lamutovi?, Nebo nad domačijo, Lastovka čez ocean. Za pisanje Sibirskih srečanj je šel pač v Sibirijo, šel je v mladinsko delovno bi-

gado in napisal Pot po nasipu, družil se je s kmeti, delavci, zdravniki, planinci, študenti in dijaki (kdo ne pozna Tajnega društva PGČ ali Gimnazije?), skratka z vsemi ljudmi in iz plodnega stika z njimi črpal snov za svoja dela. Ne bi nas torej smelo začuditi, če je konec koncev moral napisati tudi zgodbo o tistem, kar mu je bilo ves čas najbližje in najbolj poznano — povest svojega življenja.

Tega se je lotil dokaj pozno, ob koncu sedemdesetih let, ko je izšla prva knjiga kasnejše avtobiografske trilogije Zgodbe mojega jutra; 1982. leta je sledil avtobiografski roman Nemir mladostnika in letos prav ob pisateljevi 80-letnici še spominsko delo Leta dozorevanja. V njem je zajel zadnje obdobje svoje mladosti, čas od leta 1928, ko se je s pletenim kovčkom, polnem francoskih knjig, vrnil iz velikega Pariza v svoj mali dom, pa do nastopa službe gimnazijskega profesorja na ptujski gimnaziji. To je bilo obdobje osebnega zorenja, študija na ljubljanski univerzi in čas doživljanja globoke ljubezni do dekleta, ki je postala njegova žena in mati njegovih otrok.

Knjiga je odlična dokaz pisateljeve vitalnosti, njegove umetniške moči, ki jo kljub naloženemu osmemu križu odlikuje radoživa in estetsko učinkovita beseda, tekoča in nazorna pripoved, sveža, duhovno in moralno jasna misel, kot je Ingoličevo pisanje označil v lani izdani knjigi »Zgodilo se je« Franc Zadravec.

M. MARKELJ

NA KRAJU SAMEM

koga imajo v mislih. To je Stjepan Sečen iz vasi Drenje na levem bregu Save. Pred njim je do 1958 vozil brod Andrija Ivanjšek z Jesenic, kjer je imel tudi gostilno. Danes je tam le še bife. Ivanjšek je odnehal, ker je njegov brod močno načel zob časa in ni bil več varen.

»O tem odloča kontrola,« pravi Štef, »ki pride vsako leto enkrat iz Siska kot zastopnica firme Dunav-Lloyd, in če kaj ne velja, brod takoj izloči iz prometa.«

Ko je Štef videl, da bi si z brodom lahko služil vsakdanji kruh, se je odločil za nakup dveh čolnov. Dobil ju je v vasi Medsave pod Samoborom. To je bil lesen brod, s katerim je vozil od 1960 do 1982. Tedaj je dal narediti dva železna čolna. V Zagrebu je kupil ladijsko pločevino in uresničil svojo zamisel. Brod je zdaj močnejši in tudi več vreden. Ogradje je še vedno leseno, toda to nič ne moti, saj ga sproti obnavlja.

Brod je Štefov drugi dom. Teško se bo poslovil od njega, čeprav razmišlja o tem, da bi šel v pokoj. Takrat ga bo prodal, vendar ga ne da za manj kot za deset milijonov dinarjev. To bo njegova popotnica za čase, ko z ženo ne bosta več mogla delati, ko bo prišla bolezen in še kaka druga nadloga. Brodnik je prepričan, da ne zahteva preveč, saj s tem prodaja tudi delovno mesto, zaslužek.

Poleti je Štef zaposlen od jutra do večera. Voziti začne od petih in preneha ob desetih zvečer. Ob nedeljah mu pogosto dela družbo žena Barica, ki tudi sama prepelje potnike čez Savo, kadar Štef zbolí ali gre po opravkih v Zagreb in na domačo občino. Ko se začne zima, so vožnje čez Savo redkejšje. Zjutraj, okrog sedme ure, gre brodnik prvič po delavce in kmete, ki bi radi kaj naredili na svojih parcelah. Popoldne, okrog druge ure, pelje drugič in nato še enkrat med četrto in peto uro. Dokler je Jeseničani še hodili na delo v Drenje, kjer so gradili obrat za zagrebško Plivo, se je Štef ravnal natanko po njihovem urniku, da niso zamu-

jali ne na delo in ne domov. Od pomladi do poletja prepelje Štef največ kmetov, traktorjev, patudi osebnih in tovornih avtomobilov. Do najbližjega mostu v Brežicah imajo deset kilometrov, do Podsuseda pa skoraj še enkrat toliko, zato jim prevoz z brodom prihrani čas in denar.

Kadar v Sloveniji močno dežuje, Štef in njegov sin izmenoma dežurata na brodu, da odplujeta na desni breg, ko začne Sava hitro naraščati. Reka je pri Jesenicah mirnejša in brod je tam na varnem. Štef dobro pozna njene muhe, vendar ga je pred dvema mesecema vseeno ukanila. V štirih urah je narasla za štiri metre in potem ni mogel več prepeljati broda na desni breg. Potegnili so ga višje na obrežje kar v Drenju in s sinom sta nato izmenoma bdela nad njim od petka zvečer do nedelje zjutraj, da sta ga postopoma spuščala v strugo za toliko, kolikor je upadla gladina. S kopnega bi ga pozneje veliko težje spravila v Savo, saj tehta dobrih devet ton. Še dobro, da je bilo to v petek, ko je sin že končal svoj delovni teden v Zagrebu.

Največjo preizkušnjo je brodnik Štef doživel dve leti po tistem, ko je začel voziti na Jesenice. Bilo je 1962. leta. Sava je naraščala in deblo, ki ga je nosila s seboj, je predrlo dno na enem izmed čolnov. Zalila ga je voda. Bila je že noč in Štef se je odločil, da bo svojo ladjico prepeljal v varnejši pristan na nasprotnem bregu. Odrinil je proti sredini reke, tedaj pa je nenadoma počila nosilna žična vrv. Z brodom vred ga je odneslo po Savi navzdol. Štef je krmari, kolikor je lahko videl v oblačni noči. Savsko strugo je poznal in vedel je za plitvino pri Podsusedu. Posrečilo se mu je, da je zakrmari v tisto smer in se ustavil na plitvini. Če takrat njega ne bi bilo zraven, bi pobesneta voda odnesla čoln kdove kam in od njega bi ostale samo še neuporabne razbitine.

Iz Podsuseda so potem, ko je voda upadla, zvelkli brod spet v Savo in ga nato vlekli po reki navzgor, nekaj

časa po desnem, nekaj časa po levem bregu. Dvajset močnih ljudi mu je bilo komaj kos, vendar niso odnehal, dokler brod ni bil spet v matični luki.

Štef se rad spominja takih dogodivščin, še bolj pa veselih doživljajev, ki jih je bilo tudi veliko. Včasih je vozil čez Savo turiste iz Mokric. Zanje je bilo to užitek, saj so drugod v Evropi taki prevozi najbrž velika redkost, če jih sploh še imajo. Na svoji ladjici Štef, gostom še zdaj postreže z domačim vinom, da so bolj veseli. Ob nedeljah pridejo na brod večkrat tudi muzikanti, fantje iz bližnje okolice. Ti polepšajo vzdušje in poskrbijo, da potniki tu in tam zaplešejo. Tega je zdaj manj kot včasih. Tudi jezdecev iz Mokric že dolgo ni več na brod, odkar se je v gostišču Mokrice zamenjal stara generacija z novo. Kaže, da mlajši pozabljajo na privlačnosti celo v neposredni bližini.

Brodnik Štef ima rad Slovence in oni njega. Še nikoli mu niso odrekli pomoči, če je bilo treba povleči brod k bregu ali ga potisniti v strugo. Zasosede z Jesenic mu je žal, ker imajo tako slab dostop do Save. Spominja se, da so imeli Slovenci včasih veliko boljše ceste kot na Hrvaškem, a zdaj je ravno obratno. Iz Drenja do broda se Sečen vsak dan pripelje po asfaltu. Povezava Jesenice — reka Sava — Laduč je bila včasih banovinska cesta, zdaj je nikogaršnja, vsaj na slovenski strani, kjer je čisto zapuščen, pravi Štef. Hrvaško stran so prevzeli komunalci in jo asfaltirali, zato se ljudje nimajo za kaj pritoževati. Prebivalci jeseniške KS pasoslabovolje. Ob številnih krajevnih samoprispevkih se zgrinjajo nadnje vedno nove obveznosti. Za brod bi morali zbrati deset milijonov. Ali je res to samo njihova dolžnost, se sprašujejo, če je ta povezava še vedno označena na kartah kot regionalna cesta. Končno greza zvezo med dvema republikama ali vsaj med dvema občinama, ne le med dvema krajevnima skupnostima.

JOŽICA TEPPEY

NAŠ BRODNIK ŠTEF

Za brodnika, ki na Jesenicah že več kot četrtoletja prevažajo ljudi, živino, traktorje in avtomobile čez reko Savo, mnogi ne vedo, kako se piše, čeprav se dnevno srečujejo z njim. Kličejo ga Štef, naš Štef, in vsi vedo,

OBRAZI

IZ TIROLSKIH ZAMETOV

Skoraj neslišno pada drobní sneg in burja ga neprestano znaša v debele zamete ob hišnih voglih, ob grapah in mejah. Zima je, skoraj takšna kot pred sedemdesetimi leti. Alojz Kovačič iz Birčne vasi se je prav dobro spominja. Takrat je bil v Tirolah, v avstrijski vojaški uniformi, skrit nekje bogu zahrptom v zavetju večtisočmeterskih vršacev, in se boril. Prva svetovna vojna je divjala po Evropi in Alojza je s 17. regimentom in njegovimi »Janezi« potisnila v zasneženo alpsko dolino na južnem Tirolskem, kjer so bili najhujši sovra-

zniki mraz, neprestano naletavajoči sneg in tišina, ki jo je kdaj pa kdaj pretrgalo zamolklo bobnenje rušecih se plazov. Ali pa so bili to odmevi oddaljenih kanonad? Kakor koli že, takrat se je Alojz v glavnem boril s snegom in kopal več kilometrov dolge rove v visoke snežne zamete, da so bila odprta pota za oskrbovanje najbolj izpostavljenih položajev. No, še en sovražnik je bil, ki tudi v najstrašnejšem mrazu ni zapustil naših »Janezov« v tistih zapuščenih alpskih dolinah: uši so jih zvesto spremljale tudi v globoke snežne tunele in na strupeno mrzle nočne straže.

»Zaradi mraza in pomanjkanja svežega perila smo se pač poredko preoblačili. Ko se nas je le usmililo sonce in smo opravili to nujno zadevo, pa smo videli, da smo na nekaterih mestih polni ran od neprestanega praskanja, okoli odeje, ki sem jo razprostrl v belem snegu, pa je bilo vse živo tega nadležnega mrčesa. Teško bi zdaj kdo verjel, kakšna neprijetna nadloga je bila to,« se spominja Alojz. Ko je njegovo vojskovanje s snegom stopilo že v drugo zimo, pa je bil Alojz Kovačič le odrešen. Bilo je to 24. januarja 1918 in odrešitev je prižvižgala z italijanske strani, se razpočila in zasadila v Alojzov hrbet velik šrapnel. Ostal je živ, do konca vojne pa so ga vlačili po avstrijskih in čeških bolnišnicah, vmes pa so ga na Dunaju tudi operirali in mu odstranili smrtonosno italijansko darilo, ki je le za malo zgrešilo svoj cilj.

Ko je tako Alojz mesece in mesece poležaval po vojaških bolnišnicah, je imel dovolj časa, da je premišljal o svojem mladem življenju, in ko je pri-

šla pomlad in je ozelenela trava in se je listje razbohotilo po drevju, ga je domotožje močno stisnilo. Kaj bi dal, da bi videl zopet svoj rojstni Rakovnik, vasico ob potočku pod vnožjem Gorjancev, sredi med graščinama Poganci in Ruperč vrh. Ko je bil Alojz še bosopet in je gonil na pašo domači kravici, je oče hodil na dnino v obe bližnji graščini, da je družini prislужil kak denar ali priboljšek za na mizo. Ko pa je bilo Alojzu štirinajst let, si je že pričel služiti svoj kruh. Takrat so gradili železnico od Novega mesta do Karlovca, in ker je bil mladi Alojz priden in zdržljiv delavec, takrat se je delalo kar po dvanajst ur na dan, so ga porabili za vse. Za dnevni »siht« je dobil en goldinar, kar za mladca niti ni bilo tako malo. Ko pa je železnica stekla in jena Balkanu počil usodni prvi strel prve svetovne vojne, je bilo tudi tega zaslužka konec. Ostala so le priložnostna dela, od katerih je Alojzu najbolj ostala v spominu košnja na Hrvaškem. Tja gori na žumbeške košnice so se takrat udinjali mnogi Podgorci ali »Kranjci«, kakor so jim takrat rekli. Ko se je sezona košnje pričela, so se pri Makariju v Dolanah zbrali, bilo jih je tudi po petdeset, šestdeset na nedeljsko popoldne, potem paso prišli gospodarji, odbirali delavce in sklepali pogodbe »na čez«. Tako so kosili tudi po več tednov ali mesec, od ranega jutra do poznega popoldneva, kakor so se pač dogovorili ali mogli, saj je bilo delo sorazmerno dobro plačano. Košnje leta 1916 pa Alojz ni dočakal doma, saj si je moral že 11. maja namesto kose na ramo nprtiti puško.

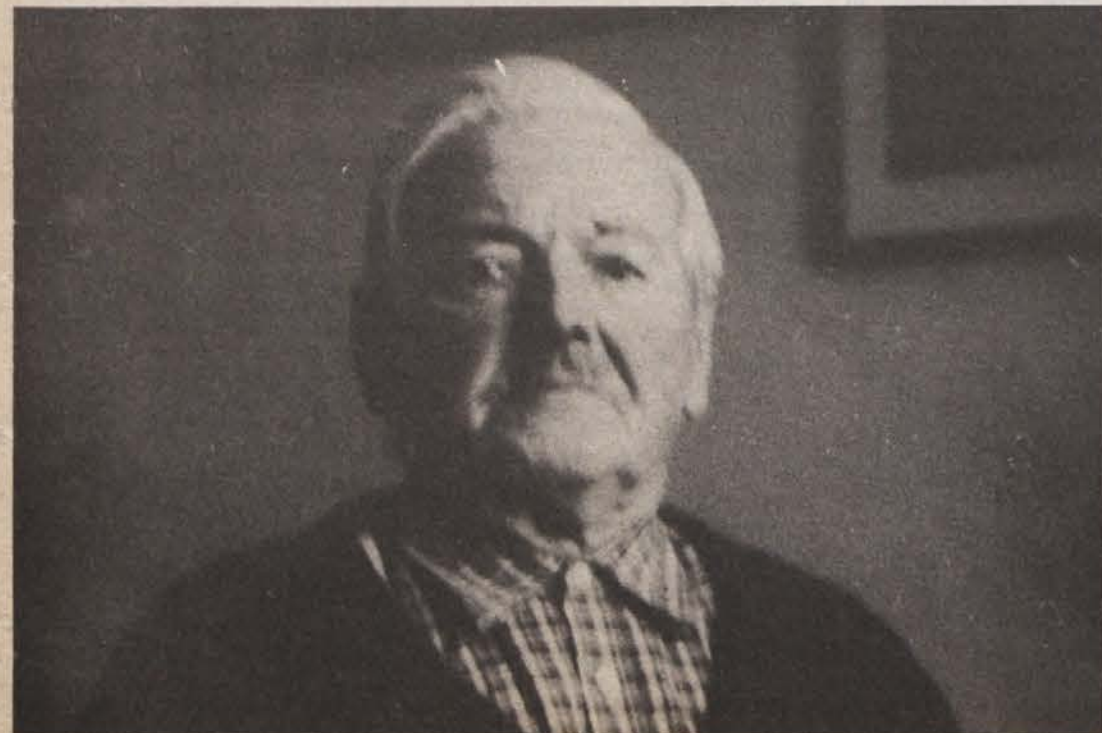
Želja po domu je bila zadnje mesece vojne Alojzu le izpolnjena. Prišel je domov na dopust

malo pred razpadom Avstro-Ogrske. Vendar pa mu dolgo okrevanje doma ni bilo usojeno. Od nove oblasti je kmalu dobil poziv za mobilizacijo, in zopet se je, tokrat v drugi uniformi, podal v boj. Blizu Št. Jakoba na Koroškem se je boril za severno mejo. Še nekajkrat je moral obleči uniformo, potem ko je že bil demobiliziran, nakar so ga vojaške oblasti končno pustile pri miru.

Med obema vojnama je Alojz opravljal zopet razna dela, še največ je drvaril in tesaril, od 1929. leta pa vse do upokojitve leta 1955 je bil cestar in starejši ljudje od Novega mesta do Laz se še spominjajo, kako skrbno in redno je krpal luknje v prašnem makadamu. S Terezijo Gašper iz Birčne vasi si je ustvaril družino in dom v Birčni vasi in v tem domu je privekalo na svet deset otrok. Sedaj jih živi še šest, ob Alojzovem devetinosemdesetem rojstnem dnevu, ki ga bo kmalu praznoval, pa se bo zbralo še petnajst vnukov in enaindvajset pravnukov. Kar lepo število zvedavih oči in ušes za zanimive dedkove in pradedkove zgodbe o davno minulih časih.

Alojz je kljub svojim letom še vedno sorazmerno zdrav in živahen. Vsak četrtek si nadene očala in vzame v roke Dolenjca, ki ga komaj pričaka. Prebere ga do zadnje črke. Tudi šilce žganega si privoščí zjutraj, za poživitev, popoldne pa še kak kozarec vina. Cigarete, ki so ga spremljale vse od strelskih jarkov prve svetovne vojne naprej, pa je pred nekaj leti opustil. Italijane, ki jih je med prvo svetovno vojno bolj malo videl, od njih pa prejel le daljni topovski pozdrav, je v drugi svetovni vojni zopet srečal. Takrat so mu požgali domačijo.

STONE JAKŠE

Človeka ne smemo nikoli gledati kot posameznika, temveč kot skupnost.
E. RINGEL

Misel in žalost sta si kot ogenj in voda — prvo ne gre z drugim in to drugo še bolj boli, ko zacvrči ob prvem.
J. SNOJ

Mladost je najbolj surova človeška starost, saj je najbolj zlagana, najmanj zanesljiva, najbolj manjvredna.
P. LAGERKVIST

Današnja industrijska produkcija je človeški naravi tuja in bistvu človeškega dela nasprotna, ker ubija ustvarjalno sodelovanje.
J. VIDMAR

Ljubezen je manj zahtevna kot prijateljstvo.
I. A. GONČAROV

Zakoni življenja so brez stalnih pravil.
V. S. RUS

Govorjenje - čudovita sposobnost

Strokovnjaki odkrivajo skrivnosti govornega — Ta sposobnost ima biološko osnovo, oblikovano v stotisočletjih človekovega razvoja — Dve teoriji

Vsakič, ko otrok izreče prvo besedo, se zgodi nekaj čudovitega in enkratnega. Živo bitje spregovori. Oglasi se človek s svojo edinstveno sposobnostjo izražati misli, občutja, izmenjati izkušnje. Sposobnost govornega se nam zdi nekaj tako samoumevnega in naravnega, vendar pa gre za izredno zanimivo in vznemirljivo stvar, za pravi triumf človeške vrste.

Kako ga razložiti? Zakaj otrok že kmalu po prvem letu iz nerazločnih brbljanj in gruljenj oblikuje prve besede? Kako mu uspe v drugem letu življenja izgovoriti prve smiselne stavke? Od kod sposobnost, da petleten otrok zmorno izjemno bogat besedni zaklad, ki lahko obsega tudi do 8.000 besed? Šele ko se tako vprašujemo, se razkriva, kako čudovita stvar je govornica in kakšne zmogljivosti se skrivajo za njo.

Otroci pravzaprav rešujejo navdse zapletene logične uganke, ko iz stavkov, ki jih slišijo in prevzemajo, tvorijo določen jezik, pravi psiholingvist Steven Pinker. To je le eden od mnogih strokovnjakov, ki se v zadnjem času vse bolj zavzeto ukvarja z raziskovanjem človeške govornice. Znanost bi namreč rada prodrla v jedro skrivnostne sposobnosti človeške vrste in jo doumela.

Na teoretični ravni so različni strokovnjaki že oblikovali odgovore, vendar pa jih empirično niso dovolj in v celoti preskusili. Kljub vsemu pa se v dosedanjih raziskavah le utrjuje spoznanje, da sposobnost govornega ni zgolj stvar učenja, marveč da ima pri človeški vrsti biološko osnovo, ki se je razvijala hkrati z razvojem vrste. Samo tako je mogoče razumeti novoodkrita dejstva, ki govorijo o izjemnih sposobnostih dojenčkov, da razločujejo glasove, da ločijo, še preden lahko govorijo, materin jezik od tujega, da razlikujejo samoglasnike in soglasnike, da tako rekoč od rojstva poznajo melodiko materinega jezika.

Lingvistični strokovnjaki so se v novem času lotili raziskav kar pri viru samem, na primer dr. Peter

NAGRADNA KRIŽANKA

DL	PRERODISCE	VRSTA VRBE	SKOP CLOVEK	STIMULATIVNA PLJACA	SEST. J. UDIR	MEĐ. ORGANIZACIJA ZA STANDARDIZACIJO	IZVAJALEC ZAVAROVANJA	TRSCICA	SAHOVSKA FIGURA
1987	INO. MESTO POD URALOM MLINSKI ZLEB				REZULTAT				
	KEM. SIMBOL ZA KALJU				NAŠA REKA ZNAČAJ				
	UMETNIK LJUBITELJ					NADAV MOR. RASTLINA			
					MIT. GERM. OREL			POROK	MENJACICA
DL	ZBOR OSMIH PEVCEV	DAN V TEDNU	MUSLI-MANSKI BOG M. IME		VLOZEK NEDELJ. ŠTEVNIK				
PLATINSKA KOVINA				REZULTAT NEPOPOLNEGA ZGOREVANJA	INDIJANSKI SOTOR INDIJSKA DRŽAVA				
ZABJA NOGA				PRIPADNIK GERM. PLEMENA VRSTA	PRITOK RENA TEČAJ				
KATRAN			NASUT PAS ZEMLJ. SCA CANKAR IVAN			ZELEDOČNI ENČIM			
IZDAJA					PRESOJA	AVT. OZNAKA CELJA			
KIT. FILOZOF. IN RELIGIOZNI NAUK					STRDENJE				DL

Malo čudo

Lažji, manjši in varčnejši elektromotorčki

Elektromotorji, ki poganjajo vse mogoče stroje od kasetofona do vrtilnih svedrov za iskanje nafte so sicer res zelo koristna iznajdba, vendar pa daleč od tega, da bi bili popolni. Največ zamer je zaradi njihove okornosti in velikosti ter zaradi motečih vibracij, ki spremljajo delovanje elektromotorjev pri nizkih obratnih hitrostih. Japonski strokovnjaki so tudi na tem področju izumiteljsko segli po nove rešitve.

Velika družba Matsushita pripravila povsem nove elektromotorje, ki so lahko zelo majhni, imajo mnogo večji energetski izkoristek in pri nizkih hitrostih delujejo izredno mirno. Narejeni so, če jih napišemo na preprost način, iz dveh kovinskih diskov, ki ju loči plast visokotornih hitrostih. Poseben keramični generator sprošča ultra zvok, ki povzroča, da začne spodnji disk vibrirati, trenje med obema diskoma pa povzroči, da se začne zgornji disk vrte. Energetski izkoristek takšnega motorčka je 45-odstoten.

Ker je motorček lahko zelo majhen in lahak, je kot nalašč za vgraditev v najrazličnejše naprave, kot so roboti, samogibljive enote, video oprema ipd. Upati je celo, da se bodo nove naprave zaradi takšnih motorčkov tudi pocenile, ne samo da bodo lažje, manjše in bolj učinkovite.

Kdor zaradi modrosti be- di, ko kmalu brez skrbi.
Knjiga modrosti
M:IM (Vir: Newsweek)

Ignac Jereb: Umirajoča domačija

Grabnar je Vrbincevo štirinajstnevno odsotnost z dela izkoristil: »Veš, take ljudi, ki se jim ne ljubi priti na delo kar štirinajst dni, ne potrebujem!« Dal mu je delavsko knjižico in Nejc je ostal na cesti brez dela.

Ljudje v dolini so postajali zaskrbljeni in vznemirjeni. Oblast je začela loviti in zapirati protidržavne elemente, kot so rekli komunistom. Tudi Vrbincevega Nejca so iskali, a se jim je še ob pravem času umaknil. Ljudem se je zdelo nezamisljivo, zakaj naj bi bili Nejc in njemu podobni ljudje nevarni državi.

Nejc se je zatekel na Osoje. Osojnik je grbančil čelo, snel klobuk z glave in se popraskal po njej ter zaskrbljeno rekel: »Hm, nerodna zadeva. Grabnar te bo z orožniki najprej iskal prav tu gori okoli nas.«

»Tu me že ne bo iskal. Sem mu preveč zmešal sled. Šel sem s kovčkom v roki po cesti iz Zadolja proti železniški postaji in gledal, da sem čimveč ljudi srečal ter vsakemu povedal, da odhajam v Ljubljano. Na železniški postaji sem celo kupil vozno karto do Ljubljane. Tik pred prihodom vlaka pa sem se skrčil v grmovje in po stranskih poteh prišel sem gor.«

»To si pametno naredil,« se je nasmehnil Osojnik in odšel proti hiši. V kuhinji je našel samo Marjeto. Nekaj časa je mencial po kuhinji sem ter tja in končno le našel besedo: »Hentajta, Marjeta, nekaj ti moram povedati. Vrbincev Nejc je prišel.«

»Ni prišel prvič in mislim, da tudi ne zadnjič,« je odrezavo odvrnila Marjeta. »Povedati ti moram, da bo za nekaj časa ostal pri nas, dokler se ne uredi kako drugače.« »Kako drugače? Kaj je

z Nejcem narobe?« je vprašala Marjeta. Šele zdaj je opazila, da je oče nekam čudno zaskrbljen.

»Oblast ga išče,« je zamišljeno odgovoril Osojnik. »Marjeta, čudni časi prihajajo, da se morajo skrivati pošteni ljudje.« Naglo se je obrnil k njej. »Moram ti pojasniti o tistih nočnih prihodih k nam. Bistra si, to sem spoznal že tisto jutro, ko si ponoči opazila skrivnostni prihod neznanca na Osoje. Ti skrivnostni ljudje niso bili tatovi, ubijalci ali posiljevalci, ampak borci za pravice delavcev. Več kot ti tudi drugi na Osojah niso vedeli. Je najbolje, da o takih zadevah ve čim manj ljudi,« je končal s pojasnili Osojnik.

Komaj je začela popuščati svetovna gospodarska kriza, že je nad človeštvo lezla druga, še hušja nadloga — svetovna vojna.

Avstrija in Češkoslovaška sta že bili na kolenu. Nemci so ju zasedli brez vojne napovedi in vsakega odpora. Prvega septembra 1939. leta je Nemčija napadla Poljsko. Razumeli ljudje so takrat prerovali, da se je s tem napadom začela druga svetovna vojna. Ta prerokovanja so se začela uresničevati. Devetega aprila 1940. leta so nemške horde začele svoj pohod na Norveško in Dansko, desetega maja istega leta sso nadaljevale pohod na Belgijo, Nizozemsko in Luksemburg.

Svet se je začel naglo zapletati v vojne grozote. Tudi italijanskemu fašizmu je rasel pohlep po tujih ozemljih, še zlasti po Jugoslaviji. Ljudje so s strahom in upom pričakovali odločilnega spopada. Ali bo Jugoslavija zdržala udarec.

Dobronamerno, a škodljivo

Česa so se varstveniki narave naučili pri varovanju gnezdov z želvjimi jajci

Ko bi morske želve razmišljale po človeško, bi bile navdse navdušene nad naravno danostjo, da si namreč lahko po preprostemu postopku izbirajo, kakšnega spola bo njihovo potomstvo. Medtem ko ljudje poznajo dandanes nekatere zelo zapletene in še vedno ne dovolj zanesljive postopke za določanje spola potomstva, pa je za želve vse skupaj le stvar večje ali manjše izpostavitve jajc vplivu sonca.

Odkritje, kako je lahko z nihanjem temperature določiti spol želvjemu potomstvu, je ponovno prišlo na dan po dolgem ovinku. Morske želve so namreč ena tistih vrst, za katero kažejo veliko zanimanja varstveniki narave. Po njihovih gnezdih, v katerih je po nekaj desetih jajcih, se namreč steguje veliko požrešnih krempelj roparskih ptic in drugih živali, za njimi pa nič kaj dosti ne zaostajajo tudi ljudje, ki so jim želva jajca imenitna poslastica. Zaradi vsega tega so želva gnezda jajc pogosto izpropana, obstoj te živalske vrste pa ogrožen.

Varstveniki narave so zato poskušali reševati želva gnezda tako, da so jih zaščitili s ponjavami ali so jih prekopavali in jajca prenesli na bolj varne in lovcem na želva jajca manj znane kraje. Toda bili so prav presenečeni, ko so strokovnjaki ugotavljali, da je njihovo početje sicer hvalevredno in dobronamerno, vendar pa dela veliko škodo želvjemu rodu. Iz takšnih prenesenih ali zaščiteneh gnezdov se praviloma izlegli le moški potomci. Bilo jih je veliko, a kaj naj želvaki sami počno na svetu? Vrste ne morejo nadaljevati in ohraniti.

Do odkritja sta prišla ekologja J. Whitfield Gibbons in Stephen Morreal. Zakaj prihaja do moškega potomstva, pa je že pred več kot desetimi leti odkril francoski biolog Claude Pieau. Ta znanstvenik je raziskoval vpliv temperature na plazilsko potomstvo in ugotovil, da se iz jajc, ki se valijo pod nekoliko nižjo temperaturo, manj kot

27 stopinj, zleže samo moško potomstvo, iz tistih, izpostavljenih višji temperaturi, nad 27 stopinj, pa se zleže predvsem žensko potomstvo.

Biološke raziskave so to pravilo potrdile za številne plazilske vrste, od krokodilov do morskih in sladkovodnih želv, le da je učinek toplejšega ali hladnejšega valjenja pri nekaterih vrstah obraten.

In kako, da običajna želva gnezda dajejo mešano potomstvo? Odgovor je preprost. Iz jajc, ki so bližje površju, se izlegajo želvice, iz jajc, ki so globlje v jami, pa se izlegajo želvaki. Do odločilnih temperaturnih razlik v gnezdu pride seveda zaradi tega, ker so gnezda nabasana z jajci. V poprečju želva zleže okrog 150 jajc v eno gnezdo. Možnosti za mešano in številno potomstvo je dovolj.

Vse te ugotovitve so zanimive predvsem zaradi tega, ker jasno opozarjajo, da je vsakršno poseganje v naravo, naj bo tudi dobronamerno, hudo vprašljivo, če ga ne spremlja dobro poznavanje in veliko znanja. Sicer pa to velja za vse stvari v življenju sploh.

Manj žrtev

Uničili bodo manj laboratorijskih živali

Prenekatero novo ličilo, kozmetična krema, dodatek k jedem, kar vse naj bi služilo zadovoljstvu, je bilo narejeno na sramotnih poskusih. Kozmetična, živilska in druge industrije namreč preskušajo toksičnost in dražljivost novih preparatov in snovi na laboratorijskih živalih, da bi tako ugotovile, kako bo nanje reagirala človekova koža in sploh organizem. Zaradi takšnih poskusov vsako leto pogine nekaj milijonov poskusnih živali.

Ne samo da je to kaj slabo spričevalo človekovega odnosa do vsega živega, kar ga obdaja in česar del je on sam, tudi kupce takšno početje odvrača od nakupa izdelkov, za katere se razve, da za njimi stoji na stotisoče poginulih živali. Zato raziskovalci že nekaj časa iščejo, kako bi takšne poskuse dovolj učinkovito opravili kako drugače, ne da bi bili rezultati preverjanj kaj manj uporabni.

Kaže, da je raziskovalcem mihihiganske univerze uspelo. Našli so zamenjavo za laboratorijske živali in predlagajo, da poskuse o toksičnosti in dražljivosti posameznih snovi preskušajo na umetno gojenih tkivih kože sesalcev. Umjetno dobljena kožna tkiva imajo prav vse potrebne lastnosti za odkrivanje morebitnih nezaželenih učinkov novih preparatov na človeško kožo.

Čeprav s takšnimi nadomestki ni mogoče ugotoviti prav vseh možnih učinkov, pa bo v številnih primerih nadomestek lahko zamenjal živali.

Radarji zaznali NLP

Srečanje z neznanim letečim predmetom na severu

Dogodek se je sicer pripetil že novembra lani, vendar je v javnost prodrli šele zdaj. Ima vse značilnosti stotisočletih pričevanj o srečanju z neznanimi letečimi predmeti, le da je tokrat zraven podrobnost, ki vsej zadevi daje pečat resnosti. Prvič v zgodovini opazovanja enelpejev se je neznano telo odrazilo tudi na radarskem zaslonu.

17. novembra lani je letelo japonsko tovorno letalo iz Reykjavika v Kanado, upravljal pa ga je pilotski veteran Kendyju Terauchi. Vreme je bilo lepo, jasno, vidnost vzorna. In ko je letelo nad Beaufortovim morjem, je pilot ugledal nekaj nenavadnega, takoj za njim pa sta čudo opazovala tudi še druga dva člana posadke. V razdalji kakih 12 kilometrov jih je

spremljal ogromen predmet. Letel je tako hitro kot veliko reaktivno tovorno letalo, in to cele pol ure. Obletavala sta ga dva manjša predmeta, kot ta ga usmerjata. Predmet je bliskal z rumenimi, zelenimi in jantarjevimi lučmi.

Itrauchi je takoj sporočil letalski kontroli, kaj se dogaja. Dobil je dovoljenje, da se spusti na nižjo višino. Z njim vred pa se je spustilo tudi neznano plovilo, potem pa je čez čas izginilo.

Vznemirljivo pri vsej stvari je to, da je predmet zaznal pilot sam z malim vremenskim radarjem in da so ga zaznali tudi vojaški in civilni letalski kontrolorji, vendar le za kratek hip. Pri pregledu posnetkov odmeva niso več našli.

dežurni poročajo

RAZBIJAL STEKLENINO — Trebanjski miličniki so 10. januarja pridržali do iztreznitve 25-letnega Jožeta Kozarja s Svetinja pri Trebnjem. Možakar je v gostilni Springer razbil steklenino, vse pa zategadelj, ker mu na dokaj majavih nožičih niso hoteli postreči z novo pijačo. Kozar bo moral obiskati sodnika za prekrške.

NADLEGOVAL OBCANE — 9. januarja so imeli miličniki opravka s 27-letnim Tahirjem Drešajem iz Kanizarice. Možakar se je zadrževal v gostilni Rojčar tam nadlegoval občane ter jih izžival k pretepu. Ne dvomimo, da bo precej manj vroče krvi, ko bo obiskal sodnika za prekrške.

IZGINIL OSEBNI AVTO — Neznan storilec je v noči na 10. januar obiskal skupne garaže na novomeški cesti herojev. Izmed vseh prisotnih avtomobilov mu je bila najbolj všeč katrica z registrsko številko NM 113-698, lastnik Novomeščana Stanislava Korošca. Neznanec je v vozilo seveda sedel in ga odpeljal s seboj, s čimer je lastnik avtomobila oškodovan za najmanj poltretji milijon dinarjev. Može postaviti za storilec se poizveduje.

AVTO NAŠEL BREZ KOLES

VELIKI KAMEN — V noči na 4. januar se je nekdo lotil osebnega vozila Alojza Drenovca z Velikega Kamna. Drenovec je svojo stenoško zaradi okvare pustil ob cesti blizu Velikega Kamna in preko noči odšel domov, to pa je izkoristil neznanec in iz avtomobila odvil obe zadnji kolesi. Drenovec je ob okroglih 60 tisočakov.

dežurni poročajo

VELIKI KAMEN — V noči na 4. januar se je nekdo lotil osebnega vozila Alojza Drenovca z Velikega Kamna. Drenovec je svojo stenoško zaradi okvare pustil ob cesti blizu Velikega Kamna in preko noči odšel domov, to pa je izkoristil neznanec in iz avtomobila odvil obe zadnji kolesi. Drenovec je ob okroglih 60 tisočakov.

Kremne rezine pred sodiščem

Temeljni javni tožilec je te dni na sodišču vložil obtožnico zoper Šolski center za gostinstvo — Zaradi zastrupitve s slaščicami zbolelo 396 občanov

NOVO MESTO — Na dolgo in široko smo lanskega aprila pisali o hudi zastrupitvi s kremnimi rezinami iz slaščičarne Šolskega centra za gostinstvo na novomeškem Glavnem trgu, ko je kar 396 občanov iskalo zdravniško pomoč zaradi hujših prebavnih motenj, od teh so jih 60 obdržali na zdravljenju v novomeški bolnišnici. To je bila lani že druga množična zastrupitev občanov Novega mesta, zato nič čudnega, če je imela tolikšen odmev. Danes, dobrih devet mesecev po epidemiji, je preiskava končana, prav te dni pa je temeljni javni tožilec v Novem mestu zoper Šolski center za gostinstvo in njegovo odgovorno osebo vložil obtožnico.

Povejmo že uvodoma, da preiskava neposrednega vzroka zastrupitve ni odkrila, kar pa ne zmanjšuje krivde odgovornih. Dejstvo je pač, da so v slaščičarni dali v promet živila, ki so vsebovala precej več mikroorganizmov od dovoljenih. Tako je bilo 7. aprila v kremnih rezinah nad milijon mikroorganizmov v enem gramu (dopustna meja je 100 tisoč), 8. aprila je bilo v slaščicah »pufci« prav tako nad milijon mikroorganizmov, medtem ko jih je bilo v zimskem sladoledu nad 900 tisoč. Tudi analiza kremnih rezin, ki so bile v prometu 23. aprila, je pokazala, da vsebujejo nad 900 tisoč mikroorganizmov, od tega tudi koagulaza pozitivne stafilokoke; 29. aprila pa so bile v slaščičarni kremne rezine s preko milijon mikroorganizmi v enem gramu.

Ob sneženju brez večjih težav

Na Kočevskem in Ribniškem ni bilo zastojev

KOČEVJE, RIBNICA — Sneg, ki je minuli konec tedna zapadel na območju ribniške in kočevske občine, ni povzročil kakih večjih zastojev v prometu. Kot je povedal Zlatko Starešinič, dežurni v kočevskem tozdu Cestnega podjetja Novo mesto, so bile vse ceste v obeh občinah hitro splužene, v eni do dveh ur.

Po besedah direktorja tozda Sap-Integral Jožeta Mlakarja tudi avtobusi niso imeli večjih zamud. Izjema je le tisti, ki je vozil med Kočevjem in Koprivnikom, saj je v ponedeljek peljal le do Oneka, kajti cesta naprej ni bila splužena. Prav tako pa v ponedeljek zaradi plazov med Delnicami in Gornjim Jelenjem iz Kočevja ni odpeljal avtobus proti Reki. Dokaj mirne dni so imeli tudi miličniki, saj z izjemo nekaj manjših trkov kakšnih večjih prometnih nesreč tokrat ni bilo.

TRČENJE NA ZASNEŽENI CESTI

ZALOKE — V nedeljo ob 21.20 je prišlo na magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom do hujše prometne nezgode. 26-letni Dragan Starčič iz Poreča se je peljal z osebnim avtomobilom proti Ljubljani in pri Zalokah prepozno opazil na cesti stoječi osebni avtomobil 34-letnega Živojina Grujića iz Topolovnika. Starčič je sicer zaviral, vendar ga je na zasneženi cesti zaneslo v Grujićevo vozilo, ki ga je po trčenju potisnil še v osebni avto 34-letnega Vlastimira Simića, prav tako iz Topolovnika. V nezgodi se je voznik Grujić hudo poškodoval, laže pa 39-letna sopotnica Sobinka Budimirovič, vendar so oba prepeljali na zdravljenje v brežiško bolnišnico. Materialno škodo so ocenili na 850 tisočakov.

Olje ogrožalo podtalnico

Sodni epilog izlítja 12 tisoč litrov plinskega olja v brežiškem skladišču Petrola — Zavrjnena pritožba

BREŽICE — 7. septembra 1984 okoli 23. ure je prišlo v brežiškem skladišču naftnih derivatov do izlítja 12 tisoč litrov kurilnega olja. Ta dogodek je tedni dobil zaključni epilog pred višjim sodiščem v Ljubljani, ki je potrdilo sodbo prvostopenjskega sodišča, s katero je bil Petrol tozđ Komercialna obsojen na plačilo 600 tisočakov kazni, direktor kot odgovorna oseba pa na plačilo 20.000 din.

Do izlítja kurilnega olja je prišlo zaradi napake dežurnega delavca, ki je potem, ko je prevzel avtocestno s plinskim oljem, pomotoma odprl pred pričetkom pretakanja ventil rezervoarja, ki pa ga je že prej napolnil. Plinsko olje je tako namesto v cisterno iztekalo v jaške, iz neutrjene prečrpavališča pa v zemljo in ogrožalo podtalnico. Na srečo ni prišlo do hujših posledic, res pa je tudi, da bi bila nevarnost gotovo manjša, če bi imeli v brežiškem skladišču rezervoarje opremljene z zaščitno opremo, ki bi samodejno z akustičnim in optičnim signalom opozorili na iztekanje tekočine. Prav tako bi bila nevarnost manjša, ako bi bilo prečrpavališče utrjeno s plastjo nepropustnega materiala. Ob tem je potrebno resnični na ljubo dodati, da so se v Petrolu vse do leta 1982 zavzemali za zaščito okolja, v ta namen uvozili tudi 68 naprav proti prepolnitvi podzemnih rezervoarjev, vendar dovoljenja za uporabo teh aparatov ni bilo. Utemeljitev iz Zagreba je bila, da ne ustrezajo jugoslovanskim standardom, za sporne aparate pa kupca v tujini Petrolu navzlic trudu ni uspelo najti.

Lahkomiselni tudi starši

Moped za darilo je v rokah otroka kaj nevarna igrača zanj in ostale udeležence v prometu

Medtem ko so starši še pred nekaj leti svoje otroke ob rojstnih dnevih in dosežkih v šoli nagrajevali s skromnejšimi darili, se je zdaj leta močno razpasla navada: za darilo dajati moped. In to otroku pri štirinajstih letih, ki je v večini primerov ni sposoben dojeti, kako nevarno igračo je dobil! Vrh vsega starši še dopuščajo, da njihov ljubljencek seda na moped in se vozi z njim po mestu, ko niti še nima izpita.

To je ozadje naraščajočega mladoletnega prestopništva, s katerim imajo opravka pri sodniku za prekrške v Novem mestu. Veliko večino primerov prestopništva predstavlja vožnja z mopedi brez voznškega izpita. In ko potem v postopku ugotovljajo, kje je otrok moped dobil, se izkaže, da so ga kupili starši. Zaskrbnjuje vse večje število takih primerov, kajti v letu 1985 so jih imeli pri sodniku za prekrške 164, lani pa okrog 300 z 250 prestopniki. Nekateri so namreč nepoboljšljivi. Se potem, ko so bili že zaloteni, so še drugič in tretjič, celo petič zagrešili isto dejanje.

Nesreče v prometu je že tako in tako preveč, novomeške ulice pa so še najmanj primerne, da bi se po njih urili neizkušeni mladoletniki, a vendar se to dogaja z vednostjo in pomočjo staršev. Kako zajeziti tovrstno prestopništvo, ki bi pripomoglo nasploh k večji varnosti v prometu, so lani na širšem posvetu ugibali strokovnjaki različnih služb, od socialnih delavcev do sodnikov, tožilcev, miličnikov in članov sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu.

Problem je v tem, ker se mladoletniki in njihovi starši zavedajo, da zalotena pod 18. letom starosti na cesti pri vožnji brez izpita doleti le opomin pri sodniku za prekrške. Natak papir se po življenju izgaja! Kljub vsemu so našli možnost, kako lahkomiselnim staršem priti do živga. Zdej imajo sezname mladoletnikov, ki so jih miličniki na cestah prestregli brez voznškega izpita. Center za socialno delo bo mladoletnike in starše povabil na sestanke, kjer jim bo svet za varstvo in vzgojo v cestnem prometu predvajal vzgojne filme o nesrečah, ki se takim otrokom na vozilih dogajajo, in posledicah. Precej mladih je že na breglah in vse več je med njimi paraplegikov. V bodoče bodo tudi pri povratniku staršem naložili strožje nadzorstvo nad otrokom (ne samo opomin) in če se to ne bo zalogo, bodo kaznovani z znatno denarno kaznijo, ker opuščajo dolžno nadzorstvo nad mladoletnikom.

R. BAČER

ljive bolezn. Ta del obtožnice je grajen na podatku, da je v času med 5. in 22. aprilom iskalo zdravniško pomoč 396 občanov, pri 296 pa so iz blata izločili omenjeno salmonelo, skupni imenovalec vseh pa je, da so v omenjenem času bodisi sami obiskali slaščičarno bodisi jedli slaščice doma ali pa se družili z okuženimi osebami. Ob tem je potrebno omeniti, da v Šolskem centru za gostinstvo ne ugovarjajo analizam in rezultatom, ne znajo pa pojasniti, od kod v slaščicah mikroorganizmi in bakterije. Kot možne vzroke so navedli oporečnost vode ali razkužil, vendar sta izvida oba domneva vzroka zavrgla, saj sta bila neoporečna. Zanimivo je tudi, da so epidemiološka testiranja, ki so zajela kar 211 novomeških gospodinjstev s 643 člani, pokazala, da so zboleli predvsem tisti, ki so slaščice uživali že pred 7. aprilom, ko je bil opravljen prvi inšpektorski pregled in odvzeti vzorci za analizo, kar je bila seveda dodatna oteževalna okoliščina pri iskanju neposrednega vzroka zastrupitve.

Kakorkoli že, odgovornosti za opisane dogodke ne bo moč užežati, enako res pa je tudi, da se v gostišču na trgu zelo trudijo zagotoviti brezhibne higienske in delovne razmere, a jim pri tem velikokrat stoji na poti neprimerna in nefunkcionalna prostorska ureditev, ki se je morala ob prenovi stavbe ukloniti zahtevam spomeniškega varstva.

B. BUDJA

V Beogradu niso za točke

Predlagatelji sprememb obšli slovenske zahteve — Točkovanje kršitev bi najbolj udarilo povratnike

Veliko jih je, ki z zanimanjem čakajo, kaj bo prinesel tolikokrat napovedani načrt sprememb zakona o temeljni varnosti cestnega prometa v Jugoslaviji, vendar bodo, kot kaže, ostali razočarani. Sloveniji namreč predvidene novosti ne prinašajo domala nikakršnih sprememb, zahteve, ki jih je posredoval slovenski republiški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu očitno niso natele na plodna tla. Zato je razumljiva zahteva slovenskega sveta, naj predlagatelji sprememb pred obravnavo zakona v izvršnem svetu in v skušnici SFRJ vnovič pretehtajo slovenske predloge in vsaj pojasnijo, zakaj jih niso upoštevali.

In za kaj se zavzema svet za preventivo in vzgojo SRS? Njegovi člani so za takšno kaznovanje politikov, ki naj ne temelji na množičnem kaznovanju udeležencev v prometu, pač pa na zaostriži odgovornosti kršiteljev povratnikov. Z drugimi besedami povedano: zakon naj zaostri višino materialnih določil sankcij, kajti le tako bodo kazni prispevale k izboljšanju varnosti, in ne bodo več le »socialni institut«, kot so danes. Vsak udeleženec v prometu se bolj ali manj zavestno odloča za kršitev predpisov, za takšno zavestno ravnanje pa naj tudi plača kazni, ki bo nanj vplivala vzgojno in preventivno. Prav tako naj zakon uredi izterjave kazni in odgovornosti lastnikov vozil, kajti velikokrat ob storjenih prekrških niso ugotovljeni vozniki, kar povzroča vse večji nered in prispeva svoj delež k manjši prometni varnosti. Mnenje slovenskega sveta za preventivo je torej, da brez ustrezne kaznovalne politike tudi preventivni in vzgojni učinki nimatele na plodna tla. Sicer pa je že dalj časa jasno, da zakon z višini kazni ne more slediti inflaciji, in da te slej ko prej postanejo smešno nizke, zato je predlog slovenskega sveta za radikalne spremembe na tem področju deležla upravičen. In če predlagatelji sprememb v Beogradu niso za uvedbo posebnih vzgojnih ukrepov s sistemom točkovanja kršitev, kot ga predlaga Slovenija, potem je najmanj, kar bi moral omogočiti, to, da takšne novosti uvedejo tam, kjer so na to pripravljeni. Za kaj takega pa bo potrebno doumeti tudi, da ni v pristojnosti zveznega zakona povsem konkretno vsiljevati republikam, kaj in kako naj delajo, pač pa le postaviti okvirje, znotraj katerih naj vsakdo po svojih zmožnostih, sposobnostih in izkušnjah postavi sebi in razmeram primerno zakonodajo.

B. BUDJA

Zaporna kazen za delovodjo

Malomarnost delovodje kriva smrti delavca v kamnolomu Vrhpeč — Višje sodišče razveljavilo prvostopenjsko sodbo

NOVO MESTO — Redek je primer v dosednji sodniški praksi, da bi kdorkoli moral odgovornost za nastalo delovno nezgodo plačati z zaporno kaznijo, toda epilog nesreče v kamnolomu Vrhpeč, do katere je prišlo 15. februarja 1984, je bil očitno dovolj tragičen, da je višje sodišče v Ljubljani razveljavilo prvostopenjsko sodbo in delovodjo, 39-letnega Josipa Meiča iz Celja, kaznovalo s štirimisi meseči zapora.

Ekipa zagrebške Geotehnike za vrtnanje in miniranje, ki jo je vodil Josip Meič, je z deli v kamnolomu Vrhpeč pričela 1. februarja 1984. Celih 15 dni je brez kakšnih posebnosti opravljala svoje delo, 15. februarja, nekaj čez 15. uro, pa je prišlo do tragičnega dogodka. Delavec Adolbert Brezak je med opravljanjem svojega dela na zasneženi in zaledeneli strmini padel preko prepadne stene dvajset metrov globoko, poškodbe pa so bile tako hude, da jim je na mestu nezgode podlegel. Sodišče je ob tem ugotovilo, da je bil teren, kjer so delavci opravljali svoje delo, nezavarovan, o čemer najbolje priča podatek, da je bil naklon strmine med 40 in 45 stopinjami, pa nihče od delavcev ni bil privezan, kaj šele, da je bila pred prepadom, ki je bil nekaj metrov niže, postavljena varnostna ograja.

O Meičevi krivdi je pred časom razpravljalo že trebanjsko sodišče in ga obsojilo na pogojno kazen, zoper katero pa se je tožilec pritožil. Kot je že uvodoma navedeno, je višje sodišče v Ljubljani pritožbi ugodilo. Sodilo je namreč, da je družbena nevarnost tako neodgovornega početja večja, kot je ugotovilo prvostopenjsko sodišče, saj bi Meič kot delovodja ob tako slabih delovnih pogojih še posebej moral paziti na varnost delavcev. Ne nazadnje pa je potrebno zapisati še nekaj. Resda je bil Brezak med opravljanjem svojega dela vinjen, toda prav delovodja Meič je bil tisti, ki sodelavcem ni dovolil, da bi ga zamenjali, čeprav so slednji to hoteli. Izrečena kazen štiri mesecev zapora je tako že pravdomerna.

B. B.

POJASNILO

NOVO MESTO — Minule dni se je v našem uredništvu oglašil Blagoje Kostadinovski, ki je bil omenjan v zadnji številki Dolenjskega lista v eni od notic rubrike »Po dolenjski deželi«. Možakar je odločno zanimal, da bi bil on na Glavnem trgu v Novem mestu ustavljal občane, kot je zapisano, še posebej tiste ženskega spola, in jih zasul s psokvami. Vso zadevo smo vnovič preverili pri viru informacij, na novomeški UNZ, kjer stoji črno na belem, da je Kostadinovski nadelgoval občane in jih zmerjal ter tako kršil javni red in mir, res pa je, da ženski spol ni posebej omenjan.

Zasluge za prijetje tudi krajanom

Še o novoletnem ropu v Ardru pri Raki

ARDRO PRI RAKI — V prejšnji številki smo pisali o ropu, ki se je 2. januarja sredi belega dne pripetil v vasi Ardro pri Raki. Neznanca — kasneje se je izkazalo, da je šlo za 32-letnega Draga Kovačiča-Darka in 19-letnega Darinka Brajdiča-Bančija — sta oropala 71-letnega Franca Lekšeta in mu odnesla kar 120 starih milijonov, 2.450 zahodnonemških mark, 400 kanadskih dolarjev, poleg tega pa še dva vžigalnika in ročno uro. Na srečo je oškodovanec del denarja že dobil nazaj, saj je bila akcija miličnikov in kriminalistov iz Krškega hitra in učinkovita, storilca sta bila za zapahi že dobro uro po dejanju.

Dejanje zagotovo ne bi imelo takšnega konca, če se ne bi tokrat znova v praksi pokazalo, da besedi družbena samozasčita le nista fraza. Hitro in prisebno ukrepanje sosedov je bilo odločilno, da so miličniki in kriminalisti krške UNZ našli pravo sled in roparja presenetili v vsega dobri uro od trenutka, ko sta zapustila Lekšetovo stanovanje. V imenu oškodovanca jim greseveda iskrena zahvala.

OGENJ UPEPELIL HIŠO

RADOVICA — 7. januarja nekaj čez polnoč je prišlo do požara na stanovanjski hiši 74-letne Martine Režek z Radovice. Kot je pokazala preiskava, je ogenj nastal zaradi nepravilno speljanega dimnika. Visoka temperatura je zakrivila, da se je najprej vžgal leseni tram ob dimniku, kasneje pa se lesen strop, ogenj pa je nato razširil po celi hiši. Navzlic posegu gasilcev z Radovice je hiša v velikosti 8 krat 5 metrov pogorela, tako da je škoda najmanj za 500 tisočakov.

POPRAVEK

NOVO MESTO — V zadnji lanski številki našega lista smo na tej strani objavili krajši zapis z naslovom »S pasom pretepel ženski«, v katerem pa nam je za zagodel tiskarski škrtat. Pomotoma je namreč zapisal, da je Janez Šuklje sin Marije Kump, kar seveda ni res, in se za to prizadevi opravičujemo.

POŽAR V ZIDANICI

VRDUN — 2. januarja okoli 17. ure je prišlo do požara na zidnici 62-letnega Franca Kralja iz Plemberka. Ogenj se je v zidnici, ki stoji blizu vasi Vrdun, pojavil zaradi slabega dimnika, saj je preiskava pokazala, da je požar zakrivila iskra, ki je ušla med spoji zračnih tuljav na leseno ostrešje. Slednje je v celoti zgorelo, tako da je škoda za okoli 100 tisočakov.

Ogromna škoda ob eksploziji v Novoteksu

Zaradi lahkomiselnosti za najmanj 10 milijonov škoda

NOVO MESTO — Minuli torek, 6. januarja, je prišlo v novomeškem Novoteksu do močne eksplozije, ki je po prvih podatkih povzročila kar za preko 10 milijonov dinarjev škoda.

Neverjetna lahkomiselnost in ne previdnost sta bili glavna kriveca nesreče, do katere je prišlo v strojnem oddelku Novoteksa. 32-letni delavec Alojz Mahnič s Sel pri Zagorici je tega dne iz kdove kakšnega razloga vzel v roke večjo plastično vrečo, jo napolnil s kisikom in acetonom in odnesel v proizvodni oddelk. Tam je nato vrečko zažgal, kar je povzročilo strahovito eksplozijo, ki se je na srečo končala brez človeških poškodb, zato pa je popokala okoli 50 stebel v velikosti 1,5 krat pol metra. Kot že rečeno, je škoda na objektu in škoda, ki jo je povzročil zastoj proizvodnje, ocenjena na najmanj milijardo starih dinarjev.

VLOM V AVTO

ZIDANI MOST — V noči na 3. januar je nekdo vlomil v osebni avto Ivana Novaka iz bližine Loke. Novak je vozilo pustil parkirano na železniški postaji v Zidanem mostu, neznanec pa je najprej razbil trikotno okence in vlomil v avtomobil. Skušal je odviti avtoradio, a je bilo to zanj pretrd oroh, zato je rajne odnesel komplet ključev, dvigalko, verige, žarnico, komplet prve pomoči in izvijače. Novak je oškodovan za najmanj 50 tisočakov.

KRONIKA NESREČ

PREHITRO NA MOKRI CESTI — 27-letni Zlatko Gregorič s Sel pri Semeči se je 7. januarja okoli 19. ure peljal z osebnim avtomobilom po magistralni cesti iz Zagreba proti Ljubljani. Zaradi neprimerne hitrosti ga je pri Mačkovicu na mokrem vozišču zaneslo v levo, takrat pa je z osebnim vozilom pripeljal nasproti 40-letni Rajko Ostojič iz Rosavce pri Prijedoru. Prišlo je do trčenja, v katerem so se laže ranili voznik Ostojič in sopotnika, 13-letna voznikova hčerka Saša in 11-letni sin Slaven. Vse so odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico, medtem ko je bilo materialne škode za poltretji milijon dinarjev.

PREVERNIL SE JE — 6. januarja, nekaj po 17. uri, se je 33-letni Muris Hasič iz Semeča peljal z osebnim avtomobilom ou doma proti Ručetni vasi. V vasi Lipovec ga je zaradi neprimerne hitrosti in mokrega vozišča zaneslo, tako da je zapeljal na bankino ter nato na vsek, od koder ga je odbilo nazaj na cesto, kjer se je vozilo prevrnilo. Voznik se je laže poškodoval in so ga odpeljali v novomeško bolnišnico. Materialne škode je za 150 tisočakov.

MED ZAVIJANJEM NA LEVO — 22-letni Franc Blatnik iz Primče vasi pri Zagradcu se je 10. januarja ob 12.05 peljal z osebnim avtomobilom ob Baragovem trgu od avtobusne postaje proti ulici Pod gradom. Pri stavbi kmetijske zadruge je zavijal na levo, zaradi vožnje po levi strani vozišča pa je trčil v prednji del vozila, ki ga je vozila 23-letna Danica Kovačič iz Železnega. Materialno škodo so ocenili na 500 tisočakov.

Zmagovalca odloči peti niz

Četrta zmagovalec novomeških odbojkarjev v II. zvezni ligi — Zahod — Bojan Vernig neustavljiv na mreži — V soboto k vodilnemu železničarju

V zelo poprečni odbojarski predstavi, ki pa ji ne manjkalo preobratov in razburljivosti, so igralci novomeškega Pionirja v soboto zvečer pred domačimi gledalci vendarle iztržili četrto zmagovalec na prvenstvu in se tako priključili ekipam, ki sestavljajo sredino prvenstvene lestvice. Vrsta Novoga Zagreba, ki je tokrat gostovala v športni dvorani pod Marofom, je zagotovo ena najslabših, ki smo jih letos videli v Novem mestu, njena največja odlika pa je izkušnost, saj zanjo nastopajo igralci, ki so svojčas igrali tudi v I. zvezni ligi.

PIONIR — NOVIZAGREB 3:2 (10, 11, 6, -5, 10) — Začetna postava Novomeščanov: Komadina, Vernig, Brulec, Petkovič, Gregurek in Prah, je dokaj prepričljivo izgubila prvi niz in vse je že kazalo na gladko zmago Zagrebčanov. Šele v drugem setu so Novomeščani zaigrali prepričljivo, največjo zaslugi Bojana Verniga, katerega udarci na mreži so bili za goste neresljivi uganika in ki je gotovo najzaslužnejši, da sta točki ostali doma. Po izenačenem boju so gostitelji na niz odločili v svojo korist, brez težav pa so zmagali tudi v tretjem, ko so gostom oddali vsega 5 točk. Do pravega preobrata pa je prišlo v nadaljevanju. Novomeščanov, ki so do tega trenutka igrali z domala nespremenjeno postavo, enostavno ni bilo moč prepoznati. Blok, najmočnejše orožje gostiteljev, je povsem odpovedal, sprejem servisa je bil slab, podaje na mreži so bile netočne, vse to pa so izkušeni gostje izkoristili in v pičlih dvajsetih minutah odločili set v svojo korist. Novomeščanom niso pomagale niti številne postave in nov poraz je bil na pomolu. Takrat pa je prišel do izraza mladi Golec in z dobro igro v polju ter domiselnimi podajami ob mreži ob Vernigu največ prispeval, da so Novomeščani peti niz odločili v svojo korist. Sobotno srečanje je tako vnovič dokazalo, da bi se morali Novomeščani bolj nasloniti na mlade moči, čeprav je po drugi strani res, da med mladimi ni

pravega tolkača in da to breme še zmeraj ostaja na ramenih starejših, Verniga, Brulca in Komadine.

Novomeščani imajo po sobotnem 11. kolu 8 točk in so trenutno na 10. mestu, v zadnjem, 12. kolu prvega dela prvenstva pa igralci potujejo k vodilni ekipi Željeničarja, ki je doslej še edina neporažena, in povsem nesporno je, da na kakšno presenečenje tokrat ni moč računati.

B. B.

ŠAHISTI SLOGE NAJBOLJŠI

NOVO MESTO — V novomeškem domu JLA je bil pred dnevi tradicionalni šahovski turnir v počastitev 40-letnice delovanja in razvoja oboroženih sil Jugoslavije. Nastopilo je kar 16 štirilanskih ekip iz Novoga mesta, Trebnjega, Brežic, Sevnice in Ljubljane, najbolj pa so se izkazali šahisti Sloge iz Ljubljanskega doma JLA. Zbrali so namreč 26 točk, sledijo pa: ŠK Novo mesto 24, ZRVS Novo mesto 22, Pionir Novo mesto 21, KRKA Novo mesto 20, IMV Novo mesto 20, Garnizon Cerklje ob Krki 19, JLA Novo mesto 18 itd. Turnir je odlično vodil mednarodni sodnik Ferdo Avsec.

J. B.

PRIJAVE ZA NAMIZNOTENIŠKO LIGO

NOVO MESTO — Namiznoteniški klub Novo mesto organizira tudi letos rekreacijsko ligo, v katero se lahko vključijo tako sindikalne in ekipe krajevnih skupnosti. Ekipe bo štela po dva igralca, prijavitelj pa se je moč najkasneje do 20. januarja v prostorih za namizni tenis novomeške športne dvorane pod Marofom ali dopolne Egonu Žabkarju, telefon 22-441, in Marjanu Makaroviču, telefon 21-737.

Trimu za petami delavci iz KPD Dob

Na delavskih športnih igrah sodelovalo 600 delavcev

TREBNJE — Na lanskih delavskih športnih igrah občine Trebnje, ki jih je pripravila komisija za šport in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu, je sodelovalo prek 600 delavcev, kar je več kot leto poprej. Tudi tokrat so se najboljše odrezali športniki najštevilnejšega delovnega kolektiva, Trima.

Končni vrstni red ekip (moški): 1. Trimo 100 točk, 2. KPD Dob 91, 3. Tesnila Velika Loka 63, 4. Iskra Mokronog 62, 5. IMV Mirna 54, 6. Mercator 49, 7. Novoles TAP 41, 8. SO Trebnje 37, 9. VIO Trebnje 31, 10. Novoles TPE Račje selo 30, 11. M-KZ Trebnje 28, 12. Dana Mirna 23, 13. Elma Catež 19, 14. Kolinska, Mirna 18 točk.

In še lestvica ženskih ekip: 1. IMV Mirna 49 točk (zaradi treh prvih mest pred KPD Dob, ki je osvojil enako število točk), sledijo: 3. Trimo 46 točk, 4. Iskra 27, 5. SO 27, 6. Elma 19, 7. M-KZ 15 in 8. VIO 8 točk.

P. P.

Dober odpor Novomeščanov v Postojni

Odigrano zadnje kolo prvega dela prvenstva v SKL

Za republiške košarkarske ligaše ni počitka. Potem, ko so v soboto takov moški kot ženski ligi odigrale 11., zadnje kolo prvega dela prvenstva, čaka ekipe že to soboto nadaljevanje ligaskih bojev. Košarkarji Novolesa so tokrat bolj ali manj pričakovano ostali prazen rok v Postojni, povsem razumljiv pa je tudi visok poraz Labodovih igralcev v Žireh proti Kladivarju.

POSTOJNA — NOVOLES 103:91 (52:42) — Tudi Postojnčanom, ki so tik pod vrhom prvenstvene razpredelnice, so bili novolesovci bolj ali manj enakovredni nasprotnik. Resda so bili gostitelji v prvem delu boljšini in so vodili že z 19 točkami razlike, vendar je nadaljevanje prineslo veliko bolj izenačeno igro. Oslabljeni Novomeščani so zmogli dovolj moči, da so gostitelje ujeli in v 8. minuti drugega polčasa celo povedli z 62:61. Kakih 400 gledalcev v postojnski športni dvorani je takrat onemelo, vendar pa se je na njihovo srečo pravi čas razigral Nikolič, ki je najzaslužnejši za nov preobrat. Gostitelji so namreč dosegli kar 24 točk zapored, Novomeščani pa vsega eno, in zmagovalec je seveda bil odločen.

Novoles: Vučkovič 17, Seničar 22, Pintar 10, Golobič 9, Župevec 26, Plantan 17.

S 15 točkami so tako Novomeščani prvi del prvenstva zaključili na 8. mestu, kar je pričakovani rezultat, v soboto pa potujejo v goste k Triglavu, ki je v dosedanjih 11 kolih zbral prav tolikšno število točk.

KLADIVAR — LABOD 84:48 (39:19) — Vsega šest minut so bile gostje iz Novoga mesta enakovredni nasprotnik gostiteljicam, nato pa je sledil pričakovani razplet. Igralke Kladivarja so od minute do minute večale prednost in si do odmora priigrale že 20 točk naskoka, razliko pa so v nadaljevanju še povečale. Čeprav je dal domači trener priložnost tudi mladim igralkam, gostjam velike prednosti ni uspelo zmanjšati.

Labod: Srebrnjak 10, Avguštin 12, Strgar 3, Gal 7, Čavlovič 2, Dragman 8, Aš 6.

Z eno samo zmago so Novomeščanke po prvem delu predzadnje z enakim številom točk kot zadnjeevruščeni Maribor, v soboto pa potujejo v goste k ekipi Cimosa.

HRIBARJEVA ZMAGA

NOVO MESTO — Mladi novomeški namiznoteniški igralec Marjan Hribar je 3. in 4. januarja na velikem mednarodnem turnirju v Celovcu ob počastitvi 60-letnice tamkajšnjega zamenskega namiznoteniškega kluba dosegel izreden uspeh. V mladinski konkurenci je namreč prepričljivo osvojil prvo mesto, nastopil pa je tudi v članski konkurenci. Tam se je uvrstil med osmerico najboljših, podobno, kot v igri članski dvojici, kjer sta s Kočevcem Komacem prav tako prišla do četrtninala. Omenimo naj še, da sta se po turnirju v prijateljskem srečanju pomerili še reprezentanci Slovenije in Avstrije, zmagali pa so Slovenci, za katere je igral tudi Hribar, s 6:1.

VELESALOM ZA KLUBSKE NASLOVE

KRŠKO — SK Krško je v nedeljo, 11. januarja, v pravem snežnem metežu na Rogli organiziral klubsko prvenstvo v velesalomu za cicibane, pionirje in mladince. V izredno slabih razmerah za tekmovanje so bili doseženi ti rezultati: cicibani: 1. Lesjak, 2. Rozman, 3. Žibrat, cicibanke: 1. Klakočar, 2. Bačič, mlajši pionirji: 1. Pajtler, 2. Dular, 3. Roštohar, mlajše pionirke: 1. Petan, 2. Vuk, 3. Raušl, starejši pionirji: 1. Petan, 2. Zorič, 3. Novak, starejše pionirke: 1. Kranjčević, 2. Rožič, 3. Kuk Kukovičič, mladinci: 1. Kužnik, 2. Pleterski. Na zahtevni progi je nastopilo preko 60 mladih smučark in smučarjev.

PREPRIČLJIVO V KOBE

Stari TRG OB KOLPI — Pred dnevi so se končali mesečni hitropotezni turnirji šahovske sekcije pri TVD Partizan v Starem trgu ob Kolpi. Na desetih turnirjih je nastopilo kar 25 šahistov, končni vrstni red pa je takšen: 1. V. Kobe 79 točk, 2. U. Kobe 71, 3. Štajdohar 68, 4. Malenič 65, 5. Majerle 62, 6. Perko 58 itd.

FRICE NAJBOLJE STRELJAL

STARI TRGOBKOLPI — Te dni se je končalo tekmovanje TVD Partizan Stari trg v streljanju. Pa desetih mesečnih turnirjih je bil najboljši v streljanju z rračno puško Alojz Frice, sledijo pa: U. Kobe, Štajdohar, Špehar, Kure, Malenič itd. Skozi vse leto se je tekmovalnja udeležilo 36 strelcev in strelk. — ob

V NEDELJO CIKLOKROS ZA REPUBLIŠKE NASLOVE

NOVO MESTO — Na že tradicionalni progi med blokci na Drski bo v nedeljo, 18. januarja, dopolne letošnje republiške prvenstvo v ciklokrosu. Novomeščani, ki so postali že tradicionalni gostitelji najboljših slovenskih kolesarjev na začetku nove sezone, računajo z dobro udeležbo in seveda z dobrimi rezultati domačih tekmovalcev. Na startu bo kar osem kategorij, nastopajoči se bodo pomerili v konkurenci pionirjev A in B, pionirk, mladink, članic, mlajših in starejših pionirjev ter članov.

TEŽKO DO ČETRTE ZMAGE — Odbojkarji novomeškega Pionirja so v soboto zvečer v športni dvorani pod Marofom osvojili četrta pri točka na letošnjem prvenstvu. Tokrat so v razburljivih petih nizih ugnali vrsto Novoga Zagreba, najzaslužnejši za zmago domače vrste pa je bil Bojan Vernig (v akciji). Dogajanje ob mreži spremljajo (od leve proti desni) Gregurek, Prah in Petkovič. (Foto: B. Budja)

Že letos korak v svetovni vrh?

Pogumni načrti novomeških kolesarjev — Željni mednarodnih uspehov — Eden od ciljev: Novomeščan med petnajsterico na svetovnem prvenstvu

NOVO MESTO — Nedeljski ciklokros za republiške naslove, ki ga že nekaj let uspešno organizira novomeško KD Krka na tradicionalni progi med blokci na Drski, pomeni tudi bolj ali manj uradni pričetek nove kolesarske sezone. Novomeški kolesarji se nanjo že nekaj časa pripravljajo, čeprav jih glavnina priprav šele čaka. Te dni jih je moč srečati v novomeških športni dvorani, že prihodnji teden pa jih glavnina odpotuje na vsakoletne zimske priprave v ČSSR. In kakšni so načrti novomeške vrste, ki pomeni domala reprezentanco v malem, za letošnjo sezono?

Osnovni je vsekakor, da članska vrsta v postavi Sandi in Darko Papež, Smole, Glivar, Božič, Bojanc in Robič obdrži mesto najboljših jugoslovanske ekipe, podobni pa so tudi letošnji cilji starejših mladincev, za katere bodo vozili Šmajdek, Ravbar, Krevs, brata Judež, Zaletel. Poleg kopice prvih mest na državnih prvenstvih, etapnih dirkah in vožnjah na dirkališčih pa je velika želja novomeških kolesarjev prebiti se iz anonimnosti tudi na mednarodni sceni.

«Osvojili smo že toliko naslovov državnih prvakov, da nam prva mesta na prvenstvih Jugoslavije ne pomenijo več kakšne posebne stimulacije. Naš naslednji korak naprej v kvaliteti novomeškega kolesarstva morajo biti ob domačih uspehih tudi rezultati na mednarodnih dirkah in tekmah v tujini, naš največji letošnji cilj pa je, da se eden od novomeških kolesarjev uvrsti med petnajst najboljših kolesarjev sveta na svetovnem prvenstvu, ki bo na avstrijskem Koroškem,» pravi Jože Majes, ki ga imajo mnogi za nepopravljivega optimista, vendar je preteklost pokazala, da se je večina njegovih želja doslej tudi uresničila.

Ni čudnega potemtakem, če je za najboljši novomeški kolesarje predvidenih kar 35 dni zimskih priprav, prav toliko pomladanskih, ob njih pa še 20 dni poletnih. Za člane je letos predvideno, da bodo nastopili na 40 dirkah doma, na dvajsetih v tujini, ob tem pa jih čaka še 6 etapnih dirk na tujem. To so seveda klubski nastopi, vse pa kaže, da bodo imeli Novo-

meščani letos 3 kolesarje (Papež, Smole in Glivar) v A reprezentanci, štiri pa v drugi ekipi Jugoslavije, kar bo seveda število njihovih dirk še povečalo. V ilustracijo navedimo le, da bodo člani Krke letos nastopili na dirkah v Italiji, Avstriji, ČSSR, Nizozemski, Zahodni Nemčiji, Franciji, Siriji, Grčiji in Finski.

Morda še besedo, dve o starejših mladincih, ki imajo letos izredno

ŽE SREDI PRIPRAV — Novomeški kolesarji (na posnetku Jože Smole levo, Sandi Papež desno) so ta čas sredi priprav za novo sezono, v kateri želijo ne le ponoviti uspehe iz prejšnjega leta, pač pa jim dodati tudi kakšen rezultat mednarodne vrednosti. Prva preizkušnja čaka kolesarje že v nedeljo na republiškem prvenstvu v ciklokrosu v Novem mestu, kar pa verjetno ne bo dalo realne podobe o moči posameznih ekip, saj, denimo, Novomeščane glavni zimski in spomladanski trening šele čaka. (Foto: B. Budja)

obrna zadruga metlika

Komisija za delovna razmerja Obrtne zadruge Metlika

objavlja prosta dela in naloge:

1. dipl. ing. gradbeništva — za dela in naloge v komerciali,
2. dipl. ing. strojništva — za dela in naloge v komerciali,
3. ekonomista — za knjigovodska opravila v PE Ljubljana,
4. ekonomista — za knjigovodska opravila v Metliki.

Pogoji:

pod tč. 1 in 2 zahtevamo 3 leta delovnih izkušenj, pod tč. 3 in 4 zahtevamo 1 leto delovnih izkušenj.

Delovno razmerje bomo združili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. K sodelovanju vabimo kandidate, ki imajo organizacijske sposobnosti za delo v kooperacijskih odnosih malega gospodarstva za področje komerciale.

Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: Obrtna zadruga Metlika, 68330 Metlika, Partizanski trg 5 — za komisijo za del. razmerja.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 8 dneh po sprejemu sklepa komisije za del. razmerja.

31/2-87

DS SIS STANOVANJSKEGA IN KOMUNALNEGA GOSPODARSTVA NOVO MESTO, Novi trg 6/II

objavlja prosta dela in naloge

1. KNJIGOVODSKA OPRAVILA ZA STANARINE
2. KOORDINIRANJE VZDRŽEVANJA STANOVANJSKEGA SKLADA

Od interesentov pričakujemo, da bodo izpolnjevali naslednje pogoje:

pod 1:

— končana V. stopnja usmerjenega izobraževanja (srednja šola) ekonomske smeri
— 3 leta delovnih izkušenj

Pod 2:

— končana VI. stopnja usmerjenega izobraževanja gradbene smeri (višja gradbena)
— 3 leta delovnih izkušenj s strokovnim izpitom o zakonu o graditvi objektov.

Zaposlitev je za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev ter kratkim opisom o dosedanjem delu naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: DS SIS stanovanjskega in komunalnega gospodarstva, Novo mesto, Novi trg 6/II.

Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov delovne skupnosti.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili najkasneje v 30 dneh po končanem sprejemanju objav.

Vse informacije se lahko dobe na tel. št. 21-040 int. 266.

21/2-87

GIP PIONIR Novo mesto, TOZD TOGREL, Leskovec pri Krškem

objavlja prosta dela in naloge:

- 3 KV zidarjev
- 5 NK delavcev

Pogoji: pod 1: KV zidar — poskusno delo 2 meseca pod 2: starost nad 18 let — poskusno delo 2 meseca. Delavci imajo možnost priučitve za strojnika betonarne ter mostnih in stolpnih žerjavov.

Vsa dela in naloge združujemo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 10 dneh po objavi na naslov: GIP Pionir-TOZD TOGREL, 68273 Leskovec pri Krškem. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju ponudb.

18/2-87

61000 LJUBLJANA, Slovenčeva 95
tel. (061) 345-763, 343-763, h.c. 342-491
telex: 32257 YU HIDING

Emona Dolenjka, DSSS Novo mesto objavlja prosta dela in naloge:

1. samostojnega analitika,
2. komercialista za neprehrabeno blago,
3. čistilke.

Pogoji:

pod 1: visoka ali višja šolska izobrazba ekonomske finančne smeri in 2 oz. 3 leta ustreznih delovnih izkušenj, pod 2: višja ali srednja šolska izobrazba komercialne smeri in 2 oz. 3 leta ustreznih delovnih izkušenj, pod 3: osnovna šola in zdravstvene sposobnosti za opravljanje del.
Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: Emona Dolenjka, DSSS, 68000 Novo mesto, Glavni trg 28.

37/87-2

DO Komunala Novo mesto, p.o. Cesta komandanta Staneta 2

Po sklepu komisije za medsebojna delovna razmerja vabimo k sodelovanju:

1. kemijskega tehnika,
2. zidarje,
3. tesarje,
4. kurjača — vzdrževalca ogrevalnih naprav,
5. vzdrževalko upravnih prostorov,
6. več izvajalcev za inkaso parkirnine.

Bodočim sodelavcem nudimo možnost nadaljnega strokovnega usposabljanja, osebnega razvoja in napredovanja ter stimulativno nagrajevanje. Ponudbe z dokazili o izobrazbi in kratkim opisom dosežanih delovnih izkušenj pošljite v 8 dneh po objavi v časopisu splošno kadrovskemu sektorju DO Komunala Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 2.

42/87-2

DOM UPKOJENCEV IN OSKRBOVANECV IMPOLJCA — SEVNICA

Komisija za delovna razmerja objavlja

prosta dela in naloge za Dom upokojencev v KRŠKEM:

— fizioterapevta — 1 delavec

Pogoji:

- višja šola za zdravstvene delavce — smer fizikalna terapija, opravljen strokovni izpit, 1 leto delovnih izkušenj;
- delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Stanovanja ni.

Vloge z opisom dosedanjega dela in dokazilom o izobrazbi sprejema Dom upokojencev in oskrbovanecv Impoljca, 68290 SEVNICA, kadrovska služba, 15 dni po dnevu objave. Kandidati bodo o izidu objave obveščeni v 30 dneh po izteku objavnega roka.

15/2-87

Republiški sekretariat za pravosodje in upravo KAZENSKI POBOLJŠEVALNI DOM DOB PRI MIRNI

objavlja prosta dela in naloge:

1. VODJE OBSOJENSKE KUHINJE — INŠTRUKTORJA
2. VODJE IZMENE OBSOJENCEV V KOTLARNI
3. POOBLAŠČENE URADNE OSEBE — 2 izvajalca

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

Pod 1.

— da imajo višjo izobrazbo gostinske ali druge živilske smeri, organizacijske sposobnosti, izpit iz higienskega minimuma in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 2.

— da imajo srednjo (triletno) izobrazbo tehnične smeri, izpit za kurjača visokotlačnih parnih kotlov in eno leto ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 3.

— da imajo srednjo (štiriletno) izobrazbo penološke ali druge ustrezne smeri, ali srednjo (triletno) izobrazbo ustrezne smeri s pogojem, da ob delu končajo srednjo penološko šolo, moški, z odsluženim vojaškim rokom in enim letom ustreznih delovnih izkušenj.

Od kandidatov pričakujemo ustrezne moralne lastnosti, zavzetost in družbeno aktivnost pri uveljavljanju socialističnega samoupravnega sistema, aktivno znanje slovenskega jezika, da niso obsojeni za kaznivo dejanje ali v kazenskem postopku. Kandidati bodo opravljali psihološki preizkus s testiranjem in razgovorom.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Za objavljena dela in naloge je večana zavarovalna doba 12/16 mesecev.

Kandidatom nudimo samsko ali družinsko stanovanje.

Prijave z življenjepisom in dokazili pošljite na naslov:

Kazenski poboljševalni dom Dob pri Mirni, 68233 MIRNA, v petnajstih dneh po objavi.

36/2-87

emona hotels

šmartinska 130, 61001 ljubljana, jugoslavija
TOZD HOTELI RIVIERA — PORTOROŽ

**EMONA HOTELI — JUGOSLAVIJA
HOTEL SLOVENIJA — PORTOROŽ**

**VAS ZEBE? PRIDITE,
PRI NAS VAM BO
TOPLEJE!!!**

Ugodne cene v udobnem hotelu, bazen z ogrevano morskovo vodo, podvodna masaža, dobra hrana ter prijetna zabava in še veliko več, vas čaka v Hotelu Slovenija — Portorož, kraju s tradicijo gostoljubja in blago klimo.

**CENE POLPENZIONA ŽE OD
5220 DINARJEV DALJE.**

Posebni popusti za otroke do 10. leta starosti in trejjo odraslo osebo v triposteljni sobi.

INFORMACIJE IN REZERVACIJE PO TELEFONU (066) 73-051 ALI NA NASLOV HOTEL SLOVENIJA, OBALA 33, 66230 PORTOROŽ.

PRIDITE, NE BO VAM ŽAL!!!

VVO Oton Župančič Črnomelj

objavlja po sklepu sveta VVO

JAVNO LICITACIJO

za prodajo vozila KOMBI BUS 2200 D. Izklicna cena je 510.000 din. Javna licitacija bo v ponedeljek, 26. 1. 1987, ob 12.00 uri v VVO Oton Župančič, enota LOKA. Na licitaciji lahko sodelujejo pravne in fizične osebe, ki pred pričetkom licitacije vplačajo kavcijo v višini 10% izklicne cene. Davek plača kupec. Ogled vozila je mogoč eno uro pred licitacijo pri VVO Oton Župančič Enota LOKA, Kidričeva 18/b.

38/87-2

**Svet delovne skupnosti VIO TREBNJE
TOZD OSNOVNA ŠOLA MOKRONOG**

objavlja

prosta dela in naloge

1 SNAŽILKE za poln delovni čas.

Pogoj za sprejem: osnovnošolska izobrazba.

Pričetek del: 1. febr. 1987.

Rok za prijavo na razpis je 15 dni po objavljenem razpisu. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 8 dneh po opravljeni izbiri.

22/2-87

Novoles

Delavski svet TOZD TPP

razpisuje prosta dela in naloge

**INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA
ORGANA — DIREKTORJA TOZD**

pod naslednjimi pogoji:

1. VII. stopnja strokovne izobrazbe lesne, ekonomske ali organizacijske smeri, nad 5 let delovnih izkušenj oziroma z delom ocenjene delovne sposobnosti za opravljanje del in nalog,
2. organizacijske in vodstvene sposobnosti,
3. osebnostne lastnosti, določene v družbenem dogovoru o izvajanju kadrovske politike.

Delavski svet TOZD TG Dvor

razpisuje prosta dela in naloge

**INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA
ORGANA — DIREKTORJA TOZD**

pod naslednjimi pogoji:

1. VII. stopnja izobrazbe lesne, ekonomske ali organizacijske smeri, nad 5 let delovnih izkušenj ali z delom ocenjene delovne sposobnosti za opravljanje del in nalog,
2. organizacijske in vodstvene sposobnosti,
3. osebnostne lastnosti, določene v družbenem dogovoru o izvajanju kadrovske politike.

Vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev morajo kandidati oddati v 8 dneh po objavi na naslov: NOVOLES, lesni kombinat Novo mesto-Straža, z oznako »za razpisno komisijo«. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 60 dneh po končanem postopku.

35/2-87

**SALONIT ANHOVO
TOZD OPEKARNA — RUDNIK GLOBOKO,
BREŽICE**

Komisija za delovna razmerja

objavlja potrebo po delavcu za opravljanje del in nalog

STROJNEGA VZDRŽEVALCA — 2 delavca

Pogoji za sprejem: končana poklicna šola za strojnega mehanika ali ključavničarja in 1 leto delovnih izkušenj pri opravljanju nalog strojnega vzdrževanja.

Dela in naloge razpisujemo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in poizkusno dobo 3 mesecev. Prijave zbira komisija za delovna razmerja 8 dni po objavi razpisa. O izbiri bomo prijavljene kandidate pisno obvestili v 30 dneh po poteku razpisa.

14/2-87

**ZDRAVSTVENI CENTER DOLENJSKE
TOZD SPLOŠNA BOLNIŠNICA
NOVO MESTO**

Komisija za delovna razmerja

razpisuje prosta dela oz. naloge:

1. več bolniških strežnic,
2. 2 kuhinjskih pomočnic

Delovno razmerje sklepamo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom, s 3-mesečnim poskusnim delom. Osební dohodek pod 1 je 96.000 din, pod 2 102.000 din.

Kandidati naj vložijo pisne vloge ali se zglasijo osebno v kadrovski službi v 8 dneh po objavi.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 15 dneh po sprejemu sklepa o izbiri.

29/2-87

**MERCATOR ROŽNIK
TOZD GRADIŠČE
TREBNJE**

Komisija za delovna razmerja TOZD Gradišče Trebnje objavlja prosta dela in naloge

dveh natakarev v gostilni Grmada Trebnje.

Pogoji: — končana triletna šola za natakarja, — tečaj o higijenskem minimumu.

Delovno razmerje sklenemo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in enomesečnim poskusnim delom.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov: Mercator Rožnik-TOZD Gradišče, Trebnje, Golijev trg 11, v 8 dneh po dnevu objave. O izbiri bodo obveščeni v nadaljnjih 14 dneh.

30/2-87

Gorjanci

**DO Avtopromet, gostinstvo in turizem
»GORJANCI« Vavta vas**

Komisija za delovna razmerja delovne skupnosti skupnih služb razpisuje prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

VODJA FINANČNE SLUŽBE

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:
— višja izobrazba (VI. stopnja) ekonomske smeri
— 4 leta delovnih izkušenj
— opravljen strokovni izpit za dela pri zunanjetrgovinskem prometu.

Delavec bo izbran za dobo štirih let. Ponudbe z dokazili dostavite kadrovski službi podjetja na naslov: »GORJANCI«, Vavta vas, p. Straža, v 8 dneh po objavi. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

Komisija razglašá tudi naslednja prosta dela in naloge:

1. REFERENT ZA KOOPERACIJE,
2. TEHNIČNI KONTROLOR,
3. VARNOSTNIK.

Pogoji:

- Pod
- 1) srednja izobrazba (V. stopnja) ekonomske smeri in 3 leta delovnih izkušenj,
 - 2) avtomehanski delovodja (V. stopnja) in 3 leta delovnih izkušenj,
 - 3) skrajšani program in eno leto delovnih izkušenj.

Ponudbe z dokazili dostavite kadrovski službi podjetja na naslov: »GORJANCI«, Vavta vas, p. Straža, v 8 dneh po objavi. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

34/2-86

ZAHVALA
V 82. letu starosti nas je za vedno zapustila draga mama, tašča, stara mama in babica

ANA MUŠIČ

s Tanče gore

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnico spremili na zadnji poti. Zlasti se zahvaljujemo patronažni sestri Mirjani Car, ZB, pevcem iz Dragatuša, govorniku Evgenu Cestniku in g. župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njeni

Delo, trud in trpljenje — tvoje je bilo življenje.

ZAHVALA
V 85. letu starosti nas je za vedno zapustila naša dobra in skrbna mama, stara mama, prababica, sestra in teta.

ANA MOŽE

roj. PUGELJ,
iz Hudega 6

Najtopleje se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom in znancem, ki ste nam izrazili sožalje, darovali vence in cvetje ter spremili mamo na zadnji poti. Posebna zahvala velja sosedom Danici Stariha in Kicovim ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

V žalosti: vsi njeni

ZAHVALA
Ob smrti našega očeta, starega očeta, pradedca in strica

ALOJZA ERŠTETA

iz Mirne peči 50

se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in kolektivom Beti tozd Konfekcija Mirna peč, Novoles tozd BLP Novo mesto, ŽTO tozd za vleko vlakov Novo mesto, IMV Nabava ADRIA Novo mesto in KO ZB Mirna peč za izrečeno sožalje, darovano cvetje in vence ter spremstvo na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo GD Mirna peč in sosedom za pomoč, govornikoma za poslovilne besede in gospodu župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA
V 86. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

TEREZIJA GOVEDNIK

iz Bušnje vasi 34

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, pokojni darovali cvetje in jo v tako lepem številu pospremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo ZD Metlika, ZB in DU Metlika za darovane vence, sosedom za nesebično pomoč, govornici Martini Štefanič za ganljive besede slovesa, pevkam za zapete pesmi in župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: hčerka Marija, vnukinje Edita, Slavica in Jožica z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA
Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, sestre, tete in svakinje

FRANČIŠKE ZUPANČIČ

iz Bistrice 4

se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom in prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam pomagali ter z nami delili bolečino. Hvala za darovano cvetje in spremstvo na zadnji poti posebno še kolektivoma IMV Mirna in DANA Mirna ter sodelavcem iz LITOSTROJA, dr. Francu Žnidaršiču za nesebično pomoč med boleznijo, pevcem iz Šentruperta ter župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: sinova FRANCI in TONE z družinama v imenu sorodstva

ZAHVALA
V 76. letu nas je zapustila naša dobra mati, sestra in teta

ALOJZIJA GAZVODA

Brusnice 42

Zahvaljujemo se sosedom in sorodnikom, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, darovali vence in cvetje, ter gospodu župniku za opravljeni obred.

Vsi njeni

ZAHVALA
V 82. letu starosti nas je zapustil naš oče, ded in praded

ANTON OKROGLIČ

iz Ločne

Najlepše se zahvaljujemo vsem, ki so mu podarili vence in cvetje ter ga pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala vsem za izrečeno sožalje ter govorniku A. Paternostu za poslovilne besede.

Vsi njegovi

ZAHVALA
Po težki in dolgi bolezni nas je v 77. letu zapustila draga mama

ALOJZIJA MAJER

Dešeča vas

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem za podarjeno cvetje in vence ter za izrečeno sožalje. Iskrena hvala tudi internemu oddelku novomeške bolnišnice ter dr. Kocutarju za zdravljenje. Hvala tudi župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: sin Jože, Lojze, Tine z družinami

ZAHVALA
V 76. letu starosti nas je zapustila naša dobra mama, sestra, stara mama in teta

ROZALIJA KRAJNC,

roj. Železnik

iz Adamičeve ul. 36, Novo mesto

Ob boleči izgubi naše drage mame se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem za podarjeno cvetje in vence ali prispevek za nakup dragih medicinskih aparatov in za izrečeno sožalje. Posebna zahvala zdravnikom kirurškega oddelka in osebju oddelka za intenzivno nego Splošne bolnice Novo mesto za ves trud in veliko skrb med boleznijo. Hvala tov. Murnu za ganljive besede ob grobu, duhovnikom za lepo opravljeni obred ter pevcem GD Šmihel za zapete žalostinke. Pristrčna zahvala DO Kovinar, Obrtni zadrugi Hrast in Obrtnemu združenju ter vsem, ki so našo mamo tako številno spremili na zadnji poti in nam stali v težkih trenutkih ob strani.

Žalujoci: vsi njeni

Zakaj si moral nam umreti, ko pa s teboj je bilo lepo živeti?

ZAHVALA
V 73. letu starosti nas je po težki bolezni za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, pradedek, brat in stric

KAREL GALIČ

upokojeni mizarški mojster
iz Malenske vasi 20, Mirna peč

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih izrekli sožalje, pokojniku darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili do zadnjega doma. Zahvaljujemo se DPO Mirna peč, gasilskemu društvu Mirna peč, Globodolin Hmeljčič, Splošni bolnici Novo mesto in Kliničnemu centru v Ljubljani, društvu upokojencev Novo mesto in Mirna peč, pevcem in godbenikom, DO Novoles-TOZD TDP, Kit Mercator KZ Krka, Stanovanjski skupnosti občine Novo mesto, Krki-tovarni zdravil, NOVOTEKSU-TOZD TKANI-NA in Novotehni Novo mesto. Posebej se zahvaljujemo govornikom za poslovilne besede pred domačo hišo in ob odprtem grobu ter gospodu župniku za opravljeni obred. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

PRISRČNO SREČANJE

Tudi letos smo s pomočjo društva za pomoč duševno prizadetim pripravili novoletno praznovanje za prizadete. Najprej je bil kratek kulturni program, nato je prišel dedek Mraz in jih obdaroval s skromnimi darili. Na koncu je bila še pogostitev. Upam, da so teh nekaj trenutkov lepo preživeli.

PRIMOŽ JESENKO, 6.a
OŠ bratov Ribarjev Brežice

PLESNE VAJE

Na osnovni šoli v Semiču so se zadnji teden v decembru spet začele plesne vaje. Najprej se lahko vrtijo učenci četrtih in petih razredov, nato pa plešejo učenci višjih razredov. Tudi letos nas bo učil plesnih korakov Boris Vovk s soplesalko. Naučili se bomo nekaj standardnih, latinskoameriških in disko plesov.

ALENKA MAVSAR, 8.a
COŠ Semič

ZAHVALA
V 68. letu nas je nenadoma zapustil naš dobri mož, oče, stari oče, brat in stric

ALOJZ PANJAN

iz Lokev 13

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvala DO BELT, SCT TOZD KOVINAR, IMV TOZD ČRNOMELJ, MERCATOR-TOZDMETLIKA, KO ZB za darovane vence, Lovski družini Črnemelj za organizacijo pogreba, govornikoma za poslovilne besede ter duhovniku za opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA
V 88. letu starosti nas je za vedno zapustila draga sestra in teta

URŠKA LUZAR

iz Dol. Stare vasi 35 pri Šentjerneju

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ji darovali vence in cvetje ter jo spremili na njeni zadnji poti. Hvala tudi župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

Mercator-Agrokombinat Krško — TOZD POLJEDELSTVO-MESO KOSTANJEVICA na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja

objavlja prosta dela in naloge:

1. enega NK delavca — hlevarja,
2. enega NK delavca pri servisni skupini

za potrebe DE Farma prašičev v Pristavi pri Leskovcu.

Delo se združuje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Poskusno delo traja 3 mesece. e.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave na naslov: Mercator-Agrokombinat, Krško, CKŽ 52, kadrovska služba, v 8 dneh po dnevu objave.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po končanem zbiranju prijav.

23/2-87

tedenski koledar

Četrtek, 15. januarja — Pavel Petek, 16. januarja — Marcel Sobota, 17. januarja — Anton Nedelja, 18. januarja — Suzana Ponedeljek, 19. januarja — Marij Torek, 20. januarja — Boštjan Sreda, 21. januarja — Neža Četrtek, 22. januarja — Vincenc

LUNINE MENE

15. januarja ob 3.31 — ščip
22. januarja ob 23.46 — zadnji krajec

kino

BREŽICE: 16. in 17. I. ameriški avanturistični film Črni mesec. 18. in 19. I. ameriški fantastični film Nekontrahirana moč. 20. in 21. I. francoski kriminalni film Specialisti.
ČRNOMELJ: 15. I. ameriški film Dan ubijalca. 16. I. italijanski film Bud jezdi na zahod. 18. I. ameriški film

Superman III. 20. I. ameriški film Gospodar zveri. 22. I. risani film Smrčki prihajajo.
KRŠKO: 15. I. nemški erotični film Seks v visoki družbi. 18. I. nemška komedija Neprestane nadloge z dvojnikom. 19. in 20. I. (ob 16. uri) ameriška risanka Tom in Jerry. 20. I. ameriški akcijski film Življenja so v nevarnosti. 21. in 22. I. ameriški film Mož z zvezde.
NOVO MESTO — DOM KULTURE: 15. I. filmsko gledališče — ameriški film Človek za zahoda. Od 16. do 18. I. ameriška drama Pariz — Teksas. 19. in 20. I. ameriški glasbeni film Cindy. 21. I. ameriška drama Jolandi na skrivnost. 22. I. filmsko gledališče — ameriški western Tolpa Jassie Jamesa.
SEVNICA: 15. I. komedija — slovenski film Tistega lepega dne, akcijski film Kristina. 18. in 19. I. komedija Najboljši mali Kuperlaj v Teksasu. 19. in 20. I. pustolovski film Lov za izgubljenim zakladom. 21. in 22. I. film Dvigalo v okvari.

Brezovica 68, Šmarješke Toplice. 149-MV-2
APN 6, malo rabljen, prodam. Anton Papež, Mirna, cesta III. bat. VDV 58. 163-MV-2
UGODNO prodam P 126, delo karamboliran. Martin Kaplan, Volčkova vas 3, Šentjernej. 105-MV-1
Z 750 SC, letnik 1979, prodam. Gregor Grum, Dvor 53. 106-MV-2
KOMBI Z 850 ugodno prodam ali zamenjam za Z 630, z doplačilom. Telefon (068) 52-667. Informacije po 18. uri. 119-MV-2
ZASTAVO 128, 1985, prevoženih 18000 km, ugodno prodam. Tel. 56-656. 171-MV-2
Z 101 GT, letnik 1984, prodam. Telefon 23-856, popoldne. 178-MV-2
POCENI prodam Z 101, letnik 1978, in dele za R 4, letnik 1985. Franjo Pavlin, Gor. Brezovica 33, Šentjernej, tel. 32-020 int. 263. 117-MV-2
SUMBEM, letnik 1973, karamboliran, vzdrževan, prodam za 13 SM. Janez Jerič, Dol. Straža 94. Ogleđ popoldne. 118-MV-2
R 4, letnik 1977, karamboliran zadaj, registriran do junija, in JAWO 350, letnik 1979, kot nova, registrirana do oktobra, poceni prodam. Tel. 51-815. 170-MV-2
Z 101, letnik 1982 prodam. Virant, Stara vas 10, Škočjan. 172-MV-2
R 4 GTL, letnik 1983, prevoženih 27000 km, prodam. Zupančič, Levstikova 4, Novo mesto, telefon 22-403. 198-MV-2
KOMBI IMV 1600, letnik 1979, obnovljen, prodam. Milan Krofelin, Gor. Straža 208. 207-MV-2
GOLF J, prevoženih 73.000 km, odlično ohranjen, prodam. Telefon 22-083. 196-MV-2

prodam

PRAŠIČA za zakol oca 150 kg prodam. Slavko Šeruga, Sela pri Ratežu, tel. 85-959. (232-PR-3)
PRAŠIČA težkega 140 kg, prodam. Pavle Fakin, Čučja mlaka 5, Škočjan. 217-PR-2
NOV radiokasetofon na dve kasete prodam. Tel. 43-853. 210-PR-2
PRODAJ otroški košek z blazinico. Telefon 24-314.
PRODAJ nov kuhinjski bojler, 5 l, in novo zakonsko posteljo z jogijem. Telefon 27-712. 211-PR-2
PRODAJ dobro ohranjeno zamrzovalno skrinjo. Franc Fabjančič, Dol. Maharovec 13.
SKORAJ nov televizor Gorenje Körtng z daljinskim upravljanjem (diagonala 66 cm) prodam. Tel. (068) 60-314. 156-PR-2
PRODAJ nov barvni TV ISKRA AZUR (ekran 56 cm). Telefon 25-986, popoldne.
KONJA starih 14 let, prodam. Medle, Potov vrh 16. 166-PR-2
UGODNO prodam peč Stadler za centralno ogrevanje (40.000 ccal). Telefon 25-492. 177-PR-2
PRODAJ novo lesno kombinirko (5 operacij). Telefon (068) 49-044, popoldne ali zvečer. 179-PR-2
BREŽIŠKO SPALNICO, skoraj novo, prodam zaradi selitve. Naslov: Bulovec, Majde Šilc 21, stanovanje 4, telefon 22-662. 185-PR-2
TV, barvni, z daljinskim upravljanjem, nov, KÖRTING-GORENJE, ugodno prodam. Informacije popoldne na telefon 25-130. 191-PR-2
PO UGODNI ceni prodam kombinirko MIO STANDARD z rezkanjem. Ogleđ vsak dan od 15. do 19. ure. Bračič, Loška vas 13, Dol. Toplice. 193-PR-2
PRODAJ opremo za dnevno sobo. Telefon 72-546, od 16. do 21. ure. 197-PR-2
PANCERJE za velikost noge 38 in 40 ter otroške smuči in panzerje za 8 do 9 let prodam. Tel. 23-979. 201-PR-2
PRODAJ 2 m³ suhih hrastovih plohov (debelina 4 cm). Naslov v upravi lista (158/87). 206-PR-2
PRODAJ malo rabljen raztegljiv kavč, štedilnik na drva »Calorex« ter črno-beli televizor ISKRA. Telefon 85-281. 203-PR-2
PRODAJ mlado kravo s teličkom. Daljni vrh 22, Novo mesto. 202-PR-2

V TREBNJEM prodam nov štedilnik (2 plin, 2 elektrika) z garancijo, rabljen en mesec. Cena 55.000 din. Naslov v upravi lista (157/87). 160-PR-2
PRODAJ dve harmoniki, diatonični, 4-vrstni, dva avtomobila 125 PZ in škodo R 110, karambolirano, letnik 1978, mlin na kamne, tračno žago in domačijo na Pečicah z novo dokumentacijo in telefonom v izmeri 4,5 ha, parcelo na Čatežu 1555 m² primerno za vikend-vinograd, dva multikultivatorja 10 KS in 3 KS ter štiri m³ hrastovih suhih 5 let starih stebrov (fosnov), Franc Škerbinek, Černelčeva 19, 68250 Brežice. 158-PR-2
PRODAJ žensko poročno obleko št. 40. Gazvoda, K Roku 81 (Šmihel). 110-PR-2
UGODNO prodam nov barvni televizor. Tel. 22-430. 113-PR-2
UGODNO prodam novo sedežno garnituro, raztegljivo v posteljo. Tel. (068) 25-885. 120-PR-2
PRODAJ gostinski inventar: šank in drobni inventar. Ivan Poljanc, Dol. Kamence 60 a. 123-PR-2
PRODAJ spalnico. Tel. 24-461 ali 24-497. 125-PR-2
PRODAJ kobilo, staro 8 let, brejo 8 mesecev. Gole, Stari trg 42, 68210 Trebnje. 100-PR-1
NEMŠKE OVČARJE brez rodovnika, stare dva meseca, prodam. Tel. (068) 74-890. 130-PR-2
PLETILNI STROJ SINGER in garderobno omaro, prodam. Tel. (068) 79-351. 131-PR-2
PRODAJ večjo količino kvalitetne-

globtour

novi mesto
☎ 25-125, 25-789

ga sena. Franc Urbič, Dol. Dobrava 12. Trebnje. 132-PR-2
PRODAJ gajbice za krompir, Dol. Kamence, tel. 25-904. 139-PR-2
ZA ČIŠČENJE talnih oblog prodam stroj znamke Kärcher. Tel. (068) 20-507 Miro, 141-PR-2
PRODAJ večjo količino kostonjih stopov ter kolje za vinograd. Janez Dragovan, Svržaki 9, Metlika. 143-PR-2
ETAŽNO PEČ EMO CENTRAL 24, novo, ugodno prodam. Lukšič, Dol. Straža 81, Straža, tel. 84-708. 145-PR-2
PRODAJ dobro ohranjeno spalnico svetle barve. Tel. 47-200. P2-4MO
UGODNO prodam kotel Stadler (40.000 kcal) in plinski bojler Junkers W 250. Picek, Ribnica, tel. 861-086. P2-8MO
Skoraj nov televizor Gorenje-Körtng z daljinskim upravljanjem, diagonala 66 cm, prodam. Tel. 60-314. 156-PR-2
PRODAJ brezhiben črno-beli televizor Gorenje. Forčičin, Nad mlino 24, Novo mesto. 153-PR-2

kmetijski stroji

PRODAJ frezo, dve pogonski gumi, novi, in verige za TV 730. Vlado Bokan, Črmošnjice 19, Semič 204-KS-2
PRODAJ malo rabljen okopalnik Simplicity (8 KS). Tel. 22-083. 196-KS-2
KOSILNICO BCS prodam. Gazvoda, Brusnice 42. 187-KS-2
SNOPOVEZALKO za BCS prodam. Gazvoda, Smolenja vas 50, Novo mesto. 110-KS-2
PRODAJ motokultivator Goldoni 14 diesel s priključki in Tomos 3 M. Klobčar, Šentjernej, Kotarjeva 1. 114-KS-2
PRODAJ traktor Univerzal 445 s kabino. Bartelj, Jablan 41, tel. 84-331. 124-KS-2
PRODAJ traktor Zetor 70-11 (1100 delovnih ur). Jože Kos, Veliki Kal 18, Mirna peč. 134-KS-2
PRODAJ traktor URSUS 35 s koso v zelo dobrem stanju. Janez Žurga, Šentpavel 32, Šentvid pri Stični. (P2-15-MO)
TRAKTOR Paskuali 30 KM, star 10 let, s priključki, ugodno prodam. Žagar, Vinica 24, tel. 55-343, od 15. do 17. ure. 140-KS-2
TRAKTOR DEUTZ 15 KM s hidravliko ugodno prodam. Andrej Mušič, Loka, Na ulicah 17, 61234 Mengoš. 146-KS-2
TRAKTOR URSUS 355 C in kolebabo za prašiče prodam. Anton Pate, Dol. Kamence 18, Novo mesto. 148-KS-2
PRODAJ kosilnico BCS (figaro), dobro ohranjeno. Koncilja, Srednji Lipovec 10, 68361 Dvor. 155-KS-2
TRAKTOR »Tomo Vinkovič« 420, letnik 1984, v dobrem stanju, s kultivatorjem in plugom, prodam ali zamenjam za večjega. Janez Zupan, Zaloka 5, 68232 Šentrupert, tel. (068) 40-213. 209-KS-2
PRODAJ dvoosni (6 t) trosilec hlavskega gnoja z opremo za silažo. Telefon (068) 71-492.
TRAKTOR URSUS 335 s kabino in koso, dobro ohranjen, 1600 ur, prodam. Branko Hotko, Vrhje 59, 68258 Kapele.

kupim

KUPIM domačo rdečo koruzo. Muhaber 1/a, tel. 25-875. 116-KU-2
KUPIM kosilnico Alpina. Alojz Hočevar, Krka 5 a. 128-KU-2
KUPIM traktorsko jermenico »1« za traktor Normag (16 KM), Jože Dular, Srebrniče 5, Novo mesto. 147-KU-2
KORUZO kupim. Jaki, tel. 40-223. 151-KU-2
KUPIM plug Slavonec. Ivan Muc, Gor. Lovkica 45, 68330 Metlika. P2-3MO
KRŠKO — ARTIČE — BREŽICE. Na tej relaciji kupim parcelo. Ponudbe na telefon (068) 72-222, ob sobotah in nedeljah. 223-KU-2
ROTACIJSKO KOSILNICO 165, lahko v okvari, kupim. Telefon (068) 49-198. 174-KU-2
KUPIM dobro ohranjeno traktorsko prikolico kiper z dvojno gumo. Tel. (068) 79-406, od 12. ure dalje. 199-KU-2
V OKOLICI Novega mesta kupim parcelo za vinograd. Ponudbe na telefon 25-952. 192-KU-2

posest

HIŠO z vrtom, takoj vseljivo, v Novem mestu, prodam. Telefon (068) 22-936. 173-PO-2
MAJHNO HIŠO v Straži, z vodovodom, elektriko in telefonom, takoj vseljivo, prodam. Informacije (061) 214-927, od 17. do 20. ure. 200-PO-2
PRODAJ starejši vinograd (30 arov), dobro roden, s staro zidanico, v Vrhujuh, 10 km od Krškega. Električna, voda, asfalt zelo blizu. Gričar, Črešnje, Krško, tel. (068) 79-700. 159-PO-2
PRODAJ polovico hiše z ločenim vvhodom, vseljivo, v centru Mirne pri Trebnjem. Informacije na telefon (068) 72-545. 113-PO-2
VINOGRAD na Gradniku z obnovljeno zidanico (20 arov) na sončni legi prodam. Naslov v upravi lista (156/87). 135-PO-2
STARO HIŠO in njivo (60 arov) v Zburah pri Šmarjeških Toplicah prodam. Možnost nove gradnje. Gorenja vas 7, Mirna. 142-PO-2

DUBROVNIK za mladoporočence

KOŠENICO, možno za stavbišča, prodam. Jakše, Rakovnik 1, Novo mesto. 152-PO-2
V Prsladolu št. 30 pri Brestanici prodam 1,5 ha posestva, hišo do prve plošče in nekaj gradbenega materiala. Voda pri stavbi, elektrika blizu. Poleg avtobusne postaje. Primerno za zdomec. Informacije pri Vinku Žnidaršiču, Jablanica 49, 68294 Boštanj. P 2-2MO

obvestila

ŽALUZIJE, rolete, platnene zavese montiramo in popravljamo. Telefon (061) 264-172, 271-455. 50-50-MO
VALILNICA na Senovem obvešč stranke, da bodo piščanec od 9. januarja dalje vsak petek od 12. do 16. ure. Vljudno prosimo stranke, da se naročijo pravočasno. Valimo bele težke pasme, grahaste in rjave, srednje težke nesnice. Priporoča se Mijo GUNJILAC, valilnica, 68281 Senovo. 16-52-MO

NOVO

odpri smo obratovalnico
EXPRES IZDELAVO KLJUČEV in **POPRAVILO USNJENE GALANTERIJE** na C. komandanta Staneta 5

S. Željko

PIŠČANCE, enodnevnne in starejše, vseh vrst bomo začeli prodajati v januarju. Naročila sprejemamo na naslov: Franc Humek, Irča vas 18, Novo mesto, tel. (068) 24-496. 137-OB-2
ČISTIM vse vrste talnih oblog, sedežnih garnitur, rolete, travkove. Telefon 20-507. Miro. 141-OB-2
ČEVAM iz zamrzovalne skrinje teče ali vam ta na zunanjih stenah ledeni oziroma rosi, pokličite na telefon (062) 34-367, in obiskali vas bomo na vašem domu ter napako z jamstvom odpravili! 22-50-MO

ženitne ponudbe

STAREJŠI UPOKOJENEC z visoko pokojnino išče upokojenko za gospodinjico. Plača dobro. Ponudbe na oglasni oddelek pod šifro »Novo mesto«.

zahvale

NAJLEPŠE se zahvaljujem dr. KRANJCU za uspešno zdravljenje in njegovi medicinski sestri Mariji. Hvala ležna pacientka M. A. iz Novega mesta. 184-ZA-2

službo dobi

TAKOJ sprejem v delovno razmerje dve šivilji, lahko sta tudi priučenici. OD po dogovoru. Tel. 46-505. 138-SD-2
IZ OBMOČJA Kočevja in okolice iščemo večje število interesentov za honorarno delo na domu — predvsem ženske. Delo se nanaša na ročno izdelavo elementov za elektroniko. Interesenti naj se oglašijo na naslov: ZASEBNA OBRT Franc RUDL, Kočevje, Bračičeva 24, tel. 851-197.
ZAPOSIM tri delavce v kovinski stroki — montaža, teren, VKV, KV, PK z vozniskim izpitom B kategorije. Kovinsko strojno vzdrževanje Boris Kos, Gubčeva 11, Krško, tel. 72-711. P 2-13-MO

stanovanja

NUJNO iščem sobo v Novem mestu ali bližnji okolici Cikave. Lahko kot sestanovalec. Ponudbe sporočite na telefon (061) 327-418. 133-ST-2
GARSONJERO ali sobo v Novem mestu vzajem v najem. Telefon 84-337, v dopoldanskem času. 157-ST-2
NAJMEM garsonjero ali manjše stanovanje. Javite se na tel. 26-229. 195-ST-2
MLAD zaposleni par išče ogrevano garsonjero (opremljeno ali neopremljeno) v Novem mestu. Možnost predplačila. Šifra: »JANUAR 87. 183-ST-2
ODDAMO eno in pol sobno centralno ogrevano stanovanje, vseljivo takoj. Telefon 20-374.

motorna vozila

ZASTAVO 850, letnik 1985, prodam. Telefon 21-087. (231-MV-3)
FIAT 750, letnik 1982, prodam. Tel. 25-097. 226-MV-2
Z 101, letnik 1978, dobro ohranjeno, prodam. Telefon 24-559, popoldne. 224-MV-2
Z 101, letnik 1983, prodam. Informacije na telefon 26-149. 212-MV-2
Z 101 prodam po delih. Tel. 24-992.
PEUGEOT 104 GL, 1975, prevoženih 80000 km, prvi lastnik, ugodno prodam. Tel. 25-843. 214-MV-2
Z 101 comfort, letnik 1980, prevoženih 50.000 km, prodam za I M. Tel. (068) 21-916. 215-MV-2
R 4 GTL, letnik 1985, registriran do junija 1987, prodam. Tel. (068) 84-328. 216-MV-2
R 4 GTL, letnik 1983, prevoženih 24500 km, prodam. Telefon 84-759. 225-MV-2
R 4 GTL, star deset mesecev, ugodno prodam. Tel. 25-554, popoldne. 224-MV-2
POLONEZ, star 6 let, prodam. Hančič, Nad mlino 19, Novo mesto, telefon 25-173. 218-MV-2
ZASTAVO 750, letnik 1977, registrirano do maja, obnovljeno, prodam za 35 SM. Cankarjeva 3/a št. 16, Krško, popoldne.
Z 750, letnik 1972, obnovljeno, poceni prodam. Dolinar, Kotarjeva 6, Šentjernej.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DIC, tozd Dolenjski list, Novo mesto.
USTANOVITELJ: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje.
ČASOPISNI SVET je organ družbenega vpliva na programsko zasnovano in uredniško politiko.
UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Rla Bačer, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Anton Jakše (novinarski servis in EP), Zdenka Lindič-Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey in Ivan Zoran.
IZHAJA ob četrtnih. Posamezna številka 200 din, polletna naročnina 4.000 din, za delovne in družbene organizacije 8.000 din. Za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (oz. druga valuta v tej vrednosti) na leto.
TEKOČI RAČUN pri SDK Novo mesto: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-970-257300-128-4405/9 (LB-Temeljna dolenska banka Novo mesto).
OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu za ekonomske oglase 2.600 din, na prvi ali zadnji strani 5.200 din, za razpise, licitacije ipd. 3.300 din. Mail oglas do deset besed 1.300 din, vsaka nadaljnja beseda 130 din.
NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Germova 3, p.p. 130. Telefon: uredništvo (068) 23-606 in 24-200, novinarski servis 23-610, ekonomska propaganda, mail oglasi in naročniški oddelek 24-006. Nenaročenih rokoplsov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozd Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

NOVOTEKS
NOVOTEKS, teksilna tovarna, n.sol.o., Foersterjeva 10, Novo mesto
Kadrovski oddelek
vabi k sodelovanju
STROJNE KLJUČAVNIČARJE ali STRUGARJE
Pogoji:
— končana poklicna šola ustreznih smeri
— 1 leto delovnih izkušenj
— odslužen vojaški rok
Zaposlitev je za nedoločen čas. Zainteresirani kandidati naj oddajo pisne prijave na naslov: NOVOTEKS, tek. tov., n.sol.o., Foersterjeva 10, 68000 Novo mesto, kadrovski oddelek.

Mercator-Standard Novo mesto Komisija za delovna razmerja
objavlja prosta dela in naloge:
1. vodje skladišča na debelo
2. namestnika poslovodje mešane živilske stroke
3. oddekovodje v skladišču na debelo
4. več prodajalcev in komisionarjev
Pogoji:
pod št. 1 do 3 VKV trgovski delavec V. stopnje zahtevnosti ter 5 let delovnih izkušenj, pod št. 4 KV trgovski delavec IV. stopnje zahtevnosti ter 3 leta delovnih izkušenj.
Delo se sklepa za nedoločen čas po polni delovni časom in 3-mesečnim poskusnim delom. Kandidati naj pisne vloge z dokazili o strokovni izobrazbi in opisom dosedanjih delovnih izkušenj pošljejo v 15-dneh po objavi na naslov: Mercator Standard Novo mesto, Glavni trg 3, kadrovska služba.
Prijavljeni kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po končanem zbiranju prijav.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in prijatelja

MILANA KRIŽANA

iz Novega mesta

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sodelavcem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, z nami delili bolečino, nam izrekli sožalje, pokojnemu darovali cvetje in vence ter ga v tako velikem številu pospremili do zadnjega doma.

Posebej se zahvaljujemo Puceljevim, dolgoletnemu prijatelju pokojnega Francu Abramcu, Frankovim, LD Gradac v Beli krajini, pevskemu društvu »Dušan Jereb«, novomeški godbi, Mesariji-prekajevalnici Litija, SDK Novo mesto, dijakom 4. a razreda SŠ zdravstvene usmeritve Novo mesto, krajanu Tonetu Pavlinu ter ostalim govornikom za iskrene poslovilne besede. Zahvaljujemo se tudi gospodoma proštu in vikarju za lepo opravljen obred ob zadnjem slovesu.

V neizmerni žalosti: žena Marija ter sinova Matjaž in Davorin v imenu vsega ostalega sorodstva-in prijateljev

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

JANEZA PAHULJE

gradbenega inšpektorja v pokoju

se zahvaljujemo vsem, ki ste ga obiskovali med boleznijo, si prizadevali, da bi bil ta čas zanj znosnejši, in mu vlivali vero v življenje, zlasti Miri in g. Oberstarju. Prav tako iskrena zahvala vsem za izraze spoštovanja ob njegovi smrti, za darovano cvetje in spremstvo na zadnji poti, g. župniku za cerkveni obred in lepe besede, pevcem in govorniku za nagovor ob grobu.

Žena Angela, hči Božena, zet dr. Michele Leonardi, vnuka Igor in Miha ter drugi sorodniki

Dolenja vas, Ljubljana, 7. 1. 1987

ZAHVALA

Po dolgotrajni in težki bolezni nas je v 42. letu starosti zapustila draga hčerka, sestra, svakinja in teta

NADA JUG

iz Sevnice, Savska 20

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojno v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo dr. Slapšakovi in kolektivu Dana z Mirne ter gospodu župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: mama in brat Srečko z družino

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, teta in svakinja

ANICA GUTMAN

iz Dolenjskih Toplic 145

Najprisrčneje se zahvaljujemo vsem, ki ste počastili njen spomin, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnico pospremili na njeni zadnji poti. Zahvala vsem sorodnikom, prijateljem, sodelavcem, znancem in sosedom, delavcem v Domu starejših občanov v Novem mestu za skrb in nego v zadnjih mesecih, članom Gasilskega društva Dolenjske Toplice za lepo opravljen pogrebni obred, Zdravilišču Dolenjske Toplice, ZZB in Društvu upokojencev Dolenjske Toplice, pevcem iz Šmihela ter govornikom za poslovilne besede. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Po kratki in težki bolezni nas je v 71. letu za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek in brat

JOŽE ŠKOF

borec NOV
iz Birčne vasi

Ob prezgodnji in boleči izgubi našega dragega se iskreno zahvaljujemo osebju bolnišnice za lajšanje bolečin ob izteku njegovega življenja in vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, darovali vence, cvetje ter pokojnega pospremili na njegovi zadnji poti. Še posebej se zahvaljujemo OZZK, KO ZB NOV, OO ZVRS, KS Birčna vas, pevskemu zboru, godbi na pihala, KZ Črnomelj, Mercatorju-Standardu, kolektivu Pogače in nosilcem praporov, tovarišema Boltarju in Rozenbergerju pa za lepe poslovilne besede. Pogrebnemu zavodu in vsem, ki so pomagali pri organizaciji pogreba, sorodnikom in znancem še enkrat prisrčna hvala!

Žalujoči: žena Branka, sin Branko, hči Jožica z družino, brat Franc, sestra Karolin in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Poln mladostne zagnanosti, upov in načrtov nas je v cvetu življenja med opravljanjem poklicne dolžnosti neotolažljivo zapustil naš najdražji mož, oče, sin, brat, vnuk in stric

IRFET HOZDIČ

miličnik PPM NM
Danila Bučarja 26, Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom in sosedom, delavcem Postaje prometne milice Novo mesto in delovni skupnosti UNZ Novo mesto, tudi za organizacijo pogreba, Postaji milice Novo mesto, godbi milice in delavcem RSNZ SR Slovenije in Delovne skupnosti DO IMV, ki so nas tolažili v teh težkih trenutkih, darovali cvetje in spremili pokojnega na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše mamicе

IRENE PEČAVAR

se zahvaljujemo vsem, ki ste nam želeli pomagati in ste z nami žalovali.

Andrej, Ali, Živa in Irenca

ZAHVALA

V 86. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dobri oče, stari oče in praded

ANTON JAKLEVIČ

Adlešiči 17

Zahvaljujemo se vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, DO Belt in organizaciji ZZB Adlešiči ter vsem ostalim za podarjene vence in cvetje, tov. Cvitkoviču in Starešiniču za poslovilne besede, pevskemu zboru iz Adlešičev za zapete žalostinke ter vsem, ki ste nam pomagali. Zahvaljujemo se tudi g. župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustila draga mama, stara mama in teta

NEŽA CONTA

roj. Bregar

iz Mihovega 26 pri Šentjerneju

Najlepše se zahvaljujemo vsem vaščanom, sorodnikom, prijateljem, znancem ter kaplanu za lepo opravljen obred.

VSI NJENI

*Če bi ljubezen govorila,
solza mrtve bi budila,
ne bi tebe, dragi tata,
črna zemlja krila.*

V SPOMIN

15. januarja minevata dve leti žalosti, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi

DANIJEL- DAKO CAR

iz Metlike

Spomin nanj bo vedno živ. Hvala vsem, ki se ga spominjate.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 70. letu nas je zapustila naša draga žena, mama, stara mama, tašča, sestra in teta

ROZALIJA ZORN

roj. Rom

POTOKI 1, Semič

Ob težki izgubi se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za pomoč, izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje ter vsem, ki ste jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Hvala tudi kolektivoma Iskra Semič in KK Vipava, sosedu Antonu Kapšu za besede slovesa, izrečene pred hišo žalosti, ter duhovniku za lepo opravljeni obred.

ŽALUJOČI: mož Franc, sinova Vinko in Ciril z družinama, sestra Nežka z družino in ostalo sorodstvo

V SPOMIN

V tem mesecu mineva dvoje žalostnih let, odkar smo se poslovili od ljube mame in stare mame

TONČKE KUNSTELJ

iz Mokronoga,

ter osem let, odkar nas je zapustila predraga sestra in teta

CVETKA KUNSTELJ

iz Mokronoga

Hvala vsem, ki se jih spominjate!

VSI NJUNI

PAVEL ŽAGAR

Je strog, a ne tako brezdušno uradniški, kot so premnogi drugi delavci v pisarnah. Takole biva kratkem lahko povzeli »malo anketo«, ki smo jo opravili o Pavlu Žagarju, sanitarnem inšpektorju iz Trebnjega. To je bila iztočnica za tale portret o človeku, ki je lani postal tudi predsednik občinske konference socialistične zveze v Trebnjem.

Pavel je tretji, najmlajši otrok složne družine iz Sentvida pri Stični. Oče je bil pevovodja v šoli, zato je še pri četrupeljnih zborih. Staršev ni več med živimi, otroci pa se redno obiskujejo. Pavlov brat dela na inšpekciji SDK v Novem mestu, sestra pa je profesorica slavistike na študentski gimnaziji. Pavel je kot višji sanitarni tehnik leta 1962 prišel v Trebnje in tod oral ledino področju sanitarne inšpekcije. Nekaj let je stanovalna Mirni, zatem se je z družino preselil v Trebnje.

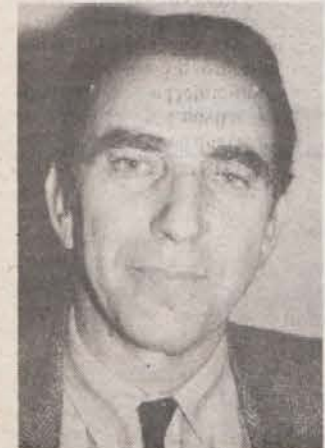
»Stanovanje v bloku je bilo bolj majhno, zato smo leta 1973 pričeli graditi hišo. Možnosti so bile tedaj malo boljše, tudi sposojili ni bilo težav in se je dalo z uslužbenko plačo shajati. Vseeno je bil to ogromen napor za družino, saj smo vse delali z las-

tnimi močmi. Zdaj si ne bi več upal lotiti se tega, to je izredno težko, dohodki pa, veste, kakšni so. Treba je imeti ogromen pogum, lotiti se je treba, ne pa čakati, da ti bo kdo pomagal,« je povedal Žagar. Ostal je dosleden, nikoli ni iskal protekcije, kaj šele, da bi mu kdo lahko očitil izkoriščanje službenega položaja. Ni si dovolil dela s šušmarji, tako da mu nihče ni mogel očitati, češ tedaj sem jaz tebi šel na roke, zdaj pa pojdi še ti meni in zameži na eno ali obe oči. Danes lahko Žagar vsakomur mirne duše pogleda v oči. Tudi sinovoma — starejši študira gradbeništvo, mlajši pa je še v osnovni šoli — je prijeten, da nista morala poslušati očitkov, ki pogosto letijo na izpostavljene poklice, kakršnega opravlja njun oče.

Ob svojem delu je Žagar veliko prostega časa razdaljal za politično delo v partiji in aktivistično delo v SZDL, koje bilo treba iti med ljudi zaradi volitev, referendumov. Že leta 1978 je bil izvoljen za sekretarja OK SZDL, prav tako volonterja, kot zdaj za predsednika. Od leta 1982 je namestnik načelnika uprave inšpekcijskih služb Novo mesto, kjer je ves čas zaposlen. O svojem poklicnem delu pravi, da osnovni ciljni kaznovanje ljudi, ampak izboljševati razmere. »Marsikdaj sta dejansko boljša lepa beseda in resen pristop kot pa sankcije, te so bolj za tiste, ki hočejo ignorirati službo in zakonodajo.«

Ko razmišlja o SZDL, meni, da je obstalana mestu, ni bilo napredka, ker je izgubila stik z najširšimi množicami. Predvsem pa je treba po Žagarjevem mnenju bolj prisluhniti mladim, proučiti kaže tudi, zakaj toliko strokovnjakov dela zunaj trebanjske občine.

PAVEL PERC

● Polna žlica je tako rekoč naravna ovira na poti med možgani in jezikom.

Milan Dedič

● Polovično znanje je nevarnejše od neznanja. (Bolivijski pregovor)

● Človeku smeta vladati edino znanost in vest. (Hugo)

Pri ljudeh našel zavetje

Jelen, ki so ga lansko pomlad prinesli butorajski otroci s paše, se je udomačil pri Perušičevih

BUTORAJ PRI ČRNOMLJU — Ko so butorajski otroci lani spomladi pasli ovce na robu vasi, je prišel k njim jelenček, star le nekaj dni. Otroci so ga pripeljali k Perušičevim, ker je gospodar Alojz lovec. Poskušali so ga hraniti z dudo, a je hrano zavračal. Le vztrajnost gospodinje Nike ga je rešila zagotove smrti. Toliko časa mu je namakala gobček v skledo z mlekom, da je končno začel sam piti.

»Zakaj je jelenček prišel k otrokom, ne vemo. Gotovo je, da je bil lačen. Morda ga je mati zapustila, ker je imela dvojčke, ali pa jo je kdo ustrelil,« še vedno ugiba Nika. Sicer pa to za Perušičeve sedaj niti ni več pomembno. Jelen — ime so mu dali Miki — se je namreč tako udomačil, da ga imajo kot za družinskega člana. A ne le Perušičevim, prijel je se je vsem vaščanom. Čez noč spi v hlevu s kravami, podnevi pase prosto sprehajaja zunaj. »Če zjutraj, kos hčerko neseva mleko v zbiralnico, najprej njemu ne nalijeva mleka, se postavi pred naju in naju ne pusti naprej. Z menoj gre v sosednjo vas, hčerko Janjo, ki hodi v šolo v Črnomlju, spremlja na avtobus. Rad je med ljudmi. Pri

njih išče zavetje,« pove gospodinja Nika. Prizna, da Miki veliko poje, vendar pa se na kmetiji vedno najde kaj zanj.

»Bolj me skrbi to, da bo, ko mu bodo zrasi rogovi, postal nevaren ljudem. Vemo, da bi se vrnil, če bi ga odpeljali v gozd, kajti navajen je ljudi in nedivjine. Sicer bi ga radi obdržali, čim dlje bi se dalo, ko pa to ne bo več moč, bi najraje, da bi ga sprejeli v živalski vrt,« razmišlja o Mikijevi prihodnosti Nika.

M. B.-J.

Letos bo cepljenje proti tetanusu

Najprej v novomeški občini — Nalezljiva bolezen

Tetanus ali mrtvični krč je nalezljiva bolezen. Povzročajo ga bacili, ki je povsod okoli nas. V organizem pride pri poškodbah. Za okužbo je dovolj že čisto majhna ranica na koži, torej vsakodnevne poškodbe, na katere sploh nismo pozorni. Tetanusni bacili izločajo strup, ki sodi med najmočnejše naravne strupe in ki prizadene živčevje. Prizadeto živčevje se kaže tako, da so mišice bolj toge, in že zelo majhni dražljaji (n. pr. dotik) povzročijo hude krče. Krči se lahko razširijo na dihalne mišice in glasilke ter bolnika zadušijo. V še hujših primerih so lahko prizadeti tisti centri, ki skrbijo za pravilno delovanje srca: bolnik lahko umre zaradi odpovedi krvnega obtoka. Bolezen je zelo huda, dolgotrajna in se lahko kljub vsej moderni medicini konča usodno, s smrtjo.

Edina zares učinkovita zaščita pred tetanusom je cepljenje. Nasploh je tetanus bolezen necepljenih. Cepljenje je obvezno za otroke in mladino do dopolnjenega 19. leta starosti. Moški so ponovno cepljeni v JLA. Cepljenje je obvezno tudi v primeru poškodb. Popolna zaščita sestoji iz trikratnega cepljenja: druga doza se da 4-6 tednov, tretjo pa 6-12 mesecev po prvi.

V zadnjih letih je opaziti, da obolenje predvsem starejši ljudje, in to necepljeni. Zaradi takšnega ugotavljanja je Svetovna zdravstvena organizacija pripravila, naša zakonodaja pa uzakonila cepljenje vseh ljudi, starih 40 in več let. Cepljenje je torej obvezno.

Priprava in izvedba cepljenja je bila v Sloveniji poverjena regionalnim zavodom za socialno medicino in higieno. V pretežnem delu republike so program začeli izvajati že v preteklih letih, na Dolenjskem se bo začel leta 1987. Ker je število obveznikov veliko, se bo začel najprej v občini Novo mesto. Cepljenje se bo izvajalo po krajevnih skupnostih in v delovnih organizacijah. Vsi obvezniki bodo vabljeni z osebnim vabilom, na katerem bo pisalo, kje in kdaj naj se javijo na cepljenje. Po krajevnih skupnostih bodo v času akcije razobešeni plakati, na katerih bo poleg kratke

● Ker je obveznikov veliko (skoraj 19.000), bo potrebna disciplina. Vse, ki ne bodo prišli na cepljenje, bomo vabili na Zavod za socialno medicino in higieno v Novem mestu ali pa obiskali na domu. To seveda zelo upočasni in podraži akcijo. Ne kot grožnja, ampak samo kot obvestilo naj bo tudi povedano, da se nedisciplinirane lahko prijavi in da je zagrožena tudi denarna kazen od 5.000 do 30.000 din.

informacije o tetanusu napisano, kje bo cepišče in kdaj bo potekalo cepljenje.

Ker je smisel akcije v tem, da se cepijo vsi in da se bolezen izkorenini, naprošamo vse k disciplini in resnemu pristopu.

Dr. DUŠAN HARLANDER

CELJSKI SLIKAR V DOLENJSKIH TOPLICAH

DOLENJSKE TOPLICE — V tukajšnjem zdravilišču se bodo tudi letos vrstile kulturne prireditve. V razstavnem salonu poleg viteške dvorane v hotelu bodo od jutri pa vse do slovenskega kulturnega praznika na ogled risbe Staneta Petroviča, slikarja iz Celja.

kozerija

KAKO JE ŽENSKA ENAKOPRAVNA

Moja žena dela v čevljarjem podjetju. Domov prihaja največkrat slabe volje. Namesto da bi kuhala, brca okrog sebe in se priduša, da bo dala odpoved.

Sicer pa je zelo napredna ženska.

»Jaz sem svobodna in enakopravna,« ima navado reči, ko jaz berem časopis, ona pa pospravlja stanovanje.

»Spravi se s kavča in mi pomagaj!« tuli.

Pripoveduje mi, kadar je dobre volje, seve, o svoji delovni

Prvi Jatov zeleni vlak pri nas

JAT in ŽG Ljubljana s prvim posebnim vlakom na stečaj odprla vrata v svet

Od srede decembra lani vozi med Ljubljano in Veliko Gorico in obratno dvakrat na dan Jatov zeleni vlak. Ta posebni vlak, prvi v Jugoslaviji in eden prvih te vrste v Evropi, je namenjen izključno letalskim potnikom, ki svoje potovanje na domačih in mednarodnih Jatovih progah začnejo ali končujejo na zagrebškem ali ljubljanskem letališču.

Za železniško povezavo med obema letališčema sta se Jugoslovanski aerotransport in Železniško gospodarstvo Ljubljana odločila, da bi letalskim potnikom iz Ljubljane in Zagreba omogočili kar najhitrejšo in najugodnejšo zvezo z domala vsemi mednarodnimi in tudi domačimi programi.

»KRES« ZA GOSTE

NOVO MESTO — Novomeška folklorna skupina Kres, ki jo vodi Branka Moškon, bo v ponedeljek, 19. januarja, nastopila kar dvakrat. Ob 18. uri bodo kresovci pesali in peli za zdraviliške goste v Dolenjskih Toplicah, ob 20. uri pa za goste v Šmarjskih Toplicah.

JUBILEJ TURISTIČNE ZVEZE

PIŠECE — Turistična zveza bo v soboto, 17. januarja, na svečani seji počastila 20-letnico obstoja in se oddolžila dolgoletnim prizadevnim turističnim delavcem.

Razprodana smuka doma in na tujem

Veliko zanimanje za Kompasove aranžmaje

NOVO MESTO — »Nismo pričakovali takega odziva na naše ponudbe, kakršen je bil v letošnji zimski sezoni,« pravi Marjana Bajc iz novomeške poslovalnice Kompas. »Izkušeni smučarji so ugotovili, da počitnice na tujem glede bivanja niso nič dražje kot doma, le da so tam usluge na višji ravni. Dražja je edinole smučarska karta.« Nič čudnega torej, če so prodali vse proste zmogljivosti med šolskimi počitnicami za smučarje v tujini in doma. Rogla je bila tako rekoč razprodana; še preden so jo propagirali v Kompas, v Avstriji pa je povsem razprodan Bad Kleinkirchheim. Med smučarji, ki bodo počitnice preživel na tujih smučiščih, je največ Novomeščanov, nekaj pa tudi Črnomalčev, Metličanov in Trebanjcev. Okrog 100 družin se je v Kompasovem aranžmaju odločilo za smučanje v avstrijskih Alpah, v Italiji ali Franciji. Med domačimi smučarskimi kraji pa so največ zanimanja pokazali za Kanin, Golte in Jahorino.

Bajčeva pravi, da imajo poleg stalnih strank letos tudi precej novih prijaviteljev za zimске počitnice. Ugodno je zlasti to, da lahko stroške, razen za najbolj zasedeni kraj v Avstriji, poravnajo v dinarjih. V tujini naši smučarji ne bodo zasedali dragih hotelov, najemajo predvsem apartmaje, kjer uživa veččlanska družina vse udobje. Lahko si pripeljejo od doma hrano in sami kuhajo, kar je Dolenjcem še najbolj všeč.

R. B.

RIBIŠKA SREČA — Kar se ni pričelo mnogim tujcem z deviznimi mošnjami, ki so lani namakali svoje trnje v Krko, je uspelo Novomeščanu Karlu Žužku. Sulec, ki ga je na trnek zapel pod kandijkim mostom, je od glave do repa meril 109 cm, na tehtnici pa se je jeziček ustavljal pri 12 kilogramih.

UGODJE — Vsi potniki Jatovega Zelenega vlaka so deležni postrežbe in ugodja, ki je predvideno za Jatove potnike v razredu Adriatic. To pomeni, da jim stvarstevse brezplačno postrežejo ne le z osvežilnimi in drugimi napitki, ampak tudi s hladnim obrokom hrane. (Foto: P. Perc)

TOP LESTVICA DOL. LISTA
DISKOTEKA OTOČEC
PRVI NAJBOLEŠI

Prav velikih sprememb v tem tednu na naši in vaši lestvici najbolj priljubljenih hitov ni bilo. Victory (kako zgovorno ime) je še vedno na prvem mestu, prav tako pa Take my breath away nikakor ne zgublja sapa, kot bi sodili po naslovu hita. Lestvica je torej takšna:

1. Victory — KOOL AND THE GANG
2. Take my breath away — BERLIN
3. Notorious — DURAN DURAN
4. Human — HUMAN LEAGUE
5. In the army now — STATUS QUO
6. The rain — O. J. JONES
7. True blue — MADONNA
8. To be a lover — BILLY IDOL
9. Typical male — T. TURNER
10. You give love — BON JOVI

Poglejmo še, komu od predlagateljev za lestvico je žreb naklonil kvalliteto kaseto s posnetki top lestvice Dolenjskega lista in Diskoteke Otočec: to je MATEJA SMOLE iz Reštanja pri Senovem. Čestitamo! Sodelujte pri oblikovanju top lestvice! Predloge pošljite na naslov: KRKA, Zdravilišče, Diskoteka Otočec, 68222 Otočec, s pripisom: TOP LESTVICA.

Milijon bo šel v Sevnico

Dobitniki nagrad no-voletne nagradne križanke Dolenjskega lista

NOVO MESTO — Kaže, da je bila novoletna nagradna križanka za mnoge pretrd oreh, saj smo pravočasno prejeli le 319 rešitev, pa še med temi je bilo precej napačnih. Zrebr je naklonil prvo nagrado, 10.000 din Marti Ašič iz Sevnice, Kidričeva 9, drugo nagrado, 6.000 din, Stojanu Jakovljeviću iz Novega mesta, Glavni trg 20, tretjo nagrado, 2.000 din, pa Robertu Šobarju. Novo mesto, Šegova 16.

Knjižne nagrade bodo prejeli: Mirjan Zupančič, Trebnje, Rožni vrh 16; Jožica Janc, Krško, Smečice 8; Viktor Sunčič, Brežice, Milavčeva 19; Anton Saje, Novo mesto, Drska 51; Angelca Žabkar, Sentejnerj, COZ 19; Ciril Jarnovič, Novo mesto, Drska 17, in Jani Vovk, Soteska 56. Čestitamo!

UDOMAČENI JELEN — Jelen Miki, ki se je maja lani zatekel v Butoraj, je postal ljubljenc vseh vaščanov. Največ zaslug, da je sestradana žival takrat ostala pri življenju, gre Perušičevi Niki in hčerki Janji, za katero je postal Miki najljubša igrača. (Foto: M. B.—J.)

žena namreč dobi toliko osebne- ga dohodka, da si lahko plača z njim pot do službe, malico in da si lahko kupi levi škorenj. Če moja žena ne bi bila poročena z menoj, sploh ne bi mogla hoditi v službo, ker ne bi imela denarja za desnega. Torej ni srečna le ona, ampak tudi podjetje, v katerem dela.

Parole o enakopravnosti so lepa reč. Simpatične so. Če gre ljubezen skozi želodec, gre gotovo enakopravnost skozi dinar. Kdor je reven, je sicer lahko srečen, ne more pa biti samostojen.

TONI GAŠPERIČ